C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Zlaty_vek_Venuse-6-Clarke_Arthur_C&Preuss-Hvezdy_z_hlubin.pdb

PDB Name: Clarke-ZVV6-Hvezdy z hlubin
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 24.3.2008
Modification Date: 24.3.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Arthur C, Clarke
Zlatý věk Venuše VI

Paul Preuss
Hvězdy z hlubin

Přeložil: VLADIMÍR LACKOVIČ

Arthur C. Clarke: Zlatý věk Venuše, díl 6.
Hvězdy z hlubin
Vydání první.
Text and artwork copyright © 1991 by Byron Preiss Visual Publications, Inc.
Arthur C. Clarke's Venus Prime is a trademark of Byron Preiss Visual Publications, Inc.
Published by arrangement with Byron Preiss Visual Publications, Inc.
All rights reserved.

Vydalo nakladatelství Baronet, a. s., Široká 22, Praha I
v roce 1998 jako svou 332. publikaci.
Přeloženo z anglického originálu Arthur C. Clarke's Venus Prime
Volume 6, The Shining one, vydaného nakladatelstvím Avon Books,
A division of The Hearst Corporation, New York, v roce 1991.
Český překlad © 1998 Vladimír Lackovič.
Přebal a vazba © 1998 Valentino Sani a Baronet.
Sazba a grafická úprava studio Ricardo, Sudoměřská 32, Praha 3.
Odpovědný redaktor Jiří Kulišan.
Korektorka Zdeňka Grigarová.
Vytiskly a svázaly Tiskárny Vimperk, a. s., Pasovská 55, Vimperk.
Veškerá práva vyhrazena.

BARONET Praha 1998

Neboť Fajáci naši - ti nemají kormidelníky, kormidla nemají též, jak mají je ostatní lodě: znají od sebe samy jak ducha, tak úmysly plavců…
Homér: Odyssea, Zpěv osmý
(překlad R. Mertlík)

PROLOG
Klaus Muller podupával po podlaze horské chaty a snažil se zahřát své zkřehlé prsty. Sněhy na Jungfrau nikdy netály, a přestože byl letní večer, z průsmyku vanuly po západu slunce kaskády chladného vzduchu. Klausovi to nevadilo; měl pocit, jako kdyby se vrátil o jedno a půl století zpátky do doby, kdy takové noci byly na denním pořádku - krásné a obyčejné.
Dole v údolí svítila mezi tmavými a vonícími loukami vesnice, rozpůlená černým vláknem horského potoka. Všudypřítomná vůně mladé letní trávy se mísila s trpkou vůní borovic a s jemnou vůní ledové vody, bublající po žulovém podloží. Noční obloha byla křišťálově čistá - temně modrá báň s blikotajícím stříbrem hvězd vypadala jako koule na vánočním stromku.
Klausovo snění přerušil chlapecký hlas, plný opovržení. "Tobě to ale trvá. Ukaž!"
"Ne!" ozval se bojovně mladší chlapec. "Netrefil jsem se kvůli tobě."
V rohu verandy se postrkovali Klausovi synové, tváře měli rozpálené a nudle u nosu, a zápasili o dálkové ovládání přenosného teleskopu. Když do něj Hans, mladší z obou chlapců, narazil, přístroj pohotově odhopsal po svých třech

nohách stranou.
Táta Klaus doufal, že nebude nucen zasáhnout, ale Hans s Richardem rvačku jenom předstírali, smáli se na celé kolo. Prali se o dálkové ovládaní, protože oba chtěli nalézt objekt, který se stal ústředním tématem všech rozhlasových i televizních zpráv v celé Sluneční soustavě.
Tím objektem byla obrovská kosmická loď, která na oslnivém sloupu ohně opouštěla oběžnou dráhu Jupiteru a mířila k Zemi. Loď byla třicet kilometrů dlouhá, bylo to největší umělé těleso, jaké kdy lidstvo vidělo, mnohem větší než mohutné vesmírné stanice, které kroužily kolem Země, Venuše a Marsu, mnohem větší než většina asteroidů nebo měsíců Marsu. Pouhým okem však loď nebyla vidět, a to ani za tak výjimečně jasné noci, jako byla tahle. Její předpokládaná dráha však byla díky sdělovacím prostředkům obecně známá, a amatérský přístroj, jako byl Mullerův domácí dalekohled, ji mohl snadno zaměřit.
"Tam! Tamhle je!" To vykřikl mladší chlapec, kterému se přes bratrovy netrpělivé intervence konečně podařilo přístrojí zadat jednoduchý programový příkaz. Motorky tiše zapředly a teleskop začal navádět objektiv na zadaný cíl. A na monitoru…
"Jé, jéé!" vykřikli uchváceně oba chlapci a po chvilce zmlkli.
Klaus přistoupil blíže, aby si mohl obraz na monitoru lépe prohlédnout. Bezděčně zatajil dech. Ve večerních zprávách byl sice lepší obraz, ale dívat se na tu věc prostřednictvím soukromého zařízení, to bylo něco docela jiného - bylo to mnohem autentičtější.
"Prý z ní předtím něco trčelo," řekl Hans.
"Už to vtáhli dovnitř," poučil mladšího bratra Richard.
"Proč?"
Richard zaváhal jen okamžik, než odpověděl. "Protože to nejsou lidé." Bylo to docela přijatelné vysvětlení - a navíc bylo naprosto totožné s vysvětlením, které by (i když třeba ne tak stručně) podala většina samozvaných odborníků na mimozemské civilizace.
Loď skutečně nevypadala ani trochu "lidsky" nebo "pozemsky". Neměla žádné vypouklé palivové nádrže ani vyčnívající trysky raketových motorů, žádné talířovité antény ani naježené komunikační stěžně, žádné přídavné nákladní sekce ani jiné boule plné přístrojů. Nebyly na ní žádné vlajky, znaky ani čísla. Objekt na monitoru připomínal stříbrné vejce nebo snad padající kapku vody. O jeho závratné rychlosti svědčil jen pomalý, rovnoměrný pohyb po nehybném hvězdném pozadí.
Ještě nedávno bylo možné považovat loď za torzo zmenšujícího se Jupiterova měsíce, Amalthey. Z tohoto dlouho nečinného měsíce začaly asi před rokem tryskat gejzíry páry a Amalthea začala postupně ztrácet hmotu. Když se všechen led vypařil, zbyl z ní jen tento třpytivý objekt.
Brzy po zjištění nezvyklého jevu se na Amaltheu vydala průzkumná expedice. Jejím vůdcem byl profesor J. Q. Forster z londýnské univerzity, muž, který rozluštil jazyk takzvané Kultury X, mimozemské civilizace, která zanechala na Venuši a na Marsu fragmenty svých textů. Spolu s ním odletělo na Amaltheu šest dalších členů expedice, včetně inspektorky Ellen Troyové z Komise kosmické kontroly.
Brzy po příletu na Amaltheu se však Forsterova expedice rozrostla, a to za dosti dramatických okolností (i když podrobnosti prozatím nebyly známy) o nejslavnější mediální hvězdu Sluneční soustavy, významného historika sira Randolfa Mayse… a o jeho mladou asistentku.
Amalthea se stala středem zájmu a nejrůznější spekulace se jen rojily, profesor Forster se však všemi silami snažil udržet své objevy v tajnosti. Jedině Komise kosmické kontroly věděla, co Forster a jeho tým nalezli během několika týdnů před okamžikem, kdy ledová slupka Amalthey definitivně roztála a odhalila pevné jádro, skrývající se v jejím středu.
A podle prohlášení Vesmírné Rady byl právě v tu chvíli veškerý kontakt s Forsterovou expedicí přerušen - sotva několik minut předtím, než se mimozemský objekt v plamenech probudil k životu. Nikdo neměl tušení, co se s nimi stalo.
Polovina obyvatel Sluneční soustavy nyní se směsicí respektu a strachu sledovala rychle se pohybující loď. Zanedlouho (při její současné rychlosti to byla otázka několika dní) protne loď oběžnou dráhu Země a přiblíží se k ní na kratší vzdálenost než kterýkoli jiný objekt v dějinách lidstva.
Zatímco Klaus přemítal nad těmito podivuhodnými skutečnostmi, zazvonil v chatě telefon. Kdo to může být, v tuhle pozdní hodinu, zeptal se v duchu Klaus. Zvonění ho podráždilo. Jako by už tak svoji rodinu dost nezanedbával! Ohledně telefonátů přece nechal v práci jednoznačné instrukce.
Po chvilce se ve dveřích ozval Gertrudin tichý, avšak napjatý hlas. "To je Gončarov. Prý s tebou musí nutně mluvit." Podávala Klausovi sluchátko.
Nebyl to noční chlad, který vztyčil jemné chloupky na Klausově zátylku. Neměl z Gončarova strach, ani se na něj nezlobil. Znal ho už dost dlouho, aby ho považoval za svého přítele, ale právě proto věděl, že by mu Gončarov nevolal, kdyby to skutečně nebylo naprosto nezbytné. Vzal telefon a snažil se před ženou nedat najevo, co se mu honí hlavou.
"Klausi? Tady je Michail. Máme tady naléhavý problém…, ale nemůžu o tom mluvit po telefonu."
"Chápu, že to musí být něco důležitého, ale nemohlo by to den počkat? V pondělí budu zpátky v práci."
"Přijď, prosím tě, zítra na velvyslanectví. Pošlu pro tebe vrtulník."
"Jestli je to opravdu tak vážné, můžu sjet dolů autem." Konzulární úřady Severokontinentální aliance ve Volné švýcarské oblasti se nacházely v Bernu, necelých sto kilometrů cesty autem od Mullerovy pronajaté chaty.
"To by sice šlo, ale…" Gončarov zaváhal. "Ale potom bychom museli auto poslat zpátky za tvou ženou."
Po těchto slovech Klaus pochopil, jaká je asi povaha problému, ale pochopil i to, že zbytek týdne stráví bez své rodiny.
"Je to opravdu vážné, Klausi. Ty jediný můžeš pomoct," naléhal Gončarov.
Klaus si povzdechl. "Vyzvedni mě v deset. Budu připraven."

"Možná bys ještě mohl.
"Zavolám, kam bude potřeba. Uvidíme se zítra."
"Je mi to líto, příteli. Tak zatím."
Klaus zavěsil. Podíval se na Gertrudu, jejíž krásné rysy stáhl potlačovaný výraz hněvu a zklamání. Nevěděl, co říct. Něco v jeho tváři ji však obměkčilo. "Příště, liebchen, nesmíš nikomu dát číslo."
"Dobře, miláčku." Klaus sklouzl pohledem k monitoru teleskopu a ke svým dvěma synům, vášnivě debatujícím o fantastických možnostech mimozemského plavidla, které malý přístroj tak svědomitě sledoval.
Otočil se zpátky k ženě. "Příště."

Pro Klause už ale žádné příště nebylo. Nebylo to však vinou mimozemské lodi; když vesmírné plavidlo proletělo kolem Země, byl Klaus právě v jedné z hlubinných ponorek jeho stavební firmy, hluboko v podmořském příkopu, táhnoucím se od přístavu v Tirukunámalé na východním pobřeží Srí Lanky. Pokoušel se tam určit příčinu poškození hlubokomořského projektu, jehož výstavba stála jeho firmu mnoho let práce a statisíce nových dolarů. Závada v předvečer oficiálního otevření byla nepochopitelná a nesmírně nepříjemná.
Mimozemská loď se přiblížila k Zemi až na vzdálenost několika desítek tisíc kilometrů, ale svoji rychlost ani na okamžik nesnížila. V té době přišli "odborníci" na mimozemské záležitosti se smělým tvrzením, že jakmile loď mine Zemi, zamíří k Jižnímu kříži. Již dlouho se totiž předpokládalo (a mnohé známé osobnosti, jako například sir Randolf Mays, tento názor horlivě propagovaly), že domovská hvězda Kultury X se nachází právě tam.
Mimozemská loď je však rychle vyvedla z omylu. Ze Země to vypadalo, jako kdyby najednou zmizela. Namířila si to totiž přímo ke Slunci. Za půl dne se dostala do oblasti slunečních protuberancí a jen o několik minut později proletěla bez jakékoli újmy spalujícími vnějšími vrstvami Slunce. S pomocí mohutného gravitačního pole Slunce upravila kurz a v záblesku oslnivého zážehu motorů, který se rozlil po obloze jako pramen roztaveného skla, vystřelila ven ze Sluneční soustavy. Mířila na severní oblohu, letěla po hyperbolické dráze, která vedla… nikam.
Alespoň ne k žádnému cíli, který by pozemští astronomové dokázali identifikovat. Po devět dní sledovaly obrovské radarové antény na základně Odvrácená na Měsíci, jak loď nejprve zrychlila na desetinásobek hodnoty zemského gravitačního zrychlení a jak nakonec dosáhla více než devadesáti pěti procent rychlosti světla. Jaký druh pohonu mohl udělit této ohromné lodi rychlost, která byla až dosud dosažena pouze v urychlovačích elementárních částic? Odkud získávala palivo a reakční hmotu pro něco tak neuvěřitelného?
Na tyto praktické otázky nenalézali teoretici žádnou odpověď. To, co mohli sledovat, odpovídalo jejich představám o teorii relativity: vlnová délka světla odraženého od lodi se výrazně blížila červenému konci spektra a její vzdalující se obraz byl stále červenější a matnější. Obrovské teleskopy na Odvrácené ho však hravě zachytily. To trvalo skoro tři roky.
A potom se loď zastavila. Byla stále červenější a tmavší, ale nehýbala se…

Sotva viditelná mimozemská loď visela nehybně na obloze, zatímco na Zemi uběhly roky, celá desetiletí. Příbuzní a kolegové profesora Forstera zestárli a zemřeli, nebe nad planetou bylo stále zamořenější, půda čím dál více narušená a neúrodná a moře se dusila naftou. Nakonec se celá Země ocitla na pokraji globální záhuby, a jen obyvatelé vesmírných stanic a kolonií na Měsíci, Marsu a v Pásmu asteroidů, pouhých pár stovek tisíc lidí, mohli doufat, že přežijí sebevražedné zardoušení rodiště své rasy.
Dlouho před tímto smutným koncem, ještě předtím, než mimozemská loď opustila pozemskou oblohu, zmizel také Klaus Muller. Zůstal v hlubinách Indického oceánu, když se pokoušel opravit to, co se mělo stát první pozemskou hydrotermální elektrárnou. Odvážný ekologický projekt stál švýcarského inženýra život.

"Tak nějak to skutečně mohlo proběhnout," řekl profesor J. Q. R. Forster. V očích měl šibalský úsměv. Podíval se na odlesk ohně na své sklenici, zakroužil skotskou s kouřovou příchutí a pomalu se napil. "V tom nejpravděpodobnějším případě."
"A jak víme, že k tomu přece jen nakonec nedojde?" zašeptal vysoký muž u krbu hlasem, připomínajícím rachocení příboje na kamenitém pobřeží. "Třeba jste nám neřekl všechny podrobnosti, Forstere, ale jen hrubý obrys."
"Kip má pravdu," prudce přikývla hlavou jediná žena mezi čtyřmi přítomnými. "Z toho, co bylo řečeno, nevyplývá sebemenší naděje, že můžeme nějak zabránit tomu, aby to dopadlo jinak, než jak je nejhůře možné."
"Ale Ari, stejně tak bys přece mohla tvrdit, že nemůžeme nijak zabránit tomu, aby nedošlo k tomu nejlepšímu." Josef Nagy byl stejně přesvědčený optimista jako jeho žena umíněnec.
"Uděláme to, co vždycky - tedy vše, co bude v našich silách." Forster pobaveně povytáhl obočí a zkoumavě, nikoli však nepřívětivě pohlédl na ostatní. "Jednu věc víme jistě. Existuje tolik možných konců, kolik je za těmito okny nových hvězd."

1. ČÁST
START Z JUPITERU

1
Na vysokém útesu nad řekou Hudson stojí dům z čediče a žuly. Kdysi to bylo rušné místo, ale nyní jsou jeho dlouhé chodby a dřevem obložené síně prázdné a komory, skříně a police jsou zbaveny svého obsahu. Rozlehlý trávník kolem starého sídla je neudržovaný, přerostlý a zaplevelený rostlinstvem z přilehlých lesů.
Je večer, začátek zimy. Na potemnělé obloze svítí hrstka známých hvězd a mezi nimi pár desítek nových, mnohem

jasnějších. Zanechávají za sebou ohnivé stopy jako komety, po jejichž vzoru se tito zářící cestovatelé nedávno vydali směrem ke Slunci.
Francouzskými okny nad trávníkem chvílemi probleskne načervenalá záře. V knihovně starého sídla plápolají v kamenném krbu dubová polena. Muž jménem Kip, jemuž však většina lidí neřekne jinak než velitel, opírá své dlouhé tělo o krbovou římsu a zahřívá svou ošlehanou kůži teplem živého ohně; v jeho chladných modrých očích se odrážejí šlehající plameny.
V prázdné místnosti nejsou žádné židle, je tam však dostatek svinutých peršanů a různých podušek exotického původu, vaků z velbloudí kůže a vypouklých kožených sedátek, které čtyřem přítomným umožňují pohodlně se usadit. Ari majestátně trůní na perské předložce, položené na podlaze blízko krbu, a opírá se o hromady polštářů. Na stříbrném podnosu uprostřed lidského kruhu je dostatek občerstvení ke zpříjemnění večera.
"Dáš si ještě čaj, Ari?" Josef je z nich nejstarší; má silný středoevropský přízvuk.
Ari krátce přikývne a odhrne si z čela své krátké šedivé vlasy. Tohle gesto si navykla v době, kdy její rovné vlasy byly dlouhé, černé a lesklé a padaly jí přes oči. Sundá si z ramen vlněný šál, protože teplo ohně konečně proniklo do zatuchlých zákoutí místnosti, a položí šálek plný čaje na talířek.
"Profesore?"
"Takovou obsluhu si nechám líbit." Forster vypadá mnohem mladší než ostatní, avšak zblízka lze postřehnout vrásčitou a opálenou pokožku, napjatou mezi jeho lícními kostmi. Uchopí mohutnou sklenici a energicky přikývne.
"Dáš si něco, Kipe?"
Velitel zavrtí hlavou. Josef si nalije šálek černé kávy a podrží ho v dlani. Opře se o válec srolovaného koberce a natáhne se jako arabský šejk, odpočívající ve svém stanu. "Bude to těžké, rozloučit se s tímto domem. Sloužil nám dobře. Ale vynahradí nám to pomyšlení, že Salamandrův úkol je splněn. Doufám, že až tady dnes večer skončíme, zůstane po nás něco, co poslouží dalším generacím." Úsporným gestem pozdvihne šálek o několik milimetrů. "Na pravdu."
Ostatní mu pohledem a němým přikývnutím přípitek opětují. Ari jen upije čaje a ušklíbne se. Forster si usrkne ze své sklenice, a než tekutinu spolkne, chvíli ji převaluje na jazyku. Zdá se být zcela pohroužený v myšlenkách.
"Profesore, mluvil jste.
Forster zdvihne hlavu, jako kdyby se právě upamatoval, kde je. "O možných koncích, ano… Ale to, co vám teď řeknu, není žádná domněnka. Alespoň ne docela… Vše se zakládá na mých osobních zkušenostech, na záznamech a na mých rozhovorech s ostatními."
"Takže už žádné pohádky o budoucnosti," podotkne kysele Ari.
"Něco z toho, co vám řeknu, budou i moje dedukce, to připouštím. Nakonec… přece jen jsem xenoarcheolog, zvyklý pracovat v království nejistoty." Forster postaví sklenici na hustě tkaný koberec. "Dedukce a předpoklady se vzhledem k jednání člověka, kterému říkáme Nemo, ukázaly být zcela nezbytné."
"O Nemovi toho víme dost," ozve se od krbu velitel. "Nechali jsme analyzovat všechny pozůstatky Učení a rekonstruovali jsme jeho činy."
Ari ho sežehne temným pohledem. "To jsou všechno jenom dohady, Kipe, jak říká profesor."
"Některé věci víme jistě," odpoví velitel chraplavým, sotva slyšitelným hlasem.
Nikdo se s ním nepře. V krbu praská oheň, oranžové světlo tančí po kazetách na stropě a proniká mezi prázdné police na knihy.
Staromladý muž, profesor J. Q. R. Forster, se znovu ujímá slova. "Tak jsme se tedy ocitli uvnitř obživlého mimozemského plavidla, které mělo svá vlastní, závazná pravidla. Nebylo o čem debatovat. Ani nemohlo být. Museli jsme se buď přizpůsobit, a to rychle, nebo zemřít…"

2
Přechodová komora byla cosi jako puchýř na diamantové pleti světolodi, uvnitř však byla tajuplně krásná, plná spletitých a pestrobarevných věcí, které působily dojmem něčeho živého a mechanického zároveň. Vypadala jako nepozemská pobřežní laguna při odlivu - až na to, že její dno nebylo v tu chvíli ani tak dnem jako spíš kolmou stěnou, rovnoběžnou se směrem zdrcujícího zrychlení světolodi. Přechodová komora měla průměr více než kilometr a vešla by se do ní kosmická loď o velikosti menšího asteroidu, teď však byla její nezměrná prázdnota výsměchem jedinému plavidlu, které se v ní nacházelo - byl to náš malý, nemotorný jupiterský remorkér Michael Ventris, pevně ukotvený v klubku kovových chapadel jako malá rybička, uvízlá v objetí obří sasanky.
Přetížení najednou skončilo; světoloď a všechno, co obsahovala, ztratila tíhu a řítila se volným pádem ke Slunci. My ve Ventrisu jsme se vypnuli ze sedadel. Některé z nás náhlý start od Jupiteru zaskočil a zrychlení je přimáčklo k čalouněné podlaze; jejich jedinou starostí v tu chvíli bylo udržet se při zemi.
Naším pilotem byla Josefa Walshová - rusovlasá žena, štíhlá nebo spíš hubená, mladistvě vyhlížející veteránka s patnáctiletou praxí ve službách Komise kosmické kontroly. Zapnula komunikátor a videopanely monitorů obživly.
"Hlaste se mi všichni! Jak to vypadá v důstojnické kajutě? Tony? Angusi?"
"No… jestli si někdo potřebuje narovnat páteř, můžu mu vřele doporučit, aby se na deset minut natáhl při deseti gé," opáčil ležérně náš technik Angus McNeil, když jeho oválný obličej vplul na monitorovací linku z důstojnické kajuty.
"Jo, moc hezký odpočinek, kapitánko," připojil se Tony Groves, náš navigátor, "nebýt toho, že jsem musel držet ten zatracený květináč, co mi spadl na břicho."
"Ten květináč je tvoje přilba," informoval ho McNeil.
"Neříkej," předstíral překvapení Groves.
"A co naši hosté?" zeptala se Walshová.

Grovesově odpovědi předcházela krátká odmlka. "Zdá se, že siru Randolfovi došel dech k dalším projevům. To ale neznamená, že by nedýchal."
"Škoda," poznamenal kdosi, snad McNeil.
"Marianne, jsi v pořádku?" zeptala se Walshová.
"Já… ano, jsem v pořádku," odpověděla Marianne. Marianne Mitchellová byla na palubě Ventrisu nedobrovolný host, spolu se sirem Randolfem, a ačkoli se ze všech sil snažila nedat najevo strach, svoje naprosté vyčerpání zakrýt nedokázala.
"Oba jsme v pořádku," ohlásil bez vyzvání můj asistent Bill Hawkins, jehož akcelerační křeslo stálo vedle Mariannina. Vzal na sebe úlohu jejího ochránce, přestože bylo na první pohled jasné, že je stejně vyčerpaný a vyděšený jako ona.
"Co bude teď?"
"K tomu se dostaneme, až budeme mít více informací, Bille." Walshová se rozhlédla po letové palubě, přejela očima kontrolky na ovládacím panelu a zkontrolovala ploché obrazovky a okna s výhledem do obrovské přechodové komory. Potom si s výrazem úlevy prohrábla své nakrátko ostříhané bronzové vlasy a obdařila mě uznalým pohledem. "Vypadá to, že jste to zvládl dobře, profesore."
"Děkuji, kapitánko," odpověděl jsem jí, či spíše jsem zasupěl, aniž bych se namáhal pohnout se z křesla. Přes svůj vzhled jsem byl z nich přece jen nejstarší. "Nicméně doufám, že tento druh zrychlení se nestane běžnou praxí."
"Já taky. Sice jsem už zažila horší, jenže v kutrech, a ty jsou na to stavěné," řekla Walshová. "Náš remorkér ostatně taky, i přes svůj věk. Je to tak, počítači?"
"Všechny systémy fungují normálně," oznámil s mírně čínským přízvukem zdvořilý hlas hlavního počítače Ventrisu.
"Není tu nějak moc horko?" postěžoval jsem si.
"To prozatím nemůžeme ovlivnit." Uzávěry lodi byly stále otevřené okolnímu vzduchu, abychom ušetřili palubní kyslík. Uvnitř bylo vedro a vlhko.
Blake Redfield, kterého jsem najal jako dalšího asistenta, se vysoukal z popruhů na technikově křesle. "Podívám se, jestli není dole zapotřebí něco udělat."
"Dohlédni na Mayse, ano? Nerada bych, abychom s ním měli další problémy," řekla Walshová.
"Nejlepší by bylo důkladně ho uspat a strčit ho do podpalubí," zavrčel Redfield.
"Jeho kóje bude muset prozatím stačit. Jenom se ujisti, že nemá uvnitř žádné páčidlo."
Redfield přikývl a protáhl se otevřeným průlezem dolů do hlavní chodby.
"Haló, Ventrisi. Jste v pořádku?" V reproduktorech palubního komunikátoru se ozval ženský hlas, podivně zkreslený hlas inspektorky Ellen Troyové. Sice jsme věděli, že mluví pod vodou, ale zdaleka jsme se to ještě nenaučili brát jako samozřejmost.
"Zatím všichni žijeme, Ellen."
"To je dobře. Mám pro vás pár novinek. Ventris se před dalším zrychlením od světolodi oddělí. Vypustí vás na trajektorii vedoucí ke kolonii v Pásmu asteroidů. Měli byste se do toho pustit co nejdříve, Jo."
"Co to jako má znamenat, Troyová?" probudil jsem se konečně z letargie a zaškubal popruhy.
"To má být… dobrá zpráva," řekla Walshová.
"A co bude se světolodi?" chtěl jsem vědět.
"A co bude s tebou, Ellen?" chtěla vědět Walshová.
"Nevím, kam má tahle věc namířeno," ozvala se v komunikátoru Troyová, "ale ať je to kamkoli, já letím s ní."
"Trvám na tom, že chci letět s vámi," zaprotestoval jsem.
"Nejsem si jistá, zda je to možné, profesore."
"Proč by to nebylo možné? Vzduch v přechodové komoře je naprosto vyhovující, voda je pitná, potrava požívatelná. Ten mimozemšťan určitě může…"
"Zeptám se."
"Trvám na tom, abych s ním mohl hovořit přímo. Víte stejně dobře jako já, že…"
Znovu mě přerušila. "Předám vaši žádost a co nejdříve se s vámi spojím, pane. Jo, připravte se ke startu. Máte na to jen jeden pokus."

Forster ze svého vypolštářovaného hnízda pohlédne na předložku před Ari a Josefem. Jeho poznámka je určená veliteli. "Až později jsme se dozvěděli, na co v následujících minutách myslel Nemo a co dělal. Nebylo to zdaleka poprvé, co jsme toho člověka strašlivým způsobem podcenili."

Chvíli po skončení přetížení odnesl McNeil Randolfa Mayse, navlečeného do skafandru a ochablého jako pytel brambor, do jeho spací kóje. Tam ho zamkl a Redfield mě chvíli nato ubezpečil, že dveře překontroloval. Jinými slovy, Mays byl zapomenut a sám. Vysoukal se ze skafandru a nacpal ho do rohu místnosti. Ta byla původně určena pro dvě osoby, skafandr však byl natolik objemný, že to vyšlo nastejno.
Mays strčil hlavu pod podtlakový příklop osobní hygienické jednotky a umyl si vodou obličej - umím si představit, jak to pro něj muselo být příjemné a jak se přitom asi usmíval. Potom si dopřál další luxus a chemosonickým holicím strojkem si přejel šedivé strniště na bradě, které mu vyrašilo od našeho předčasného odjezdu z oběžné dráhy Jupiteru. Před necelou půlhodinou byl ještě mrtvý muž. Tím si byl docela jistý.
Určitě musel strávit dlouhou dobu prohlížením se v zrcadle. Měl velký, hranatý, zbrázděný obličej s hustým obočím, se širokými ústy a s masitými, mohutnými čelistmi. Byl to obličej dravce a zároveň obličej význačné osobnosti. Měl ho už dost dlouho - skoro až příliš dlouho - aby si na něj zvykl.
Když ho omrzelo dívat se na vlastní obličej, ulehl na lůžko a zahleděl se do šedé kovové stěny. Sir Randolf Mays, což

bylo jméno, které užíval ve svém současném vtělení, totiž neměl kam jít, a ani k tomu neměl důvod.
Randolf Mays, Jacques Lequeu, William Laird, nebo jednoduše Bill, to vše byla jména přizpůsobivé postavy, která čas od času, již po mnoho let, vycházela na scénu v roli vůdce nyní již zaniklého Svobodného ducha, několik tisíc let starého tajného společenství, které už před dávnými věky předpovědělo návrat mimozemšťanů. Kdo to však byl ve skutečnosti? To nikdo nevěděl.
Vymyslel si plán, jak nás všechny sprovodit ze světa, každého člena naší expedice, a dostal se až nepříjemně blízko k cíli. Dobře věděl, že představa, že bychom mu udělali totéž, co se on pokoušel udělat nám, žádnému z nás ve skutečnosti nic neříká, a že nikdo z nás nemá chuť ztrácet čas hraním si na jeho dozorce. A stejně dobře věděl, že jsme po krátké výměně názorů došli k závěru, že zaprvé už nemá důvod nás zabíjet, a zadruhé, že kdyby to přece jen udělal, nemá ani kam utéct, takže se jednoduše omezíme na udržování zvýšené opatrnosti v jeho přítomnosti (pravděpodobně tak, že nařídíme počítači, aby ho sledoval a nepustil ho samotného mimo prostor pro posádku, že zamkneme skříňku s terapeutickými jedy a tak dále, a tak dále) a jinak že ho budeme ignorovat.
Nikdo s Maysem nepromluvil. Když jsme usedali k jídlu, v našem kruhu se pro něj nenašlo místo. Když vstoupil do místnosti, ostatní ji opustili, a pokud to nešlo, rozmlouvali jsme spolu a dívali jsme se skrz něj, jako by neexistoval. Nemo, tak ho nazvala Troyová. Člověk bez jména vlastně není člověkem. Ale i tato nálepka se měla brzy ukázat jako zbytečná - Nemo sám, tím jsem si jistý, to dobře věděl. Posádka Ventrisu, ukonejšená vlastními pocity, na něj zapomněla. Předstírali jsme, že neexistuje, a zakrátko jsme tomu i uvěřili.
On z toho jen těžil. Strávil v životě více času meditacemi, než si kdokoli z nás dokázal představit.
Nyní meditoval o bezprostřední budoucnosti. Nic v Učení, které Svobodný duch uchoval (častokrát za cenu vraždění), ho nepřipravilo na to, co se teď dělo, tím méně pak na to, k čemu ještě mělo dojít. Kromě nedůležitého rozdílu v počtu osob byly jeho síly a síly jeho nepřátel vyrovnané. Jediné, co nám dávalo výhodu, bylo vlastnictví remorkéru Michael Ventris. Takže… jak se dá vyřadit z provozu kosmická loď?
Možnosti byly v podstatě neomezené, pragmatismus mu však ukládal několik zásadních omezení. Nejzranitelnější byly motory a palivové nádrže, bylo však nepravděpodobné, že by se dokázal dostat mimo modul pro posádku, aniž by tím zalarmoval své věznitele. Ignorovali jsme ho, dívali jsme se skrz něj, ale pouze pokud jsme ho měli na očích. Stejně jako chřestýš na kamenech, i on byl maskovaný jen tehdy, když se nehýbal. Proto byl hardware manévrovacích systémů, podpůrných životních systémů a radiačního štítu v bezpečí - aby se k němu dostal, musel by se nejprve dostat ven z lodi.
Mohl se probourat stěnou hermetického modulu posádky, to by se však napřed musel dostat k trhavinám, které byly v hangáru spolu s ostatním nářadím, a to opět znamenalo dostat se ven. V nejhorším případě mohl holýma rukama zaútočit na ovládací panely, ale zcela jistě bychom ho dokázali zastavit dřív, než by stačit způsobit vážnější škody.
Takže zbýval jen software. Příhodné pojmenování. Stejně jako u všech složitějších systémů, software představoval bolavé místo Ventrisu.
Teď už vím, jak se musel Nemo potají šklebit svým myšlenkám, jak ohrnoval rty a cenil ten svůj nenasytný, hranatý chrup. V samotě své spací kóje nahlas řekl: "Počítači, rád bych si něco přečetl. Ukážeš mi seznam?"
"Máte na mysli konkrétní kategorii?" zeptal se neutrálním hlasem počítač.
"Nejspíš poezii," odpověděl Nemo. "Epiku."
V tu chvíli červeně zablikal videopanel a Mays se díval do chladného, pihovatého obličeje našeho pilota.
"Maysi, právě probíhá příprava na okamžitý start. Oblečte si skafandr a připoutejte se."
"Rozumím, kapitánko Walshová."
"Udělejte to."
Navlékl si skafandr, ale rukavice ne. Ještě musel něco tiše a beze slov zadat klávesnicí do počítače.

My ostatní jsme byli na svých obvyklých místech, připraveni ke startu. Groves seděl v pilotní kabině v křesle navigátora vedle Walshové a McNeil seděl na svém místě za nimi. Ti, kterých nebylo k řízení lodi zapotřebí, byli dole - s výjimkou mě. Já jsem zůstal nahoře a z konce kabiny jsem nervózně sledoval chronometry. Z kapsy skafandru jsem vytáhl svůj přenosný překladač a začal jsem ho spěšně plnit textem. Musel jsem se za každou cenu dostat z Ventrisu dříve, než opustí mimozemskou loď, a na obhajobu své žádosti jsem měl nanejvýš jeden pokus.
Předběžné odpočítávání začalo. Viděli jsme se navzájem na svých miniaturních videopanelech. Muži byli zarostlí a všichni do jednoho byli unavení a zpocení.
Groves hleděl na údaje na své obrazovce a zamyšleně vraštil čelo. "Nechci do nikoho rýpat, ale nezdá se mi, že to s našimi delta věčky můžeme zvládnout až k nějaké kolonii v Pásmu asteroidů. Moje tabulky mi říkají, že se pohybujeme rychlostí čtyřiceti kilometrů za sekundu retrográdně."
"Jestli tím nikým myslíš mě, tak jsi vedle," ozval se McNeil, jehož skotský přízvuk byl se zhoršující se náladou stále silnější. Dotkl se vizuálního displeje před sebou. "Zásob máme právě na jednu cestu z Amalthey na Ganymed. V poslední době jsme hodně čerpali. Vodík, tekutý kyslík…, nemluvě o potravinách a tak."
V reproduktorech se ozval podmořský znějící hlas Troyové. "Mám pro vás něco konkrétnějšího. Vaše startovací okno se otevře za necelých deset minut."
"Máme tady menší problém, Ellen," řekla Walshová. "Vypadá to, že jsme bez zásob."
V tu chvíli se Ventris jemně zakymácel v kolébce mechanických chapadel světolodi. Zaslechli jsme cvaknutí automatických spojek a syčení plynů.
Troyová mluvila dál. "Thowintha mě právě ujišťuje, že před startem budou Ventrisu doplněny zásoby tekutého vodíku a kyslíku, potravin i pitné vody… prostě všeho potřebného."
"Zdá se, že se to právě děje," řekla Walshová s pohledem upřeným na kontrolní panely. "Nabíráme palivo."

"To je od něj hezké, Ellen," řekl McNeil. "Nebo od ní, nebo kdo to vlastně je… Jenom mě napadá, jestli je jeho představa o jídle podobná naší."
V reproduktorech se ozval ohlušující sled pištění, pískání, mlaskaní a dunění. Když zvuky ustaly, promluvila opět Troyová. "Thowintha říká, že dostanete všechno, co potřebujete." Potom pobaveně dodala: "Doufám, že nemáte nic proti darům moře."
"Co moje žádost, inspektorko?" zakřičel jsem do černého videopanelu, ze kterého by se na mě při normálním přenosu dívala její tvář. "Musím dostat možnost promluvit si s Thowinthou. Okamžitě."
"Je mi líto, profesore, ale prozatím nemohu z Thowinthy dostat žádnou odpověď," odpověděla neviditelná žena.
Snažil jsem se ze všech sil, abych se ovládl, ale nedařilo se mi to. Cítil jsem, jak začínám nabírat barvu. Zuřivě jsem mačkal tlačítka na mém překladači. Troyová nebyla jediná, kdo uměl hovořit jazykem Kultury X!
Pilot s navigátorem a technikem sledovali na svých panelech měnící se grafiku. Venku se vydouvaly a kroutily automatické hadice. "Ještě než odstartujeme… Profesor jistě nebude nic namítat, když řeknu, že jsme splnili všechno, k čemu nás zavazovala smlouva," řekla Walshová.
"Já jsem žádnou smlouvu nepodepsala," prohlásila Marianne Mitchellová a její lesklé zelené oči na monitoru ani nemrkly. "A chci domů, nic víc."
"Právě tam máme namířeno, Marianne," řekla mírně Walshová.
Hawkins pocítil potřebu přispěchat Marianne na pomoc. "Třeba si někdo myslí, že existuje nějaký důvod, aby…"
Upovídaný mladý doktor se však zarazil uprostřed věty. Nejspíš si uvědomil, že se chystá odpovědět na něco, na co se ho nikdo neptal. Odhrnul si z čela kadeř světlých vlasů, která mu padala do očí. "Prostě jedu s Marianne, to je všechno."
Jeho bezdůvodný výlev nevyvolal žádnou odezvu. Na videopanelech jsme sledovali, jak se hadice odpojily a všechny současně se zatáhly zpátky do trupu - připomínalo to tančící chobotnici.
"Ellen, slyšíš mě?" zeptala se Walshová, ale nedostalo se jí odpovědi.
"Inspektorko Troyová!" vykřikl jsem zoufale, linka však nadále zůstávala hluchá. Zdvihl jsem překladač nad hlavu. Začalo se z něj ozývat mlaskání, prskání a dunění - nebýt slabé rezonance jednoho syntetizátoru, byla by to slušná napodobenina jazyka Kultury X, napadlo mě.
"Uzavřete všechny vnější jícny a uzávěry," rozkázala Walshová do hlomozu, který jsem dělal. Její pozoruhodný klid však na mě neudělal kýžený dojem. "Ale kapitánko Walshová!" namítl jsem… obávám se, že jsem na ni téměř křičel. "Je mi líto, profesore, ale vypadá to, že letíte s námi. Takže, co kdybyste nám trochu pomohl a tu věc vypnul?"
Na lince se ozvala Troyová. "Vaše sdělení bylo přijato, profesore."
Vypnul jsem syntetizátor. "Skutečně? A co…"
"Thowintha říká, že svetoloď teď čeká zrychlení, které… hm… proti kterému je to, co jsme právě prodělali, zcela nepatrné. Nepřežil byste to. Žádná neupravená lidská bytost by to nepřežila. Musíte odletět s ostatními, pane."
"Všechny vnější jícny a uzávěry Ventrisu jsou hermeticky uzavřeny," oznámil počítač.
"Nádrže máme plné, energetické zdroje doplněné. Jsme připraveni ke startu. Rozumíš, Ellen?" zeptala se Walshová.
"Rozumím, jste připraveni ke startu," potvrdila Troyová.
McNeil sebou najednou trhnul v křesle, jako kdyby ho něco píchlo. "Kapitánko, podívejte se na tohle. Máme tady podstatnou hmotnostní odchylku!"
"Pokračuj," řekla Walshová.
"Po doplnění máme deficit… šedesát sedm kilogramů. V modulu posádky."
"Někdo chybí," pochopila Walshová. Rychle zkontrolovala pohledem jednotlivé monitory. Groves, McNeil a já jsme byli v pilotní kabině spolu s ní, Mitchellová a Hawkins leželi v křeslech na užitkové palubě, Mayse bylo také dobře vidět, byl připásaný k lůžku ve své spací kóji. "Kde je Blake?"
K našemu údivu to byla Troyová, kdo odpověděl. "Blake je se mnou."
Do hlavy se mi nahrnula krev tak prudce, že jsem cítil, jak mi pod transplantovanými vlasy hoří kůže. "Troyová, vy jste mě podvedla," řekl jsem. Byl jsem přesvědčen o tom, že mě úmyslně připravila o závěrečnou kapitolu mého celoživotního díla. "Chcete…"
"Řekla jsem, že žádná neupravená lidská bytost by nepřežila nadcházející zrychlení. Thowintha usoudila, že konkrétně vy byste potřebné úpravy nepřežil, jakkoli byste rád věřil opaku. Je mi to upřímně líto."
V tu chvíli se mě zmocnil amok a zuřivě jsem se odepjal z křesla. "Ještě pro mě není pozdě! Musím vidět…"
"Začněte s odpočítáváním, kapitánko Walshová," řekla Troyová. "Přechodová komora se otvírá."
Z ploché obrazovky v pilotní kabině pomalu vyprchalo rozptýlené modré světlo, zaplňující obrovský prázdný prostor pod kopulí. Uprostřed kopule se otevřela černá šachta a hvězdná světla na konkávním stropě vystřídaly o něco méně jasné, ale zato skutečné hvězdy, zářící skrz rozplývající se pavučinovou hmotu uzávěru.
"Třicet sekund do startu," oznámil počítač.
Na nebi se objevilo další světlo. Jeho zdroj nebylo z Ventrisu vidět, okny pilotní kabiny jsme však zahlédli planoucí ovál, pohybující se jako kužel jevištního reflektoru po filigránové klenbě - šikmý pruh slunečního světla, proudícího rozšiřujícím se otvorem uzávěru přechodové komory, bolestně se zabodávající do našich očí přivyklých šeru.
"Celá svetoloď se otáčí jako šílená," poznamenala Walshová.
Snažil jsem se dostat se zpátky do křesla, ale věděl jsem, že to nestihnu. Z očí mi vytryskly slzy vzteku, ale ostatní byli příliš zaneprázdnění, než aby si jich všimli.
"Deset sekund," oznámil počítač. "Devět. Osm. Sedm…"
Ventris se začal pohybovat, unášen chapadly, která ho prve pevně usadila na místo. Jemné, zdánlivě nekonečně dlouhé kovové úponky vysunuly remorkér otvorem ve stropě do oslnivé sluneční záře.

"Teď se odpoutáme," řekl Groves.
Kovové šlahouny se stáhly zpátky. Kdyby tento výjev z dálky sledoval nějaký kosmický pozorovatel, myslel by si, že obrovský lesklý elipsoid vyklíčil a že mu z cysty na jeho boku vyrostl drobný polyp.
McNeil užasle řekl: "Chce nás… odhodit?"
Ozvala se rána jako z praku a něco nás vymrštilo do vesmíru. "Tři. Dva. Jedna…"
Zažehly se hlavní raketové motory a k našim uším dolehlo mohutné, uklidňující dunění, burácející celým Ventrisem až do pilotní kabiny. Téměř okamžitě však následovalo ostré, praskavé škytnutí. Znělo to, jako kdyby na trup lodi dopadl klavír.
Na skutečném nebi za oknem se najednou míhaly hvězdy, stejně jako na ploché obrazovce v pilotní kabině, kde to však vypadalo ještě o něco zběsileji. Ventris se řítil vpřed a přitom neovladatelně rotoval kolem své podélné osy. V poslední chvíli jsem zacvakl přezku svého postroje.
"Selhání hlavního motoru číslo dvě," oznámil McNeil, který stejně jako já divoce poskakoval v postroji nahoru a dolů. Jeho hlas byl naprosto bezvýrazný, nebylo v něm ani stopy po skotském přízvuku.
Rozječely se poplachové sirény a na všech panelech blikala červená světla. "Automaticky vypnout jedničku a trojku," nařídila Walshová. Mluvila tiše a klidně, jako kdyby její něco podobného stávalo denně. "Hlavní přepínač na automatickou stabilizaci."
"Jednička a trojka na automatické vypnutí. Hlavní přepínač na automatickou stabilizaci," potvrdil McNeil.
"Počítači, status - předběžný odhad podle kritické úrovně!"
"Podpůrné životní systémy v pořádku. Záložní systémy v pořádku. Manévrovací systémy v pořádku. Zásoby paliva v pořádku. Ostatní zásoby v pořádku. Motor číslo dvě mimo provoz. Vodíková čerpadla motoru číslo dvě mimo provoz. Oheň nezjištěn. Nebezpečí vznícení nehrozí."
"Pokračuj, počítači."
"Současnou polohu a rychlost nelze z dostupných dat určit. Vnitřní akcelerační síly vychýlené o…"
"To stačí, počítači." Walshová vrhla tázavý pohled na Grovese. "Jak to vidíš s naším kurzem?"
"Teoreticky bychom měli být v pěkný bryndě," odpověděl Groves.
"A jsme?"
"Myslím, že ne." Ukázal na nitkovitou světelnou strukturu, rozplétající se na navigačním videopanelu. "Vypadá to, že se nás světoloď chystá… vtáhnout zpátky."
Následovalo krkolomné škubnutí, které nás tvrdě vymrštilo do popruhů, bylo však jen první z mnoha. Bolestně jsem sténal, jat obavou o udržení oběda v žaludku. Hvězdy za okny přestaly vířit a místo toho začaly poskakovat. A potom se najednou poskládaly do rovnoměrně kroužícího obrazce.
"Podívejte se!" Groves vzrušeně ukázal ven z okna. Pod námi se rozprostírala jednolitá, ostře ohraničená plocha světolodi, zářící diamantovým leskem. Na jejím zrcadlovém povrchu se odráželi dvojníci Slunce a hvězd.
"Co se děje?" zeptal jsem se zuboženým hlasem.
Ventris byl tak blízko, že světoloď zaplňovala celý náš obzor. Na jejím dokonalém diamantovém povrchu jsme spatřili obraz našeho maličkého plavidla, plujícího na pozadí kroužícího vesmíru.

"Později," říká Forster svým posluchačům, "jsem se dozvěděl obsah pozoruhodně stručného rozhovoru, který v tom čase probíhal mezi Troyovou a onou bytostí…"

Přeješ si, aby lidské bytosti přežily? otázala se bez jakéhokoli úvodu Thowintha. Zda ostatní lidé budou žít nebo zemřou, bylo mimozemské bytosti zjevně lhostejné. Pokud mají přežít, musí být přizpůsobeni živoucímu světu.
Ve vodě se zvuk šíří mnohem lépe než ve vzduchu. Ačkoli byla Thowintha daleko a Troyová ji nemohla vidět, slyšela její slova, jako kdyby plavala vedle ní. Jak budou přizpůsobeni? zvolala do temných vod.
Musí být přizpůsobeni jako jsi nyní ty. Jako bude tvůj druh. Musí žít ve vodách.
Jak dosáhneme toho, aby dýchali vodu? dožadovala se. Řekla jsi, že profesora nelze upravit. A nyní už nezbývá čas.
Máme i jiné prostředky, jak je zachránit, než jen úpravy. Musíš své blízké lidské bytosti přesvědčit, že je to nezbytné.
Podle toho, co jsi nám až dosud řekla, to však bude obtížné.
Proč si to myslíš?
Protože jste…, jak tomu říkáte? Jedinci.
Žádné obtíže nebudou, ujistila ji Troyová.
Thowintha nepochopila, že u jedinců je pud sebezáchovy mnohem silnější než u bytostí, které se považují za pouhé orgány a končetiny jednoho kolektivního těla.
Protože když nám Troyová řekla, že se musíme nechat utopit, abychom přežili, bez váhání jsme souhlasili.

3
"Obrovské těleso mimozemské lodi bylo naplněno teplou tekutinou," pokračoval Forster, "hustou mořskou vodou, překypující životem.
Voda je prakticky nestlačitelná. Tvorové, kteří žijí ve vodě, mají své tkáně a tělní dutiny naplněné vodou a zrychlení, které by člověka dýchajícího vzduch rozdrtilo, jim nedělá žádné starosti. Byli jsme zcela ponořeni ve vodě, naše plíce a ostatní tělní dutiny byly zaplaveny vodou, naše tkáně a orgány byly infiltrovány mikrotubuly, které nás zásobovaly kyslíkem rozpuštěným ve vodě a zbavovaly nás všech nežádoucích látek. Našich sedm nahých těl se houpalo jako plovoucí políčko chaluh a my se napájeli tekutinou proudící v průhledných hadičkách a pádech, které nás poutaly k lodi.

Spali jsme půl roku, ale stejně dobře to mohla být věčnost. Spali jsme a snili. Co se mě týče, jako profesor xenoarcheologie, ještě nedávno zaměstnaný na Královské koleji v Londýně, jsem snil o tom, že jsem dosáhl svého cíle - že jsem při pátrání po stopách Kultury X dospěl k vyvrcholení své celoživotní práce. V hlavě se mi přehrávaly nesčetné scény z mého celoživotního hledání - od užaslého chlapeckého setkání s reprodukcemi zaprášených a záhadných fosilií z Venuše, přes můj objev drahocenných Venušských tabulek na povrchu této pekelné planety, tabulek, které mě dvakrát málem stály život (v tom prvním případě mě s nasazením vlastního života zachránila Ellen Troyová), až po události na oběžné dráze kolem Jupiteru, kde se, jak jsem byl přesvědčen, měl odehrát můj konečný triumf. A přestože budoucnost, dokonce i ta snová, zůstávala přede mnou stále skrytá, bylo moje očekávaní prodchnuto hřejivým pocitem uspokojení. Koneckonců jsem získal to, po čem jsem vždycky toužil, neboť naše cesta, o tom jsem byl přesvědčen, měla nepochybně skončit na jejich domovské planetě v Jižním kříži, na majestátní, nekonečně cizí planetě, na níž nebylo nic lidského…

Ari přerušila Forsterovy úvahy. "Co bylo s ostatními?"
Profesor pohlédl Ari do očí. "Později, až mnohem později jsme měli tolik času, abychom se navzájem poznali. Potom jsme se natolik podělili o své nejtajnější myšlenky, že bychom si to dříve jen stěží dokázali představit. Moji přátelé totiž nikdy nezapomněli, o čem se jim tehdy zdálo. Toto je něco málo z toho, co mi později řekli…"

Josefa Walshová se mi svěřila, že ve spánku obývala podmořský svět, který jí byl mnohem bližší než temnota, v níž bylo ve skutečnosti její tělo ponořeno. Byl to svět azurově modrého moře, zářivých útesů a rybích hejn, soupeřících svým leskem a energií s těmi nejnádhernějšími ohňostroji - nádherný podmořský svět podobající se tomu, který se nachází pod karibskými útesy jejího dětství. Po mořském dnu přišli snědí bohové, ozdobení květy, kolem úst jim pohrával úsměv. Jeden z nich se stal jejím milencem. Potom ho ztratila, byla si však jistá, že jednoho dne se s ním znovu shledá…
Bdící Tony Groves byl temperamentní prcek, ale utopený a snící Tony Groves byl melancholik. V jeho snu šmejdila jeho bledá matka temnými ulicemi periferie města, ale jeho otec, který při Tonyho dospívání většinou chyběl a který už byl ve skutečnosti dávno po smrti, byl naopak všudypřítomný a jevil o chlapce více zájmu, než to kdy činil za svého života. I zde se však projevoval stejně jako tehdy, neustálým sekýrováním. Je Tony připraven na písemku z matematiky? Udělá zápočet z plavání, ze kterého měl takovou hrůzu? A co to nasadil svému mladšímu bratrovi do hlavy, že se ten chlapec rozhodl zrušit přihlášku na seminář? Proč je ten Tony tak… zvrhle neschopný?
Hnědé skotské odstíny dětství tvořily jen zanedbatelnou část McNeilova snu. Jeho domovem byly ohnivé fantazie kosmických letů. Bdící McNeil byl nezávislý muž, podobně jako většina jeho kolegů a kolegyň, kteří trávili podstatnou část svého života na palubě lodí, pohybujících se po celé Sluneční soustavě. Velmi málo profesionálních kosmonautů zakládalo rodinu, ostatní si vystačili s proměnlivými skupinkami vzácně vídaných přátel a příležitostných milenců a milenek. McNeil, asketa z nutnosti, jemuž na kontě narůstá tučný peníz, který však nemá kde utratit, se oddával svým choutkám v pauzách mezi jednotlivými lety. Byl nenasytným čtenářem knih, stejně tak starých jako nových, hledal vědění jakéhokoli druhu a pocházející z jakéhokoli zdroje. Ve svém snu však nebyl čtenářem - v jeho snu duněly tamtamy, sténaly udu, vířily hurisky a teklo červené víno…
Marianne Mitchellová toho během svého kočovného studentského života přečetla hodně, ovšem žádná fantastická literatura se jí od jejích dětských let do rukou nedostala. Až do této doby se ani její nejdivočejší sny ani zdaleka nepřiblížily právě prožívané skutečnosti. Teď snila o normálním životě. Byla znovu na přednáškách, na koleji, v matčině bytě na Manhattanu, bloudila po chodbách Metropolitního muzea, které byly v jejím snu zaplněny, což bylo zvláštní, výhradně exponáty mimozemských forem života, nebo se opírala o zábradlí jachty, plující ostře proti větru, její bujné vlasy povlávaly v brízách úžiny u Long Islandu. Kulisy její paměti se hemžily mladými muži a ona s podrážděním zjistila, že mezi anonymními ctiteli, kteří se jí dvořili skoro na každém kroku, je neustále i pohledná anglická tvář Billa Hawkinse. A vždycky, když se od Billa odvrátila, ukázala se před ní ještě jedna známá tvář, a její duše se při spatření Nemova lačného pohledu dala do křiku…
Mladému Hawkinsovi se na Amalthee zdávalo o matně zářícím dubovém obložení přednáškových síní, spojených s jeho filologickými triumfy, a potom uvázl ve skutečném opojení z našeho prvního průzkumu mimozemského plavidla. Nyní se mu zdálo o tmavovlasé, zelenooké Marianne, o tom, jak o ni usiluje, jak ji získává a ztrácí, to vše v nekonečných obměnách příhod z nedávné minulosti. Bill pochopil, že nic tolik neposílí váhavou mužskou touhu jako zjištění, že žena, kterou už měl na dosah, ztratila trpělivost a vydala se dál bez něj…
Kdo ale může říci, o čem snil Nemo? Jisté je, že pro muže, kterého jsme znali jako sira Randolfa Mayse, byl tento kolísavý stav vědomí, v němž jsme byli lapeni, mnohem bližší než pro kohokoli z nás. Myslím, že jeho "sny" by pro nás byly velkým překvapením - jistě se opíraly o konkrétní vzpomínky a mířily k jasně vymezeným (ač v tu chvíli jen potenciálním) alternativním budoucnostem.
Víme, že Nemova víčka se během té věčné noci několikrát otevřela a že dvě chladné perly jeho mrtvolných očí spočinuly neúprosným pohledem na našich kolébajících se tělech…
Víme to, protože nás denně navštěvovala další lidská bytost, ačkoli my sami jsme o ní neměli ani tušení. S nenucenou samozřejmostí plavala v přítmí mezi našimi utonulými těly. Její štíhlé tělo bylo pevné a pružné jako tělo tanečnice, světlé vlasy se jí při tom půvabně vznášely, jako kdyby každý jejich pramen byl nadán vlastním životem. Byla ve vodě více doma, než byl kdy kterýkoli jiný příslušník lidské rasy. Štěrbiny pod její klíční kostí se rozvíraly, aby nasály vodu proudící ven třepotajícími se růžovými květy zaber mezi jejími žebry. Její nahé končetiny se vlnily do rytmu.
Zpočátku byla jediná, kdo prožíval ubíhající dny v přítomném čase, jediná vyvolená (a současně odsouzená) k osamocenému průzkumu vodního království mimozemské lodi. Jen tu a tam se při neplánovaných příležitostech ocitla

ve společnosti jediné další bdící rozumné bytosti, která obývala nekonečné vodní masy - stejně jako tomu bylo prvého dne.

"Ellen Troyová, vaše dcera Linda, mi převyprávěla rozhovor, který spolu toho prvého dne vedly. To však bylo až mnohem později," vysvětlil Forster. "Tak jsem se dozvěděl její tajné jméno…"

Z dálky mohla obrovské stvoření, které před ní plavalo, považovat za obří oliheň, jakou najdete i v pozemských oceánech, ačkoli podrobnější pohled by odhalil mnoho odlišností. Tato podobnost nebyla zas tak docela náhodná, neboť organismy adaptované na rychlý pohyb ve vodním prostředí mají tendenci brát na sebe tentýž torpédovitý tvar, bez ohledu na svou evoluční historii. Plavala za stříbřitě šedým, chapadlovitým stvořením, jak nejrychleji dovedla, sledovala ve vodě jeho pach - ústy a nosem nabírala vodu a analyzovala její chemické složení na úrovni hraničící s vědomím, do kterého mohla své bezděčné vjemy kdykoli přesunout.
Moji rodiče po dlouhá léta řídili projekt, který byl znám pod názvem SPARTA - zkratka pro SPecified Aptitude Resource Training and Assessment (Výcvik a stanovení specifických latentních schopností). Svobodný duch se později pokusil vymazat mé vzpomínky. Na nějakou dobu jsem zapomněla své jméno, ale přesto jsem si pamatovala něco ze své výchovy. Tak jsem si začala říkat Sparta.
Mimozemšťan se přizpůsobil její rychlosti. Jaký byl záměr těch… rodičů? Otázka směřovala dozadu, zatímco tvor samotný plul dál chodbami lodi, aniž by nějak viditelně hýbal ploutvemi. Následovala ho, plula vodami překypujícími zářícím, pestrobarevným životem.
Cokoli "Thowintha" (nedokonalá zkomolenina jména, jehož zvuk sestával z bublavých sykotů a zvučného dunění) dělala, dělala to klidně a zvolna. Alespoň prozatím neměla žádné úkoly, které by byly v dané chvíli důležitější než ten, kterým se zabývala nyní, totiž vyprávěním příběhů.
Sparta vypustila několik bublin a mlaskavě zaprskala. V naší kultuře panuje předsudek, podle kterého se jedinci klasifikují pouze podle jejich inteligence. Moji rodiče se ho pokusili vyvrátit.
Taková úvaha se vymyká mému chápání.
Je toho mnoho, co o nás nechápeš. V duchu se usmála. Někdy těžko dokážeme pochopit sami sebe.
Rozmlouvaly jazykem, který již lidé (a zejména já osobně) rekonstruovali z pravěkých artefaktů a který jsem já přisoudil právě Kultuře X. Připouštím, že má rekonstrukce nebyla zdaleka dokonalá, Sparta se však od Thowinthy rychle učila živému jazyku a ve svých jazykových snahách byla omezována pouze svou tělesnou konstitucí: její tělo bylo čtyřikrát menší než tělo Thowinthy a její mlaskaní a pískání bylo tudíž mnohem slabší.
Přesto bylo zřejmé, že mimozemská bytost její vodní řeči rozumí. Ovšem zda obě plně chápou význam toho, co bylo řečeno, to byla jiná otázka - otázka, jejíž zodpovězení by jim mohlo zabrat celý život.
Předně měla Sparta obavy, že Thowintha správně nepochopila význam pojmu "jedinec". A co se Sparty týče, zcela jistě úplně přesně nepochopila, co měla Thowintha na mysli, když řekla Jsme živoucí světy. Sparta považovala Thowinthu za jedinou bytost, ale Thowintha vždycky mluvila v množném čísle, a co více, dokonce se zdálo, že se ve skutečnosti považuje za součást světolodě. Slovem "my" však Thowintha zjevně myslela ještě něco víc než jen samotnou světoloď, totiž jednotu s těmi, kteří ji postavili a buď byli už dávno mrtví, nebo spali někde v jejích útrobách, podobně jako tam spala, neznámo jak dlouho, Thowintha. Žádného dalšího příslušníka jejího druhu však v obrovské lodi, která svým objemem přesahovala třicet pět bilionů kubických metrů, nebylo vidět.
Thowintha sice odpovídala na Spartiny otázky bez výhrad, ale smysl jejích odpovědí Spartě častokrát unikal.
Thowintha se zachvěla a vyrazila ze sebe nesouvislý proud bublin. Ti… rodiče. Podařilo se jim překonat tento nesprávný druh myšlení?
Kromě několika jedinců toto nesprávné myšlení panuje nadále mezi všemi lidmi, tak jak tomu bylo po celá staletí. Ze Spartina nosu vystřelil proud bublinek. Asi nás považuješ za šílence.
Thowintha znenadání prudkým máchnutím ploutví vyrazila vpřed a zmizela v zeleném svitu chodby. Sparta plavala vytrvale za ní a přitom přemítala, k jaké naléhavé události asi mohlo dojít, nebo zda byla jejich konverzace pro Thowinthu až tak nepříjemná.
Plavaly uvnitř obrovského prostoru, který jsme kvůli nesčetným nástěnným malbám a plastikám již před časem nazvali "Chrám umění" (vlastně jej tak, a to velmi příhodně, nazval Mays). Z jednoho takového uměleckého díla se místo sochy vyklubala samotná Thowintha, která tam tak odpočívala kdovíkolik tisíciletí. Žádný další exponát se sice v tomto takzvaném Chrámu umění už k životu neprobral, to však Spartě nebránilo, aby všechno, co ji obklopovalo, sledovala s krajní ostražitostí.
Co se Chrámu týče, vlastně to žádný chrám nebyl a s uměním neměl nic společného; podle Spartina mínění to byl jakýsi velitelský můstek, prostor, z něhož se Thowintha nějakým Spartě nejasným způsobem podílela na řízení světolodi.
Bludiště úzkých, protínajících se chodeb ústilo do rozsáhlé síně, jejíž filigránské stěny zářily nejrůznějšími odstíny tmavě červené a modré barvy. Sparta to místo znala a věděla, že nespočetné pronikavě zářící skvrnky na temných stěnách, které svou výškou převyšovaly kteroukoli pozemskou katedrálu, představují hvězdy nahlížené z toho místa ve vesmíru, v němž se loď právě nachází. Obrazy hvězd se pohybovaly jako při projekci na kopuli planetária, avšak projekce to nebyla - každá z těch zářících skvrnek byla živá kolonie světélkujícího planktonu. Fyzický pohyb celého uskupení živých světel byl nějakým způsobem napojen na pohyb lodi.
Thowintha nehybně visela uprostřed této nebeské mísy, ve vodě hemžící se třpytnými galaxiemi dalších organismů, mezi hejny drobných medúz, hýřícími neonovými barvami - růžovou, červenou a zelenou. Ozval se šumivý zvuk, připomínající vyzvánění podmořských zvonů; živé hvězdy na stěnách pohasly a přeskupily se. Když se za okamžik

opět rozsvítily, jejich vzájemná pozice se nijak nezměnila, ale jejich orientace změnila úhel.
Pohleď na nebesa, řekla Thowintha.
V nejvyšším místě potemnělého planetária nad její hlavou byla hvězdná mapa podivně nahuštěná. Co to je?
To je další etapa naší cesty.
Kam máme namířeno? zeptala se Sparta.
Tam, kam se díváš, vzhůru, zněla Thowinthina neužitečná odpověď.
Sparta viděla jen souhvězdí oblohy pozemské severní polokoule. Pokud by střed kopule planetária představoval záměrný bod světolodě, ležel jejich cíl někde v souhvězdí Blížence blízko roviny galaxie.
Jak se to místo jmenuje?
To není místo. Následovala staccatová série zvuků, kterým Sparta nerozuměla.
Sparta upadla do transu. Během několika milisekund, které následovaly, vyhodnotila souvislosti plynoucí ze zhuštěné hvězdné struktury vysoko nad její hlavou. Najednou jí to bylo jasné: byl to čelní pohled z kosmického plavidla letícího rychlostí blízkou rychlosti světla. V několika následujících hodinách měla světoloď prodělat zrychlení, mnohokrát přesahující to, které potřebovala k odpoutání se z oběžné dráhy Jupiteru.
Sparta procitla z transu, který trval tak krátce, že byl prakticky nepostřehnutelný. Tak proto jsme je museli utopit.
Proto.

A tak archa, která nás všechny vezla, pokračovala ve svém střemhlavém pádu ke Slunci. Uvnitř sluneční fotosféry si světoloď vypůjčila trochu gravitační energie, odrazila se ven ze Sluneční soustavy a o několik minut později zapojila své gigantické motory. Po devět dní zrychlovala při čtyřiceti gé. Potom akcelerace skončila a my, zbaveni tíže, letěli prázdnem.
Náš opuštěný remorkér byl opět bezpečně usazen do svého napůl živého lůžka - drobný, nemotorný lidský výtvor, narušující nadpozemskou modrou klenbu obrovské přechodové komory. Sparta přešla podél jedné z přistávacích vzpěr a lehce se vyhoupla do otevřené komory hangáru.
Prošla přes palubu s podpůrnými životními systémy, kolem spacích kójí a přes prostor pro posádku až do pilotní kabiny. Každým ze svých mimořádných smyslů zkoumala provozuschopnost Ventrisu, hledala příčinu poruchy, která mu zabránila v odletu. Dříve nebyl na vyšetřování čas. Najít příčinu poruchy by jí však nemělo trvat příliš dlouho. Znala přinejmenším stejně tolik způsobů, jak vyřadit vesmírnou loď z provozu, jako Nemo.
Logická úvaha i intuice jí napověděly, že nemá smysl ztrácet čas s hardwarem. Jakmile vstoupila do pilotní kabiny, zapnula všechny systémy na plný výkon. Zpod nehtů se jí vysunuly PIN trny z vodivého polymeru. Vsunula je do úhledné řady vstupních portů a upadla do transu.
Její vědomí se na jednu či dvě sekundy ocitlo uvnitř hlavního počítače. Plavala v datovém toku stejně snadno jako ve vodách světolodě, jen s tím rozdílem, že paměťové zdroje nákladní lodi poskytovaly k plavbě nepoměrně menší prostor. Okamžitě zachytila v kódu žluklý zápach a začala ho sledovat směrem ke zdroji.
Během posledních minut před startem se někdo přes knihovnu napojil na centrální síť. Nemo to dokázal, i když na rozdíl od Sparty neměl pod svými nehty žádné trny, které by mu umožnily přímý vstup do rozhraní počítače. Měl k dispozici jen své letité zkušenosti a svou lstivost. Věděl, jak přes vnější terminál nakazit systém, jak obvyklou datovou cestou zavést červa - pomocí objednávky na jídlo, vyvoláním knižního souboru knihovny či seřízením teploty a vlhkosti své spací kóje.
Přístup mu poskytl knižní soubor. Za okamžik už byl schopen vytvořit virus, který se aktivizoval při zahájení odpočítávací sekvence hlavního motoru, virus určený k tomu, aby vymazal zpětnovazebná data z motorových senzorů. Několik sekund po startu se začal přehřívat motor číslo dvě. Jeho palivová a chladicí čerpadla se zastavila a start byl předčasně ukončen.
Sparta si šikovného červíčka dobře prohlédla a kousek po kousku ho celého rozpitvala, ale nechala ho na místě. Necelé dvě sekundy poté, co upadla do transu, se opět vynořila na hladinu reálného vědomí a vytáhla trny z portů.

Chorobám se nevyhne žádná životní forma. Nakažené orgány je nejlépe odstranit.
Většina z nás takto nesmýšlí. Většině z nás se příčí zabít ty, kteří s námi nesouhlasí.
Všimli jsme si. Přesto je lépe nakažený orgán odseknout. Na jeho místě vyroste další.
Nejsme stvořeni jako vy. A kromě toho, ten další by nebyl stejný.
Thowintha chvíli mlčela, než ze sebe vydala důraznou řadu ostrého mlaskání a dutých ran. Popírání jednoty je těžké břemeno.
Pro koho?
Pro nás i pro vás. Pro živoucí svět.

4
Minul čtvrtý den beztíže.
Sparta hleděla na tělo muže, kterého milovala. Vznášel se ve vodě, omotaný jemnými žilkami s pulzující tekutinou… ovinutý chapadly s přísavkami… rozříznutý čepelemi se skleněným ostřím. Žilkami z něj vytékala tmavá krev a vstřebávala se do světélkující sliznaté hmoty ve vodách kolem nich.
Sparta fascinovaně sledovala, jak se tisíce nástrojů podílejících se na přeměně Blaka Redfielda s nesmírnou opatrností oddělilo od jeho těla a ustoupilo do pozadí. Přístroje světolodi, napůl živé a nadané vlastním rozumem, provedly operaci mnohem méně traumaticky a za podstatně menšího rozruchu než pozemští chirurgové, kteří provedli stejný zákrok na Spartě.

Sparta si Blaka láskyplně prohlížela. Po většinu uplynulého roku spolu nebyli a i předtím ho vídala jen občas; teď když byla s ním (a obzvláště když nevěděl, že ho pozoruje), najednou zjistila, jak okouzlující jí připadá jeho pihovatý, napůl čínský a napůl irský obličej s desetidenním zlatohnědým strništěm. V jejích očích tak krásný…
Blake byl výborný plavec a byl větší a silnější než ona, a teď ho upravili skuteční odborníci. Teď byl jako ona. Její vlastní chirurgická rekonstrukce, kterou si sama vyprojektovala, rovněž dopadla nad očekávání dobře; při její mrštnosti z nich teď budou ve vodě rovnocenní partneři.
V tu chvíli se rudá ústa pod jeho klíčními kostmi rozevřela a nasála vodu do kanálů vedoucích podél plic, odkud ji hrudní svaly štěrbinami mezi žebry vypudily z těla ven. Ve stejný okamžik otevřel oči. Hned je však znovu zavřel a po chvilce, ve snaze zaostřit zrak, malátně zamrkal. Věděla, co právě prožívá - temnota kolem něj byla plná barevných světýlek, které nedávaly lidským očím žádný smysluplný obraz.
"Neím tě."
"Zato já vidím tebe."
"To vůpec ní sešné." Z úst mu vyšel proud bublin; jeho hlasivky se rozezněly vzduchem, který jeho plíce získaly kyslíkovou výměnou s jeho zbrusu novými žábrami. Nerozuměl ani vlastním slovům, natož jejím; jeho snaha promluvit mu přinesla jen dunivé zvonění v uších.
"To není vůbec směšné. Řekl jsi to nádherně."
Nějakou chvíli nic neříkal a jen poulil oči do tmy. "Fakra…" Odmlčel se, aby si poslechl, co řekl. "Sssakra… nis nesiším."
"Zvykneš si. Mozek je tvárný orgán."
"Vážně?" Děsivě se zašklebil. "Záště můj." Usilovně se na ni snažil zaostřit pohled, byla však jen rozmazaný obrazec uprostřed černoty. "Napadané… yakůpec…"
"Jak vůbec co?"
"Pjevili vězdy. Nebo takouou gafitaci. Muvě o raketách."
"Mají oči, i když zrak není jejich hlavní způsob vnímání světa." Sparta se odmlčela. "Rozumíš mi?"
Přikývl. "Tochu."
"Informační prostor je velký, mnohem větší než ten skrojek spektra, který zaznamenávají naše sítnice."
"Touš fikala."
Usmála se. "Tak nebuď pořád takový šovinista."
"To se tobě lehko řekne," zamumlal Blake. Slova vyšla z jeho úst jako sled hlubokého rachocení, akcentovaného zvonivým zašuměním. Začínal už lépe slyšet a formulovat slova, která byla oběma lépe srozumitelná.
Zhluboka do sebe natáhl vodu a s vědomým úsilím ji energicky vytlačil žábrami ven. Záhyby kůže kryjící jeho žábry měly na okrajích narůžovělou barvu hojící se tkáně a ve slané vodě pálily. Cítil se slabý a zranitelný. Ruce držel neobratně od těla ve strachu, aby náhodou nezavadil o své nové orgány. Pohnul jimi teprve tehdy, když se chtěl potopit.
Sparta chápala jeho rozpaky, ale mlčela. Za den či za dva bude svobodu pohybu ve vodním prostředí milovat stejně jako ona. Vzduch mu potom bude připadat nesmyslně řídký a nejistý.

Měli k dispozici celý svět a mohli si v něm hrát celé měsíce. Naučila ho všechny triky: jak nakládat s kyslíkem v plicích, který se tam dostával z krve, do které ho zase dostaly žábry, a jak ho využívat k řízení vztlaku, jak vědomě řídit hladinu CO_2 v krvi a jak používat směs plynů k vydávání celé řady mlaskotů a rezonancí potřebných k dorozumění se v jazyku takzvané Kultury X v jeho původní, podmořské podobě. A naučila ho také to, co považoval vůbec za nejlepší trik ze všech: jak ze svých upravených slinných žláz vyloučit hlen, který mohl na jeho těle vytvořit pevný povlak, zrcadlově lesklý sliz připomínající perleť, nesmírně tenký a přitom dostatečně pevný, aby sloužil jako kosmický přetlakový oblek, dostatečně reflexní, aby ho chránil před prudkými výkyvy teploty. Bavil se vypouštěním stříbřitých, sliznatých bublin, které byly velké jako basketbalový míč a tak pevné, že v sobě udržely stlačený vzduch.
Pustili se do hlubin. Spolu.
Thowintha jí řekla, jak se dostane do středu lodi. Na samotný popis potřebovala Thowintha více než hodinu, aniž by Spartě něco opakovala, jako by se spoléhala na to, že si to Sparta bude pamatovat. A ona si to skutečně pamatovala, a dokonale - díky svému "třetímu oku", onomu pevnému uzlíčku umělé tkáně, implantované pod jejím čelem.
Pomalu sestupovali do hlubin. Ubírali se cestami, které mohla, jak by se na první pohled mohlo zdát, náhodně vystavět ruka přírody, neboť jejich uspořádání nebylo o nic racionálnější než uspořádání chodeb v mraveništi. Průsvitné stěny kolem nich vydávaly příjemný modrý svit, který propůjčoval vodě barvu, jakou měla v hloubce osmi či deseti metrů průzračná tropická moře na Zemi. Letmo stačili vnímat interiéry rozlehlejších komor, otevírajících se po obou stranách a nad jejich hlavami; stalaktity z lesklého, jemně opracovaného kovu visely ze stropů dlouhých galerií nebo vyrůstaly přímo ze stěn. Odevšad stoupaly proudy maličkých, třpytivých bublinek a nejnepatrnější tlakové či teplotní výkyvy je stáčely bezcílně sem a tam. Připomínalo to akvarijní provzdušňovače, a bylo dost dobře možné, že to plnilo tutéž funkci.
Cesta dolů trvala dlouho, ale oni neměli naspěch. Prvních deset kilometrů vertikálním směrem uplavali bez odpočinku za necelých šest hodin. Tu a tam se posilnili nějakou rybkou; co dokázali chytit, to mohli sníst. Tak to na tomto světě fungovalo.
Světlo a tlak se s narůstající hloubkou neměnily, zato okolní kulisy se měnily tak často, že někomu, kdo by nebyl tak soustředěný jako oni, by se zakrátko slily do jednotvárné barevné změti.
Najednou se ocitli ve zdánlivě bezedné propasti, jejíž stěny se třpytily živými démanty a kde ve vodní prázdnotě jako girlandy visely nebo se kroutily kabely z napůl živého materiálu. Všude kolem nich byl život, hejna stříbřitých ryb a mladých olihní vystřelující tam a zpět, tiše se trhající a znovu se splétající nehybné závoje planktonu v průzračné vodě.

Zahlédli i větší tvory, kteří se pomalu pohybovali ve stinných hlubinách propasti. Přeplavali propast napříč a vstoupili do další točité sluje.
Čas od času se přiblížili ke stěně či k hladkému dnu, které před nimi zprůhlednělo a rozpustilo se; nato je zachytil krátký proud a lehce je přenesl přes místo, které ještě před malou chvilkou vypadalo jako pevná překážka. Byly to přetlakové uzávěry. Zanedlouho už bylo jasné (jak Sparta vytušila z dřívějšího průzkumu), že tlak vody se s každou vrstvou světolodi přece jen trochu mění. Jako kosmické plavidlo byla světoloď nesmírná, ale jako svět byla miniaturní, a stejně tak její přitažlivost; tlak byl proto regulován podobným způsobem, jakým si regulují tlak buňky lidského těla - neustálým upravováním molekulární struktury buněčných stěn.
Měnily se pouze zvuky, a i ty postupně. V horních úrovních lodi byla voda plná cvrkotu a pištění bezpočtu organismů, přerušovaného občasným rybím zakašláním či klapáním škeblí nebo klepet. Sotva slyšitelný na pozadí tohoto sopránového chóru se ozýval temný, hluboký tep, který jako by vydávalo nějaké obrovské srdce. S narůstající hloubkou klesalo na intenzitě zuřivé brebentění vodního života, tlukot srdce však sílil.
Po dvanáctém kilometru se ráz okolního světa změnil. Změny byly zpočátku nepatrné, ale potom, po průchodu posledním vypouklým uzávěrem, rychlé a výrazné: veškeré životní formy, ať už byly umělé či skutečné, zmizely. Zůstaly v horních vrstvách a všude, kam až oko dohlédlo, je nahradily oslnivě jasné sloupy, úzké, válcovité, a tenké řetězovkové oblouky ze zářícího materiálu podobného tomu, který tvořil jednolitou vnější skořápku světolodi.
Voda v této středové komoře byla naprosto čistá, nezkalená žádnou organickou hmotou a nezvířená kolísavými sloupci bublin. Asi kilometr pod místem, kde se vznášeli, zahlédli Blake se Spartou zářící sloupovité útvary, paprskovitě se rozbíhající z nějaké oslnivé koule, která tepala do hlubin záblesky světla.
Prudce vypustili z plic proud zásobního kyslíku, který natáhli z zaber, a pomalu začali klesat.
Sparta naslouchala. Voda duněla rytmickými údery té věci ve středu lodi. Měli ji teď jako na dlani. Vypadala jako malý mořský ježek s velice dlouhými ostny.
Chuť vody, která proudila Spartiným hrdlem a žábrami, jí nepřinesla nic nového, až na svíravý pocit způsobený vyšší koncentrací vázaného kyslíku. Nezjistila žádné gama-záření, žádné neutrony.
Po několika minutách pasivního klesání doplavala spolu s Blakem do vzdálenosti několika metrů od jasně patrného okraje pulzujícího světla, které nevycházelo z žádné hmoty ani struktury. Stejně tak nebyl na okraji světelné koule vidět žádný objekt. Ba i světlo samotné jako by zeslábloo, když se k němu přiblížili, to však bylo bezesporu důsledkem adaptace jejich zřítelnic na jeho jas.
Diamantové "sloupy" vybíhající všemi směry nebyly ve skutečnosti žádné sloupy, nýbrž úzké kužele, které vyrážely jeden z druhého do postupně se zužujících odboček, až na pouhé dvě desítky vlasově tenkých vlákének, které se dotýkaly světelné koule. Připomínalo to rozštěpené neutrony.
Plavali blíže ke kouli, až jim diamantová mřížka zabránila v dalším postupu.
"Bere energii z vakua," řekla Sparta.
"Odchycená singularita," vydechl užasle Blake.
"Singularita ano," souhlasila Sparta. "Ale odchycená? Nebo vyrobená?"

Našli Thowinthu v Chrámu. Živé hvězdy na vysoké klenbě teď zaujaly sevřený, zcela jednoznačný tvar - soustředné kruhy červeného a modrého světla. Jsme blízko, oznámila jim.
Blízko našeho cíle?
Thowintha ze sebe vydala další salvu nerozluštitelných slov.
Nerozumíme ti, řekla Sparta.
Rozumíte konceptu malých ledových těles?
Sparta se podívala na Blaka. "Komety," odečetla mu ze rtů.
Myslíme si, že máš asi na mysli to, co my nazýváme komety, řekla.
Je to starobylý název. Původně znamenal vlasatice, dodal Blake.
Thowintha vydala zvuk, který snad mohl znamenat smích - pokud byla Thowintha vskutku něčeho takového schopná.
Vlasy pro nás nejsou obecným charakteristickým rysem, řekla. To, co my nazýváme malá ledová tělesa, vy nazýváte komety. Toto místo nazýváme Ahsen-veriacha - v klasickém jazyce to znamená Vír.
Vír? zopakovala Sparta.
Nemesis, řekl Blake.
O tomto jménu už dlouho nebylo slyšet. Koncem dvacátého století přišli fyzikové a astronomové s hypotézou, že Slunce je jedním pólem dvouhvězdné soustavy a že jako mnohé další hvězdy ve vesmíru má i ono svého průvodce. Tento průvodce měl mít údajně excentrickou oběžnou dráhu a měl být periodicky perturbován mrakem komet, obklopujících Sluneční soustavu, z nichž některé údajně pouštěl do středu soustavy směrem k terestriálním planetám. Některé z těchto komet se s těmito planetami dokonce srazily. Ovšem tato domnělá průvodcovská hvězda nazývaná Nemesis nebyla nikdy objevena a od hypotézy se upustilo.
Jaký druh tělesa ten Vír je? zeptala se Sparta.
Není to těleso. Je to zvláštní oblast času a prostoru.
Singularita! žasl Blake.
Černá díra? opáčila Sparta.
Pokud by se průvodce našeho Slunce zhroutil na černou díru předtím, než přišli lidé, vysvětlovalo by to, proč ho nikdy nenašli.
Černá díra. Perkusní zvuky, kterými Thowintha odpověděla, vyjadřovaly uznání. Dobrý popis.
Ale proč je to místo naším cílem? chtěla vědět Sparta.

Tato… černá díra patří k těm, které se rychle otáčejí a umožňují přístup k jiným oblastem času a prostoru. Musíme se do ní vrátit, abychom se přeorientovali ve vesmíru.
Přeorientovali se? zeptal se Blake. Takže náš konečný cíl není předem daný?
Máme na výběr, odvětila jednoduše Thowintha.
Tento výběr byl však poněkud omezený. Vysvětlení Thowinthy mělo sice do jednoznačnosti daleko, ale Sparta a Blake pochopili, že rozhodnutí zakódovaná před mnoha tisíci lety do genomu živé světolodi teď měla své pevné místo v jejím nervovém systému. Když se loď po dočasném pobytu na orbitě falešného měsíce Amalthey zbavila svého ochranného ledového pláště, našla na obloze směrem ke Slunci svůj naprogramovaný cíl a okamžitě vyrazila. Dokonce ani Thowintha, hlas lodi, nemohla až do chvíle, kdy dorazí ke stanovenému cíli jejich cesty, změnit její dráhu.
Stačilo ještě několik málo let na oběžné dráze kolem Jupiteru a Vír, Nemesis, by vzhledem k výchozí poloze světolodi ležel zcela jiným směrem. Potom by zdrcujícího zrychlení bylo zapotřebí okamžitě, aby se loď vymanila ze sevření Sluneční soustavy. Namísto toho se však přitažlivost Slunce stala přínosem a lidem bylo tak dáno několik krátkých dní na přípravu. Zachránila je náhoda.
Tak pravila Thowintha a oni věřili každému jejímu slovu.

"Jedna singularita uprostřed lodi, druhá singularita ve vesmíru…, které nás řídí jako loutky na provázku," řekl později Blake, když byli sami. "V takovém světě vlastně ani nevím, jestli vím, co to znamená mít na výběr."

V jednom okamžiku se světoloď řítila do nějakého neviditelného místa na obloze, v příštím okamžiku byla obloha samá duha, a v okamžiku, který následoval potom, vybuchlo slunce…
Co je to za slunce? zeptala se Sparta s bázní v očích. Živá souhvězdí na chrámovém stropě se v mžiku přeskupila a vytvořila zcela změněný pohled na nebesa. Svítící políčko organismů, které představovalo nové slunce, tvořilo tak ostře ohraničený kruh, tak žlutě žhnoucí, že Spartě připadalo jako skutečné slunce.
Nazýváme ho Enwiyness, což v klasickém jazyce znamená přibližně Běžná Žlutá. Dáváme mu číslo, abychom ho odlišili od milionů ostatních sluncí jeho druhu. Thowintha zabublala. Mohl to být smích. Vy mu říkáte Slunce.
Slunce?
Naše Slunce? Z Blaka vytryskl proud udivených bublin.
Ano.
Naše Slunce jsme nechali dobré dva světelné roky za sebou, namítl Blake. Tahle souhvězdí nejsou stejná jako na našem nebi.
Vír deformuje prostor a čas. Vynořili jsme se v oblasti prostoročasu o tři miliardy let dříve. Vzory hvězd byly tehdy jiné.
O tři miliardy let… dříve? Sparta máchla pažemi v půvabné, neuvědomělé imitaci Thowinthiných chapadel. Tohle gesto všichni tři chápali jako projev rozpaků.
Máte tady hodiny, podle kterých to poznáte? zeptal se Blake.
Thowintha máchla chapadly ke chrámové klenbě. To jsou naše hodiny. Víme a pamatujeme si, kdy a kde jsme.
Obrovské stvoření se k nim obrátilo, chapadla zdvižená jako sukýnka baleríny. Můžete probudit lidské bytosti ze spánku.

2. ČÁST
VENUŠE, ZLATÝ VĚK

Jo Walshová zamrkala, aby setřásla vodu z řas, a znovu si kýchla.
"Je ti zima?" zeptala se jí Troyová.
E-e, emiobře, odpověděla nosovým hlasem Walshová. Toje fůli fodě.
Sledoval jsem v polospánku jejich rozhovor ze svého zatuchlého koutku důstojnické kabiny Ventrisu. Nebylo tam jen teplo, bylo tam přímo k zalknutí; na nahé kůži se nám tvořily kuličky potu a my si připadali jako v parní lázni.
Walshová se přidržela madla na čalouněné stěně, odhrnula si vlasy z očí, zuřivě zatřepala hlavou a potom si volnou dlaní připlácla ucho. Snáším fodu fuchu, řekla. Dělásmi tohozle. Se slyšitelným mlasknutím odtáhla dlaň z ucha. "Takhle je to lepší." Rozhlédla se kolem, uviděla mě a zlomyslně se usmála. "Kde jsou ostatní?"
"Oblékají se," řekla Troyová. "Že prý se jim stýská po kapsách."
Na opačné straně kabiny právě procital Tony Groves. Byl bledý jako stěna a vypadal na umření; na prsou se mu vlnil půlroční plnovous. "Asi si půjdu taky nějaké najít," ozval se. Pokoušel se o lehkovážný tón a zdálo se, že se zoufale snaží uniknout naší pozornosti. Když mu Troyová položila ruku na rameno, zdálo se, že se uklidnil. "Už jsem v pořádku, vřelé díky," řekl, když se ho Troyová pokusila nasměrovat do chodby.
Chodit nahý není v této zemi samozřejmě žádný poklesek, ale pro bezsrsté a všemožnými pomůckami posedlé lidi jsou šaty něčím víc než jen vymožeností, totiž nezbytnou vymožeností. Čím déle však žila Troyová ve vodě, tím méně je postrádala. Nahá se ještě jednou sehnula k Walshové.
"Co Nemo?" zeptala se Walshová.
"Je mu dobře tam, kde je."
"Jak dlouho jsme byli pod vodou? Připadá mi to, jako bys nás uspala teprve před deseti minutami."
"Devět dní zrychlení při čtyřiceti gé, šest měsíců cesty a potom znovu devět dní brždění při čtyřiceti gé."
Walshová zalapala po dechu. "Marie, matko boží!"
Troyová pobaveně zdvihla obočí. Zbožná Jo Walshová?
"Odkud se ta energie bere?" zeptala se Walshová. "Odkud mají reakční hmotu?"

"Jejich hybná síla je neviditelná."
"Na jakém principu to funguje? Co ti o tom řekl ten mimozemšťan?"
"Nedokáže to vysvětlit. Tvrdí, že není, jak říká, pěstitel nástrojů, ale čtenář map."
V tu chvíli už jsem se docela probral z otupění a zvolal jsem: "Tak se na to podíváme." Troyová na mě vrhla výstražný pohled, ale já- hazardoval dál. "Můžeme vypustit rejnoka. I kdybychom ten fenomén neviděli, mohli bychom si leccos domyslet. Za tu chvilku, kterou jsme měli k dispozici, jsme prozkoumali jen nepatrnou část téhle lodi a skutečně hluboko jsme se nikdy nedostali. Má Thowintha něco proti tomu, abychom se na to podívali zblízka?"
Troyová zdvihla ruku, aby zastavila příval mých slov. "Blake a já jsme se tam už byli podívat, profesore. Nic tam nebylo."
"Už jste…" Zmlkl jsem, protože jsem si uvědomil, že na vztek jsem opravdu ještě příliš slabý.
"Není tam nic, jen silné světlo."
"Nic!"
Kapitánka Walshová mi přišla na pomoc. "Jaký tady vlastně máme status?" zeptala se Troyové. "Není mi příliš jasné, jestli jsme tady jako hosté nebo jako zajatci… nebo jen jako přísavky na hřbetu velryby."
"Jsme Zástupci."
"Ty možná. Ty tady můžeš žít a chodit si, kam se ti zachce. To ale není odpověď na mou otázku."
"Promiň, Jo, ale víc ti teď nedokážu říct."
"Šest měsíců! Museli jsme dosáhnout devadesáti devíti procent rychlosti světla. Což znamená, že…" Na několik sekund se zamyslela. "Nejméně takové čtyři roky od Země. Včetně rudého posuvu."
"Řekla bych, že máš na jazyku Lorentzovy rovnice."
"Jsem přece pilot."
"Je to o něco více než čtyři roky," řekla Troyová. "Totiž, abys dobře chápala, proletěli jsme černou dírou."
Vyměnili jsme si s Walshovou nevěřícné pohledy. "Asi jsem se měla zeptat dřív…," začala, ale já byl rychlejší. "Kde vlastně jsme?"
Troyová se zarazila uprostřed věty. "Na Venuši," spíše povzdechla, než odpověděla.

Během hodiny jsme se všichni shromáždili v důstojnické kabině, abychom si vyslechli, co nám chce Troyová říct. Teplo a sonická masáž nás zbavily vrásek. My muži jsme se oholili a ženy zase věnovaly krátkou chvilku rozjasnění svých očí a rtů. Troyová, jejíž kůže byla napjatá a bílá tak, že byla skoro průhledná, viditelně žádnou potřebu zušlechtění nepociťovala.
"Kde je ten…, jakže se to jmenuje?" zamumlal do pléna Hawkins.
"Jestli myslíš Blaka, tak ten je ve světolodi."
"Ne, ten…"
"Nemo? Toho jsem nevzbudila," řekla Troyová. "Musíte se rozhodnout, co s ním. Provedl sabotáž zážehové sekvence. Udělal to velmi chytře a velmi rychle, během pouhých několika minut, kdy byl ponechán bez přímého dohledu."
"To je teda něco," ozval se Groves.
"Nechala jsem ten jeho výrobek v počítači, kdyby se chtěl na něj někdo podívat," dodala Troyová.
"Já se přesvědčovat nemusím," řekla Marianne Mitchellová. "Kdyby bylo na mně, nechala bych ho tam dole nadobro." Ze všeobecného mlčení bylo zřejmé, že ostatní mají stejný názor.
"Dá se to opravit?" zeptal se tiše Angus McNeil. Našeho technika více zajímala integrita lodě než osud našeho nezvaného hosta.
"To budete muset posoudit vy," řekla Troyová. "Já můžu vymazat ten virus, na vás je zprovoznit loď. Třeba vám při tom mohou pomoci přístroje světolodi, pokud řeknete, co potřebujete."
"Já a Tony se na to podíváme."
V tu chvíli jsem si vzal slovo. "To by znamenalo, že Ventris nám ještě může být k užitku. Je tento předpoklad správný, inspektorko?"
"V danou chvíli můj pohled daleko do budoucnosti nedosáhne, profesore," odpověděla a věnovala mi pohled, který vyjadřoval více než její slova. "Od našeho posledního rozhovoru urazila světoloď dva světelné roky ve směru od Slunce k souhvězdí Blíženců. Dosáhla skoro devadesát devět procent rychlosti světla a vnořila se do rotující černé díry, která je podle všeho pozůstatkem binárního průvodce našeho Slunce. Z tohoto Víru, jak říká Thowintha, jsme se vrátili prakticky na stejné místo, odkud jsme vystartovali - několik světelných měsíců od našeho Slunce. Za několik hodin budeme na parkovací orbitě kolem Venuše."
"V tom případě možná Ventris ani opravovat nemusíme. Světoloď nás může dozajista snadno přepravit na Port Hesperus."
Troyová se zhluboka nadechla vzduchu, který jí určitě musel připadat velmi řídký; její žábry se mimoděk rozevřely.
"Háček je v tom, že čas… nebo datum, nebo jak tomu chcete říkat, se posunul o několik miliard let dozadu."
Marianne zalapala po dechu. Hawkins vykřikl: "Proboha, a co teď budeme dělat?"
"Thowintha nám neřekla, na co se máme připravit," prohlásila Troyová. "Možná to sama neví. Ale z několika jejích náznaků si myslím, že tady nejsme sami."
"Že by… Kultura X?" Před očima se mi rozehrála paleta možností a já kvapně dospěl k závěru, který překvapil i mě samotného. "Možné to je! Třeba nás vrátili do minulosti právě proto, abychom viděli Kulturu X. Třeba nám dovolí sledovat, ehm, terraformování Venuše. Pokud je terraformování to správné slovo."
"Pokud je Kultura X to správné slovo," prohlásil s nezvyklou břitkostí v hlase Hawkins. Sežehl mě pohledem, jako kdyby naznačoval, že jsem to byl já, kdo nás do téhle šlamastyky dostal - což asi byla pravda.

K jeho rozezlení se přidala vehementně také slečna Mitchellová. "Nezdá se mi, že dovolit je v téhle situaci to správné slovo."
Sice mi to činilo nemalé potíže, ale mlčky jsem přijal jejich kritiku. Jejich osudy už nebyly v mých rukou.
"Jak si říkají?" otázal se mírně McNeil.
"Říkají si my," odpověděla Troyová. "Prostě my."
"Nemůžeme je dál nazývat Kulturou X," prohlásil Hawkins jedovatě, neboť jsem to byl já, kdo tento termín před mnoha lety navrhl. "Nemáme tady co dělat s žádnými artefakty, nýbrž s živými bytostmi. Tedy vlastně s jednou živou bytostí."
V tu chvíli se ozval veselým tónem Groves. "Od chvíle, co Velvyslanec obživl, tak o něm uvažuju jako o Almatheanovi."
"Já o ní uvažuji taky tak," řekla Walshová.
"O ní?" opáčil Groves.
"V pořádku," řekl jsem. "Jsou to Amaltheané."
Ještě nějakou chvíli jsme debatovali, dokud nepadly všechny otázky: Jaký Velvyslanec je? Co je uprostřed světolodě? Jak víme, že jsme o tři miliardy let nazpátek? Potvrdila se však skutečnost, že ty nejpalčivější otázky jsou nezodpověditelné.
Připadalo mi, že moji přátelé, po tom všem, čím museli projít, zapomněli na onu popudlivou, domýšlivou stránku své povahy, která jim byla na Jupiteru vlastní. Egocentrické výstřelky a ta trocha soutěživosti, která na Amalthee vznikla, byly rychle vystřídány osobními starostmi.
Základní problém byl, že náš mimozemšťan vůbec nepotřeboval naše profesionální znalosti a dovednosti. Thowintha nás držela při životě z nějakých nám neznámých důvodů. Nebo snad jednoduše z lhostejnosti?
Žádný cíl, jakkoli obtížný či vzdálený, by svým naplněním neučinil našemu dobrodružství konec. To mohla jedině smrt. Už jsme v sobě stačili vypěstovat onen netečný postoj pionýrů, táhnoucích v kolonách do neznáma, kteří doufají, že někde naleznou vytoužený cíl, a zároveň ví, že ho poznají, teprve až budou u něj. Dojde-li k tomu někdy…
Jako poslední, po nekonečně dlouhém mlčení, promluvil McNeil: "No a teď, když to máme z krku, co bude k obědu?"
Rozesmáli jsme se, ale spíše úlevou než nad komičností jeho poznámky. Oběd už jsme skutečně neměli velmi dlouho. Garnáti, olihně a mořské řasy byly pro posádku, která byla po měsíce vyživována nitrožilně, opravdovou pochoutkou. Litoval jsem jen toho, že jsme byli stále uvnitř našeho stěsnaného plavidla, bez možnosti spatřit to, co leželo za lesklým trupem lodi, která nás obklopovala.

6

"Až za dlouhou dobu jsem se dozvěděl, co to bylo," vypráví Forster svým posluchačům, "a v duchu jsem si představil, co tehdy nikdo z nás neviděl…"

Naše zrcadlová světoloď, diamantový měsíc, hladce padala k Venuši - k zářivému zrcadlu Slunce. Za sebou zanechávala na obloze další překvapivě blízká světla, planoucí světelné louče, které visely na hvězdami posetém nebi jako bojové korouhve namířené ke Slunci.
Noc plná vlasatic.
Zazářil mohutný, krátký záže, světoloď ztratila orbitální rychlost a začala prudce klesat k horní vrstvě mračen. Pohled na ně by nás, přítomné na palubě Ventrisu, jistě překvapil. Ačkoli byly stejně vysoké a husté jako mraky v naší době, nebyla to sírově žlutá mračna průmyslového kouře, nýbrž svítící, ocelově modrá vodní pára. Třicet kilometrů dlouhá světoloď se do nich ponořila, tváří v tvář disku planety postupně pozbývala své relativní velikosti i jasu, a nakonec ji oblačná clona pohltila docela.

Zelená, tisíce odstínů zelené! Zelená pevného, lesklého listí, zelená hebkého, oroseného kapradí a zrnitě, matně se lesknoucí zelená, zdobící stěny rudočerných skal jako role zeleného brokátu…
Miliony let silných, neměnných větrů a nepřestávajícího deště otesaly tyto čedičové útesy na zubatá, kamenná ostří, vyvstávající do tisícimetrové výše nad nelítostným příbojem vroucího, šedozeleného moře.
Mlžné nebe se černalo kroužícími tvory, podobnými ptákům. Připomínalo bílý výkres, pokropený kapičkami inkoustu; v místech, kde tvorové hnízdili, měly vrcholky útesů křídově bílé zbarvení. Útesy se táhly podél břehu a v zátočinách ohraničujících pláže se zlatočerveným pískem se pružné kmeny stromů, podobných kokosovým palmám, ohýbaly pod silou horkého větru. Útesy se táhly stovky kilometrů na východ i na západ. Do ustavičně bublající, zpěněné vody mělkého zeleného moře z nich spolu s deštěm padaly bílé vodopády. Oceány na Venuši měly povrchovou teplotu skoro sto stupňů Celsia, byly na pokraji varu.
Ptáci byli jediní tvorové, kteří obývali pařící se, deštěm bičovaný povrch planety. Miliony očí, patřících těm kroužícím, nemyslícím zbytkům života na obloze, zaregistrovaly náhle nějaký obrys vyvstávající z mračné clony, obrovský diamantový krunýř, dokonalé vypuklé zrcadlo, odrážející zelený svět hřebenů vln a skalisek, promáčené vegetace, zkroucených podmořských útesů a desítek tisíc inkoustově černých teček pohybujících se po bílé obloze, skřehotajících, kroužících nad útesy a dotýkajících se kouřících vln…
Obrovité zjevení na sloupech ohně dunivě dosedlo z oblaků do horkého moře. Na okamžik, než je rozptýlil vítr, se zvedly sloupce páry. Zpěněný zelený příboj se roztříštil o zrcadlovou hradbu, na jejíchž okrajích se utvořily víry, jak kolos dosedl na dno.
Třicet kilometrů dlouhá světoloď ležela na boku, spočívala v jedné z nejhlubších rozsedlin venušského oceánu, jehož hloubka v žádném místě nepřesahovala dva kilometry. Obrovské plavidlo čnělo nad hladinou jako konzola a vzpínalo se k oblakům, tyčilo se vysoko nad vrcholky nejbližších útesů. Déšť stékal v závojích po jeho bocích do stínu při jeho

úpatí. Kolem něj se valily zpěněné šiky předvěkého moře, ubírající se do náruče pobřeží.

Forster na okamžik přerušil svůj přednes a po krátké odmlce pokračoval: "Mezitím se někde v hloubi světolodi, skryté před našimi zraky, odvíjely jiné závažné události…"
"Zdá se, že nahoře se něco děje," zazněla ve vodách Chrámu Blakova slova.
Sparta, která plavala za jeho zády, očima sledovala jeho pohled. Z členitého povrchu klenby zmizela hvězdná mapa a utvářely se na ní světelné shluky, které, na rozdíl od modročerného hvězdného obrazu, který tam vídala prve, hrály všemi barvami. Byly to skoro až divoké barvy, zářily neonovými odstíny jako tvorové obývající hlubinné prostory. Jakoby pobídnuta Spartinými myšlenkami, voda se náhle zachvěla a procitla do barev trojrozměrného světa. Živočichové, kteří po šest měsíců bezcílně bloudili vodními prostorami světolodě a nechali se dokonce chytat a jíst, znenadání procitli k horečnaté, avšak koordinované činnosti. Modře a oranžově se míhající flotily olihní a hejna ryb chvátaly všemi směry v sevřených formacích někam pryč, shluky svítícího planktonu a načervenalých medúz rytmicky tepaly abstrakcemi vodního světa.
V šeru katedrálního prostoru se náhle ukázala Thowintha a začala plavat směrem k místu, kde se vznášeli Blake se Spartou. Sparta ještě nikdy neviděla Thowinthu pohybovat se tak rychle. Proměnila se v podmořské torpédo a její tělo, které si od chvíle, kdy jsme ji my, lidé, poprvé spatřili, zachovávalo perleťově šedou barvu, svítilo oranžovým svitem. Mohutné stvoření proletělo kolem nich a přitom vydalo salvu zvuků. Nadchází chvíle, abychom se ptali, kudy vede správná cesta. Za okamžik zmizela v jednom z těsných průchodů u základny klenby a zanechala je rozkolébané ve své rozbouřené stopě.
Blake udiveně pohlédl na Spartu. "My?"
"V tomhle případě možná my znamená oni," odpověděla. Nad jejich hlavami se barevné trsy planktonu na povrchu klenby rozjasnily agresivními odstíny a utvořily souvislý kruh pod matnější linií, představující hladinu vnější vody.
"Raději zjistíme, co se děje."
Vyrazili klikatou trasou labyrintem chodeb, dosáhli úrovně venkovního moře a pokračovali dál. Sparta plavala v čele. Byli daleko za uhánějící Thowinthou, ale její pach setrvával ve vodě a stopa se dala snadno sledovat.
Po dlouhé cestě doplavali k nejbližší přechodové komoře. Když k ní dorazili, velká kopule se právě otevírala vnějšímu moři. Oba lidé se zastavili a zůstali bez hnutí viset několik stovek metrů za Thowinthou. To, co spatřili, je ohromilo. Uprostřed otvoru komory se proti zelené vodě rýsovala silueta Thowinthy. Kolem ní vířila hejna menších živočichů a v neuspořádaných formacích vystřelovala tam a zpět. Venku za lodí, z výšky, kde vřela a bublala hladina venušského moře, prosvítalo čistými, chladnými horními vrstvami vody zelené světlo a dopadalo na zástupy chapadlovitých mořských bytostí, z nichž některé byly menší než Thowintha a jiné zase mnohokrát větší. Byly větší než pozemské krakatice, některé byly velké jako menší velryby, ale všechny měly stejné základní znaky: lalok, žábry, jasné oči, množství končetin, proudnicový tvar.
Jejich laloky neustále hýřily barvami - sytými, bioluminiscencí prozářenými odstíny růžové a purpurové. Utvářely se na nich a znovu mizely vzory, které vybízely oko, aby si za nimi představilo nějaký smysluplný obraz, ten se však vždycky rozplynul dříve, než ho člověk stačil identifikovat, pokud to vůbec nějaký obraz byl. Chuchvalce jejich chapadel se svinovaly a rozvinovaly v jakémsi záhadném tanci.
Zdálo se, že všechny "bublají" najednou. Voda rezonovala dunivým burácením a rolničkovým glissandem; bylo to tak hlasité, že si Sparta v duchu představila vysoké tvarové kmity harmonické symfonie podobné rozčeřeným stínům na písčitém dnu oceánu pod nimi.
"Myslel jsem si, že té jejich hatmatilce rozumím," řekl Blake a přitom vypustil z prsou několik bublin, "ale tohle mi nějak uniká."
Při zvuku jeho slov mimozemská symfonie náhle umlkla. Všechny oči v celém shromáždění se najednou otočily k Blakovi a Spartě. Blake svou poznámkou prozradil shromážděným davům jejich přítomnost.
Načervenalé laloky zbrunátněly a jednohlasně se dožadovaly: Kdo to je?
Hosté, kteří se přišli zúčastnit naší rady, odpověděla Thowintha.
Po těch slovech zvukomalebná porada znovu pokračovala, snad ještě hlasitější a "hostům" stále stejně nesrozumitelná. Sparta, která byla v jejich jazyku zběhlejší než Blake, zachytila vedle běžných podstatných jmen a sloves (přicházíme, činíme, děláme, jsme) také několik slov jako souřadnice, alternativy, interference, křivky, zhroucení, zklamání, porušení, pravděpodobnost…
Blakova ústa zformulovala bublinu: "Ellen…" Zdvihla ukazováček ke rtům, aby ho umlčela.
Thowintha se opět zapojila do debaty; tentokrát mluvila stejně nesrozumitelně a hlasitě jako ostatní. Přes veškerou zvukovou harmonii mimozemské rozpravy v ní byly jasně patrné konfliktní podtóny. V masách plovoucích bytostí nastal pohyb, jejich řady se sevřely a utvořily před přechodovou komorou živou kapsu. Veškerý výhled na volné moře za rozbouřenými masami se uzavřel.
Blake vrhl na Spartu nejistý pohled. Měli k dobru jen několik sekund. Thowintha se najednou zbarvila překvapivým odstínem modré barvy, máchla lalokem, prudce stáhla chapadla a odsunula se stranou; malé olihně a garnáti, kteří sebou zběsile mrskali v amfiteatrálním prostoru kolem ní, odvířili v drobných spirálách z dosahu. Střed natěsnaných mas Thowinthiných soukmenovců se před komorou jako clona objektivu pozvolna roztáhl do kruhu, lemujícího vody oceánu.
Pojďte s námi, zazpíval chór.
Blake vrhl zpytavý pohled na Thowinthu, aby se přesvědčil, jestli se k burácivé výzvě přidal i jejich mimozemšťan. Thowintha vycítila jejich nejistotu a mírně pozdvihla chapadla. Jsme zajedno, řekla a z živé masy před nimi se současně jako basový part ozvalo harmonické přitakání.

Kdy se k tobě vrátíme? Blaka napadlo, jestli to zaznělo stejně opuštěně, jako se sám cítil.
Nás neopouštíte, řekla Thowintha. Její slova opět zdůraznilo zahřmění sboru, spojeného záhadnou, okamžitou komunikací.
Obě pobledlé lidské bytosti, vybavené pouhými čtyřmi poněkud neohebnými chapadly, která se k plavání příliš nehodila, se váhavě vydaly do středu davu.
Blake se v duchu nejistě usmál. Scéna, kterou prožíval, mu najednou připomenula barokní nástěnný obraz, znázorňující houfy cherubínů, serafínů a vznášejících se svatých, zahalených do růžového a modrého saténu.

"Blake nemohl vědět, že právě o takových zástupech andělských mimozemšťanů se mi zdálo," dodal s úsměvem Forster. "Neptunova apoteóza. S tím rozdílem, že já jsem je, samozřejmě, viděl na docela jiných nebesích."

Plavali spolu, ona a on, a jejich ruce se mírně dotýkaly, když je Amaltheané nesčetnými doteky svých chapadel prováděli čirými mořskými proudy. Bylo to, jako by se jejich holé kůže dotýkaly stovky drobných jazýčků. Svíjející se tvorové byli sice všude, byli ale nicméně natolik ohleduplní, že výhled dopředu nechali nezakrytý. Sparta a Blake tak mohli pozorovat přibližující se kolonii, která byla tak velká, že vypadala spíš jako celé město.
Bylo to město korálových jeskyní, tmavých kleneb v bílé uhličité skále a hlubokých, starých podmořských útesů, plných dutin a života. Na některých místech vyčnívaly do vody kousky stříbřitého kovu - mohla to být ohromná parabolická síť rádiové antény, podobná pavoučí síti, či snad komplex útlých vížek, připomínajících korodované krápníky a sahajících až ke vzdálené hladině. Blakovi to však nejvíce připomínalo trosky zaniklého města, které kdysi viděl v jedné soutěsce v Řecku - byzantské město, rozpadlé na řady zborcených kleneb ve vápencových úbočích, jedna vrstva na druhé.
Toto město však bylo živé, zaplněné hemžícími se davy čilých obyvatel, kteří se pohybovali šesti směry najednou a zcela vyplňovali prostor mezi stěnami korálového kaňonu; zdálo se, že stejně jako Arabům jim nevadí vzájemné doteky, snad v tom dokonce nacházeli pocit jistoty. Chvílemi proplouvala mezi živými masami plavidla nezvyklého tvaru (některá z nich vypadala jako malé, svítící bubliny, jiná byla větší), která mohl nezasvěcený divák považovat za živé organismy.
"Nepředstavoval sis takhle nějak Neptunův palác?" Spartina slova zněla jako zvonky ve vodě.
"Kdepak. Nevidím tu žádné mořské panny." V očích mu zahrály šelmovské plamínky. "Stávající společnost ale taky není k zahození."
Její smích byla šňůra klokotavých bublin.
Sparta s Blakem přišli jako velvyslanci z cizí země, doprovázení velkolepou eskortou, nebo jim to alespoň tak připadalo, ovšem kromě jejich eskorty si jich žádné další mořské bytosti ani nevšimly.
"Nezdá se, že by je naše přítomnost nějak zvlášť překvapila," poznamenal Blake. "Skoro jako by nás očekávaly už kdovíjak dlouho."
"Třeba si myslí, že chápeme mnohem více, než je tomu ve skutečnosti," odpověděla mu Sparta. Naplnila si plíce vzduchem. Povězte nám, co vidíme, oslovila co nejsilněji jejich doprovod. Popište nám účel těchto staveb, těchto zařízení.
Opět následovala chvilka ticha, jako kdyby mimozemšťany znovu udivilo, že je slyší mluvit. Potom jeden hlas řekl: To, co vidíte, je skutečné.
Blake se Spartou vyčkávali, ale to bylo všechno, co jim mimozemšťané chtěli říct. Zjevně nepochopili Spartinu otázku, alespoň ne tak, jak ji myslela ona.
Nebo se jednoduše nehodlali obtěžovat odpovědí. Místo toho, aby je zavedli do nějaké velkolepé síně, propluli totiž nad celým "městem" a pokračovali dál, do neobydlených vod. To, co Sparta s Blakem považovali za centrum jejich civilizace, byla pouhá epizoda na cestě k jejich cíli.
Mořské dno začalo klesat. Zvlněné písečné dno nahradilo jednotvárné úbočí plné kamenů a bahna, svažující se příkře do temných hlubin. Voda byla chladnější a tmavší a také prázdnější, jen podivné okřídlené ryby se jim tu a tam mihly před očima na své osamělé cestě vodní říší. Navzdory nepřestávající podpoře nápomocných chapadel museli Sparta a Blake vyvinout zvýšené úsilí, aby s konvojem udrželi krok. Plíce se jim dmuly námahou.
Skupina kolem nich postupně umlkala, vydávala teď jen hluboký nápěv beze slov. Zato ve vodě byly slyšet zvuky, které postupně přerůstaly do bohaté zpěvné symfonie o fantastickém rozsahu frekvencí, dunivým basem počínaje a trylkovitým sopránem konče. Zvuk v dlouhých melodických řadách sílil a zase slábl; nebylo možné říci, zda je to způsobeno jeho vnitřní dynamikou či jen změnami proudů. A protože oba lidé neznali jeho původ, nedokázali určit, přichází-li z míst, kam by jejich zrak ještě dokázal dohlédnout, nebo z dálek na opačné straně planety, stejně jak tomu bylo u písní pozemských velryb, které byly slyšitelné na tisíce mořských mil.
Sparta pohlédla na Blaka, který byl už natolik zesláblý, že neměl sílu promluvit. Ve zpěvu byla slyšet slova, většinou sice nesrozumitelná, přesto však bylo zřejmé, že tvoří věty. Nebyla to ale jen jedna píseň; zdálo se, že celkovou melodii tvoří několik antifonických melodických linií.
Vyčerpaný Blake chtěl už požádat o oddech, když mu Sparta poklepala na rameno a ukázala prstem před sebe. Ve vodě se něco hýbalo - kroutící se třpytivá masa, koule plná činorodého života, hutná a lesklá jako síť, plná sardinek. A každá "sardinka" byl jeden barevný, chapadlovitý Amalthean.
Podivný objekt byl značně velký, vypadal jako zvětšené lidské vajíčko, pokryté miliony třpytivých spermií. Jejich konvoj vypadal jako kosmická loď z masa a krve, která se právě chystá přistát na planetě téhož typu.
Těsně předtím, než do ní mohli narazit, se "planeta" pod nimi rozevřela. Ocitli se náhle uvnitř obrovské vodní koule, jejíž skořápku tvořily masy pulzujícího života a jež zněla písní tak hlasitou, jako zní vnitřek bronzového zvonu.

7
Sparta a Blake ztratili přehled o času a na mnoho hodin se stali zajatci koule zpívajících Amaltheanů. Při vší své vnímavosti však Amaltheané nebyli schopni zaregistrovat rozpaky svých hostů; bylo naprosto zřejmé, že jejich vnímání času se od lidského velmi liší.
Kromě nepřetržitého sviíjení lesklých těl a neutuchající, proměnlivé písně se mnoho nedělo. Ve středu vodní koule se na chvíli ukázal jakýsi obraz: barevné závoje a pohybující se řetězce barevných světel, uhánějící sem a tam, a formace drobných polypů, poskakující v dokonalých, lidským pozorovatelům však naprosto nesrozumitelných geometrických sestavách. To všechno mohl být mimozemský ekvivalent vodního baletu či televizní komedie, ale zrovna tak dobře vizuální pomůcka k náborovému proslovu. Ať svou pozornost napínali sebevíc, Sparta s Blakem dokázali z konference probíhající kolem nich zachytit jen několik jednotlivých slov a frází. Nebyla to slovní zásoba Kultury X, jak se ji učili oni. Dokonce i ta slova a fráze, které zachytili, jim zněly v uších nějak cize.
Sparta se nakonec přestala snažit, aby jim porozuměla, a upadla do transu… V něm se těch několik slov, kterým porozuměla, připojilo ke všem ostatním okolnostním vodítkům, která se otřela o její vědomí. Nesnažila se trans nijak uspíšit; nešlo o pouhý výpočet, ale o hledání hlubšího významu…
Procitla. Vyčkala na nepatrnou pauzu v přílivu a odlivu zvuků, které rezonovaly v okolních vodách, a potom se vší silou, jaké byla schopná, promluvila: Odpusťte a slyšte.
Blake ji udiveně sledoval.
Amaltheané utichli a po chvilce jednohlasně zazpívali: Naslouchámе našim hostům.
Ctění hostitelé, jsme vaše budoucnost, na které musíte ověřit vše, co zde učiníte a rozhodnete, řekla Sparta. Nechceme vás ohrozit, ani nemůžeme, ale musíte nám pomoci pochopit. Pouze tak můžeme pomoci pochopit my vám.
Jako kdyby se něco podobného očekávalo, zachytili nejbližší tvorové Spartina slova, která jim musela znít velmi tiše, ačkoli ona sama napínala hlasivky až k prasknutí, a zesílená je předávali dál.
Následovala krátká odmlka, během které její tlumočená slova odezněla.
Blake Spartu zvědavě sledoval a v duchu se ptal, co si od toho slibuje. Na nic se však neptal; vysvětlí mu to, až bude sama chtít. Už dávno se naučil nepochybovat o jejích činech, dokonce ani tehdy, když mu připadaly nepochopitelné.
Zahltil je zdrcující chór: Jak vám máme pomoci pochopit?
Ukažte nám své velké dílo, odpověděla Sparta bez zaváhání. Vyprávějte nám svůj příběh.
Vyčkejte, ozvala se odpověď a ve vodě se rozlehla píseň podobná plačtivému troubení obří mušle.
Sparta se obrátila k Blakovi. "To, co slyšíme, možná zní jako andělská píseň, ale ve skutečnosti je to boj. A trvá už velmi dlouho."
"Oč v něm jde?" zeptal se Blake.
"Nejsem si jistá. Ale ať je to cokoli, má to co dělat s námi."
Část živoucí koule se vyboulila dovnitř a otevřela se. Připomínalo to erupci sopky plné olihní. Do vzniklého otvoru vplul zářivý objekt o velikosti obrovské vzducholodi. Pod ním se houpaly dlouhé závoje štíhlých chapadel a jemných, růžových blan. Plavidlo mělo v horní části oválná okna a výstupky podobné obřím vilejšům. Jeho chapadla a masité závoje mohutnými, rytmickými údery vířily vodu.
"Co je to, zvíře, nebo ponorka?" zeptal se Blake.
"Medúza," řekla Sparta.
"Jako ty na Jupiteru?" zeptal se nevěřícně Blake.
"Rozhodně jsou nějak spřízněné," odpověděla Sparta. "Řekla bych, že se o ní brzy dozvíme víc."
Na nějaký nepostřehnutelný signál se tucty Amaltheanů nahrnuly kolem lidí. Hemžili se a proklouzávali jeden kolem druhého jako střevle v kádi, byli však natolik rychlí a hbití, že o nějakém mačkání či strkání nemohlo být řeči. Lidé byli obratně vmanévrováni pod střed plavidla do míst, kde by skutečná medúza měla ústa a žaludek.
Nikdo je však nepozřel. Mimozemšťané zavedli hosty, pobízejíce je lehoučkými šťouchanci svých chapadel, do nitra plavidla. Cítili se jako v hebkém objetí nějakého obrovského, amorfního, slabě světélkujícího organismu.
"Škoda že nám nedali čas porozhlédnout se," postěžoval si Blake.
"Vypadá to povědomě," řekla Sparta. "Jako světoloď."
Ocitli se v bludišti průhledných přepážek a spojovacích chodeb plných kroutících se organických útvarů, které mohly, ale také nemusely být živé. Znenadání vpluli do průhledné bubliny na samém vrcholu velkého tělesa a dívali se přímo do kypícího oceánu.
"Na co se to díváme, na hologram?"
"Na realitu," odpověděla. "Neviditelným oknem o tloušťce několika molekul."
Spolu s nimi byly uvnitř komory další dva nebo tři tucty olihňovitých bytostí. Některé byly malé a vláčné, svítivě modré a oranžové, jiné byly mnohem větší, s robustními zelenými nebo měděnými těly. Všechny společně zahlcovaly vodní prostory svým zpěvným hovorem.
Všechno, co vidíte, všechno, kromě slaného oceánu, jsme sem přinesli. Nyní považte, jak dobře jsme pracovali, abychom naplnili Mandát.
Blake se Spartou si vyměnili udivené pohledy. Medúza se dala do pohybu. Když se podívali do stran a za sebe, spatřili zdvihající se a klesající závoje, které poháněly plavidlo rovnoměrně vpřed. Ohromná živá koule, která je obklopovala, se před nimi otevřela a zase zavřela, a jejich vláčné plavidlo zanedlouho uhánělo jednotvárnou mořskou hlubinou.
Z temnoty pod nimi vyrostl široký val útesů. Medúza bezhlučně vklouzla na přeplněnou rybí dálnici, na soutěsku mezi stěnami křídových útesů, pokrytých koraly a stovkami druhů šarlatových a růžových mořských ježků a hvězdic. Všude kolem hopsali garnáti mezi sasankami, krabi úprkem klopýtali mezi kameny, voda mezi útesy se hemžila hejny

pruhovaných, lesklých ryb. Plavidlo mezi nimi lehce kroužilo a sledovalo nahodilé záhyby chodby.
Hleďte, zazpívali tvorové kolem nich. Harmonie nesčetných bytostí je znamenitě dokonalá. Uhlíkový život stoupá ze dna moře a plyne ve vodách. Nad námi uhlíkový život pokrývá povrch země a bere si křídla na obloze. Jemné předivo je úplné; prvky jsou v dynamické rovnováze.
Dorazili do otevřené laguny. Nad nimi pulzovaly flotily opravdových medúz; dno se ztrácelo v inkoustově modrých hlubinách.
Bytosti mělkých vod pojídající světlo umírají a klesají na dno oceánu a jejich uhlík s nimi. Bytosti povrchu země pojídající světlo umírají a rozpadají se a přidávají svůj uhlík do půdy. Všechny nesčetné bytosti se živí na bytostech pojídajících světlo a na sobě samých. Tak vše trvá v komplexní harmonii, po vzoru místa počátku. Píseň zněla jako modlitba, jako něco, co bývá častokrát opakováno, chyběla v ní jakákoli spontánnost.
Tato moře jsou překrásná, plná života, řekla Sparta, vydávajíc z prsou příslušné mlaskání a chrčení, a přitom se pokusila o podmanivý úsměv - v duchu ji napadlo, jaký dojem na ně asi udělal.
Podívala se na Blaka a ten pochopil. Zvučným hlasem se připojil ke Spartině závěrečné poznámce. Vedli jste si znamenitě.
Když se však Sparta dívala do modrozelených vod, průzračných jako tropická moře Země, věděla, že v nich není tolik živin, kolik by jich měl chladnější, kalnější a planktonem obtěžkaný oceán. A to se nacházeli ve vyšších zeměpisných šířkách. Zas tak plná života, jak by si přáli jejich hostitelé, moře na Venuši nebyla.
Jako kdyby chtělo změnit směr jejich nevyslovených myšlenek, začalo plavidlo najednou stoupat vzhůru. Kolem neviditelné kopule a perleťové hemisféry kolem ní se míhaly bubliny s medúzami. Vynořili se na hladinu.
"Ach…," nedokázal skrýt své překvapení Blake.
Z neviditelné bubliny stékala voda, zpěněné vlny zmizely pod nimi a oni se octli v hustých mracích, přilnavých jako cukrová vata. Jejich zrychlení bylo patrné i ve vnitřních vodách plavidla. Sparta hleděla do mraků a přemýšlela, oč tady vlastně jde.
Zdálo se, že část zdejší populace přílet světolodi nijak netěší, uvažovala, stejně jako Blakova a její přítomnost. Nikdo z Amaltheanů však nedal najevo sebemenší překvapení. Když při jejich shromáždění pronesla svou krátkou řeč (Ctění hostitelé, jsme vaše budoucnost…), měla pocit, jako kdyby odříkávala scénář, který byl pro ni už dávno, dávno napsaný. V tu chvíli věděla nad veškerou pochybnost, že ona a Blake byli očekáváni. Zástupci, oni dva?
Ale možná byl zástupce něco jako kontrolor. Blaka napadlo totéž. "Nemáš taky pocit, že jsme sem přišli zrevidovat ten jejich Mandát?"
"Mluvili o místě počátku, jako by to měla být nějaká norma."
"Ano, třeba jejich domovská planeta, kterou se tady pokoušejí rekonstruovat."
"Tedy totéž, o co se my pokoušíme na Marsu. V naší době."
"Jenže to, o co se pokoušíme my, lépe řečeno to, o co se za tři miliardy let budeme pokoušet my, mi připadá trochu volnější, trochu víc… improvizované," řekl Blake. "Neboje to zase ten můj šovinismus?"
"Na nějaké závěry je ještě příliš brzy. Zatím jsme toho moc neviděli."
"Prozatím víme, že rádi dělají věci přesně podle manuálu."
"Přinejmenším podle vzoru."
Rádi zodpovíme vaše otázky, ozvali se jejich průvodci a okolní voda jako by se naplnila palčivou nervozitou, jako by jim připomněli, že koneckonců není příliš zdvořilé, aby hosté před hostiteli rozmlouvali v cizím jazyce.
Máme k vám mnoho otázek, ujal se iniciativy Blake. Chtěli bychom, abyste nám vysvětlili konstrukci vašeho plavidla…

Forster na chvíli zanechal své posluchače v napětí a znovu přerušil vyprávění, aby se napil. Na okamžik se zdálo, že se jeho myšlenky potulují daleko od prázdné knihovny v domě nad Hudsonem; proměnlivé stíny, vrhané světlem slábnoucího ohně, dávaly jeho tváři neproniknutelný výraz.
"Redfield dostal obsáhlejší odpovědi, než očekával," pokračoval ve vyprávění Forster. "Vlastně dostali odpověď na všechno, na co se zeptali, a tyto informace se později staly základem mnou nashromážděných poznatků o bytostech, kterým jsme se rozhodli říkat Amaltheané…"

8
Světoloď čněla nad vlnami. Byla vyšší než nejvyšší vrchol Venuše, dosahovala až do čtvrtiny vrstvy mraků. Na Zemi by sahala nad hranici stratosféry. V její horní části, zakryté mraky, zel otvor přechodové komory, která skrývala Ventris, a šlehal do něj déšť.
McNeil v pilotní kabině s přilbou a rukavicemi pro virtuální realitu zjišťoval rozsah poškození na palivových a chladicích rozvodech motoru číslo dvě. Virtuální realita mu umožňovala prolézat potrubí a ventily, jako kdyby nebyl člověk, ale mravenec, a při jeho cestě písty a vstřikovacími tryskami, kolem rotorů čerpadel a po sežehnutém povrchu spalovací komory ho zahlcovala zrakovými, sluchovými, čichovými i hmatovými vjemy, aniž se jedinkrát zvedl z křesla. Smysly mu sice říkaly, že má velikost mravence, ale to mu z jeho lidských schopností nic neubíralo; práce vyžadovala nesmírné soustředění. Po dvouhodinové prohlídce světa milimetrových rozměrů nenašel žádné vážnější poškození - prozkoumal však prozatím jen necelou polovinu poškozeného prostoru a měl před sebou ještě dlouhou cestu.
Sledoval jsem ho při práci a přitom jsem plnil jeden soubor svého deníku za druhým. Chvílemi jsem si však přál, abych měl potřebné znalosti a mohl McNeilovi trochu pomoci.
Walshová přišla na letovou palubu ve chvíli, kdy si McNeil sundával přilbu a rukavice. "Nechceš vystřídat?" nabídla se.
"Musím nechat trochu odpočinout oči, to je všechno." Předklonil se, aby se přes široká okna letové paluby podíval na

kilometr širokou kruhovou výseč venkovní oblohy. Náš remorkér se totiž díky gravitaci ocitl bokem ke kopuli komory. Podlaha však zůstala ve stejné úrovni.
Uzávěry přechodových komor Ventrisu byly otevřené. Atmosféra této Venuše, která byla o tři miliardy let mladší než ta, kterou jsme tak dobře znali, byla totiž dýchatelná. Možná měla o něco větší procento kyslíku, to však krásně kompenzovalo naši současnou výšku. Hustý teplý vzduch voněl organickými pachy - džunglí a mořem hluboko pod námi a mikrobiálním životem v mracích.
"Ještě že nám nechali otevřené dveře," řekl zamyšleně McNeil s pohledem upřeným na putující mračna. "Rád bych ale věděl proč."
"Je hezké vědět, že se na nás nezapomnělo," řekla Walshová. "Jak jde diagnostika?"
"Ještě mi zbývá kus cesty, ale vypadá to, že hardware je v pořádku - zdá se, že jsme to vypnuli včas a že nic neshořelo. A Tony mi řekl, že už vyčistil celý software." McNeil si rukou unaveně přejel po hlavě a znovu se opřel do křesla. Podíval se na Walshovou. "Michael Ventris je opět v provozu, nebo brzy bude. Náš malý jupiterský tahač se znovu hlásí do služby."
Walshová si snadno domyslela, stejně jako já, co tím McNeil naznačoval. K čemu nám to je? Kam bychom tak asi mohli letět?
A zatímco my jsme hloubali nad těmito otázkami, jinde, bez naší účasti, a dokonce bez našeho vědomí probíhaly události, které měly rozhodnout o naší budoucnosti…

Sparta a Blake, unášeni obrovskou medúzou, stoupali prudce vzhůru. Po dlouhých minutách lesklá prérie sluncem ozářených vrcholků mračen náhle vystřídala ubíhající šeď a z okna zmizely poslední chomáčky páry. Nad nimi se rozprostřel hluboký samet vesmíru, plný hvězd.
Amaltheané na okamžik zmlkli a jejich nekonečná bezeslovná píseň dostala melancholický charakter. Když sborové hlasy opět zaplnily vodu v plavidle, nezněly už tak silně, jelikož mnozí jedinci mlčeli. Toto je to, co maří naše úsilí, zazpívali zbývající. A nebylo pochyb o tom, co mají na mysli.
Spartě a Blakovi se naskytl elektronicky nefiltrovaný a opticky nezvětšený pohled na noční nebe plné zamlžených komet. Plavidlo však nepřestalo stoupat, dokud nezůstalo viset vysoko nad vrcholky mračen.
Zasáhly vás objekty podobné těmto? vypustil Blake otázku do stísněného vodního prostoru a pohlédl na komety zaplňující noční oblohu. Z bubliny kabiny vypadaly větší.
Během posledního milionu oběhů Slunce několikrát, odpověděl mimozemšťan. Nesčetné objekty, menší než ty, které jsou nám teď nejblíže. A mnoho větších.
Zatímco rozmlouvali, medúza dosáhla nejvyššího bodu své dráhy a začala padat zpátky do mračen.
Tyto srážky však, jak se zdá, nezničily vaše dílo, řekla Sparta, ani nezahubily život, který jste zde zaseli a vypěstovali.
Chvíli nikdo neodpovídal. Blake a Sparta pozorně naslouchali, zatímco z jedné strany vodní síně na druhou putovaly v jakémsi podivném dialogu vysokofrekvenční salvy zvuků.
Mraky se k nim přibližovaly stále rychleji a rychleji. Blake naposledy pohlédl na tisíce bledých, protáhlých korouhví, vlajících mezi hvězdami. "Zdá se dost pravděpodobné, že dvě nebo tři tyhle kulečníkové koule najdou cíl," řekl Spartě. "Dejme tomu, že letí jako typická delta véčka, takových třicet čtyřicet kilometrů za sekundu. První tu můžou být tak za den, za dva."
"Co potom?"
Jen málo lidí mělo více znalostí o explozích, o tom, jak je vyvolat a o jejich účincích, než právě Blake; výbuchy byly jeho koníček, možná dokonce posedlost. "To záleží na jejich hmotnosti. Jestli mají svých běžných… řekněme deset nebo dvacet kilometrů v průměru, k tomu hustota vody…" Blake na okamžik zauvažoval. "Pecka řádově miliardy megatun."
Oči se jí rozšířily. "Takže hodně velká."
Souhlasně přikývl, navýsost spokojený s jejím stručným komentářem. "Kráter o průměru možná sto kilometrů. Stovky milionů tun roztavené horniny a páry, vystřelených do atmosféry. Přílivové vlny kolem celé planety, stále dokola, dokud perturbace neodezní."
"Život?" Její slova nebyla ve vodě téměř slyšet.
Pokrčil rameny, čímž se mu rozevřely žábry. "Těžko říct. Tohle není Země. Je tady tepleji a vrstva mraků je mnohem silnější. To, čemu se kdysi říkalo nukleární zima? Nejspíš ne, je tady děsně vlhko."
"Světoloď by se mohla převrátit jako vejce," řekla Sparta.
"Nezapomeň, že to není obyčejná loď."
Vysokofrekvenční skřípání a pištění urputného dialogu kolem nich ustalo. Když Amaltheané začali znovu mluvit v hlubších, pomalejších a lidem srozumitelných větách, bylo zřejmé, že sbor mluvčích tvoří jen asi polovina přítomných tvorů.
V minulosti docházelo k destrukcím, ale velké předivo života zůstává neporušené, zazpívali. Hrozba však nepřichází ze zásahů. Píseň doprovázel držený, disonantní basový tón.
Odkud tedy? zeptal se Blake. Z vody.
Z vody?
V tu chvíli medúzu pohltily mraky. Slunce zmizelo a pozorovací kabina jako by se smrštila a ztmavla; po okně se začaly sunout přívaly dešťových kapek.
Když jsme sem přišli, hustá mračna, která dnes halí tuto planetu, zde nebyla. Našli jsme zde slaný svět, odpovídající Mandátu. Svět s čistou oblohou a jiskrnými slanými moři.
Hlasy těch, kteří při poslední výměně názorů přišli očividně zkrátka, nyní zahlaholily v pronikavé antifoně. Mnoho

milionů cyklů jsme putovali, než jsme takové místo nalezli. Naše dílo radostně spělo vpřed.
Než se na obloze objevily první komety, vystřídalo je druhé pěvecké těleso. Bylo jich stále víc a víc. Přišly z Víru, upřesnili jejich protivníci. O jeho existenci jsme se dozvěděli, teprve když jsme vyhledali zřídlo komet.
Obě skupiny se v podivně harmonické názorové neshodě střídaly ve zpěvu. Zanedlouho jich na nebi začalo hrozivě přibývat…
Když jsme Vír lokalizovali a určili jeho dráhu, pochopili jsme, že kolize jsou nevyhnutelné a že budou pokračovat po miliony oběhů planety. Každá kometa přináší do atmosféry této planety stovky milionů tun vodní páry…
Koncentrace vodní páry u hladiny už. vystoupila na dvacet částí ze sta. Zhušťování rapidně otepluje atmosféru…
Voda nyní stoupá tak vysoko, že se při odpaření štěpí na kyslík a vodík. A vodík uniká do vesmíru.
Blake se obrátil ke Spartě. "Jak se v jazyce Kultury X řekne ‚vlhkostní skleníkový efekt'?"
Spočítali jsme, že za dalších sto milionů oběhů kolem Slunce se všechna voda vytratí, pokračovali Amaltheané. Oceány vyschnou a vše, co jsme vykonali, zanikne, upeče se na prach.
Proč nenasměrujete komety jinam? zeptal se Blake.
Jak to lze učinit?
Jděte mezi ně a postrčte je na nové orbity, odpověděl Blake. Máte k dispozici technologii, která hýbe mnohem většími tělesy, než jsou komety, a za mnohem větších rychlostí.
Následovala zesílená palba pískotů a skřípotů.
"V totální komuně se těžko něco udrží v tajnosti," poznamenal Blake.
"Ne před námi - to jim ale musíme nejdříve lépe porozumět."
Když rozruch utichl, většinová skupina se znovu pustila do zpěvu, hlasy ale byly zabarvené strohostí. To, co navrhujete, již bylo prosazováno dříve. Byli Zástupci vysláni proto, aby nám sdělili právě toto?
Zdá se to dost pochopitelné. Ale jestli už to někdo navrhoval, proč otálíte? otázal se bodře Blake.
Plavidla tohoto typu nemohou cestovat daleko od planety, přišla rychlá odpověď. Daleké cesty může podnikat pouze plavidlo, ve kterém jste sem byli dopraveni.
V tom případě, proč…, začal Blake.
Sparta ho jemně umlčela. Jaká je zásadní námitka?
Tentokrát to byla menšina, která jí jednohlasným chórem odpověděla. Takový čin je v rozporu s Mandátem.
Rámus, který následoval (jak mi to později Blake Redfield vylíčil), připomínal řádění tlupy předškoláků, kteří si hrají na rockovou skupinu z dvacátého století.

My ostatní na palubě Ventrisu jsme se mezitím shromáždili v důstojnické kabině, abychom si vyslechli, co nám chtěla kapitánka říct. "Následky Nemovy sabotáže jsou odstraněny. Simulace ukazují, že loď je v bezvadném stavu. Je načase zamyslet se nad tím, co dál."
Prý se mi třese obočí, když se chovám příliš bojovně. "Doufám, že se od nás neočekává, že se za hodinu dohodneme na nějakém konečném rozhodnutí."
"Kapitánka pouze otevírá debatu, profesore." McNeil v sobě našel dostatek laskavosti, aby mě obdařil pouze unaveným úsměvem.
"Odhad situace a tak," dodal Groves.
Přikývl jsem, ale nejspíše poněkud netrpělivě. Chovali se ke mně dost přezíravě. Všichni, až na Marianne Mitchellovou. Její zelené oči vypadaly prázdné a na bledém obličeji jí vystupoval pot. Nad ní se vznášel nadmíru snaživý Hawkins.
Walshová si také všimla nezdravé barvy v dívčině obličeji. "Marianne, jsi v pořádku?" zeptala sejí.
Marianne se vyplašeně rozhlédla po tvářích, které ji pozorně sledovaly. Všechny je dobře znala, ale v tu chvíli jí možná připadaly cizí. "Já chci domů," vyhrkla a žalostně se rozvzlykala.
Hawkins se ji pokusil obejmout, a chvíli se dokonce zdálo, že mu to Marianne dovolí. Najednou se však postavila, napřáhla ruce, jako kdyby si chtěla probít cestu neviditelnými zátarasy, a zamířila k chodbě. Přitom zavrávorala, protože si ještě nestačila zvyknout na normální, téměř pozemskou gravitaci. Groves vyskočil, aby ji zachytil, ale ona ho podrážděně odstrčila a rychle slezla po žebříku na spodní palubu.
"Bille!" Walshová ostře vykřikla, když se Hawkins vrhl za ní. "Nech ji na pokoji. Potřebuje být chvilku sama."
Hawkins se nasupeně obrátil čelem k ostatním. "Je celá zoufalá, chudinka! Ta zrůda ji zatáhla do tohohle pekla, aniž by se tomu, na rozdíl od nás, mohla nějak bránit." Tou zrůdou měl na mysli Mayse, ale jeho druhý výbuch už patřil mně.
"Nikomu z nás nebylo předem řečeno, oč vlastně jde! Nikdo nás neinformoval, do čeho se pouštíme." Mlčel jsem, mladý Hawkins nebyl v tu chvíli sám sebou. Walshová se znovu pokusila uklidnit ho, ale Hawkins nebyl k zadržení.
"Jen se podívejte, s jakými lidmi tady zůstala trčet, možná do konce svého života! S námi! Jen se na nás podívejte! Není divu, že chce domů!"
"A my snad ne?" zabručel McNeil, který slovem domov žádné místo nenazýval.
Připadalo mi, že Hawkins Mariannino zoufalství používá jako záminku pro posílení vlastní uražené pýchy. "Neexistuje žádný teoretický důvod, proč bychom se nemohli vrátit zpátky domů," kvílel dál. "Jestli nás tahle obrovská mašina, ve které se vezeme, dokázala přenést o tři miliardy let do minulosti…, pokud se tak skutečně stalo, žádný důkaz na to, pokud vím, nemáme, že…, proč by nás stejně dobře nemohla přenést zpátky? Podle mě bychom ji k tomu měli umět nějak donutit."
Člověk musel brát ohled na Hawkinsovo mládí a na jeho rozvášněnost, ale když se to tak vezme… "O možnostech této lodi toho víme velmi málo," pravil jsem jízlivě. "A na ty, kdo ji řídí, nemáme pražádný vliv."
"Zato Troyová s Redfieldem se v ní docela vyznají, řekl bych," odsekl Hawkins. Dal si své velké ruce v bok a začal jimi, možná neuvědoměle, přejíždět po žebrech v místech, kde měla Troyová žábry. "Nechala se předělat, aby byla jako oni.

A Redfield se zase nechal předělat, aby byl jako ona. Ty dva moc nezajímáme, jestli vůbec."
"Hele, Bille, nikdo tě neviní za to, jak se teď cítíš," řekl Groves. "A Blake se od samého začátku snažil, aby ne…"
Hawkins se rozesmál tím nepříjemným způsobem, který pro něj začínal být typický. "Oni se rozhodli zůstat tam dole. Dali jasně najevo, že dávají přednost životu ve vodě. Zřejmě jim už ani nezáleží na tom, aby zůstali lidmi."
"Udělej nám všem jednu laskavost, Hawkinsi, a přestaň přerušovat každého, kdo s tebou mluví," ozval se ostře McNeil a přitom nadzdvihl své mohutné tělo. "Čirou náhodou jsem inspektorce Troyové hluboce zavázán. Není žádným tajemstvím…, jestli budeš chtít, klidně ti někdy řeknu, jak to bylo…, že nebýt jí, tak bych v téhle chvíli pravděpodobně seděl ve vězení. Stalo se to zrovna tady, na Venuši. Ale abych mluvil sám za sebe, určitě si nemyslím, že nás nechala ve štychu."
Souhlasně jsem zabručel. "Troyová mi zachránila život, jak všichni víte. Osobně nemám o jejím nebo Redfieldově lidství nejmenší pochybnosti. Je pravda, že…"
"Nechtějte mě rozplakat." Hawkins se melodramaticky vztyčil jako pubescent v rebelii vůči naší snaze ukáznit ho. "Jdu za Marianne."
McNeil byl v mžiku na nohou a zatarasil průlez na chodbu. "Aspoň na dvě minuty přestaň to ubohé děvče otravovat."
"Nehodlám…"
"Sedni si!"
Hawkinsovi naprázdno sklapla čelist. Posadil se. McNeil ho chvilku nehybně sledoval a potom se také posadil. Kývl hlavou mým směrem. "Co jste chtěl říct, profesore?"
"Ehm…" Moje obočí muselo poskakovat jako šílené, ale nakonec jsem se ovládl. "Tak tedy, za prvé bych byl rád, aby bylo jasné, že už si nečiním žádné nároky na nějaké vedoucí postavení; naše expedice bezesporu již dávno splnila cíle, které jsem pro ni stanovil. Chci však říct ještě jednu věc. Přes všechno naše úsilí toho víme o… Amaltheanech velmi málo. I nadále však máme k dispozici prostředky k tomu, abychom mohli v průzkumu pokračovat. Je tu kupříkladu naše ponorka."
"Rejnok?" opáčil McNeil. "K čemu by nám byl?"
Napřímil jsem se, jak nejvíce to šlo. "Velkou část posledních šesti měsíců jsme prožili ve stavu jakéhosi pozastaveného vědomí - alespoň předpokládám, že to, co jsme slyšeli, je pravda. A během těch několika dnů, kdy jsme při vědomí byli, jsme se v podstatě z nutnosti nacházeli v reaktivním stavu mysli. Reagovali jsme na události na Jupiteru, reagovali jsme na příležitost opustit světoloď, reagovali jsme na zmaření této příležitosti, a reagovali jsme naposledy tím, že jsme naše křehké a snad i zbytečné planetární plavidlo opravili. Ale nikdy jsme nevypracovali žádný plán ani jsme nepřevzali iniciativu. Dokonce jsme si ani nedali práci se zamyslet."
"Tak se tedy zamysleme." To byl znovu Groves, jeho horlivost a dobrá nálada však působily nějak bezútěšně. "A pojďme udělat víc než to. Vydejme se na průzkum. Kdo ví, třeba přijdeme na to, jak se tenhle koráb řídí."
"Nebo se aspoň dovíme, jak přesvědčit ty, kteří ho řídí, aby nás zavezli zpět, odkud jsme přišli," smutně se usmál McNeil.
"A co když se nám v tom Troyová s Redfieldem pokusí zabránit?" Kdo jiný než Hawkins by se dokázal takhle zeptat.
"Proč by nám v tom chtěli zabránit?" zeptal se užasle McNeil.
Než se však mohl Hawkins pustit do další tirády, chopil jsem se znovu slova já. "Souhlasím s panem Grovesem. Měli bychom zahájit nový průzkum světolodi. A možná i jejího okolí. A taky výzkum povahy samotných Amaltheanů."

9

Forster zmlkne a podívá se na velitele, který skoro až posedle pečuje o oheň, prohrabuje uhlíky a hledí na ně, jako kdyby hledal odpovědi na otázky, které jsou natolik neuchopitelné, že se nedají formulovat, a natolik děsivé, že se nedají potlačit. Oranžové světlo krátce zaplápolá a na chvíli zastíní nevýrazný obraz početných zamžených komet za vysokými okny knihovny.
Velitel zachytí Forsterův pohled a uvědomí si, že ho pozoruje. "Pokračujte," řekne chraplavým hlasem a jeho stínem zahalená tvář má přitom hrozivější výraz, než možná zamýšlel.
"Zajisté." Forster souhlasně přikývne a obrátí se zpátky k Ari a Josefovi. "Při našem dřívějším průzkumu Amalthey byl Redfield hlavním pilotem našeho rejnoka. Jelikož teď nebyl přítomen a jelikož se zdálo, že Ventrisu pohotovostní status jen tak neskončí, ujala se přípravy ponorky k novému průzkumu kapitánka Walshová." Nepatřičně hlasitě si odkašle. "V průběhu této činnosti se uchýlila od svého mandátu, a díky tomu učinila znepokojující objev…"

Walshová dokončila prohlídku hangáru. Všechno bylo v pořádku, a tak spustila ponorku přes vnitřní uzávěr do vod světolodě. Vleže sledovala řídicí panel a byla připravena reagovat, pokud by zazněl výstražný signál, ale ve skutečnosti nečekala, že ho uslyší. Palubní světla byla zapnutá a polokoule krytu se proměnila v křivé zrcadlo, které ukazovalo její převrácený obraz.
Dívala se na svůj zmenšený portrét a přemítala nad tím, že celá tato cesta byla ukázkou toho, jak věci nemají dopadnout. Přesně před tímto člověka varovali, když přišel na Akademii, přesně kvůli tomuhle procházeli všichni nováčci několikadenní samovazbou v úplné tmě - aby se hned na začátku poznalo, kdo začne vyvádět a kdo by v početném stavu nikdy nevydržel cestu k Měsíci, tím méně pak cestu k Marsu nebo do Pásma asteroidů.
Někteří lidé si rázem uvědomili, že to ve vesmíru prostě nezvládnou, že by se ukousali nudou. Někteří to zjistili až o několik týdnů nebo i o několik let později, ovšem většina z těch, kteří se už jednou za brány Akademie dostali, to zvládla - přišli totiž na to, jak systém porazit. Jejich tajemství spočívalo v tom, že se nedokázali nudit. Jejich obrazotvornost byla příliš vyvinutá a jejich intuice příliš pronikavá. Byli to lidé, kteří se bez problémů dokázali dva nebo tři měsíce zabývat jen technikou (většina lodí Vesmírné Rady byla přibližně ve stejném stavu jako Ventris, některé

i v horším; Vesmírná Rada vlastnila jen tucet elegantních, bílých kutrů na nukleární pohon), pokud jim odměnou za to byl týden činnosti v některém odlehlém koutu Sluneční soustavy.
Nezáleželo na tom, že ta činnost nebyla nikdy tak dobrodružná a příslušný kout nebyl nikdy tak exotický jako v jejich představách. Dokud fungovali jako piloti Vesmírné Rady (do pětatřiceti, nanejvýš do čtyřiceti let), jejich vysněné představy je držely v "bludu". A když je konečně dostihla realita, čekali už na jejich místa další piloti a na ně zase čekala kancelářská místa, vyžadující jejich zkušenosti. Rada o takových lidech moc dobře věděla; zkušební protokoly byly speciálně upravené tak, aby takové snílky identifikovaly.
Jo Walshová měla od samého začátku více než jen sny. V oboru, v němž dominovali severokontinenťané, tedy lidé bílé barvy pleti, vynikala už svým vzhledem. Byla jednou z mála barevných žen v Radě; v jejích žilách kolovala kromě africké a arabské krve také špetka krve portugalských plantážníků, kteří před třemi sty lety vlastnili její zotročené předky. Walshová sama měla výrazné, pravidelné rysy a sytou barvu ebenového bronzu.
Měla reflexy lovce žraloků a schopnosti, které jako malá dívenka získávala o letních prázdninách k potěše svého ovdovělého otce-rybáře a ke zděšení svých učitelů. Měla rovněž výjimečné matematické schopnosti. Byl to ten druh osobnosti, která jakoby zázrakem nachytá vlohy hindských úředníků, řeckých rolníků, maďarských židovských uprchlíků, eskymáckých naftařských dělníků a podobných lidí - jinými slovy všestrannost vždy a všude. Měla tudíž všechny potřebné vlastnosti kapitána nukleární lodě.
Ani tím však o ní nebylo řečeno vše. Byla bezesporu dcera svých rodičů, dítě zeleného ostrova a průzračného moře, které ho obklopovalo, dítě veselého a pověrčivého lidu, který ho obýval. Na konci 21. století byl pojem "národ" coby geopolitická realita už půl století překonaný, ale každá menšinová jazyková skupina na světě, uvízlá uvnitř hranic, které nevytyčili její předkové, nadále toužila po svébytnosti. Kulturní imperativy možná zeslábly, ale nevymizely docela a přetrvaly po bezpočet generací. Lidé nejsou vůči rodovým kouzlům imunní.
Josefa Walshová sice nebyla zajatcem magie, ale stejně tak nebyla obrněná proti božským zásahům. Nikdo z nás by tedy neměl být při zpětném pohledu udiven skutečností, že ještě než se z ní stal kadet, objevil ji Svobodný duch. Jeho členové lovili nadané děti po všech světech, a když ji v jejích patnácti letech objevili, už dva roky děsila řádové sestry svojí předčasnou vyspělostí a nadáním.
Když ji sestry donutily vyměnit Oguna a Čanga za Ježíše, otevřela se před ní najednou třetí, vyšší cesta. Stvořitel byl Ježíš, Ogun a Čango v jednom. Byl to Stvořitel, který vše stvořil a byl zřídlem Učení a měl se stát nositelem Ráje na Zemi. Agenti Svobodného ducha, konkrétně jistý jezuitský padre, ji v církevní škole nejprve přivedli k matematice a fyzice a poté do samotné Vesmírné akademie. Už se nemohli dočkat, až jeden z jejich členů bude příslušníkem nejaktivnější složky Vesmírné Rady.
Kadeti mají na Akademii po prvním roce volné víkendy, a jelikož se školní areál nacházel v New Jersey (pozemská pobočka Vesmírné Akademie si vystačila pouze s učebnami a s přístupem ke kosmoportu), neměla to na Manhattan, kam docházela na tajná shromáždění proroků, daleko. Při bližší prohlídce oné polozapomenuté směsice historie a mýtů, které říkali Učení, však její víra začala pomalu dostávat trhliny.
V době, kdy ukončila Akademii, už kromě praktických záležitostí nevěřila ničemu, s výjimkou kvantové teorie a zakřiveného časoprostoru. Byla přesvědčená, že Učení je neucelené a že jeho hlasatelé jsou podvodníci. Věřila sice, že existují nějací mimozemšťané, ale byla si jista, že důvodem pro jejich existenci není to, aby prorokům Svobodného ducha přinesli spásu. Z programu Svobodného ducha poznala dost, aby pochopila, že pokud zůstává jeho členem, zrazuje tím Vesmírnou Radu i Radu Světů. Pro ni však už bylo příliš pozdě; každý, kdo se pokusil řady Svobodného ducha opustit, dostal cejch smrti.
A potom se při svém prvním úkolu setkala s ochraptělým, sluncem sežehlým velitelem Vyšetřovacího oddělení. Řekl jí, že ji sleduje, věděl, že patří k prorokům, ale k jejímu překvapení ji nezatkl. Namísto toho ji zverboval do svých vlastních, tajných služeb…
On a jeho kolegové si říkali Salamandři. Stejně jako ona byli kdysi členy Svobodného ducha a stejně jako ona věřili v podstatu Učení, ale věděli, že byla zneužita k nesprávným cílům. Své odpadlictví přežili, alespoň většina z nich, díky tomu, že se vyzbrojili, změnili totožnost nebo přešli do ilegality. Někteří z nich, jako například velitel, působili z pozice síly a provokovali Svobodného ducha k útokům. A někteří předstírali, že k němu nadále patří. Což byla role, kterou Josefě Walshové velitel přidělil.
Budovala si dál kariéru v rámci Vesmírné Rady a rychle stoupala v hierarchii nahoru. Pokud do kapitánského křesla člověk neusedl do svých šestadvaceti let, neusedl do něj nikdy. Josefa Walshová do něj usedla ve čtyřiadvaceti. Současně pokračovala ve svém "tajném" členství v řadách Svobodného ducha.
Pro proroky byla vždycky jen řadovým vojákem, kterého ponechávali v nevědomosti a bez vysvětlování mu udíleli rozkazy - rozkazy, které měla bez ptaní vykonávat. Někdy to udělala, ale jindy to, dávajíc v sázku vlastní život, jen předstírala. Tak "zabila" svou první rituální oběť, Salamandra, který po jejím varování změnil totožnost, zmizel a zanechal po sobě jen přesvědčivý úmrtní list.
Walshová sice neměla přístup na zasedání rytířů a starších, ale dokázala alespoň zhruba rozpoznat jejich záměry a předvídat jejich postup. A to, co věděla, potom předala veliteli. Veliteli se někdy podařilo zorganizovat její mise tak, aby se dostala do kontaktu s Ellen Troyovou, a to dokonce dříve, než samotná Troyová poznala, jaké má v řetězu událostí Walshová místo. Byla to Josefa Walshová, která dopravila Blaka Redfielda na Měsíc se zprávou, že domovská planeta Kultury X leží v souhvězdí Jižního kříže; byla to Josefa Walshová, která první přišla s myšlenkou, že tajemství Marťanské plakety se může vyřešit na Phobosu.
Bylo přirozené, že se Josefa Walshová přihlásila ke službě ve Forsterově expedici - tento úkol vyhovoval jak Salamandru, tak Svobodnému duchu. Než ovšem stačil začít, Svobodný duch náhle přišel o hlavu - Ellen Troyová, která v tu dobu působila jako volný, nikým neřízený a navíc nepříčetný agent, ho připravila o polovinu jeho

představenstva.
Když se sir Randolf Mays spolu s Marianne Mitchellovou doslova vetřel do expedice, Walshová ho nejprve nepoznala. Pokud jde o Mayse, ten zcela jistě věděl, o koho jde, a evidentně považoval za rozumnější zabít ji spolu s ostatními než se pokoušet nějakým způsobem ji využít.
Kromě velitele nikdo nevěděl, že Walshová je Salamandr, dokonce ani Redfield, který byl Salamandr také. A už vůbec nikdo z nich netušil, k čemu se v duchu rozhodla, když byl Mays nakonec přinucen přiznat svou totožnost a když si Walshová uvědomila, co učinil a co se pokusil učinit. V tuto chvíli byl totiž první a nejvyšší ze všech proroků Svobodného ducha, nejstarší ze starších, nejváženější z rytířů, ten, který překroutil Učení, pokřivil její aspirace, znevážil ji a pokusil se ji a její posádku zabít, v její moci. Teď se kolébá někde v teplých vodách světolodě, v bezvědomí a zranitelný. Stačilo spustit čipernou europonorku, najít ho a skoncovat s ním jednou provždy.
Což byl důvod, proč se Josefa Walshová uprostřed největšího dobrodružství svého života, dobrodružství, o jakém snila od svého dětství, zmítala netrpělivostí a nudou z vynucené nečinnosti a proč udělala to, co udělala. Žádná pomsta není tak sladká jako pomsta za zmařené sny.
Ponorka, které jsme dali přezdívku rejnok, sloužila původně jako výzkumné plavidlo pro Jupiterův měsíc Europa. Pod tlustou ledovou slupkou tohoto měsíce se skrýval oceán, sice bez života, ale bohatý na rozpuštěné minerály. Rejnok byl zkonstruován tak, aby byl zcela nezávislý na povrchu. Jeho "žábry" byly zaplavovány umělými enzymy, kterými absorboval z vody kyslík, a další umělé proteiny dopravovaly kyslík do všech interních systémů ponorky, které ho potřebovaly, včetně její lidské posádky. Pod vodou se ponorka pohybovala rytmickými záběry svých paprskovitých křídel, poháněných molekulární komplexifikací a dekomplexifikací uměle upravených molekul. Jelikož rejnokova peristaltická čerpadla dokázala vyrovnávat tlak odpovídající daleko větším hloubkám, než jaké se vyskytovaly v nejhlubších příkopech pozemských oceánů, mělké venušské oceány pro něj nepředstavovaly žádný problém.
Aniž by někomu z nás něco řekla, zamířila Josefa Walshová s rejnokem do hlubin světolodě.
Její pátrání bylo rychlé a přesné. Od Troyové jsme se dozvěděli dost, abychom si mohli udělat představu, kde jsme strávili dlouhé měsíce v bezvědomí. Byla to komora nedaleko od přechodového uzávěru, v němž Ventris parkoval.
Rejnok se na svých křídlech snášel dolů jako posel smrti.
Za několik minut byla na místě, ale Nemo byl pryč.

Forster se zkoumavě rozhlédl kolem sebe. Jeho malé, vybrané obecenstvo mu přímo viselo na rtech. Jeho zrak na chvíli upoutalo světlo plamenů, odrážející se od obložených stěn knihovny. Potom tiše pokračoval ve vyprávění: "Co se přihodilo předtím, než Walshová našla udržovací komoru prázdnou? Nikdy to nebudeme vědět jistě. Moje verze událostí pochází od Troyové, ona sama je však neviděla. Možná je tím zdrojem Thowintha…"

Utopený muž hluboko v temných vodách světolodě otvírá perleťové štěrbiny svých očí; jeho slimákovité, rozmáčené prsty uchopí hadice, které ho zásobují živinami a omývají jeho orgány kyslíkem.
Nemo spal, když mu vyhovovalo spát, snil, když mu vyhovovalo snít. A když mu to vyhovovat přestalo, procitl.
Během desítek let se toho o ovládání vědomí naučil více než samotní jogíni. Nyní zbývá ovládnout zbytek těla.
Přívodní hadice a blány kyslíkových výměníků, do kterých je zamotán, nejsou napojené na primitivní čerpadla ani na nemotorné kyslíkové láhve; jsou to vlastně miniaturní enzymatické systémy, sice mnohem složitější, ale v zásadě podobné těm, které používají lidé v ponorkách nebo k dýchání řídké atmosféry Marsu, sestávající převážně z oxidu uhličitého. Pramálo záleží na tom, že tyto jemné systémy nejsou určeny k pohybu.
Nemo ponechá řasnatá vlákna a hadičky v jejich symbolických spojích s jeho tělem, ale vytrhávaje z ukotvení ve stěně komory, v níž se dosud vznášel jako zajatec. Ověnčený polymerovými řasami pomalu plave do vodního labyrintu, podobaje se onomu utonulému fénickému námořníkovi z Eliotovy Pouště:

…Jak stoupal a klesal
Míjel úseky svého života a mládí
Propadávaje se do víru

Thowintha se vznáší ve vodách Chrámu sama a na klenbě z živých světel studuje parabolické dráhy vyobrazených světelných korouhví. Její chapadla se téměř nepohnou, když jejím chuťovým čidlům přinesou vodní proudy zprávu, že do Chrámu vstoupil člověk.
Vidím, že jsi sám, říká Nemo. Jako já.
Nikdy nejsme sami.
Nemovo bledé, kostnaté tělo visí v osvětlené vodní síni, je ověnčené vlajícím vějířem polymerových blan. Nemotorně se přibližuje. To je tvůj způsob vyjadřování, ctihodný. Ale neodráží to skutečnost.
Nemův způsob vyjadřování je velmi zvláštní a jen stěží srozumitelný, protože musí napodobovat zvuky Thowinthina jazyka bez pomoci plic a bez rezonančního vzduchového měchýře. Místo toho musí Nemo používat svůj chabý jazyk a rty a pomáhat si tleskáním a luskáním prsty, ale Thowintha mu přesto rozumí.
Izoloval jsi se, říká Nemo. Postavil ses proti ostatním svého druhu. Přivezl jsi sem Troyovou a nás ostatní pro své vlastní záměry - abys dokončil plán, který se v tvém mozku zrodil už před kdoví kolika stovkami či tisíci let tvé vlastní historie. Když jsem tě poprvé spatřil, myslel jsem si, že jsi pouhé zvíře. Teď tomu rozumím. Ty jsi Stvořitel.
Tyto zvuky pro nás postrádají význam, odpoví Thowintha.
Mě neoklameš.
V Chrámu se ozve chvějivý zvuk, přicházející z neznámého zdroje. Potom náhle utichne. Nemo čeká, Thowintha však

nevydává žádná slova.
Co uděláš, když budu chtít odejít? zeptá se Nemo.
To se nás netýká.
Dokonce ani když ostatním tvého druhu vysvětlím, jaké jsou tvé skutečné záměry?
Nic není skryté.
To říkáš ty. Můžeš mě snadno zabít, řekne Nemo.
Thowinthin lalok zesvětlá a ona bez varování odplouvá rychle pryč.
Představuji si, jak se Nemo chladně pousměje. Jeho ústa plná zubů v tom modrém světle působí děsivým dojmem. Jeho velké ruce a nohy se dají do pohybu a on s vlajícím závojem živných řas pomalu mizí v hlubinách světolodě, aby našel cestu ven.

"Ona ho nechala jít?" Josef je ohromen.
Ari na manžela vrhne netrpělivý pohled. "Ta bytost v sobě neměla nic lidského. Nemůžeš očekávat, že by chápala, co se děje."
"Promiňte mi, paní doktorko, ale já se domnívám, že to naopak chápala velmi dobře," řekne Forster. "A že počítala se vším, k čemu později došlo."
"Chcete snad říct, že kvůli tomuto už nikdy neuvidím svoji dceru?" táže se ho rozezleně Ari.
"Ona ke svému osudu přispěla stejnou měrou," zní Forsterova klidná odpověď. "Ona a Redfield.

10
Velitel posune do ohně další rozštípnuté dubové poleno, a nedbaje na plameny a jiskry, šlehající mu kolem zápěstí, usadí ho pevně na místo. Venku za okny prázdné knihovny zmizely poslední hvězdy; světlo padajících nebeských pochodní je tak jasné, že proniká i do vyhřáté knihovny.
"Řekl jsem jim, aby nám přinesli tác chlebíčků," řekne Josef. "Až bude mít někdo hlad."
"Ještě ne," řekne velitel. "Pár věcí…"
"Ano?"
"Profesor Forster nám nastínil velmi působivou rekonstrukci událostí, kterých sám nebyl svědkem, dokonce přidal i některé, které neviděl vůbec nikdo…"
"Kipe, prosím tě…" Josef je zneklidněn velitelovou špatně skrývanou podrážděností.
"Nemám v úmyslu vám lhát," skočí jim do řeči Forster a pobouřeně povytáhne rezavé obočí. "Jen chci, aby bylo jasné, odkud jsem čerpal své informace."
"Tomu rozumím. Já chci ale vědět, co si o tom všem myslíte vy!"
"Inspektorka Troyová mi o několik let později převyprávěla jeden velmi zajímavý rozhovor…"
"Ne, já chci znát váš názor," přeruší ho velitel. Ve světle ohně vypadá hrozivě; ostrá záře vytváří na hrubě tesaných brázdách tmavé kůže jeho obličeje hluboké černé stíny.
Ostatní si vymění pohledy. Forster se s viditelným přemáháním ovládne. "Tak dobrá. Bylo jasné, že Venuši čeká záhuba. Naše cesta do minulosti byla částečně záchrannou výpravou. Thowintha se vrátila zpátky, aby svým druhům pomohla z úzkých - dříve než jim zbytek Amaltheanů amputoval chapadla. Což je to, co dělají těm, kteří vystupují z řady."
"Trochu komplikovaná záchranná akce," poznamená velitel.
"Víc než to," odvětí Forster. "Kolonisté putovali miliony let od své rodné hvězdy a hledali místo, kde by mohli vykonat svůj úkol, naplnit svůj Mandát. Úkol opětovného vytvoření rodného světa byl naprogramován v jejich genech. Našli naše Slunce a s ním i Venuši, planetu pokrytou oceány a s požehnanou čistou oblohou - stabilizovaný svět, nepustošený geologickou aktivitou či proměnlivým klimatem, bez putujících pozemských kontinentů a střídajících se ledových dob. To, co na ní vytvoří, mělo trvat navěky. Alespoň si to mysleli…
Po miliony let pokračovalo všechno podle plánu. Podařilo se jim prakticky přesně reprodukovat ekosystém jejich domovské planety, potom se však objevila Nemesis - to, čemu oni říkají Vír. Opakované dopady komet vytvořily vlhkostní skleníkový efekt, který zvýšil teplotu oceánů a nasytil atmosféru vodní párou. Když jsme tam přistáli, voda se vypařovala a atmosférický vodík unikal do vesmíru. Venuše se už tehdy pomalu stávala pecí, jakou je v naší době."
"To byla rozhodně tragédie," ozve se Josef, "ale proč ten… politický konflikt? Ale to asi nebude to správné označení…"
"Rozkol uspíšila evoluce. Amaltheánští kolonisté si povšimli, že vznikají fylogenetické mutace, nové, adaptabilní formy života, které se nepodobaly ničemu, co zahrnoval jejich mandátní katalog. To je vyděsilo. Byli přesvědčeni, že mají jen dvě možnosti - buď dát vývoji volný průběh, a tím přijít o všechno, čeho dosáhli, anebo přijmout změnu jako nevyhnutnost, přizpůsobit se jí, zvyknout si na ni a nakonec ji začít řídit."
"Jinými slovy, vzít věci do vlastních chapadel," podotkne suše Ari. Forster si dovolí upjaté ušklíbnutí.
"Co by se stalo, kdyby to udělali?" chce vědět Josef. "A co jim v tom vlastně bránilo?"
"Předně to, že by museli odklonit komety," odpoví Forster. "A to mohla udělat pouze světoloď."
"Ta plavidla podobná medúzám, která jste nám popsal, také neměla s gravitací problémy, jak se zdá," namítne velitel.
"Co může létat bez křídel, může létat i ve vesmíru."
"Ani po mnohaletém studiu stále v podstatě nechápu amaltheánskou technologii," odpoví Forster, "ale pochopil jsem, že jejich plavidla si berou energii z vakua. Fungují na jakési makroskopické analogii kvantového efektu; jejich akční rádius se řídí podle řešení amplitudy možných vektorových stavů. Kalkulace světolodi dávají širokou amplitudu, a proto je schopná mezihvězdných letů při rychlosti blížící se rychlosti světla. Amplituda mnohem menších medúz je

však silně omezená."
"Jasné jako bahno," zavrčí znechuceně velitel.
"Zkrátka a dobře, ty malé to udělat nemohly a té velké se nechtělo."
"Ale proč ne? Podle vašeho popisu mi Thowintha připadá jako velmi flexibilní mimozemšťan." Josef nadále usiluje o pochopení politického pozadí, jako kdyby motivy mimozemských bytostí nebyly nejasnější než motivy delegátů Rady Světů.
"Úloha Thowinthy má mnohem hlubší rovinu," odpoví Forster. "Sama se nepovažuje za jedince, jako ostatně nikdo z nich, ale mně je jasné, že je primum inter pares mezi těmi, které nazýváme Adaptační frakce. Jí i těm, které zastupovala, to sice bylo proti mysli, ale postupně se smířili s evolucí místních organismů, které se vymykaly předloze v jejich Mandátu. Muselo to pro ně být těžké… My jsme zřejmě byli svědky konečného rozkolu mezi oběma skupinami, a je dost dobře možné, že jsme dokonce napomohli jeho uspíšení."
"Možná jste dokonce byli k jeho uspíšení vybráni," poznamená velitel.
"Některé z nás to také napadlo."
"A Nemo byl také součástí tohoto plánu?" zeptá se Ari.
"Přiznám se, že nechápu, jak by to bylo možné. Tak například jak by Thowintha mohla vědět, že se Nemo dostane na Amaltheu, a jak by mohla vědět, že uprchne? Nemo však nějakým způsobem poznal, že Thowintha zastupuje menšinovou část Amaltheanů, která si neponechala žádný manévrovací prostor."
"Nerozumím tomu," přeruší ho Josef. "Přece dokud Thowintha řídila světoloď, mohla se přemístit na kterékoli místo a do kteréhokoli času."
"Nebyla to jediná světoloď," řekne velitel, s pohledem upřeným na žíhanou oblohu. "To už teď víme."
"Právě naopak, ve skutečnosti existuje jen jedna jediná světoloď," řekne Forster.
"Potom už tomu vůbec nerozumím," přizná se Josef. "Thowinthina loď, tedy loď, kterou jste objevili na Amalthee…, je to stejná loď, kterou přiletěli oni?"
"Ano, ale představuje pouze jeden možný stav celého systému." Forster kývne hlavou směrem k orámované výseči noční oblohy. "Spolu s ním existují další možné stavy."
"Ale k superpozici stavů, popisované kvantovou teorií, dochází pouze na mikroskopické úrovni," namítne Ari, "a to jen pokud nezasáhne nějaký pozorovatel."
"Podle těch, kteří tvrdí, že znají…"
"A to by měl být kdo?"
"McNeil, a jeho úsudku já věřím," odvětí ostře Forster. "Teorie kvantové gravitace naznačují, že lineární superpozice alternativních stavů se při kontaktu s větším zakřivením časoprostoru samovolně redukují na jedinou… realitu. Cestování do minulosti nastoluje druhý stupeň alternativních stavů." Forster si dovolí úsměv. "Ačkoli si nejsem jistý, jestli jsme chudáka Hawkinse vůbec někdy přesvědčili, že cesty časem jsou skutečně možné."
"Zato já jsem si jistý, že jste nepřesvědčil mě," zamručí velitel. "Co dokazuje, že to všechno není jen nějaký dokonale propracovaný sen, výsledek naprogramované hypnózy, která začala, když jste byli v… jak jste to nazval… v udržovací komoře?"
Forsterova ruka uchopí prázdnou sklenici, Josef neváhá a okamžitě mu doleje whisky. Profesor kývnutím hlavy poděkuje.
"Je pravda," pokračuje po chvíli, "že cestování časem bylo vždycky považováno za nemožné, ale pouze na základě toho, že zprávy vyslané do minulosti mohou způsobit paradox. V tomto případě však superpozice alternativních stavů zaručuje, že k tomu nedojde."
"Nic z toho, co jste nám řekl, paradox nevylučuje," namítne velitel.
"Bylo mi řečeno, že tomu zabrání kolaps vlnové funkce," odpoví Forster. "Nestojíme proti paralelním realitám, jen proti paralelním možnostem. Realita je jenom jedna. Pokud by zpráva vyslaná do minulosti měla kolidovat s jinou, protikladnou zprávou, jedna z nich zmizí. Dojde ke kolapsu vlnové funkce. Pokud by se někdo z nás setkal se sebou samým, jeden zmizí. Pokud se světoloď setká s jinou variantou sebe samé, jedna z nich zmizí."
Ari se chabě usměje. "Opravdu vám hrozilo, že se setkáte sami se sebou?"
"Vypadá to, že v tomto století nám to skutečně hrozilo," odpoví Forster a oči se mu rozšíří. "Thowintha se toho obávala, když jsme byli na Venuši. A to proto, že ne všechno, co v té chvíli letělo k Venuši, byly komety.

Letící medúza nekonečné hodiny zkoumala moře, džungli i mraky a Blake se Spartou už téměř ztratili přehled o čase. Plavidlo je nakonec dopravilo k velké řadě útesů, kde poprvé opustili oceán, a opět se ponořilo do vroucích vln. Tvorové se vyvalili z plavidla. Zpočátku se drželi okolo lidí, ale k jejich překvapení je zanedlouho opustili a plavali dál sami. "Třeba se chtějí nějak dohodnout, ale spíše to vypadá, že se rozdělí," řekla Sparta. "Jestli se to už nestalo."
Blake souhlasně kývl hlavou. "Nejméně na dva tábory. Na mandátní extremisty a na ty, kteří chtějí vytvořit něco nového. Jak je, u všech čertů, od sebe rozeznáme? Pochytit nějaké jemné rozdíly v těch jejich mnohohlasech je nad mé síly."
Když se přiblížili ke shromáždění mimozemšťanů, poznali, že něco není v pořádku.
Když odcházeli, zanechávali ze sebou souměrnou živou kouli, plnou vitality, avšak to, co teď uviděli před sebou, vypadalo jako buňka napadená virem, jako znetvořený objekt, zachvácený vlnami deformací. Prudké stahy ho rytmicky roztahovaly a hned zase stahovaly, takže to vypadalo, jako kdyby měl každou chvíli puknout. Pod těmito otřesy vypadávala z koule černá zrnička - jednotliví tvorové, kteří se zoufale snažili znovu navázat kontakt se svými druhy. Zdálo se, že celková hmota konglomerátu značně narostla. Píseň, kterou shromáždění sboristé vydávali, zněla mnohem hlasitěji, ostřeji, a hlavně nelibozvučněji než dříve.

Hrozící rozpad se náhle stal skutečností - obrovská koule se rozevřela a vyvrhla své obyvatele do temných vod. To, co bylo dříve jejím nitrem, sestávajícím z ukázněné masy inteligentních bytostí, se proměnilo v zárodečnou suspenzi bezhlavých, splašených živočichů.
Lidské oko vidí tvary skoro ve všem, na co pohlédne, a Blake mi později řekl, že v tom chaosu postřehl určitou strukturu - něco jako vřeteno tmavých prutů, sestávající ze stovek, možná tisíců těl, z nichž některá směřovala jedním směrem, jiná zase druhým, které se ve vodě prozářené paprsky světla otáčelo mezi dvěma houpajícími se amorfními tělesy.
Sparta to viděla také. "Jako když se dělí buňka," poznamenala
Viseli bez hnutí v hlubině, bez eskorty, která se rozprchla do vířící změti před jejich očima. "Ten zmatek se mi nelíbí," řekl Blake. "Nerad bych si musel vybírat."
Sparta zavrtěla hlavou. "My už jsme si vybrali dávno. Lidé nemohou být jiní než přizpůsobiví." V jejích slovech nebyla ani stopa nadšení.
"A to je špatné?"
"Ani dobré, ani špatné, je to naše povaha. Stačí, abychom se museli zamyslet nad tím, co bude za pět let, a jsme z toho celí nesví. Každá instituce, která si tisíce let drží stejné jméno, je pro nás nepředstavitelně zastaralá. Ochrana přírody pro nás znamená snažit se zachovat poslední zbytek něčeho, co zmizelo dříve, než jsme si toho ráčili všimnout." Na chvíli zmlkla, jako by se potřebovala uklidnit. Potom řekla: "Teď už vím jistě, že naše přítomnost tady není náhodná."
"Co tím myslíš?"
"Thowintha si vybrala nás, protože jsme takoví, jací jsme." Sparta se odhodlaně vydala směrem k pozůstatkům shromáždění, jako kdyby ji tam volala povinnost. Blake ji váhavě následoval a lítostivě uvažoval nad tím, kolika alternativ přístupu k mimozemské politické krizi se tím vzdávají - v nejhorším případě může člověk vždycky něco nechat vybuchnout. Neměl však v úmyslu ji opustit a vydal se s ní do středu změti těl.
Davy Amaltheanů se závratnou rychlostí míhaly vodou, ale jejich těla do sebe ani v samotném ohnisku vřavy nikdy nenarazila a nanejvýš se o Spartu a Blaka mírně otřela. Zato museli oba odolávat silnému proudění vody. Blake měl pocit, jako kdyby se ponořil do kotle plného roztaveného kovu, jen snad to zde bylo o něco barevnější a chladnější. Kolem nich vířila záplava ohromných těl, laloků a chapadel. Voda byla plná načervenalého svitu, který Blakovi připomněl kalené železo a hořící sodík, a páchla kyselinou a mědí.
Jak se blížili ke středu dění, vřava kolem nich jako by slábla. Bodlinaté vřeteno plovoucích těl se na obou koncích stále rozplétalo a ubývalo. Rozdělení původní koule na dva elipsoidy, jeden větší a druhý menší, bylo již téměř u konce.
Kdyby Blake nedýchal žábrami, nepochybně by ho výjev před jeho očima připravil o dech. Na zvětšujícím se jádře větší z obou "dceřiných buněk" plavalo sinalé zjevení, roztřepená karikatura člověka, zahalená do povlávajících řas. Nemo.
Za okamžik zaslechli nápěv kakofonického chóru: Falešní zástupci jsou nakažené údy. Ty musí být odříznuty. Potom vše bude dobré.
Živá struktura, jejímž středem byl Nemo, se smrštila a nabrala pevnější obrysy. Bylo to jako dívat se do úst medúzy, do ohromného chřtánu, lemovaného statisíci svíjejících se chapadélek. Blakovi připadalo, že se zpomalil čas. Zdálo se mu, že pozornost toho obřího černého oka se upíná na něj a na Spartu, že všechny štěrbinovité, žluté oči skutečných tvorů, kteří tvořili jeho okraj, planou zlobou, a že je tento netvor, poskládaný z jednotlivých bytostí, každou chvíli pohltí a spolkne.
Zdánlivě odnikud se nad nimi rozestřela ohromná ohnivá křídla a závoje zastřely jejich zrak před zlověstným květem hladového lotosu. Patřily jediné bytosti, jejíž lalok zářil opalizujícím světlem. Dvě její chapadla byla delší než ostatní a byla, stejně jako u pozemských olihní, vybavena přísavnými polštářky. Prodloužila se ještě více a omotala se oběma lidským bytostem kolem pasu. Z hrozivé písně zbylo jen nakřáplé kvílení, rozechvívající okolní vody.
Bylo to poprvé, co se Thowintha Sparty a Blaka dotkla. Tónem, v němž se odrážela nesmírná citlivost a starostlivost, zazpívala: Všechno bude dobré, a oni odevzdali svá těla i vůli její péči.
Thowintha vyrazila vpřed (na rozdíl od pozemské olihně, která plave "dozadu"), vlekla za sebou lidský pár jako dva krepové fábory vlající za papírovým drakem. Jejich obličeje se zkroutily do divadelní grimasy, jak se snažili nepolykat vodu. Dali ruce k tělu a protáhli špičky u nohou, aby byl odpor vody co nejmenší.
V závěsu za Thowinthou uháněly tisíce svítících, miniaturních olihní. Thowintha se vzdalovala rozpadlé konvokaci. Za chvilku byli nad skalní kolonií, kterou Blake a Sparta minuli cestou ze světolodi. Široké kaňony a korálové jeskyně s jejich podivnými umělými konstrukcemi zely prázdnotou. Blake by se byl rád zeptal na důvod, ale rychlost, jakou se ve vodě pohybovali, znemožňovala jakoukoli řeč. Maličko se v sevření chapadla natočil, aby se mohl podívat za sebe. Oceán se hemžil těly těch, kteří se hnali za nimi.
Nebojte se. Dosud není pozdě odvrátit kolaps, zaburácela Thowintha.
Kolaps! Blakovi se v hrdle hromadily otázky, které křičely o vyslovení, ale místo toho mohl jen hloubat nad jedním slovem.

McNeil, Hawkins a Marianne Mitchellová zůstali na Ventrisu, aby ho co nejsvědomitěji hlídali, a já a druhá skupina mých druhů jsme prozkoumávali světoloď. Jak nám už Walshová oznámila, Nemo skutečně zmizel. Na vlastní oči jsme se mohli přesvědčit, že udržovací komora je prázdná. Zůstaly v ní jen povlávající řasnaté blány, které nás ještě nedávno udržovaly při životě.
Ani jsme se Walshové nevyptávali, proč už tam byla před námi - to mohlo počkat na později, až bude méně zamlklá. Prozatím jsme se spokojili s jejím vysvětlením, že s rejnokem podnikla zkušební plavbu. Její zjištění námi však otřáslo natolik, že jsme znejistěli ohledně našeho rozdělení na dvě skupiny. Hodlá snad Nemo zaútočit na náš remorkér? Už

jsme se naučili nepohlížet na motivy tohoto muže pouze z logického hlediska.
Nemův útěk dodal našemu průzkumu na naléhavosti. Já s Walshovou jsme se průhledným krytem kabiny dívali dopředu a chudák Tony řídil téměř naslepo, vtlačený do chodbičky za našimi zády. Rejnok opustil udržovací komoru a vydal se desítky kilometrů dlouhými, klikatícími se chodbami.
Cestu do Chrámu umění jsme absolvovali už mnohokrát, ještě předtím, než jsme opustili Jupiter. Zanedlouho jsme dorazili do ústřední síně Chrámu. Spatřili jsme tam něco, co jsme nikdy předtím neviděli: vysoká klenba byla plná živých hvězd.
"Tony, můžeš natáhnout krk a podívat se na to?"
"Chviličku, Jo." Groves byl hned po mně ze všech nejmenší, ale i tak musel vyvinout téměř akrobatické úsilí, aby se dostal dopředu. Vleže na zádech strčil hlavu mezi naše kolena, aby se mohl podívat krytem kabiny na strop ohromné síně. "Hm," zamumlal.
"Tak co?" zeptal jsem se. Znělo to možná ještě podrážděněji, než jsem se cítil - byl jsem spíše nervózní než podrážděný. A nebylo to kvůli Nemovi, ale proto, že jsem už začínal tušit, co jsem si na sebe upletl. Čím více jsme se blížili k řídicímu centru lodě, tím méně jsem si byl jistý, že z toho vzejde něco užitečného. Jak se může člověk snažit pochopit myšlení mimozemské bytosti, když po třiceti letech usilovné práce zná z jejího jazyka jen několik tisíc slov?
"Dost se to podobá tomu, co vypočítal Ventris podle informací Troyové," řekl Groves. "Takhle by asi vypadala pozemská obloha před třemi miliardami let - tedy tři miliardy let předtím, než jsme opustili Jupiter. Ale to je samozřejmě jen teorie. Já osobně si myslím, že přesnou polohu planet nemůže při takovém časovém rozpětí vypočítat žádný počítač…" Groves zaraženě zmlkl.
"Chtěl jsi ještě něco říct?" pobídla ho Walshová. Groves byl tichý, skromný člověk, a jeho navigátorské schopnosti bylo možno celkem snadno přehlédnout. Podařilo se mu však přistát se Springerem na Plutu, když všechny předpoklady slavného badatele vzaly za své. Jeho kolegové dobře věděli, kdo si zaslouží uznání.
"Jde o to, že na téhle konkrétní obloze je spousta světel, která na rekonstrukci Ventrisu nejsou. Když je minutu nebo dvě pozoruješ, což je asi tak doba, co tady ležím… zkrátka to vypadá, že se pohybují po kometárních drahách."
"To se dá tak rychle poznat?"
"Jistě. Pohybují se skutečně rychle a jsou velmi blízko, což je taky důvod, proč lze jejich pohyb vůbec postřehnout."
"Co z toho plyne?" zeptal jsem se.
Groves chvíli něco mumlal, zatímco formuloval odpověď. "Je to samozřejmě jen hrubý odhad," podíval se na nás, "ale řekl bych, že jedna nebo dvě ty komety nás co nevidět zasáhnou. Možná za týden… možná zítra."
"Amaltheané to přece musí vědět," řekla Walshovi.
"To mě právě…"
"Je tady ještě něco," řekl Tony.
"Co?"
"To nevím," odpověděl navigátor. "Ležím si tady na zádech a právě se na to dívám. Vždyť ani nevím, jak tenhle zobrazovací systém funguje nebo odkud bere data. Ale pokud se dívám na něco jako virtuální planetárium… hm, tak je tam nahoře jeden objekt, který je třikrát jasnější než typická kometa a letí přibližně dvojnásobnou kometární rychlostí. Přímo na nás."
"Panebože," vydechl jsem.
Walshová mlčela. Její pozornost upoutal náhlý pohyb uvnitř Chrámu. Pod svítícím stropem, kde zářily pohyblivé hvězdy, zlaté, tyrkysové a rubínové, se ve vodě ukázaly nejasné siluety.
"Profesore… Nejsme tady sami."
Našeho rejnoka obklopili tvorové velcí jako Thowintha, kteří svítili jako elektrická návěští a bombardovali rejnokův trup děsivými akustickými ozvuky.
"Jsme napadeni?" zeptala se Walshová.
"Třeba jsme zatčeni," řekl skoro v témže okamžiku Groves.
Podle tlumených zvuků, které jsem slyšel, jsem byl jiného názoru. "Zapněte hydrofony," řekl jsem Walshové. Poslechla mě. V rejnokových vnitřních reproduktorech se najednou ozvalo jasné, naléhavé unisono našich "věznitelů".
"Co říkají, profesore?"
"Zhruba něco jako Chceme vám pomoci. Nezasahujte."
"Vážně? Odkud se tu ale vzali? A kdo to vlastně je?"
"Pomozte mi připojit překladač. Třeba jim budu schopen odpovědět."
Walshová manipulovala s obvody, zatímco já ťukal slova do překladače. Ale než jsme ho stačili zapojit, voda se zaplnila dalším přívalem zvuků. Nebojte se.
"Hýbeme se!" vykřikl Groves.
Všechno bude dobré. Amaltheané něco dělali na rejnokově trupu, po krytu kabiny sjel trs chapadel. Po chvilce ticha se ozval příšerný zvuk. Když si ubohý Groves uvědomil, co Amaltheané dělají, hrozně zařval - jeho děsivý, nekonečný výkřik hrůzy zaplnil těsný interiér našeho plavidla.
"Bože můj, našli západku nouzového poklopu," vykřikla Walshová. Natáhla se k přepínačům, které zapínaly pomocné raketové motory, ale než stačila otevřít bezpečnostní krytky, poklop se rozletěl a otvorem začala dovnitř tryskat voda jako z požární hadice.
Proud mě vtiskl do vypuklého průzoru kabiny a na nic dalšího si už nevzpomínám.

Sevření neochabovalo, ale Thowintha se nijak nesnažila vyhýbat se světélkujícímu zástupu Amaltheanů, kteří se do zatopené přechodové komory nahrnuli spolu s ní. Za nimi se okamžitě začaly tvořit neprostupné molekulární vrstvy,

které se rychle vtáčely dovnitř. Thowintha uháněla vzhůru zářícími síněmi a chodbami nezměrné lodi.
Kdysi prázdná loď se celá změnila. Všude kolem nich se pilně hemžili Amaltheané, sledující své vlastní neznámé cíle. Tyto bytosti se pohybovaly tak snadno, že se Sparta a Blake styděli za svou lidskou bezmocnost. Jakkoli byli lidé adaptabilní, bez šatů a bez svých nástrojů patřili mezi nejneschopnější tvory vůbec.
Nedalo se říci, zda Amaltheané dokázali chápat jejich rozpoložení. Thowintha byla zjevně k jejich pocitům lhostejná. Reagovala pouze na jejich zvědavost a cestou jim vysvětlovala, co potřebovali vědět. Její hlas měl zvláštní rezonanci, protože její myšlenky vznikaly současně mezi masami ostatních Amaltheanů, roztroušených po celé lodi, možná dokonce v samotné světolodi, a zněl všemi jejich hlasy.
To, co jim říkala, bylo částečně teoretické, částečně fantastické a částečně nemyslitelné. Sparta a Blake vstřebali, co byli schopni. Po mnoha minutách usilovného vypětí je Thowintha propustila. Musíte jim vysvětlit, co jsme my vysvětlili vám. Zbývá velmi málo času. Potom zmizela.
Blake a Sparta se vynořili z vody a světoloď za nimi uzavřela uzávěr. Uvnitř nakloněné kopule po jejich boku byl vzduch ještě teplý a plný sytých pachů Venuše. Kovové úponky uzávěru se opatrně ovinuly kolem obou lidí a rychle je vyzdvihly do otevřeného uzávěru nákladního prostoru Ventrisu. Ucítili pod nohama tvrdou kovovou podlahu. Úponky odsvištěly pryč a oni zůstali stát, nejistí bez podpory vodního vztlaku, na který se už naučili spoléhat.
Poklop modulu pro posádku byl zavřený. "Kdo je tam?" zahřměl nad nimi v reproduktorech Hawkinsův hlas.
"Troyová a Redfield," řekla Sparta.
"Otevřete, je to naléhavé," dodal Blake.
Průlez se pomalu otevřel. Hawkins na ně nedůvěřivě vykoukl, v ruce svíral titanový francouzák. "Kde jsou ostatní?"
"Doufali jsme, že je najdeme tady," odpověděla Sparta a protlačila se kolem něj dovnitř. Kdyby si umanul, že je nepustí, byli by proti němu bezmocní. V důstojnické kajutě našli McNeila a Marianne Mitchellovou, kteří vypadali stejně nejistě a nervózně jako Hawkins.
"Walshová s Grovesem a s profesorem se v rejnokovi vydali na průzkum, inspektorko," oznámil Spartě McNeil. "Už měli být zpátky."
"Nemo je pryč," řekla Marianne. "Walshová říká, že utekl."
"Vlastně to nevíme jistě," vysvětloval Hawkins, "možná ho…"
"Na tom teď nesejde," přerušila ho Sparta. "Světoloď za chvíli prodělá další mohutné zrychlení. Je naprosto nezbytné, abychom vás opět dostali do vody."
Skoro přestali dýchat a z tváří jim vyprchala všechna barva. Bylo to, jako kdyby si vyslechli rozsudek smrti.
Marianne promluvila první. "Letíme tentokrát domů?"
"To není v našich rukou," odpověděla Sparta.

Amaltheané a jejich jemné přístroje převzali jejich těla. Já, Walshová a Groves už jsme se vznášeli v umělých proudech udržovací komory a nic z toho jsme neviděli, byli jsme vydáni napospas svým snům.
Sparta s Blakem na nás dohlédli, dokud jsme nebyli všichni v bezpečí. Máchnutím dlaní se k němu obrátila. Byla ráda, že je zpátky ve vodě. "Máš na břiše cucflek," řekla. Svůj hlas, přizpůsobený vodnímu prostředí a plný odstínů, už brala jako samozřejmost. Podívala se dolů. "Já taky."
Nic jí na to neřekl. Oba lidé rychle plavali teplými vodami světolodi. "Nepovede se jim to," řekl zlostně Blake. "Vědí to, a to je přivádí k šílenství. Jsme svědky rozpadu jejich společnosti."
"Nikdy nezažili neúspěch."
"Dokonce ani nic neočekávaného," pokračoval Blake. "Vyšlou si archu, kosmickou loď plnou průkopníků, která veze po dvou, nebo jaké je tam u nich to správné číslo… kusech z každého druhu, s rozkazem reprodukovat rodnou planetu do posledního viru. A zapomenou posádce říct, že můžou narazit na něco nezvyklého."
"Znají tajemství přírody, která se my lidé možná nikdy sami nenaučíme…, protože většina z nás je na učení příliš netrpělivá."
"Jiné dějiny, jiné nesmyslné chyby. To ty jsi řekla, že nemůžeme být jiní než přizpůsobiví."
"Protože jsme zkratovali evoluci, protože jsme pomalou fyzickou adaptaci a behaviorální změny nahradili proměnlivou kulturou. Vyrostli jsme na sopkách a zemětřeseních, na ledovcích, které přicházely a zase odcházely, na mořské hladině, které stoupala a zase klesala. Nás pohromy udržují v kondici."
"Zatímco jejich civilizace je stará stovky milionů let, možná miliardy. Určitě pochází z nějaké starobylé a neměnné planety."
"I na Zemi jsou některé životní formy, které čas příliš nepoznamenal. Vážky, štíři, žraloci…"
"Olihně," podotkl Blake.
"Můžeme jim pomoci."
"K čemu? Co je nám do jejich neúspěchu?"
Obdařila ho mrazivým pohledem. "Tady je v sázce více než jejich úspěch. Thowintha nás sem přivedla, protože si myslela, že jim můžeme pomoci. Ale taky kvůli něčemu jinému."
"A to?"
"Domnívám se, že proto, abychom stvořili vlastní osud."
Vypustil ze sebe proud bublin. "Jak jim proboha můžeme pomoct? Vždyť jim ani nestačím ve vodě."
"Už jsi pomohl. Poradil jsi jim, aby odklonili komety."
"Co by člověka taky jiného napadlo. Kromě toho, teď když o tom tak přemýšlím, myslím, že už je na to stejně pozdě. I kdyby se odvážili neuposlechnout Mandátu."
"Proto, že už je v atmosféře příliš mnoho vodní páry?"

Přikývl. "Skleníkový efekt je nevratný."
"S tím souhlasím," řekla. "Ale já jsem nemyslela na Venuši."
Překvapeně na ni pohlédl. "Země?"
Prudce zavrtěla hlavou. "Mars."
"To je vyloučené," vyhrkl bez zaváhání. "Mars má desetkrát menší hmotu než Země a čtyřikrát menší průměr, má tedy mnohem větší poměr povrchu k objemu. To je opačný problém než na Venuši. Nedá se tam udržet atmosféra, a i kdyby se dala, nikdy nezůstane teplá."
"Přesto to udělali…, jak víme z Marťanské plakety."
Blake se rozohnil. "Tak za prvé, jestli to udělali, tak bez naší pomoci…"
"Jsi si jistý?"
"A za druhé se to nepovedlo."
"Tentokrát třeba ne. Mám pocit, že co jsme proletěli tou černou díru, tak jsme v jiných dějinách."
"Mars je stejně velký, ať jsme v jakýchkoli dějinách," odvětil ostře. "Pokud jim chceš pomoci stvořit domov, logicky to musí být na Zemi."
"Ráda bych tě přesvědčila o opaku." Natáhla smířlivě ruku a položila mu ji na rameno. "Potřebuji tvoji pomoc."
Dlouho odolávat nedokázal. Ani nemohl. Představa bombardování Marsu kometami byla totiž naprosto neodolatelná.
Thowintha, obklopená svými soukmenovci, se vznášela v ozářených vodách chrámového můstku. Mohutné, rovnoměrné záběry jejího laloku Sparta a Blake chápali jako projev silného soustředění. Po několika minutách ticha se lalok červeně rozzářil a kolem Thowinthy explodovaly vibrace. To nám nařizujete učinit?
Kdo jsme, abychom vám něco nařizovali? To je náš návrh na další postup.
Učiníme, jak Zástupci navrhují. Zhotovíme plavidla, jaká potřebujete. Dokonce vás je naučíme řídit. Voda burácela Thowinthiným veselím.
Jak to provedete? Blake rozšířil údivem oči.
Naučíme vás myslet, řekla Thowintha.
To už umíme, nasupil se Blake, Sparta však řekla: Nesmírně rádi se naučíme vaše metody řízení.
Thowinthin lalok nabral světlejší odstín. Naše plavidla čerpají energii z vakua. Tuto energii přenášíme z našeho jádra. Se vzdáleností se zvyšují ztráty.
Ztráty?
Zvyšuje se pravděpodobnost neexistence. Poměry se dají snadno vypočítat. Pro nás nemají tyto záležitosti velký význam, ale tvorové jako vy, jedinci, je můžete vnímat jinak.
Sparta zasmušile pohlédla na Blaka a teprve potom promluvila. Rádi bychom zvážili poměry, o kterých hovoříte, řekla rozvážně, aniž by přesně věděla proč.

Nejen při přistání, ale ani při odletu světolodi nebyli žádní inteligentní svědkové. Oceán kolem místa, odkud se loď vznesla, byl do vzdálenosti mnoha kilometrů pustý. Přehřátá voda v zasažené oblasti divoce vzkypěla a vypařila se. Kolem ohnivé brázdy, kterou za sebou loď zanechala, se zvedl oblačný vír.
Za okamžik už byla vysoko nad mraky a z obrovské koule planety se stal vzdálený disk. Venuše zůstala vzadu a zářící diamantový měsíc padal měkce ke Slunci.
Za ním letěly komety. Komety… a další diamantový měsíc, který byl úplně stejný…

11
"Tím nejrychlejším přibližujícím se objektem byla ve skutečnosti sama světoloď…"
"Světoloď!" žasne Josef.
"…která měla odvézt Amaltheany žijící na Venuši do bezpečí, pilotovaná samotnou Thowinthou, tak jak existovala před třemi miliardami let. A naše Thowintha chtěla být ve chvíli, kdy dorazí její alternativní já, někde jinde."
"Chcete říct, že v tu chvíli vytvořila první rozštěpení, první rameno časoprostoru?" otáže se velitel.
"Tak, jak říkáte," kývne hlavou Forster. "První z mnoha." Jeho tichý souhlas mu poskytne trochu času, aby si zamyšleně usrkl ze sklenice.
Veliteli to však, stejně jako kočce, která si nepřestává hrát s mrtvou myší, nestačí. "Jaký to bude mít všechno následek? Musíme to vědět."
"Obávám se, že na následky si budeme muset počkat, veliteli. V tuto chvíli mohu jen pokračovat ve svém vyprávění…"
"Řekl jste, že jste se něco dozvěděl z toho, co vám pověděla moje dcera," připomene Ari.
"Dozvěděl jsem se toho mnoho, ale postupně." Forster odloží sklenici a pokračuje ve vyprávění. "Naše cesta se mohla průletem černou dírou rozdělit mnoha směry. My, kteří jsme byli v udržovací komoře, jsme nemohli nijak ovlivnit náš osud. To mohla jen jedna bytost - ovšem do jaké míry řídila Thowintha svůj vlastní osud, to zůstává otázkou."

3. ČÁST

MARŤANSKÉ ZAHRADY

12
"Na Amalthee jsem měl před sebou nekonečnou zásobu času," pokračuje Forster. "Zápisy v mém deníku byly sporadické, byly to vlastně jen poznámky. Teď když jsem nevěděl, jestli daný okamžik není mou poslední příležitostí zaznamenat, co jsem viděl, jsem si začal vést podrobné záznamy, které začínaly tímto zápisem…"

Znovu jsme byli mokří, lapali jsme po dechu uvnitř přetopeného Ventrisu a vznášeli jsme se v beztížném stavu v přeplněné důstojnické kajutě. Troyová tam však tentokrát nebyla, aby nám přechodnou fázi ulehčila.
"To, že máme po vzkříšení, dokazují jenom tyhle špeky," zabručel mrzutě McNeil a uchopil záhyb tuku na svém břiše, aby si ho lépe prohlédl. "V mém případě jich není zrovna málo. Když už musí člověka utopit, mohli by být aspoň natolik slušní, aby ho při tom nechali shodit pár gramů."
"Měli jsme z pekla štěstí, že jsme utekli zubaté z lopaty," procedil přes zaťaté zuby Groves. Malý navigátor se třásl jako osika.
Walshová se na něj pozorně zadívala. "Tony, bude nejlepší, když se mnou půjdeš na ošetřovnu." Groves chabě zaprotestoval, ale Walshová řekla: "To není návrh, ale rozkaz." Popadla ho za ramena a vtáhla ho do chodby.
Hawkins a Marianne Mitchellová odešli do svých kajut, aniž by mně nebo McNeilovi něco řekli. Zpozoroval jsem, že si mě McNeil hloubavě prohlíží a hladí si přitom bradu. "Nemohli jsme tam být déle než pár dní." Sáhl jsem si na bradu a pochopil jsem, na co naráží; měli jsme jen krátké vousy. Z toho vyplývalo, že bez ohledu na to, v kterém místě se světoloď z Víru vynořila, černá díra byla stále blízko Slunce. Z čehož dále vyplývalo…
"Venku bude plno komet. Celý roj a my uprostřed."
Ucítili jsme, jak se Ventris pohnul. Následoval jsem McNeila na letovou palubu. Před námi se otvírala obrovská přechodová komora a chapadla, která nás doposud držela na místě, nás posouvala vpřed do otevírajícího se jícnu obrovského uzávěru.
A tak jsme po chvilce viseli ve vesmíru, připoutaní ke světolodi předivem tenkých kovových chapadélek. Nezaujatému pozorovateli by Ventris musel připadat jako kolibřík vedle vzducholodi.
Na letové palubě se objevila kapitánka Walshová a pojmenovala to, co jsme viděli, ale zdráhali jsme se tomu uvěřit:
"Mars!"
Planeta byla dobře vidět. Připomínala zlatý štít, pověšený na hvězdné obloze. Její lesknoucí se severní polární čepička sahala až do poloviny vzdálenosti mezi pólem a rovníkem. Červené, žluté a černé nížiny a hory byly protkány tmavomodrými pásy moří, ve kterých se odrážely řady mračen pochodující křišťálově jasnou oblohou. Bouřková mračna sesílající k zemi šípy blesků byla vidět až z vesmíru.
"Jak je Tonymu?"
"Bioparametry má v pořádku," odpověděla. O psychoparametrech se nezmínila.
McNeil ukázal na pruhované nebe. "Zase komety." Walshová jen kývla hlavou, ale já stěží ovládal své vzrušení, protože jsem tušil, čeho budeme zanedlouho svědky.
Nemuseli jsme čekat dlouho, Amalthean é načasovali naše vzkříšení přesně. Na rovině pod námi vzplanula oslňující světelná koule, potom další a další. Nehlučná síla vyslala do atmosféry salvy nárazových vln, srazila mraky k sobě a vzápětí je rozprášila na drobné cáry. Na poušti se ukázaly soustředné prstence jejich stínů, prolínající se jako zčeřená kola na hladině rybníka. Za necelou minutu se na disku planety otevřely stovky otvorů, žhnoucích nesnesitelně jasnou září, která jako by přicházela z opačné strany Marsu. A z vyprahlých marťanských pouští začala stoupat pára.
Trvalo to celé hodiny. Zůstal jsem jako přibitý u okna, zatímco Walshová si našla nějakou jinou práci. McNeil sešel dolů, a jak mi později řekl, otevřel si láhev léčivé brandy ("ze soukromých zásob, to vás ujišťuji"), načež přemluvil Grovese, aby se k němu připojil. Potom se vrátil na palubu a připojil se ke mně.
"Tony byl nešťastný z toho, že se na to přišlo. Svěřil se mi, že má panickou hrůzu z utonutí. Proto se prý nikdy nevrátil na Pluto; dříve to totiž znamenalo strávit čtyři roky v nádrži. Tvrdí, že to, čím jsme prošli my, je ještě horší."
"Potom je ještě statečnější, než jsem si myslel," řekl jsem.
McNeil zavrtěl hlavou. "Podle toho, co říká on, tak třeba ani ne. Prý se pokaždé ani nestačil začít bát - ani poprvé, když ho překvapila Troyová svými rozkazy, ani podruhé, když Amalthean é vnikli násilím do rejnoka. Ale potřetí už to prý nezvládne."
Nevěděl jsem, co na to říct.
Když se Groves znovu objevil na palubě, všichni jsme dělali, jako by se nic nestalo. Byl chudák bledý jako stěna; nejprve dlouho mlčky sledoval, co se děje na povrchu Marsu, potom se ke mně otočil a chabě se usmál. "Tohle předčí i ty nejdivočejší xenoarcheologické sny, co, profesore? Kultura X přichází na Mars."
Bohužel jsem byl v tu chvíli příliš zaujatý, než abych vnímal jeho nesmělé pokusy. Být svědkem toho, jak nějakou planetu zasypávají kometární fragmenty, to mě prostě naplňovalo posvátnou bázní.
Když bombardování konečně ustalo, obrátil jsem se k Walshové s návrhem. Poukázal jsem na to, že Mars nemá ani poloviční hmotu jako Jupiterův měsíc Ganymed, pro který byl Michael Ventris konstruován. "Co nám brání vydat se s Ventrisem po vlastní ose k povrchu? S pomocí Amaltheanů bychom mohli přeměnu planety na místě zdokumentovat!"
"Co nám brání?" opáčila sarkasticky. "Co třeba ekvivalent nukleární katastrofy?" kývla hlavou k tomu, co se odehrávalo pod námi.
Připustil jsem, že bychom měli počkat, dokud si nebudeme jistí, že alespoň to nejhorší bombardování už opravdu skončilo, a až skončí atmosférické bouře a přeženou se záplavové vlny. Nakonec jsem ji přesvědčil.
"Dobrá. Pokud se spodní vrstvy atmosféry utiší a pokud zůstaneme v kontaktu se světolodí, nemám žádné námitky. Nehodlám ale riskovat, že tady zůstaneme trčet. Nemám totiž chuť prožít svůj život na mrtvé planetě."
Odvětil jsem, že si nemyslím, že Mars zůstane mrtvou planetou dlouho.
Později toho večera svolala poradu.

Nakonec jsme se dohodli, ačkoli se to neobešlo bez jisté dávky emocionálního vydírání z mé strany. Jak jsem doufal, McNeil a Groves souhlasili bez váhaní - McNeil jako stoprocentní flegmatik, a co se týče Grovese, ten by podle mě

raději zemřel na pusté planetě, než aby se musel znovu stěhovat do udržovací komory světolodě.
S Hawkinsem a Mitchellovou to už bylo horší. Potíže jsem ale předvídal už předem, protože kajuta slečny Mitchellové byla hned vedle mojí a ve stísněných prostorách tak malé lodě, jako byla ta naše, nebylo možné vyhnout se tomu, aby člověk nechtěně vyslechl rozhovory, které by jinak raději neslyšel. Tudíž jsem si, ještě když jsme byli na Venuši, nedobrovolně vyslechl (byl jsem potichu, ale nikoli z chorobné zvědavosti, nýbrž z palčivé touhy nerušit) tento rozhovor:
"Vezmi si mě." Hlas plný naléhavosti patřil Hawkinsovi.
"Proč bych to dělala?" odpověděla poněkud posmutněle Marianne. "Co by se tím změnilo?"
"Na Zemi by sis mě vzala?"
"Abychom žili někde mezi plavuněmi a hráli si na Adama a Evu?" Její sarkasmus byl úsečný a trpký.
"Myslím naši starou Zemi."
"Dostaň mě tam a odpovím ti."
"Třeba nejsme tři miliardy let v minulosti."
"Co tím chceš říct?"
"Třeba je to všechno jen divadlo. Profesor prohlašoval, že ví, co jdeme na Amaltheu hledat, ale nám ostatním to řekl, teprve když jste tam dorazili vy. Třeba tohle taky není… doopravdy."
Promluvila, jako by byla mnohem starší, nebo alespoň rozumnější než on. "Ale je, Bille. A nic s tím nenaděláš."
"Jak to můžeš vědět?" Hawkins přešel do spikleneckého šepotu. "Netvrdím, že nemáme co do činění s neuvěřitelnou technikou. Možná je mimozemského původu, možná taky ne. Třeba je to něco mnohem méně záhadného."
Byla tak překvapená, že její smích zněl skoro až šťastně. "Vítejte v Disney vesmíru. Mimozemský svět vás očekává."
"A proč ne?" zachrčel Hawkins, hlas měl napjatý vzrušením. "Prostě vedou válku, mocenský boj - Forster za Vesmírnou Radu a Mays…"
"Nemo."
"On není nikdo, bez ohledu na to, jak mu říkáme."
"Měli jsme ho zabít, po tom, co udělal." Myslela to vážně. "Zaslouží si smrt."
"Měl jsem to snad udělat já?"
"To ne. Říkáš to jen kvůli mně. To, co jsem s ním měla, bylo z mé vlastní vůle, Bille. Nemůžeš to napravit." Potom bylo chvilku ticho a já, přestože jsem se, namouduši, snažil neposlouchat, jsem zaslechl, jak mu říká: "Nečekám, že mě odvedeš domů, neboj se. Ale kdybys mohl, milovala bych tě tím více."
V tu chvíli mě Jo Walshová zavolala na letovou palubu a já byl ušetřen dalších důvěrností mezi nimi…
Hawkinsovy konspirační teorie se neomezovaly jen na rozhovory s Marianne, naznačil je i před jinými lidmi. Teď když jsme se sešli, abychom si promluvili o naší budoucnosti, přišel čas tuto jeho extravagantní formu popírání reality konfrontovat.
"Pane Hawkinsi, naznačil jste, že jsme oběťmi šarády, kterou jsem z neznámých důvodů zinscenoval buďto já, nebo Amaltheané."
"Jak… proč to říkáte?" Je tak znamenitá směsice rozhořčení a provinilosti skutečně výsadou mládí?
"Teď máte skvělou příležitost přesvědčit se o pravdě sám. Na povrchu této planety budeme moci bez jakéhokoli dohledu provádět veškeré možné výzkumy. Zaručuji vám svobodu pohybu."
Viditelně znejistěl, rukou si prohrábl zplihlé světlé vlasy, ale vzápětí byl znovu na koni: "Jak můžeme předstírat nějakou nezávislost, když se budeme od mimozemšťanů stejně dožadovat pomoci?"
A tak jsme se několik dalších minut dohadovali, až nakonec Hawkins přišel k rozumu. Přece jen v něm zbyla špetka přirozené vědecké zvídavosti - neodolal pokušení být na vlastní oči svědkem transformace planety, která, jak jsem mu tvrdil, vyvrcholí napsáním Marťanské plakety, onoho blýskavého úlomku, s jehož obsahem se seznámil, mohu-li to tak říct, coby můj učedník.
Marianne Mitchellová po celou tu dobu neřekla jediné slovo. Její výraz byl výrazem sfingy.

Následujícího rána jsme se na otevřeném okruhu spojili s Thowinthou a pomocí překladače jsme jí sdělili své záměry. O několik hodin později přišla odpověď - od inspektorky Troyové: "Schvalujeme jakoukoli činnost, kterou zamýšlíte provádět, profesore. Tady máte nejoptimálnější přistávací plán…" Přestože nám poskytla podrobné instrukce, včetně souřadnic, připadala její péče některým z nás jaksi improvizovaná.
A tak byl Ventris, poté co zpola živá zařízení přechodové komory doplnila jeho nádrže, vypuštěn na rovníkovou oběžnou dráhu a začal pomalu klesat do husté uhličité atmosféry prapůvodního Marsu.
Naším cílem bylo pobřeží pouštního moře, jehož plocha se každou hodinou zvětšovala. Nepřestávaly do něj proudit přívaly bahnité vody, které cestou z hor, z míst, kam dopadly nejbližší ledové úlomky, vykrajovaly v písku a kamení široké kanály.
Ventris v oblaku kouře, ohně a písku dosedl na výhodně položenou vyvýšeninu. Přistál zádí napřed na dvě ze svých tří vzpěr a pak po něčem na způsob řízeného pádu přepadl na mohutnou třetí vzpěru do horizontální polohy, aby byly nákladní prostory a hangár z povrchu snadno přístupné. Na první pohled to byl velice nemotorný systém, byl však zkonstruován na značně se lišící gravitaci Jupiterových měsíců a stejně dobře se hodil i na Mars.
Být uvězněn uvnitř remorkéru, odkázaný pouze na to, co je vidět na obrazovkách a v úzkých průhledech, pro mě představovalo nesnesitelné vypětí. Byl to McNeil, kdo musel snášet hlavní nápor mé nedočkavosti. Toužil jsem dostat se konečně ven, vidět přistání světolodi a sledovat, jak se Amaltheané pustí do práce. Flegmatický technik se s úsměvem podrobil mým snahám podnítit ho k předpovědím velkých událostí. "Nebude těžké dát něco dohromady, profesore," řekl mi. "Už jsem na tom pracoval."

Přetlakové skafandry jsme nepotřebovali. Atmosféra předvěkého Marsu byla dostatečně hustá - atmosférický tlak byl přibližně stejný jako na Zemi, a to na planetě, která měla pouhou desetinu její hmoty. Převládajícím plynem však byl oxid uhličitý, takže jsme potřebovali přívod kyslíku.
Marťanské skafandry v naší době byly vybaveny dýchacími jednotkami, které recirkulovaly respirační plyny a řídký atmosférický oxid uhličitý a vyráběly pomocí umělých enzymů čistý kyslík. My jsme sice tyto skafandry neměli, protože nás nikdy ani na okamžik nenapadlo, že skončíme na Marsu, lodní výbava však zahrnovala široký výběr biologicky užitečných enzymů a recyklovače čerstvého vzduchu obsahovaly katalyzátory potřebné k rozložení CO2. Stačilo nastavit naše biosyntetizátory na zvýšenou produkci potřebné směsi.
Mezitím McNeil pracoval na prototypu dýchacího zařízení. Teď mi ho předvedl. Byla to kompaktní věcička sestávající z filtru, masky, trubice a dvou lahví, které se upevnily na prsa. Užasl jsem nad tím, že tento kompaktní a skvostně provedený komplet a všechny jeho láskyplně naleštěné a pečlivě smontované součástky (původně jsem čekal nefalšovaný domácký výrobek) jsou výtvorem McNeilových velkých a nepochopitelně jemných rukou. Uvnitř jeho hřmotného těla přebývala duše umělce.
Krátce nato už nás, tedy mě, Grovese a Walshovou, McNeil zaměstnával montáží našich vlastních dýchacích přístrojů. (Zájem projevil dokonce i Hawkins.) Za chvíli jsme byli hotovi. Nikomu z nás se sice nepodařilo vyrobit tak elegantní kousek, jako měl McNeil, ale o spolehlivosti nemohlo být pochyb - když váš život závisí na kvalitě vámi odvedené práce, není divu, že si dáte záležet.
Nadešel čas přístroj ověřit. Tony Groves trval na tom, že půjde jako první. Zadržel dech a udělal několik kroků od hlavního vzduchového uzávěru. Zaslechli jsme jeho opatrný výdech, následovaný mocným nádechem. Walshová se dobrovolně nabídla, že zůstane v plné kosmické výstroji v uzávěru, aby mohla v případě nutnosti vyběhnout a vtáhnout Grovese zpátky. Grovesův další nádech však byl už klidnější a další ještě více.
"Funguje to," ohlásil nám. "Je tady nádherný výhled."
Jeden po druhém jsme vyzkoušeli naši výstroj. Když přišla řada na mě, cítil jsem, jak ze mě rychle opadává počáteční nervozita. Rozhlédl jsem se, abych mohl ocenit výhled, o kterém Groves hovořil.
Bylo pravé poledne, na nachové obloze svítilo malé slunce. Foukal chladný vítr, ale na kůži jsem cítil teplo slunečních paprsků. Nade mnou blikala hrstka hvězd, připomínalo to vzdálená signální světla. Bylo jich ale méně než bledých komet, kterých prolétaly desítky denní oblohou - vypadaly jako úzké šmouhy křídy na nebeské tabuli.
Měl jsem k dispozici jen několik málo okamžiků, abych tento den na předvěkém Marsu mohl vychutnat. Museli jsme se připravit na příchod Amalthеanů.

Walshová a já jsme se s kamerami postavili na okraj strmého srázu, abychom zaznamenali jejich příchod. Objevili se skoro o dvacet minut dříve, než jsme očekávali, ale natočili jsme, co se dalo.
Světoloď klesala na sloupech ohně - obrovský diamantový měsíc, vznášející se nad valem černých sopečných štítů a rovinou vyrudlého písku, klouzající nad širokým údolím, vinoucím se k jiskrnému, rovníkovému moři. Loď dosedla do větrem bičovaných vod několik kilometrů od pobřeží, ostře ohraničeného plochými rudými útesy a stolovými horami. Z dálky jsme sledovali, jak se z místa, kde zrcadlové vejce dosedlo do vody, zvedla mračna páry. Když se po chvilce rozptýlila, loď stála ve vodě. Její užší konec se tyčil vysoko nad námi, ve výšce asi dvaceti pěti kilometrů. Nad ní se samovolně vytvořila pravidelná formace peříčkovitých mračen, která připomínala hejno zvědavých ryb.
Potom vyšli ven. Po tisících.
Vysoko na zářícím elipsoidu se otevřely rovníkové uzávěry a světoloď, podobající se březí samičce pávího oka, nafouklá k prasknutí, vyvrhla do mraků své potomstvo. Jejich vylodění bylo vojensky přesné, jako kdyby ho měli secvičené do nejmenších detailů. Flotily průsvitných medúz, stovky eskader, které musel syntetizovat živoucí mechanismus světolodi, se hbitě rozvinuly všemi směry a v uspořádaných formacích letěly zaujmout své pozice, zahrnující celou planetu.
Protivníci se nevzmohli na žádný odpor, napadlo mě v duchu. Jistě - jejich protivníky byly totiž sterilní moře a mrtvé písky. Invaze na Mars nebyla ve skutečnosti vůbec secvičená: mezi členy rasy, kteří od narození usilují o soulad a koordinovaný postup, je jakýkoli dril více než vyvážen téměř absolutní komunikací.
Lidé se mezi sebou bohužel tak snadno shodnout nedokážou.

13
Zápisky z mého deníku:

00.02.14.15
Krátce po přistání světolodě - náš Nový rok, Rok Nula - vyrostly na mnohých místech planety neobvyklé konstrukce. "Města", pokud to není příliš zavádějící pojmenování, byla lesklá seskupení staveb, ležících částečně pod hladinou a částečně na břehu. Jejich viditelné části na růžovém pobřežním písku modrých moří měly sněhobílou barvu. Když jsem se teď na ně z dálky díval, v duchu jsem uviděl "bílá šachová městečka", která sem zasadil spisovatel Ray Bradbury, tak se myslím jmenoval, a to dlouho předtím, než mohl kdokoli mít sebemenší představu o tom, jak to s touto planetou vlastně je.
Amalthеané jdou velmi chytře za svým cílem a přizpůsobují Mars svým požadavkům. Ona "bílá šachová městečka" jsou centra transformace, obrovské procesory, které rozkládají oxid uhličitý na kyslík a uhlík. Atmosférický tlak je stále vysoký, ale při tempu, kterým ty sněhobílé rafinerie zachycují uhlík a produkují kyslík, budeme zanedlouho dýchat místní vzduch stejně snadno, jako ho dýchají potápěči z kyslíkových lahví v několikametrové hloubce. Je to atmosféra, ve které se Amalthеané musí cítit jako doma.

Co se ale děje s uhlíkem? Záhada…
Také se začínají shlukovat bakterie; všechny skály už pokrývají oranžové a šedé lišejníky, v každé škvíře se rozrostl zelený mech. Písečná dna mělkých lagun pokrývají trsy řas. Vyjít si jednou za čas k pobřeží u naší základny je totéž jako dívat se na miliónkrát zrychlený film o evoluci. Dnes jsem si všiml, že průzračná voda se hemží maličkými garnáty a že na solném škraloupu u břehu bzučí hejna černých much.

00.08.01.08
Po nachové obloze křižují flotily medúz, zaneprázdněných svými ekologickými úkoly. Transformace Marsu pokračuje. (Někdy si říkám, že spíše než transformace je to "krucifixace", podle rodné planety Amaltheanů v souhvězdí Jižního Kříže.) Nejvíce nás však zaráží, do jaké míry Amaltheané dokázali upustit od svého původního cíle.
Předvěká Venuše, alespoň podle toho, co jsme z ní stačili zahlédnout, se možná hodně podobala jejich rodné planetě, ovšem menší, chladnější a mnohem sušší Mars mohl být jen stěží více odlišný. Moře už sice žila, ale souš nadále zůstávala pustá. Těch několik suchozemských tvorečků, kteří vzdorovali písečným dunám a lávovým pláním, to určitě nebyli žádní uprchlíci z exotického vodního světa, ale něco docela nového - například ti nesmírně pohybliví a draví větrní pavoučci, kteří se jako miniaturní ochmýřená semínka kutálejí po písku! Dalo by se říci, že je to ráj, protože stejně jako ten první Ráj je to vlastně pečlivě udržovaná zahrada na písku. Pokud se ale rájem myslí někdejší a současně zaslíbený budoucí domov nějaké rasy, potom Mars není ani vzdálenou kopií amaltheánského ráje.
Ba ani lidského. Takové a podobné myšlenky se mi honí hlavou, když chodím spolu s mými přáteli v dýchacích maskách do naší malé (měřítkem rozhodně) pozemské zahrady, našeho vyprahlého miniráje poblíž základny, pečovat o pouštní keře.

00.08.27.22
Stále bydlíme na palubě Ventrisu. Večer jsem musel vyslechnout další smutný rozhovor…
"Celý svůj život pobíhám z jednoho místa na druhé, a vlastně ani nevím proč," slyšel jsem říkat Marianne. "Muži mě nikdy nebrali vážně. Chtěli buď sex, nebo byli jako Blake - ten mě úplně ignoroval, nemohl se dočkat, až bude ode mě pryč. Ani ty jsi mě nebral vážně."
Hawkinsův hlas zněl stejně zbědované jako vždycky. "Já tě bral vážně, Marianne…"
"Nebral. Chtěl jsi na mě udělat dojem, ale rozhodně jsi mě nebral vážně." Trpce se zasmála. "A já si myslela, že Nemo je jiný."
Události, na které naráželi, se přihodily na Ganymedu, ještě předtím, než naše expedice odletěla na Amaltheu. Marianne byla turistka, která se s Hawkinsem náhodně seznámila. Hawkins se nejdříve nafukoval jako krocan, ale vzápětí se před Marianne a před uhlazeným sirem Randolfem Maysem dokonale ztrapnil.
Nemo ji bral natolik vážně, že tím nejcyničtějším možným způsobem zneužil jejího mládí, horlivosti a odvahy. Při pokusu zničit naši expedici vystavil její život krajnímu nebezpečí, a pokud by přežila, chtěl na ni svalit vinu za zločiny, které sám spáchal.
Po chvíli jsem zaslechl tichý, dobře známý pláč (Marianne proplakala denně celé hodiny, navzdory antidepresivům, která jí Jo Walshová přinutila užívat). "Nevím, proč tu jsem," řekla. "Nevím, kam jdu, nevím, co se se mnou děje."
"Chceš, aby všechno bylo jako dřív."
"Ne!" Její prudká reakce musela Hawkinse překvapit stejně jako mě. "Chci to, co jsem si nikdy nemyslela, že budu někdy chtít. Být na jednom místě, s lidmi, které znám. Nechci cestovat nikam, kde to neznám. Nechci umřít kvůli nedostatku vzduchu nebo gravitace nebo čeho ještě. Chci být v bezpečí. Chci, aby mě někdo miloval. Nechci vidět už nikoho cizího. Nechci žít s těmi… těmi… tvory!"
"Já tě miluji, Marianne. A chci všechno, co chceš ty. Jestli budu moct udělat něco, abys to měla, udělám to. Přísahám."
Hawkinsovo dilema bylo stejně naléhavé jako všechna ostatní, před kterými jsme stáli. Jak má dodržet slib, který té ztracené dívence dal? Jak jí má vrátit svět, který vlastně nikdy neznala, který si jen poskládala ze svých zidealizovaných vzpomínek?

00.11.26.19
Mé etnografické poznámky, týkající se Amaltheanů, už zabírají skoro celý čip. Má sbírka nerostů se každým dnem rozšiřuje, stejně jako mé sbírky rostlin, zvířat a mikroorganismů. Amaltheánské životní formy vypadají znepokojivě "pozemsky". Často se stane, že jeden nebo více z mých kolegů, i když já sám třeba ne, na ten který exemplář už někdy narazil na Zemi. Jindy se stane, že sice daný druh neznáme nikdo, ale rodově je nám důvěrně známý. A jindy narazíme na skutečně neznámé druhy.
Mé vzorky jsou skutečně překrásné; když se někdy stane, že se mi dostane do ruky lepší exemplář něčeho, co už mám, bez milosti starý vyhodím a vyměním za nový. Až někdo najde ty mé neuměle vyrobené přepravky a krabice, ty primitivní keramické nádobky a plastikové láhve, určitě užasne nad jejich obsahem a pomyslí si, že Mars musel být v dávné minulosti nejdokonalejším místem v galaxii.
Pokud ovšem někde neexistují skutečně dokonalá místa.
Nesmírnou pomoc mi při této práci poskytuje Angus. Ten člověk má až nepochopitelnou zásobu vědomostí z nejrozmanitějších oborů. Kromě mnoha jiných věcí zná prakticky nazpaměť několik přírodopisných katalogů. Když něco nedokáže pojmenovat, nějakou rybu, květinu nebo horninu, většinou navrhne alespoň nějakou analogii. Z nás šesti, kteří se chtě nechtě podílíme na povinnostech Adama a Evy, si McNeil vzal na starost názvy. Tak vymýšlíme svéráznou marťanskou taxonomii, napůl fantasticko-mytologickou, a napůl prozaicko-linnéovskou, náš svébytný Systema naturae. Například Bufo elephantophus (velká žába) a Lebistus McNeilis (rybka podobná pávímu očku) na

jedné straně, a Puccinia pandorae (rostlina podobná pšenici s nepříjemnými (pokud se špatně uvaří) vedlejšími účinky a Raphanus novus (ředkvička) na straně druhé. Snad bych měl dodat, že ani ti z nás, kdo se latině věnovali na škole, nepředstírají, že by si ji pamatovali. To se týká i mě, protože latinu používám mnohem méně než řečtinu.

00.21.07.08
Medúzy osely pustá marťanská pole nesmírným množstvím semen, která ihned začala bouřlivě klíčit. Rostliny rostou doslova jako divé. Užasle sledujeme, jak mezi modrým mořem a souší vyrůstá lem travnatých luk, jak se svahy nízkých, růžových kopců pokrývají křovinatým porostem, jak na hřebenech hor vyrůstají špičaté řady pokřivených stromů. To, co bylo dříve mrtvým mořem, se nyní proměnilo v široký zelený pás, zelený jako "kanály" starých spisovatelů vědecko-fantastické literatury.
Podíl kyslíku v atmosféře se zvyšuje rychleji, než mohl kdokoli z nás předvídat. Kyslík vyprodukovaný zběsile se vyvíjejícím rostlinstvem ovšem tvoří jen nepatrnou část tohoto nárůstu. Bílé továrny jsou rozesety po celém Marsu - jsou to vlastně takové obludně zvětšené verze našich enzymových dýchacích přístrojů. Konečně jsem zjistil, co se děje s uhlíkem. Kolony létajících medúz ho sypou do jícnů obrovských sopek, přímo do země. Uhlík putuje dlouhými komíny do magmatických komor hluboko pod povrchem Marsu a tam je uskladněn pro případnou recyklaci geologickými procesy. Jaký to má smysl? Vysvětlení určitě existuje spousta. Čas ukáže.
S opojným přívalem kyslíku se objevily i spousty nových živočichů. Louky jsou plné hmyzu. Jsou tady vážky, připomínající suché větvičky, modré jako neonové lampy, s dvěma černými knoflíky očí, i mračna komárů a moskytů. Mezi kořeny se hemží mravenci a pavouci, a v noci nám cikády zpívají pod jasnými hvězdami…
A všude samí brouci! Angus McNeil nám vyprávěl, jak se kdosi zeptal význačného biologa dvacátého století jménem Haldane, co si ze studia přírody vyvodil o našem Stvořiteli. Haldane odpověděl: "Měl nezřízenou zálibu v broucích." Na Marsu je tato jeho záliba rovněž dobře patrná.
Marťanská moře také bují životem. Brány světolodi se ihned po okysličení vody otevřely a vypustily do ní svůj živoucí rezervoár planktonu, korálů, červů, medúz, korýšů a hlavonožců. Kapitánka Walshová a já jsme to z rejnoka viděli na vlastní oči. Prosluněná podvodní scenerie mi připomínala Rudé moře, nejbohatší moře na Zemi. Všude, kam jsme se s ponorkou pohnuli, jsme narazili na nepřeberné množství živých tvarů a barev.
Poprvé od našeho přistání jsem dnes kráčel po povrchu Marsu a maska dýchacího přístroje se mi přitom houpala na krku. A dnes poprvé jsem uviděl na obzoru hejno ptáků, nebo něčeho, co jako ptáci vypadalo.
Amalthean jsou skuteční mistři, skuteční zahradníci vesmíru. A Mars je rajská zahrada.

00.21.13.19
Můj přítel Angus tvrdí, že ráj je dočasný.
Problém, jak říká, spočívá v teplotě. Nikoli však v povrchové teplotě, kterou skleníkový efekt atmosféry bohaté na oxid uhličitý udržuje na současné příjemné úrovni, ale v teplotě vnitřní, která pochází ze dvou zdrojů: ze zbytkového tepla, vzniklého při oddělení od solární mlhoviny, a z tepla produkovaného rozkladem radioaktivních izotopů.
Z naší doby víme, říká McNeil, že Mars, ačkoli je vulkanicky aktivnější, než by předtím, co na něj vstoupila noha prvního kosmonauta, kdokoli předpokládal, radioaktivními látkami nijak nehýří. A co se týče vznikového tepla (nutno dodat, že menšího, než je vznikové teplo Země), to samozřejmě vyprchá. Mars má totiž oproti Zemi poloviční průměr a v důsledku toho i vyšší poměr povrchu ke hmotě, a o to rychleji toto teplo ztrácí. A až vnitřní teplota klesne příliš hluboko, Mars přijde o atmosféru.
Tomu jsem se zdráhal uvěřit. "Nechápu souvislost mezi teplotou atmosféry a teplotou uvnitř planety. Vždyť jsi právě řekl, že skleníkový efekt nijak nesouvisí s vnitřními procesy."
Můj vzdělaný přítel mi vysvětlil, že skleníkový efekt závisí na přítomnosti oxidu uhličitého v atmosféře. "A ten z ní Amaltheané odstraňují, stejně jako samotný planetární systém, který ho odstraňuje prostřednictvím aktivního chemického stárnutí."
Angus mi to vykládal, když jsme kráčeli po okraji zvětralé kupy, červené jako Morrisonovy pískovce. Hluboko pod námi zářilo jako lazurit modré moře, sevřené v objetí rudých hradeb. Ze skal vyrážely stovky bílých stužek - voda, plynoucí nasáklými vrstvami ke svým výtokům, padající ve vodopádech do tůní a ženoucí se přes rozpadlé kameny, vrbovými a palmovými háji, které na Marsu ještě před rokem neexistovaly, k ústí. Hlavní zdroj této vody se rýsoval na sto kilometrů vzdáleném, nachovém okraji pouště - clona bouřkových mračen, která se majestátně valila nad pouštními písky.
"Déšť neustále rozpouští atmosférický oxid uhličitý na kyselinu uhličitou," vysvětloval Angus, "a ta formou deště a vodních toků rozežírá horniny, do kterých se uhlík ukládá." Sehnul se, zdvihl ze země kousek pískovce a nehtem škrábl do jeho povrchu, zčernalého od vody. "Jestli se uhlík z tohoto kamene nevrátí do atmosféry. .., to jest uhlík ze všech dostatečně zvětralých kamenů, a jestli se do ní nevrátí uhlík, který Amaltheané sypou do sopek, Mars zmrzne. Uhlík se uvolňuje teplem. Mars ovšem nemá takovou tektoniku, aby přenesla povrchové kamenné vrstvy do hlubin planety," pokračoval Angus. "Poslední miliardu let nebo tak nějak recykluje planeta tyto vrstvy tak, že je pohřbí pod silné vrstvy lávy a sopečného popela. Jistě, na Marsu jsou, nebo v naší době rozhodně budou největší sopky ve Sluneční soustavě, ale až vychladnou, což zákonitě musí, uhlík z atmosféry přejde do země, voda zmrzne, zvířata zahynou a rostliny uschnou a odnese je vítr, mrazivý vítr."
Angus možná vykreslil tento katastrofický obraz až příliš barvitě, ale já jsem pochopil, co má mysli. Přesto se mi však nechce uvěřit, že by Amaltheané tyto události nepředvídali a že by neučinili nějaká opatření, aby jim zabránili.

14
00.22.06.13
Co teď asi dělá Troyová? A co se stalo s naším přítelem Blakem Redfieldem? Jejich kontakty s námi jsou řídké a krátké. Pochopitelně, nikdy nepředpokládali, že tady budeme s nimi. Jejich mimozemský přítel (nebo přítelkyně?) nás původně chtěl nechat v naší době, mezi svými. Ale co oni? Předpokládali, že skončí právě zde? Jaká je v tom všem jejich úloha? Často též přemýšlím o tom jejich kultu, jehož vůdčí postavou byl člověk, naposledy známý pod jménem sir Randolf Mays. Nemo je pro něj daleko přiléhavější jméno; bůh ví, kde je mu konec.
Pokud jde o Troyovou a Redfielda, ti tvrdí, že nikdy nebyli skutečnými vyznavači Svobodného ducha, na rozdíl od rodičů Troyové. Nevím, zda je to pravda, a asi se to už nikdy nedozvím. My, kteří žijeme na lodi, nedokážeme předvídat, s čím ti dva přijdou. Víme jen to, co se od nich dozvíme, nic víc. Prostě se jako dobří reportéři snažíme zachytit všechny předem ohlášené novinky.
A těch bylo požehnaně.
Od našeho vzrušujícího přistání na Marsu jsme plně zaměstnáni snahou udržet krok s bleskovým postupem transformačních prací, trávíme tím prakticky všechen svůj čas. Ani tak však nebylo možné zdokumentovat všechno, co Amaltheané udělali - bylo jich příliš mnoho a byli rozptýleni po celém povrchu planety. Troyová nám naštěstí občas posílala přehledy, ve kterých nás informovala o všech větších projektech: o roztavení jižní polární čepičky, spojeném se zatopením Hellaské prolákliny, o nasazení ryb do moří a vodních toků - byly to tisíce druhů ryb v celkovém počtu několika miliard exemplářů, o osázení pohoří Scandia jehličnany - milion stromů za týden, polní květiny, mechy a vše ostatní potřebné k udržení ekosystému, něco jako tajga v sáčku… Podle jejích zpráv jsme se s Ventrisem přemísťovali, abychom mohli tyto události živě zachytit našimi kamerami.
Samozřejmě jsme odpojili přídavné nákladní sekce, a když jsme zrovna nepotřebovali přepravit rejnoka, zbavovali jsme se i hangáru. Malá ponorka byla neocenitelný pomocník pro práce pod vodou. Kromě rejnoka byla v hangáru už jen otlučená Měsíční jachta, ve které dorazili na Amaltheu Mays a Marianne a které musel udělat místo náš lední krtek. Tahali jsme jachtu s sebou, aby mohla být použita jako důkaz při vyšetřování Maysových zločinů před Vesmírnou Radou, avšak toto vyšetřování (alespoň s námi na lavici svědků) nám s ubíhajícím časem začalo připadat natolik nepravděpodobné, že jsme jachtu rozebrali, recyklovali a použili k jiným, užitečnějším účelům.
Ventris je určen k letu po suborbitální parabole a pro let v husté atmosféře není ani po odlehčení příliš vhodný. I v atmosféře je totiž zcela závislý na raketových motorech a až příliš často potřebuje doplnit palivo z obrovských zásob tekutého vodíku a kyslíku, kterými světoloď disponuje. Proto se Tony a Angus snaží postavit kluzák, něco na způsob ladného bahenního vznášedla naší doby, abychom mohli pokračovat v průzkumu. Pachtí se s tím, a s láskou, ve svém volném čase - přes den máme všichni plné ruce práce. Budujeme si totiž na Marsu domov.
V teplém ovzduší planety, bohatém na kyslík, se už dávno pohybujeme bez dýchacích přístrojů. Z toho, co bylo kdysi naší základnou, již vyrostla celá vesnička. Nedaleko, směrem na západ, proti větru, máme pod vysokým pískovcovým převisem chráněný pramen pitné vody. Necelého půl kilometru na sever leží moře, které jednoho dne (na jiném Marsu?) vyschne na rozsáhlé Valles Marineris.
Náš starý Ventris parkuje asi půl kilometru opačným směrem. Je usazen mezi dunami a obklopen nepotřebnými sekcemi jako vykuchaný parník uprostřed rezavějících kotlů - s tím rozdílem, že naše loď, jakkoli jen zřídka dostala příležitost, aby prokázala svoji kosmickou způsobilost, ještě stále uměla "přidat páru".
Marťanské horniny jsou dostatečně bohaté na železnou rudu a raketové motory nám umožňují je tavit. Stejně tak jsou schopné roztavit písek na čistý křemen, ačkoli jsme nedávno instalovali solární zrcadla, která to zvládnou skoro stejně dobře. Zhotovili jsme ze skla, železa a surové oceli množství nejrůznější nástrojů, ovšem hlavním produktem naší ocelárny jsou výztužné pruty. V rozpadajících se rudých útesech na pobřeží moře se tu a tam objeví ložiska sádrovce a vápence (výskyt vápence byl pro mě překvapením; vždycky jsem si totiž myslel, že vápenec je výhradně živočišný produkt), takže máme všechny potřebné suroviny pro výrobu železobetonu.
Naše domy jsou tedy postaveny z vyztuženého betonu a ze skla. Stavíme je stejně, jako kdybychom stavěli hrady na pískovišti. Navršíme písek, vytvarujeme násep do nevyzpytatelných tvarů, pro dočasné zpevnění ho zalijeme vodou, potom vložíme skleněné panely a upevníme je železnými tyčemi.
Nebylo snadné přijít na správný recept na výrobu betonu. Při prvních pokusech se nám směs, místo aby ztuhla, rozdrobila na prach. Předělali jsme tedy naše chemické programy, což se však neobešlo bez protestů palubního počítačového programu, který se nad takové pozemské záležitosti cítí být povznesen. Betonová směs se teď snadno zpracovává a poměrně rychle tvrdne - již asi za týden můžeme zpod konstrukce odkopat písečný kadlub. A hle, elegantní kopulovitá stavba je na světě, a díky nízké gravitaci planety je mnohem vyšší a mnohem odvážněji klenutá, než by podobná stavba byla na Zemi. Spletitost jejího dekoru je omezována pouze představivostí a trpělivostí jejích stavitelů (a samozřejmě také rychlostí tvrdnutí betonu). Už výsledky našich prvních neumělých pokusů nám udělaly ohromnou radost.
Při práci hledáme ochranu před větrem. Formy se dělají lépe, když v písku vykopeme díry, než když stavíme nechráněné písečné náspy, které vítr dokáže rychle vysušit a přemodelovat. Proto jsou naše obydlí více než zpoloviny zapuštěná do terénu a nad povrchem jsou vidět jen vypouklé střížky. Kolem stinných a chráněných pěšin mezi našimi domky a dílnami rostou keře, stromy a popínavé rostliny, vypůjčené z amaltheánských plantáží. Angus říká, že se nápadně podobají pouštním rostlinám v některých částech naší Země - zásobárna vědomostí toho člověka je pro mě neustále zdrojem úžasu. Učí nás jejich jména: pepřovníky, oleandry, okoteje, opuncie, sudovité kaktusy, ságové palmy, pouštní petrklíče, boží květy… Stovky jmen dalších drobných, veselých květinek jsem rychle zapomněl (byť jsem je samozřejmě všechny pečlivě zkatalogizoval). Angus si je všechny pamatuje stejně dobře jako jména svých přátel.
I některé ovocné stromy nám připadají povědomé - našli jsme zde původní rajské jablko. Mnohé se naopak nepodobají

ničemu na Zemi. Jeden strom jsme pojmenovali "bělohlávek" pro jeho bohaté plody, které rodí vždy po několika měsících - plod je kulatý jako pomeranč, hladký jako meloun a bílý jako vejce. Včera jsem viděl Marianne, jak klestí přebujelé bělohlávky a odřezává z nich lesklé pruty, obrostlé růžovými a nachovými poupaty, která vyrašila v místech, kde ještě před týdnem byly tvrdé zelené pupeny. Ty nejzdravější opatrně ukládala stranou, aby je, jak je jejím zvykem, později použila ke zkrášlení našich příbytků.
Ačkolik dny a noci jsou tady jen o několik málo minut delší než na Zemi, rok a jednotlivá roční období trvají dvakrát tak dlouho. Chladné marťanské jaro se teď pomalu prodlužuje do dlouhého marťanského léta. Marianne měla na sobě jen chitón z tapy* a odhalovala slunci své nahé končetiny. Stejně jako my všichni měla opálenou pokožku a kolem očí vrásky.
Plakala. Marianne se rozpláče snadno, ale tentokrát to nebylo ze žalu. Chvíli jsme spolu rozmlouvali, zatímco malé slunce na nebi bez měsíce zapadalo za obzor. Řekla mi, že je těhotná.
Tak se naplnila poslední role a my teď máme Adama a Evu.

00.22.29.19
Za měsíc tady budeme právě rok - tedy marťanský rok, který je o něco kratší než dva roky pozemské. (Naproti tomu den na Marsu trvá jen o něco déle než čtyřiadvacet hodin.) Vymysleli jsme si čtyřiadvacetiměsíční kalendář. Měsíce mají střídavě dvacet devět a dvacet osm dní a na konec roku jsme přidali několik dnů navíc. Není to tentýž systém, který se používá na Marsu v době, ze které pocházíme, kde data v celé Sluneční soustavě odpovídají standardnímu pozemskému kalendáři. Náš kalendář nám připomíná, že jsme skutečně na Marsu a že Země a doba, z níž pocházíme, je pro nás nedosažitelná.
Názvy měsíců přijdou až později - rozhodli jsme se, že nebudeme uměle vytvářet tradici a že se ani nebudeme snažit zavést řád do něčeho, co by mělo proběhnout jako spontánní proces. Co na tom záleží, že na severu Marsu nepřipadne Nový rok do poloviny zimy (ale naopak do léta), když naše osada leží kousek od rovníku?
Troyová nás čas od času obdaří jedním ze svých přehledů, ale jinak ji, stejně jako Redfielda, vídáme jen zřídka. Myslí na nás, to ano… Nikdy jí nemusíme připomínat, že nám docházejí ty druhy zásob, které nám mohou poskytnout pouze Amaltheané, a vždycky, když jsme s ní chtěli navázat kontakt, tak jsme ho navázali, dokonce jsme tu a tam měli i přístup k amaltheánským dopravním prostředkům a zařízením, ale nezdá se, že by ji naše drobné každodenní starosti nějak zvlášť zajímaly.
Myslím, že jsme se už smířili s tím, proti čemu jsme se zpočátku bouřili a co by někteří lidé asi nazvali osud. Jenom se mi zdá velmi "neklasické", že Sudičky, ty přísné bohyně, upředly něco tak nevyváženého. Těžko si lze představit, že by se mezi tak rozdílnými představiteli lidské rasy našel pár, který by se hodil pro úlohu našich prapředků. V karibských žilách Jo koluje celá Afrika, v Redfieldových genech ze strany jeho čínské matky zase celá Asie (snad také proto je Redfield mezi námi méně než Troyová).
Pokud to nebyl osud, co nás sem zaválo, tak co tedy? Chaos? Druhý zákon termodynamiky? Ani to se mi nezdá. Člověk v mém věku (ať už počítá roky jakkoli) by asi měl být připraven smířit se s nesmyslností vesmíru. A radovat se z toho, že chápe alespoň malinkou jeho část.
V praxi to znamená pouze tolik, že nečekáme na žádnou další zázračnou změnu ve vývoji událostí. Jakkoli to může někomu připadat zvláštní a nepravděpodobné, žijeme na povrchu planety Marsu, a to několik miliard let před érou, v níž jsme se narodili. Před našima očima se odehrává transformace planety. My tuto transformaci zaznamenáváme a snažíme se po sobě zanechat dokumentaci, kterou, jak doufáme, později naleznou dosud vzdálené generace našich potomků, nebo snad dokonce nějaké verze nás samotných.
Jistě, ve svém dřívějším životě jsem žádné záznamy, které tady teď shromažďujeme, nenašel - ani já, ani nikdo, koho znám. Proč asi? Jak už bylo mnohokrát naznačeno, můžeme žít v alternativní historii.
A co týče nás samotných, našich "skutečných" já, zdá se být velmi pravděpodobné, že tady jako marťanští průkopníci také zemřeme. Ale to, jak doufám, ještě nějakou dobu potrvá.

15
00.23.03.19
Tony s Angusem konečně dokončili svoje letadýlko.
Zkušební lety v okolí dopadly úspěšně. Je skutečně nádherné, červené, s dlouhými křídly, mému oku alespoň lahodí daleko více než marťanské kluzáky naší éry, které mu byly předlohou. Podélné výztuhy jsou z bambusu a žebra z vrby nebo topolu. Kostru pokrývá plášť z naší nejjemnější tapy, která spíše připomíná tenký papír. Je vyrobena z rákosové vlákniny a natřená (napuštěná, jak říká Jo) pronikavě vonícím červeným zeleninovým lakem, který uvařil Angus. Letadlo je dvoumístné; členové posádky sedí za sebou a oba mají před sebou řízení. Hlavní vybavení tvoří přenosný výškoměr a upravený kompas z teď už nepotřebného skafandru pro hluboký vesmír.
Jo, jako náš nejlepší pilot, a Tony, který je nejen navigátor, ale zároveň je nejlehčí z nás všech, se mají zítra vydat na první dálkový let.
Kam poletí, to zatím nikdo přesně neví. Hnací silou tohoto letadla je vítr, nic víc; pilot letí tam, kam mu vítr dovolí. A ten, kdo nepilotuje, už nemá do výběru trasy vůbec co mluvit. Třeba však celý tento podnik není tak riskantní, jak vypadá; nejsem žádný letecký inženýr. Vysvětlili mi, že při naší nízké gravitaci, třetinové oproti Zemi, lze s letadlem nejen snadněji vzlétnout, ale také s mnohem menším rizikem spadnout.
Co ovšem dodává celému projektu na praktičnosti, je skutečnost, že tento Mars má, na rozdíl od naší doby, silnou ionosféru, která odráží rádiové signály kolem celé planety. Takže kdyby došlo k nouzovému přistání, třeba i tisíce kilometrů daleko, můžeme jim ve Ventrisu přijít na pomoc.

00.23.06.12
Jo se ozvala v dohodnutou dobu. "Vítr nás stále nese přibližně na severovýchod. Za tři dny jsme urazili sedm set kilometrů. Letíme po velikém oblouku, přeletěli jsme Eden a západ Arábie. Vypadá to, že nás to táhne do nějakého rozsáhlého povětrnostního víru nad severním pólem."

00.23.07.12
"Jsme už skoro nad pólem. Je tu zima jako v bankéřově srdci - naštěstí ty staré přetlakové obleky stále ještě fungují, jinak bychom asi museli přistát, abychom nezmrzli. Kolem poletuje plno amaltheánských medúz. To je něco, co se naše milá inspektorka Troyová neobtěžovala nám sdělit. Pár z nich se na nás přišlo podívat zblízka - viděli jsme, jak si nás ty jejich přátelské rybí tváře prohlížejí, ale odletěly, aniž by nás pozdravily."

00.23.08.12
"Nad pólem se zaručeně děje něco divného. Přímo na pólu stavějí nějakou obrovskou stříbrnou věž. Počasí v horních vrstvách není přirozené; musí ho nějak řídit."

00.23.10.12
"Ráno jsme překročili čtyřicátý stupeň severní šířky a míříme znovu na jih; vítr nás zanesl asi o dva stupně čtyřicet západně nad písčitý úsek, který, jak mi říká Tony, se na mapě jmenuje Aetheria. Při naší rychlosti a kurzu se možná dostaneme zpátky k základně, snad jen do vzdálenosti pár set kilometrů. Možná se dokonce… raději to nebudu říkat nahlas, na to jsem příliš pověrčivá."

00.23.11.20
Vrátili se v pořádku.
Jo s Tonym obletěli víceméně po oblouku třetinu obvodu planety a přistáli necelých sto kilometrů západně od nás. Jo by pravděpodobně dokázala doletět až na základnu, ale, jak nám vysvětlila, posledních padesát kilometrů cesty by museli letět nad vodní hladinou, kde byly vyhlídky na vzestupné proudy mizivé, a to podle ní nestálo za riziko.
Angus s mou asistencí (sice horlivou, leč pravděpodobně zbytečnou) provedl ve Ventrisu krátký a palivově náročný přesun, aby je spolu s jejich papírovým letadlem přivezl domů.
Tony a Jo se po týdnu stráveném ve vzduchu nemohli dočkat, až se zbaví přetlakových obleků (jejich odpadní jednotky byly přeplněné, jak asi nemusím připomínat). Jakmile si však odpočinuli a dostali do sebe trochu tuhé stravy, řekli nám o aktivitě na pólu všechno, co věděli. "Rozhodli jsme se, že nebudeme vysílat všechno, co vidíme," řekla Jo. "Oni sami nám neřekli, co dělají, a my jsme si mysleli, že třeba ani nechtějí, abychom to věděli."
Seděli jsme na dvoře pod olivovníky, na stole ležely zbytky od večeře. Nízké rudé slunce vrhalo na hrubě zaoblená průčelí nejbližších stavení neposednou stínohru listí.
"Narazili jsme na gravitační anomálii," řekl Tony. "Je nápadně velká. Zpočátku jsem ani nemohl těm údajům uvěřit - náš gravimetr, zbytek naší kosmické výstroje, má do preciznosti přece jen daleko." Když nás takto navnadil, napil se z poháru s moštem a počkal si, až se ho někdo zeptá na podrobnosti.
"Co přesně jste teda zjistili?" Moje netrpělivost byla příliš evidentní.
Spokojeně se na mě usmál; kromě toho, že je naším kartografem, má poměrně blízko i ke geofyzice (ačkoli Angus má ve své geniální paměti geologických informací určitě více). Bylo na něm vidět, jak ho naše pozornost těší. "Byla to negativní anomálie. Když jsme přes tu oblast přeletěli, zjistili jsme, že je nad pólem výrazně nižší gravitace, než je průměr."
"Jak je to možné?" zeptal se Bili.
"Nad pólem musí být podstatně hustší litosféra," vložil se do debaty McNeil.
"V naší době určitě ne," řekl Bill. "Spíš mi to připadá, jako kdyby vás něco bylo táhlo nahoru."
Tony mu neodporoval. Vlastně už po celý zbytek večera skoro nepromluvil, zatímco my ostatní jsme vášnivě spřádali nejrůznější teorie (čistě ze vzduchu, abych tak řekl), které se pokoušely vysvětlovat pozorování našich vzduchoplavců.

01.01.01.20
Nový rok! Po vzájemné dohodě jsme ho oslavili se západem slunce. Byl to vydařený večírek - podotýkám, že vůbec netrpíme nedostatkem kvašených nápojů ani rok po tom, co došly poslední zásoby expedice. Není divu - s takovým biologickým vybavením, jako máme my.
Než se docela setmělo, prakticky předtím, než jsme vůbec začali, se Bill postavil, odhrnul si z čela chlapeckou ofinu a nervózně si odkašlal. "Marianne a já bychom vám rádi něco řekli."
"Jen do toho," pobídla ho Jo. "A žádné ceremonie."
Bili se zarděl a láskyplně pohlédl směrem k Marianne. Její obličej zářil mládím… byl to překrásný obličej, i s těmi drobnými vráskami kolem úst a očí. Usmívala se, ale přitom působila zadumaným dojmem. Bili pokračoval: "Já… vlastně chci říct my… jsme se rozhodli, že se chceme vzít." Billovy hranaté prsty zatápaly po Mariannině malé, štíhlé ruce, jako by jí chtěl dodat odvahu. "Že, Marianne?" vyhrkl neklidně. Podala mu ruku, ale stále nenacházela slova.
"Takže ten pán je do tebe zamilovaný," houkla vesele Jo. "Ne že by to pro nás byla nějaká extra novinka. To ho necháš mluvit za sebe?"
To ji probudilo. Vždycky jsme ji znali jako samostatnou mladou ženu. "Ano." V zelených očích se jí zablesklo. "Chceme se vzít."

"Žádný problém," řekla Jo. "Ještě stále jsem kapitánem támhle té rachotiny. Dvě hodinky studia nad směrnicemi Vesmírné Rady," zavrčela s hraným znechucením, "a můžeme se do toho pustit."
"Chápu to tak, že gratulace jsou namístě," řekl Angus. "Ještě že jsem s tím pitím počkal."
Jsou všichni mladí milenci šťastní nebo jen poblouznění? Nebo snad trochu z obojího? Došlo na bodré poplácávání po zádech, objetí i slzy, načež jsme záležitost odsunuli do pozadí a nahradili ji vážně míněnou chválou Angusovy poslední bečky domácího vína. Já se přistihl, jak si v duchu říkám, že Marianne s Billem udělali dobře. Proč? Protože Marianne konečně přijala realitu své, jakož i naší, situace. A také své potřeby a touhy. Protože už konečně Billovi přestala zazlívat to, z čeho se tak nesmyslně sám obviňoval - z naší nezáviděníhodné situace.
A protože jsou oba mladí. Asi je výsadou stáří vědět, že ve spojení dvou lidí bez víry v budoucnost není nic radostného. Jo mi to řekla dobře (a já ji přemluvil, aby to řekla i jim): to, že se Marianne dokázala vzdát své beznaděje a vzít si muže, kterého miluje, nám všem dodává odvahy.
A konečně proto, že to (byť jen částečně) vyřešilo jednu zapeklitou situaci. Předpokládám, že Tony s Angusem teď začnou mezi sebou (a se mnou?) soupeřit o kapitánčinu náklonnost.
Někdy během noci jsem rozverně navrhl, abychom první měsíc našeho kalendáře pojmenovali "Marianne".

01.03.13.20
"Každý den se dívám na gravimetr. Hodnoty se znatelně posunuly." Tony odsunul talíř s grilovaným sumcem, který tvořil hlavní chod oběda. "Necítíte se nikdo… trochu těžší než obvykle?"
"Těžší?" Marianne se zatvářila pobaveně. "No ovšem. Každým dnem," dodala a poplácala se po břiše. Pro nás však byly její vnitřní změny prozatím nepostřehnutelné.
My ostatní jsme se podívali jeden na druhého a pokoušeli jsme se vzpomenout si, kdy jsme v posledních dnech měli nějaké potíže nebo pociťovali únavu. Únava, to snad, ale na tom není nic neobvyklého, stárneme koneckonců všichni, a navíc - Marianne se teď pracovní povinnosti netýkaly, takže na nás zbývalo víc práce než jindy.
"Abych řekl pravdu, taky se cítím den ode dne těžší," připustil Angus. "Ale to musí být jen moje představivost."
"Ne tak docela," řekl Tony. "Pokud mé přístroje nejsou načisto k ničemu, pak je tato planeta těžší, než byla před dvěma týdny."
"Ale neříkal jsi prve, že je lehčí - tedy alespoň na pólu?" Takto pregnantně vyjádřil naše rozpaky Bili.
"To bylo jen dočasné. Myslíme si, tedy já a Jo, že dodatečná hmota přišla z vesmíru, a to podél osy rotace, prostě že byla během posledních několika dní nějakým způsobem vpravena přes severní pól do nitra planety," řekl Tony, navýsost spokojený sám se sebou.
"A domníváme se, že něco podobného se stalo i na jižním pólu," dodala Jo.
Tony přikývl. "Protože na povrch rotujícího objektu, například planety, nelze přidat zátěž, aniž by se celá věc nezačala zmítat v nějaké divoké spirále. Jedině na oba póly."
"Jakou zátěž?" zeptal jsem se.
"Nejspíš… dvě černé díry," odpověděl Tony. "Vlastně spíš dírky, o velikosti, řekl bych, nanejvýš několika molekul, ovšem s hmotou odpovídající celým horským masivům, možná celým subkontinentům. Víme, že Amaltheané dokážou nějakým způsobem ovládat vakuum, a vypadá to, že ho používají k tomu, aby z obou stran osy zavedli do Marsu dvě černé díry. Až se setkají, spojí se."
"Šmarjá!" Billův výlev měl všechny optické náležitosti - zrudlý nos, uši i kůži na hlavě, bylo to velmi anglické. "Proč by to proboha dělali?"
"To je prosté," zabručel Angus. "Z dlouhodobého pohledu…," zarazil se a vrhl pohled na Tonyho, kterým ho, jak se domnívám, žádal o povolení vzít si slovo. Tony souhlasně kývl hlavou. "Všechen ten úžasný rozmach, k němuž došlo za dobu, co jsme tady, bude pomíjivý, pokud nedojde k zásadním změnám v geologii planety," pokračoval Angus. "Mars má teď hustou atmosféru, ale potřebuje dostatečnou hmotu, aby o ni nakonec zase nepřišel. A potřebuje vnitřní teplo, aby udržel uhlíkový cyklus. Černá díra ve středu Marsu řeší oba problémy: zvyšuje hmotu planety a zahřívá jádro."
"Jak?" Nechápal jsem. "Myslím, jak zahřívá jádro?"
"Zářením," ujal se slova znovu Tony. "Je to paradoxní, ale čím je poloměr díry menší, tím větší jsou slapové síly na Schwarzchildově poloměru - to jest okraji. A čím větší slapová síla, tím větší záření."
"A odkud se to záření bere?" zeptala se Marianne. "Já myslela, že uvnitř černé díry není nic."
"Nic je tam, odkud záření přichází," odpověděl Tony. "Tedy ve vakuu. Vakuum se hemží částicemi, které se pohybují příliš rychle, než aby se daly zachytit. Dvojice virtuálních částic - protony a antiprotony, elektrony a pozitrony a další - se neustále objevují a okamžitě zase ztrácejí… všude kolem nás, pořád. No a pokud k tomu dojde na okraji černé díry, jedna z nich v ní může uvíznout, a ta druhá unikne jako skutečné záření."
"A jak to, že ta díra planetu jednoduše nespolkne zevnitř?" zeptala se Marianne.
"Možná že spolkne," vložila se do debaty Jo. "Ale než se celý Mars dostane do molekulové dírky, potrvá to dost dlouho."
"Ale čím víc hmoty pohltí, tím rychleji se bude zvětšovat, že?" Zajímavý problém zjevně zaujal Marianninu přirozenou inteligenci.
"Správně. Pokud bude mít černá díra v jádru Marsu co jíst, bude mít tendenci pohlcenou hmotou narůstat," řekl Tony. "Ovšem záření, o kterém jsme hovořili, tyto tendence kompenzuje. Černá díra, která je tak malá, aby způsobila ty odchylky, které ukazuje gravimetr, vyzařuje nesmírné množství energie - ve vakuu by vyprchala během velmi krátké doby."
"Mám tomu rozumět tak, že obě tyto tendence se v jistém okamžiku vyruší a že systém dosáhne stavu jakési

rovnováhy?" ozval se pochybovačně Bill.
Tony přikývl. "Mohl bych se pokusit spočítat to, kdybyste chtěli přesnou odpověď, což by nebylo zrovna snadné, ale v podstatě jde o to, že hmota v jádru Marsu se nesmírně efektivně přemění na energii, které bude dost, aby nejméně pár miliard let bez nějakého viditelného úbytku hmoty planetu zahřívala."
Vzduch byl ještě teplý a obzor zářil, přestože už zapadlo slunce a vítr se přestal opírat do korun olivovníků. Marianne se opatrně postavila, aby zapálila lampy. Odněkud ze vzdálených stinných údolí mezi dunami, nyní zarostlými houževnatými travinami, se ozvalo úzkostlivé skřehotání koroptví.
Vyměnili jsme si s Angusem pohledy. Jeho neblahou předpověď, že Mars zmrzne, odvrátili Amaltheané způsobem, jaký nikdo z nás nečekal.
"Úžasné," obrátil jsem se k Tonymu. "Jen mi není jasné, proč nás na to Troyová neupozornila. Proč, když nás až doposud informovala o všech velkolepých projektech, se před námi pokusila zamlčet ten nejúžasnější ze všech?"

16
01.01.15.03
Letní slunovrat, čtrnáctý Marianne. Bill a Marianne udělali správnou věc. Za soumraku, v onu denní dobu, kdy utichá vítr a v nehybném vzduchu ještě přetrvává teplo dne, spustila hudba a obřad začal.
Většinu práce obstaral Tony, včetně ševelící melodie a poněkud melancholického basového doprovodu na upraveném syntakordu, spolu s Jo, která hrála na keramické bubny potažené polymerovou kůží. Do toho v poměrně obstojném rytmu rachotil Angus na své mírně předimenzované železné kastaněty. Na okrajích naší miniaturní návsi se třepotaly pochodně z větví keře, kterému Angus říká kreozotový keř. Na výzdobě, zejména na výrobě věnečků z listí a mlází, rozvěšených mezi chýšemi, jsme se podíleli všichni.
Bill nesměle popošel do středu malého nádvoříčka, do místa prosyceného vůní pozdně kvetoucí révy a vyhřátého žlutými plameny pochodní. Na sobě měl své nejlepší šaty - seprané pozůstatky keprových kalhot a bílou bavlněnou košili, kterou si, už je to hrozně dávno, přivezl s sebou na Ganymed. Světlé vlasy měl ulíznuté k dlouhé lebce a jeho bledý anglický obličej byl ve světle pochodní zrůžovělý rozpačitým štěstím. Konečně dosáhl toho, po čem toužil, a byl za to svým přátelům až nekriticky vděčný.
Já jsem s Marianne vyčkával v chýši, kterou jsem používal jako pracovnu. Dveře jsem držel pootevřené, vykukoval jsem ven a čekal na znamení. Uvnitř nesvítilo žádné světlo, ale já jsem v duchu viděl celou místnost prozářenou jejím štěstím. Měla na sobě šaty z hedvábně hebké tapy, na hlavě měla čelenku a na krku vonící náhrdelník z bílých květů révy.
Zvuky malého orchestru, umocňované syntetickými smyčci a žesti, se teď mohutně nesly pouštní nocí a odrážely se od stěn pískovcových kup. Pronikavé rytmy keramických bubínků po chvíli utichly a Tony převzal bicí part na syntakordu. Jo zaujala své místo u pečlivě vyčištěné kamenné lavičky, která sloužila jako oltář.
Přišel čas přivést nevěstu. Hudba ztichla, a já jsem doprovodil Marianne přes dlažební kameny k oltáři. Tony se postavil vedle Billa jako svědek a Angus se postavil na místo družičky, na tváři měl slavnostní výraz, který by, nebýt obecného pohnutí, za jiných okolností působil velmi komicky. Jo zaujala uvolněný postoj a s rukama sepnutýma za zády začala mluvit stejně neformálně jako při kterékoli poradě posádky. Vzduch nabitý očekáváním však dodal jejímu hlasu slavnostní zabarvení.
"Sešli jsme se, abychom spolu s Billem a Marianne oslavili…, abychom oslavili nejen jejich sňatek, ale také to, jaké povzbuzení nám tím dávají. Rozhodli se, že život stojí za to žít."
Angus, celý naměkko, hlasitě polkl.
"A protože si nikdo z nás nelibuje ve formalitách," pokračovala Jo, "myslím, že bude v pořádku, když řeknu, že se rozhodli, že život stojí za to nejen žít, ale i dávat." Tato slova vyvolala u Marianne úsměv a u Billa silný ruměnec, a tuto reakci jsme odměnili významným potleskem.
"Prošli jsme něčím, co nemohl nikdo předvídat," zvážněla Jo. "Hádali jsme se, byli jsme na sebe zlí a uráželi jsme se navzájem. Občas jsme táhli každý za jiný provaz. Teď však máme společný domov, a hned první významnější událost v našem… společenství, tak to, myslím, musíme nazývat… nepatří mezi ty smutné. Nikdo neonemocněl, nikomu se nic nestalo. Nikdo nepřišel ani cizí, ani vlastní vinou o život. Naopak, slavíme dnes svatbu a očekáváme příchod dítěte. Možná jsme jediní lidé v tomto prostoru a čase, ale učinili jsme první krok. Proto vám, Marianne a Bille, všichni děkujeme, že počínaje dneškem to přestala být jen slova." Kývla hlavou směrem k Tonymu. "Jestli máte ty prstýnky, tak můžeme začít."
Tony s Angusem vytáhli prsteny z kovaného železa, které vyrobila Jo. Rozechvělý Bill se marně pokoušel nasunout zdobenou černou obroučku na prst své vyvolené. Marianne mu musela pomoct. Její ruka byla klidnější než jeho, a bez větších obtíží mu nasadila prsten na jeho mozolnatý prst.
Jo řekla: "Marianne, bereš si Billa jako svého zákonného manžela, abyste s životem naložili společně a podle svých představ?"
"Ano," odpověděla hlasem plným přesvědčení.
"A ty Bille, bereš si Marianne jako svou zákonitou manželku s úmyslem být jí partnerem při všem, co vyžaduje partnerství, a jinak si hledět svého?"
"Ano," odvětil zaníceně Bill.
"Potom vás z úřadu kapitána lodi Michael Ventris - čímž vás, aby to bylo vůbec legální, uznávám za členy své posádky - prohlašuji za manžele. Můžete se políbit."
Což učinili, váhavě a pomalu.
Celé to bylo jednoduché a podivně dojemné. Snad jsem dokonce uronil slzu. Zjišťuji, že čím jsem starší, tím snadněji se

mi to přiznává.
A přesně v tu chvíli se od nedaleké pískovcové stěny ozvala tichá, sladká píseň flétny. Překvapeně jsme se po sobě podívali; tohle nikdo z nás neplánoval.
Vzdálená flétna opakovala melodii, kterou předtím hráli Tony a ostatní - poněkud neuctivou, ale krásnou interpretaci pochodu z Mendelssohnova Snu noci svatojánské. Melodie osamělého nástroje se jako chmýří nesla nehybným vzduchem pouště a přibližovala se k nám. Napínali jsme zrak do noci, ale světlo pochodní nám znemožňovalo výhled; naše vesnička byla utopená pod úrovní terénu a my jsme ani za dne neviděli nic jiného než úzké hřbety okolních dun. Stín, který proletěl na pozadí hvězd, jsme spíše vycítili, než uviděli. Po hvězdami poseté Mléčné dráze se sunula jedna z amaltheánských medúz. Nad námi se zastavila. Její interiér byl matně osvětlený načervenalou září.
Flétna byla už blízko. Ze tmy, ohraničené okrajem osvětleného kruhu, vystoupili Troyová a Redfield. Redfield hrál na flétnu. Pohodlně se usadil na pískovcový balvan. Vypadal jako bůh Pan, ruce a nohy měl obnažené, bedra měl opásaná kouskem látky. Lesklé, kaštanové vlasy mu padaly přes ramena a hruď skoro až ke štíhlému pasu. Navzdory jeho elegantní zpustlosti to však už nebyl ten mladík, kterého jsem kdysi znal. Byl hubený a šlachovitý, jakoby vysušený solí, oči pod černým obočím mu temně zářily. Po stranách hrudníku měl dlouhé rudé jizvy a mně chvíli trvalo, než jsem si uvědomil, že to jsou jeho orgány pro dýchání pod vodou.
Ani Troyová nevypadala nijak mladě. Byla oděná stejně spoře jako Redfield a byla stejně snědá jako on; její dlouhé, světlé vlasy byly sluncem a solí vybělené do barvy naplaveného dříví a padaly jí na pevnou hruď s malými prsy. Štěrbiny zaber, kdysi sotva postřehnutelné, byly teď velmi výrazné, bezesporu od neustálého používání. Vypadaly stejně jako Redfieldovy - jako vystouplé rudé jizvy, táhnoucí se po stranách hrudníku. Oba působili divokým, cizokrajným dojmem, který se poněkud neslučoval s jejich veselými úsměvy.
Troyová nesla v ruce balíček, zabalený do stříbrné látky. "Svatební dar," řekla.
Redfield několika květnatými trylky zakončil svoji hudební produkci. Troyová přešla přes dvůr a položila balíček na kamenný oltář. "Pro rodiče prvního Marťana."
Marianne se nehýbala a sledovala Troyovou opatrným pohledem. Na Redfielda se skoro ani nepodívala; věděl jsem, že ho nesnáší už od prvního okamžiku, kdy ho poznala.
Na chvíli zavládlo napětí: bylo tak snadné vinit Troyovou za náš osud, nebo aspoň mít jí i Redfieldovi za zlé, že ho nesdílejí s námi. Když konečně Marianne postoupila vpřed, aby stříbrný raneček na lavičce rozbalila, učinila to bez jakéhokoli náznaku úsměvu či díků svým nečekaným hostům.
Uvnitř hebkého stříbrného obalu se skrývala sada černých čipů. Marianne na ně několik sekund zmateně hleděla.
"Jsou to knihy," řekla Troyová. "Domácí knihovna. Pohádky, encyklopedie… a spousta dalších. Pár věcí, které nemá Ventris v knihovně, pro rodiče a přátele."
"Kde jste k nim přišli?" zeptal se Bill, ale hned se vzpamatoval. "Promiňte, chci říct, děkujeme. Moc."
"Ano, děkujeme," hlesla Marianne s očima upřenýma na ten poklad. Všichni jsme věděli, co jí v tu chvíli probíhá hlavou: jestli jsou ty čipy plné, může v nich být více knih než v celé knihovně Ventrisu. A knihy, ty Marianne v jejím nedobrovolném exilu chyběly nejvíce.
Odkud je Troyová vzala? Myslel jsem si, že to vím. Vzpomněl jsem si, co mi o své dceři řekl Josef Nagy při našem krátkém rozhovoru na Ganymedu. Věděl jsem, kdo je Troyová. Vytáhla je ze své vlastní paměti.
Jednu trapnou chvíli se zdálo, že ticho potrvá věčně. Jo a já jsme se pustili do zaujatého mumlání, na jehož obsah, pokud vůbec nějaký mělo, si už nevzpomínám. Tony začal znovu hrát na svůj syntakord a vyluzoval z něj malátné, kvílivé zvuky v basových tóninách, v monotónním rytmu, který mi připomínal hebké dunění velkých indiánských tamtamů. Angus se k rytmu připojil se svými podivnými kovovými řehtačkami a chřestítky z uschlých lusků a Redfield doplnil melancholický nápěv na panově flétně.
Marianne vzhlédla od knih, zelené oči měla zalité slzami. Troyová ji tiše sledovala a vševědoucně mlčela. "Děkuji, děkuji vám," zašeptala Marianne vroucně. Když však udělala krok směrem k Troyové, snad aby ji objala, Troyová už tam nebyla. Stačila se mezitím zcela neslyšně a plavně přemístit do stínu.
Redfield nepřestával hrát, ale postavil se, s lesknoucíma se očima kývl hlavou na pozdrav, otočil se a po několika krocích mohutným skokem zmizel ve tmě. Třeba chtěl úmyslně upoutat naši pozornost na sebe, nebo snad byla Troyová neviditelná jako nějaký pouštní duch, protože než jsme si toho stačili všimnout, byla pryč.
Potom jsem ucítil na rameni něčí ruku. Když jsem se otočil, stála Troyová vedle mě a očima mi dávala znamení, abych ji následoval. Pohlédl jsem na ostatní - ničeho si nevšimli, naslouchali teskné, něžné melodii Redfieldovy flétny, nesoucí se mezi dunami. Udělal jsem pozpátku několik kroků a následoval jsem Troyovou do temnoty mezi chýšemi. Byla jako přízrak, jako duch, který se bez varování zjevuje a zase ztrácí, a já jsem si nebyl jistý, zda to věští něco dobrého nebo špatného.
"Nevěděli jsme, jestli to vyjde," řekla mi, aniž se namáhala s úvodem. Její slova měla v nehybném vzduchu zvláštní přízvuk, přízvuk člověka, který postupně ztrácí sluch a sice si ještě pamatuje, jak jednotlivá slova zní, ale už je dlouhou dobu neslyšel. "Kdyby to nevyšlo, došlo by ke katastrofě, která by tuhle planetu rozervala na kousky."
"A co, vyšlo to?"
Zblízka bylo vidět, jak je vyzáblá. Vypadala jako naše uschlá okotea, zčernalý pahýl, který od posledních dešťů nestačil rozkvést a který možná už nikdy nerozkvete. "Nejde jen o přeměnu planety, profesore. Změnili jsme čas. Přetvořili jsme realitu."
"Ostatní mi teď říkají jednoduše Forster. Jestli je tady někdo profesor, tak je to váš starý přítel McNeil."
"Forster… jak neformální!"
"J, Q ani R totiž nic neznamená," přiznal jsem se. "Pravda je taková, že moji vážení rodiče se nedokázali dohodnout na mém křestním jménu. A tak se namísto něj domluvili na něčem, co jim připadalo jako impozantní sled iniciál." O tomto

nedostatku fantazie mých předků věděl až dosud jen málokdo. Jisté je, že už zdaleka nejsem tak rezervovaný jako dříve.
Než odpověděla, natáhla Troyová svou štíhlou, silnou pravici a položila mi ji na rameno. Zdálo se mi, jako bych v její tváři zahlédl náznak úsměvu, když řekla: "Co mohli vědět…" Pravdivost jejích slov mě rozesmála. K čemu je v současné situaci nějaká působivá řada iniciál?
"Takže vy a vaši mimozemští přátelé jste nám dali celou novou planetu a nové dějiny. Kdybychom bývali měli přístup…"
Nenechala mě domluvit. "To, co jsme vám neumožnili natočit, byste stejně za žádných okolností nedokázali pochopit. Prostředky, které používají, se zcela vymykají našemu chápání." Její nálada byla proměnlivá jako počasí. Jednou byla bezstarostná a hned nato vznětlivá, jako kdyby se pohybovala v nějakém vícerozměrném pseudoprostoru.
"Co jste mi přišla říct?"
"Myslím si, že úspěch toho, co tady děláme, rozhodne o tom, jestli se Země vyvine - tedy tak, jak tento proces chápeme my." Oči jí svítily jako dva drahokamy. "Pokud máme naši Sluneční soustavu sdílet s Amaltheany, musíme si být jistí, že jim na Marsu nebude nic chybět a že se s ním spokojí."
"Vy jim nevěříte?"
"Já jim nerozumím."
"To je zajímavý paradox," řekl jsem po chvilce uvažování. "Pokud se Země bude vyvíjet tak, jak to známe my, tak se nejspíš narodíme. Ale pokud kvůli tomu musíme učinit z Marsu amaltheánský ráj, potom bude Sluneční soustava, do které se narodíme, něco úplně jiného."
"Jestli se my osobně za pár bilionů let narodíme do stejného vesmíru, na tom příliš nezáleží. Podstatné je, jestli se na zeměkouli vůbec vyvinou lidé."
"A to je nejisté? Z jakého důvodu?" Přiznám se, že jsem její znepokojení nechápal.
"Obíháme snad kolem Slunce sami?" zeptala se významně. "Na Venuši zůstali Amaltheané, kteří se nespokojí s ničím jiným než s dokonalou reprodukcí rodné planety. Nemo se vetřel do jejich společnosti stejně jako my do Thowinthiny."
"Třeba už odletěli. Třeba pokračují v hledání nových světů…"
"Když jsem Nema viděla naposledy, nabádal je, aby se nás zbavili," odpověděla Troyová. "Vypadalo to, že mají pro jeho vášně pochopení."
"Proč mi to říkáte až teď?" zeptal jsem se. "Celý marťanský rok jste se nám vyhýbala."
"Kvůli přežití," odpověděla. "Bill a Marianne potřebují věřit, alespoň prozatím, že to, co tady společně budujeme, potrvá navěky. Tony taky."
"Angus a Jo…"
"Ti jsou adaptabilní. Ale i tak jsem je nikdy neviděla spokojenější."
"A já?"
"Možná si sám neuvědomujete, jak moc vás i nadále považují za svého vůdce," řekla Troyová.
Bohužel jsem už nestačil zastavit posměšné odfrknutí, které se mi prodralo do hrdla. Usmála se. "Jste jiný člověk, Forstere. Jeden by málem myslel, že jste se dobral pokory."
"Podívejte…"
"Vy jste jejich vůdce, myslete si, co chcete. Nechávám na vás, abyste se rozhodl, kolik jim toho řeknete, a taky kdy a komu. Ale varuji vás - držte své stádečko pohromadě. Svět se může každým okamžikem změnit."
Nad námi se znovu ukázaly hvězdy, medúza, která visela na obloze nad námi, se pohnula. Zvedl jsem hlavu, a když jsem se podíval zpátky, abych Troyové ještě něco řekl, byla pryč.
Zadumaně jsem se vrátil k ostatním. Nikdo si mé nepřítomnosti nevšiml - při takovém množství vína, jaké jsme vypili, nebyla krátká vycházka mezi keře nic neobvyklého.
Angus položil své činely a chřestítka a podal mi pohár vína. "Hlavu vzhůru, příteli. V těchhle píscích žádní duchové nejsou."
V tu chvíli k našemu úžasu na nebi vypukl ohňostroj. Obrovské zářící bílé koule, modré a zlaté čáry, oslnivé zelené blesky, za kterými se táhly tenké proužky kouře, svištící nad našimi hlavami.
"Už zase komety," podíval se na mě vážně Angus.
Otevřel jsem úžasem ústa. "Myslel jsem si, že už jsou s tím hotovi."
"Nasměrovali pár zbytků na kolizní kurz, aby pro nás uspořádali ohňostroj." Tony přivítal podívanou na nebesích crescendem syntetizovaných zvuků. "Na počest velkého dne."
Ohňostroj pokračoval ještě dlouho potom, co nás unavilo se na něj dívat. Billovi a Marianne při všem tom rozruchu trvalo celou věčnost, než se rozhodli, že by uvítali trochu soukromí. Nakonec se s plachým úsměvem na tváři vytratili k chýši s kupolovitou střechou, kterou už spolu léta obývali.
Píšu tyto zápisky, ležím na palandě (mírně přiopilý, to přiznávám) a dívám se do tmy, tu a tam osvětlované tichými záblesky roztříštěných komet na noční obloze. Přemýšlím o budoucnosti. Nejdřív jsem měl Troyové za zlé, že přede mnou něco tají, a teď jí mám za zlé, že mi to řekla.

01.01.19.17
Bill a Marianne naplňují svoji roli. A co já?
Dlouho jsem litoval toho, že jsem si nikdy nezjistil, kde vlastně byla nalezena Marťanská plaketa. Teď mám další důvod litovat svojí neinformovanosti: nemůžeme na místo, kde ji jednou najdou, uložit rozsáhlou dokumentaci, kterou nyní shromažďujeme.
Žádná Marťanská plaketa zatím samozřejmě neexistuje a je pravděpodobné, že až bude zhotovena (pokud vůbec bude v této časové linii zhotovena), my lidé budeme už dávno spát v marťanských píscích. Stejně tak nemám žádný důvod

doufat, že se ještě někdy vrátím na Venuši - abych tam uložil Venušské tabulky, které jsem tam objevil a které zaznamenávají jazyky doby bronzové. Tento úkol patrně zbude na jiného člověka. Nebo, což je ještě pravděpodobnější, na ne-člověka.

01.01.21.04
Ohnivá přehlídka na nebi stále pokračuje. Třeba od nás bylo unáhlené domnívat se, že je tam kvůli nám. Na vzdáleném obzoru se kupí mračna a nad pouští se křižují blesky; hladina moře stoupá…

17
Datum tohoto záznamu je nejisté…
Troyová nás večer přišla pozvat na významnou událost. První fáze přeměny Marsu je u konce, řekla. Amaltheané oseli celou planetu mikroorganismy, rostlinami a živočichy, tvory žijícími na souši, v moři, ve vzduchu i ve skulinách mezi skalami a hluboko v prasklinách ledových ker. A když viděli, že planetární ekosystém je stabilní, rozhodli se vtisknout mu pečeť trvalosti.
Byl to svět vhodný jak pro lidi, tak pro Amaltheany, ačkoli, jak řekla Troyová, obě naše rasy se od nynějška měly vídat ještě méně než dosud. Amaltheané, pokud si mohli vybrat, dávali přednost hlubinám oceánů, zatímco my, s naším zděděným sklonem vyšplhat se vždycky na nejvyšší vhodný strom a rozhlížet se po krajině (což nakonec dokázalo i naše dobrodružství s větroněm), jsme upřednostňovali výšiny.
Nový svět! Nový Jižní Kříž. Nová Země! Nový plenum organum! Amaltheané, podobně jako lidé (ačkoli ve skutečnosti byli zcela odlišní), hodlali tuto příležitost uctít odhalením památníku. A nás pozvali, abychom se této slavnostní události zúčastnili s nimi.
Než Troyová odešla, vzala si mě stranou. Bylo by dobré, řekla, kdyby přišli všichni. Vlastně by bylo nejlepší, kdybychom se od nynějška drželi stále všichni pohromadě. Ještě mi stačila naznačit, že přivést naše stádečko je můj úkol.
Takže když ta chvíle nadešla, s výjimkou jednoho jsem všechny přesvědčil, aby se se mnou vydali na malý výlet. Bill byl proti (jako obvykle) a chtěl, aby Marianne zůstala doma, ale ta trvala na tom, že tak jedinečnou podívanou si za žádnou cenu nehodlá nechat ujít. A jelikož bylo zřejmé, že Bill chce jít také, nedalo jí velkou práci prosadit svou, a já se mezi ně ani nemusel míchat. Jediný Tony, jehož nedůvěra v Amaltheany přerostla postupem času v posedlost, trval na tom, že zůstane doma. Jediné, co jsem zmohl, bylo vynutit si od něj slib, že do našeho návratu zůstane v blízkém okolí.
Redfield nás vyzvedl v medúze s nádhernými třásněmi a chapadélky. V tu dobu už nám byl téměř stejně cizí jako samotní Amaltheané; náš vztah byl sice dostatečně srdečný, ale šance na obnovení našeho někdejšího přátelství byly dávno pryč. Z našeho rovníkového domova nás odvezl na mrazivý pól.
Cestu, která našemu papírovému kluzáku trvala pět dní, urazila medúza za několik hodin. Z průhledné kopule jsme nad ledovým horizontem uviděli z mračen vyčnívat štíhlou stavbu, kterou nám už dříve popsali Jo a Tony, a zakrátko jsme se vznášeli u její zasněžené základny. Byl to diamantový stožár, lesklá osa planety, tyčící se do kilometrové a snad i větší výšky nad mrazivou mlžnou clonou a mířící přímo do víru mračen nad našimi hlavami.
Na námi se otvíral obrovský trychtýř z mléčného víru sněžné oblohy, trychtýř do vesmíru, na jehož konci bylo vidět tmavé kolečko hvězdami posetého nebe. Na formaci nebyl zřetelný žádný pohyb, což znamenalo, že se otáčela stejnou rychlostí jako planeta.
Redfield nám řekl, že mraky by se měly za den nebo za dva rozptýlit. "Je to cyklon vyvolaný černou dírou, způsobený gravitací," řekl. "Synchronizovali rotaci díry s rotací planety, aby eliminovali účinky. Když ji stáhli z vesmíru, rozvířila atmosféru."
"Co je zač ta věž?" zeptal se Angus. "Nějaký generátor černé díry?"
"Ne, jen trochu svérázná vrtná souprava," odvětil Redfield. "Začátek šachty, která vede do středu planety."
"Předpokládám, že stejná vrtná souprava je i na jižním pólu," řekl Bili. "Kvůli symetrii."
"Ovšem."
"Jak to, že se ta šachta nezbortí?" zeptal se Angus.
"Je vyztužená umělou krystalickou hmotou, pevnější, než je krystalická struktura výplně. Je to stejný materiál, z jakého je vyrobena i světoloď - je tvrdší než diamant a dobře vede teplo."
"Odkud se vzaly ty černé díry? Jak je nasměrují tam, kam chtějí?"
"Na to bych taky rád znal odpověď. Díry byly vyrobeny lokálně, ale jak je ovládají…" Redfield pokrčil rameny. Řekl, že jednoduše nechápe, jak mohou Amaltheané střídavě zvrásňovat a vyhlazovat lokální strukturu časoprostoru.
Tyto zdánlivé zázraky vyvolávaly nekonečné množství našich otázek, ale Redfield je taktně odbyl tvrzením, že za roky studia amaltheánské techniky pochopil jen několik málo praktických záležitostí menšího významu. "Hlavně kdy se čeho nedotýkat," řekl. Jeho úšklebek mi na chvíli připomněl staré časy. Zdálo se, že to myslí upřímně.
Medúza pomalu obkroužila obrovskou věž. Všude kolem se ve volných formacích vznášely flotily dalších medúz, nesčetné tisíce napůl živých plavidel, které uskutečnily proměnu planety. Zastavili jsme těsně nad zemí.
Redfield nás vybídl, abychom vystoupili a prohlédli si věž zblízka. Odmítla pouze Marianne; byla ve stadiu pokročilého těhotenství a nechtěla riskovat prochladnutí. Redfield odněkud vytáhl peleríny z načechrané bílé látky, které nám přehodil přes ramena a připnul k zápěstí a ke kotníkům. Chapadla medúzy nás složila do zledovatělého sněhu.
Odšoural jsem se zpod plavidla a pohlédl jsem vzhůru do zvláštní cyklony nad námi, do bezvětrného oka statického uragánu. Vzduch byl natolik mrazivý, že se mi nedostávalo dechu.
Kráčeli jsme rychle k věži a na jejím zrcadlovém povrchu jsme sledovali své deformované obrazy. Zakrátko jsme se dozvěděli, co nám chtěl Redfield ukázat.

Základnu diamantové věže pokrývaly nápisy a basreliéfy. Většina z nich dosahovala jen zhruba do úrovně lidských očí a některé už byly zaváté sněhem. Byly tam obrázky zvířat, rostlin, různých terénních útvarů i přístrojů, ale také mapy a něco, co vypadalo jako statě o geologii, biologii a mechanice, jako filozofické eseje, společenská rubrika i graffiti. Většina toho byla pro nás naprosto nepochopitelná.
Došli jsme před oválný útvar, který nejvíce ze všeho připomínal fotografie na kamenných pozemských náhrobcích naší éry. Deska byla zhotovena ze zvláštního světlého kovu a kromě textu na ní bylo něco, co bylo bezpochyby mapou Sluneční soustavy. Text byl dlouhý, krásně vyrytý, a okamžitě upoutal moji pozornost. Měl jsem pocit, jako bych ho četl ještě dříve, než jsem se dostal dost blízko na to, abych rozeznal jednotlivá písmena.
…po odchodu z domova jsme nejprve dorazili do soustavy Černého Dýmotvůrce, o jehož planetách jsme se domnívali, že jsou obyvatelné, ale které se ukázaly být pusté následkem nadměrného ultrafialového záření primární hvězdy. Putovali jsme dál, dlouze jsme spali a procitali, abychom prozkoumali každou hvězdu uvedenou v Katalogu Potenciálních Manifestací. Žádná z nich však nebyla vhodná, až jsme nakonec dorazili ke hvězdě označené Běžná Žlutá 9436-7815.
Byla to Manifestace, která jako kdyby vzešla z našich nejtajnějších představ - slunce mladé jako naše primární hvězda, s planetou, která byla velikostí, hmotou i oběžnou dráhou podobná naší rodné planetě, s atmosférou bohatou na kyslík a sloučeniny uhlíku. Planeta, která dobře chutnala i voněla. Pojmenovali jsme ji Nový Domov. Na Novém Domově nebyl k naší radosti kromě prvotních molekul, běžných v celém vesmíru, žádný život. Naše velké dílo tedy bylo započato a přetrvalo dlouhé věky. Neodhalili jsme však přítomnost průvodce primární hvězdy, průvodce dávno mrtvého, a tím více smrtonosného…
To, co jsem kdysi považoval za jazyk Kultury X, dnes pokládám za klasickou amaltheánštinu - flexibilní, zpěvnou řeč, která se vůbec nepodobá bombastickým překladům, které jsem kdysi na Zemi vypracoval (ty totiž nutně vycházely z pozemských jazyků doby bronzové, zaznamenaných na takzvaných Venušských tabulkách, které byly stěžejním pilířem k rozluštění jazyka Kultury X).
To, co jsem teď četl na stěně vrtné věže nad severním pólem, byl plynulý a jednoduchý popis amaltheánské Odyssey, přikrášlený některými detaily, které možná měly co říct budoucím generacím Amaltheanů. Slova a fráze, které mi přitom zněly v hlavě, nepřipomínaly nic z toho, co jsem kdy četl, ale já přesto věděl, že jsem je viděl a četl už mnohokrát - anebo alespoň jejich malou část…
Tehdy mezi nás proniklo vědomí Thowinthy a přivedlo nás na toto nejméně slibné místo. Jak daleko mělo do Manifestace! Avšak život je rozličný a hojný. Kterak hojnější je život v manifestacích neočekávaného množství forem! Dokonalost je proměnlivá. Takové je vědomí Thowinthy. Zastupující poslové budoucího jiného Života nás poctili shodným smýšlením a sdíleli s námi své vědomí. Ochutnávali a čichali spolu s námi a my s nimi ochutnali nové a neznámé. Zpívali s námi; vyměňovali jsme si příběhy k naší oboustranné radosti. Naše plavidla jako mořské proudy uháněla vpřed a všude, kam jsme zavítali, povstal život. Vznikal život známý i neznámý, život starý i nový - jeden z druhého, mnohý z mála. Manifestace je v proměnlivosti. Takové je vědomí Thowinthy…
Naklonil jsem se blíže. Můj dech pokryl nápisy námrazou, která však okamžitě zmizela, protože věž byla teplejší než vzduch. Všiml jsem si, že Bili stojí vedle mě a zírá na nápisy ze stejné blízkosti jako já.
"Co tam vidíte, profesore?"
Místo odpovědi jsem zamumlal něco nesrozumitelného. V duchu jsem uviděl, jak se na text vyrytý do lesklé hmoty snesla šablona, a já spatřil, jak její nepravidelné, zaoblené okraje (pomyslné okraje, protože tvůrci text nijak neohraničili) dopadly na výseč textu čítající přibližně tisíc znaků na několika desítkách řádcích v rohu lesklé plakety.
"Není to…," vydechl užasle Bill.
"Ano, je. Marťanská plaketa."
Jiní Zástupci jsou našimi hosty a žijí spolu vlastním způsobem, který je nám stěží pochopitelný, ale nicméně je trvalý a dávající důvod k optimismu a radosti. Mnohé rostliny a zvířata nepocházejí z Manifestace, ale z domova Zástupců, a jsou zhotovené podle jejich pokynů. Žijeme v tomto novém domově spolu, a je to fascinující soužití. Tak jsme ho i pojmenovali: Harmonie.
Není společná cesta ta, kterou lze zcela pochopit. Takové je vědomí Thowinthy…
Marťanská plaketa. Její překlad byl největším triumfem mé profesionální kariéry. "Dokážeš to přečíst, Bille?"
Naklonil se blíže a po chvilce zavrtěl hlavou. "Asi jsem z toho trochu vyšel, profesore. Na rozdíl od vás."
"Jak hrozně jsem se tehdy mýlil!" Dostal jsem se do stavu horečnatého vzrušení; z mého povytaženého obočí planul starý žár vědecké vášně. "Tím ale nechci říct, že by se moji rivalové dostali blíže k pravdě; vždyť kdo z nás mohl tušit, že na Plaketě tak často zmiňovaní "vybraní", tedy Zástupci, jsou ve skutečnosti lidé - a to miliardu let před tím, než se vůbec vyvinuli! A že jedním z nich jsem já sám!"
A stejně tak Bill, mohl jsem ještě dodat, ale raději jsem to neřekl. Bill se rozhodl na můj výlev nereagovat a já jsem horečnatě četl dál.
My, kteří jsme v našich daleko létajících, napůl živoucích plavidlech společně oživili tuto malou planetu, jsme na její ose zhotovili tyto písně-příběhy a obrazy-příběhy. Náš druh, náš sourozenec, naše velká a živoucí loď Manifestace, prostoupená vědomím Thowinthy, odtud poletí zasít do mraků největší z blízkých planet nehynoucí položivot. Loď Manifestace vykonala svůj úkol. Vědomí Thowinthy teď upadne do dlouhého spánku, dokud jej znovu neprobudíme. My zůstaneme zde. Náš druh procitne, až se naplní čekání na velkém světě. Potom se vrátí Zástupci a učiněn bude poslední krok. Potom vše bude dobré.
Když jsem četl poslední slova, ucítil jsem, jak ve mně kypí podivuhodná směsice emocí. Předně divoká radost z toho, že se dozvídám úplné, přesné znění textu Marťanské plakety, ale také pobavení nad tím, jak daleko od pravdy mě zavedly mé dobře míněné pokusy o její rekonstrukci.

A obavy. Skutečně žijeme v alternativním vesmíru, jak jsme s notnou dávkou sebeuspokojení usoudili? Nebo jsme přece jen v naší vlastní minulosti? V minulosti, ve které nějaká nepředstavitelná exploze roztříštila plaketu, kterou mám teď před očima, a do naší doby se z ní dochoval jen jediný úlomek?
Bill ke mně obrátil svůj červený nos, výraz jeho tváře prozrazoval, že vůbec nic netuší. Vesele poznamenal: "To bych rád věděl, co to mohlo rozbít?" Nezbývalo mi než bezmocně zavrtět hlavou.
"Začíná nám být zima," zavolala na nás zpovzdáli Jo. "Vracíme se zpátky do medúzy." Bill si přitáhl přehoz kolem ramen. "Myslím, že půjdu s nimi, pane."
Pane? Takhle mi neřekl už pěkně dlouho; asi jsem na něj nějak zapůsobil. Na něco tak formálního jsme se my všichni už příliš dobře znali. Možná že Troyová věděla o mojí roli více, než jsem byl sám ochoten si připustit.
Díval jsem se, jak se ostatní namrzlým sněhem vlečou směrem k podivnému plavidlu, vznášejícímu se pod ledovou oblohou, k plavidlu, jehož elegantní, vzdouvající se blány a chapadla se vyvinuly v teplých mořích. Takový pohled by v polární krajině na Zemi byl naprosto nepatřičný, avšak nám "Marťanům" byl tak známý, že nám nepřipadal mimořádnější než pohled na sněžný skútr.
Naposled jsem se podíval na zrcadlově lesklou Marťanskou plaketu… Třeba je toto skutečně jiná realita a plaketa tu zůstane navěky, ale i kdyby přece jen neunikla svému osudu, uběhne možná miliarda let, než k té explozi dojde a my, skupinka šťastných lidí, se to nikdy nedozvíme.
Obrátil jsem se a šel jsem k medúze. Mezi ní a vzdáleným horizontem se na pozadí šedých mračen vznášely flotily dalších medúz, podobající se pohyblivým mořským proudům. Za nimi vycházelo šedobílé slunce…
To slunce byla světoloď, která na sloupech bílého ohně stoupala vzhůru. V tu chvíli jsem už věděl, že míří k Jupiteru, k Velkému Světu, a nese s sebou Thowinthu, tedy přesněji řečeno "vědomí Thowinthy". Hlavu jsem měl plnou otázek. Věděl jsem, že některé z nich nebudou nikdy zodpovězeny a že jiné budou zodpovězeny velmi brzy. Jsou na světolodi také Troyová a Redfield, aby se za miliardu let probudili - nebo aby byli probuzeni, a kým? Námi? Nebo chtějí zůstat tady, s námi, zestárnout a zemřít na Marsu? Čekají od nás, svých někdejších přátel, že je mezi sebe přijmeme?
Řady medúz se pohnuly a rozestoupily se. Zářící světoloď se přibližovala, vypadala jako nesmírné vypouklé zrcadlo, které pod sebou hladilo sníh a nad sebou sráželo mraky. Pohlédl jsem vzhůru a spatřil jsem v obrovském zrcadle sníh, věž i zástupy medúz, všechno převrácené vzhůru nohama. Byl to neuvěřitelně podmanivý pohled.
Jeden rádoby lingvista naší éry jednou vznesl dotaz: "Když je něco podmanivé, kde je ta mana, pod kterou to něco je, a jak vůbec vypadá?" Kdyby teď stál na mém místě, pochopil by to. Dobře se dívej, člověče, dokud můžeš.
Ponořen do myšlenek jsem nevnímal zimu, jen jsem stál, neschopný pohybu, a fascinovaně jsem sledoval přelet světolodi nad arktickými sněhy Marsu…
Vtom mi něco vyrvalo půdu zpod nohou.

18

Troyová se o nás obávala právem, ale nebyla to špatná "manipulace" s černými dírami, odkud nakonec nebezpečí přišlo. Alespoň ne přímo.
Píšu to o mnoho a mnoho hodin (možná týdnů, nevím) později a doufám, že si aspoň v hrubých rysech vzpomenu na všechny důležité události, které souvisely s vyhnáním nás všech z našeho domova, z druhého Ráje. Přesto si musím položit otázku: Kolik takových rájů se už Amaltheané pro sebe pokusili vybudovat? A z kolika již byli vyhnáni?
Země se otřásla a já upadl do sněhu před obří věží, kterou Amaltheané vztyčili na severním pólu. Měl jsem pocit, jako kdybych se při náhlé oblevě vezl na ledové kře. Zmrzlá země se pode mnou vzpínala a nakláněla; zabořil jsem holé ruce do zmrzlého sněhu a snažil jsem se za každou cenu se držet u země.
V tu chvíli mě něco vyzdvihlo ze sněhu do vzduchu. Medúza spustila chapadlo a já se v mžiku octl v útrobách éterického stroje. Okamžitě jsem byl vržen zpátky k zemi, tentokrát však náhlým zrychlením - medúza prudce stoupala do atmosféry směrem k přibližující se světolodi.
Všichni jsme (myslím my, lidé) padli k zemi. Jelikož však byl celý stroj pružný a průhledný, mohli jsme i dále sledovat dění venku. Já jsem dopadl na záda a díval jsem se krytem plavidla přímo vzhůru, kupodivu jsem však viděl povrch planety.
Krajina pod námi se odrážela v obrovském zrcadle světolodě nad námi. Byla to krajina v pohybu: po zasněžených pláních ubíhaly vlny jako při silném vlnobití a v přívalech bílého příboje narážely do základny věže. Na sněhu vytryskly v řadách gejzíry páry jako stopy dopadajících kulek při kulometné palbě, ihned však zmizely a zanechaly po sobě důlky o velikosti sopečných jícnů. V dálce se ukázala dlouhá trhlina, ze které nejprve vytryskla pára a nato se zaplnila klokotající lávou, ozařující bílou pustinu matně oranžovým svitem.
Když se v terénu otevřela dokonalá, prázdná kola (musel jsem si připomenout, že je to jen odraz), došlo mi, že se dívám na otvírající se přechodové komory světolodi. Do otvorů proudily ze všech stran desetitisíce medúz, shromážděných nad severním pólem.
"Co se děje?" ozval se někdo vedle mě přiškrceným hlasem. Myslím, že to byl Angus.
"Útočí na nás," odpověděl mu hlas, který patřil Redfieldovi.
"Kdo…," nechápal Angus.
"Dvojníci."
Trvalo mi dosti dlouho, než jsem pochopil Redfieldovu poznámku. Naše medúza mezitím rychle doletěla k nejbližší komoře a vtlačila se dovnitř, doslova tělo na tělo s ostatními medúzami.
Přetížení náhle ustalo. Obrovská komora byla plná mihotajících se medúz, byly natěsnané jedna vedle druhé jako sardinky. Potom se uzávěr zavřel, ledové slunce vystřídal všudypřítomný namodralý svit a komoru zaplavila voda.
V tlakové bublině, kde jsme stáli, bylo upravené prostředí. Především tam byl příjemný svěží vzduch, upravený

osmotickou regulací živého stroje, který dokázal vnímat naše potřeby. Nedokázal ovšem eliminovat zvláštní, intenzivně dávivý pocit z blízkosti početných uzlů deformujících časoprostor, které se nacházely v ostatních medúzách, tísnících se v komoře. Udělat krok bylo totéž jako proplout mezi mírně kolísajícími gravitačními poli.
Medúzy začaly proudit kolem nás a jedna po druhé se nechávaly nasát do útrob obřího plavidla. Ubohé Marianne se udělalo hrozně zle, začala sténat a potom vykřikla. Jo s Angusem se jí už doplazili na pomoc a i Bill se pokoušel dostat se k ní. Já jsem svou nevolnost překonal příliš pozdě - v tu chvíli už Marianne potřebovala spíš vzduch než dalšího neužitečného diváka. A v té chvíli se vesmír znovu pohnul, a to velmi silně. Světoloď nabírala rychlost.
"Kam letíme?" Jo byla první, kdo se s touto naléhavou otázkou na Redfielda obrátil.
"Vyzvednout Tonyho. Potom pryč."
"Ona to nevydrží. Má kontrakce."
Marianne se svíjela bolestí. Na bledém čele jí vyvstávaly krůpěje potu.
"Udělám, co se dá," řekl Redfield, aniž by se pohnul. Nikdy předtím nezněl jeho hlas tak netečně.
Marianniny bolesti vyvrcholily ve chvíli, kdy se světoloď znovu prudce zakymácela. Ostatní medúzy už byly pryč; komora se otevřela a naše medúza vystřelila do vzduchu…
Při zpětném pohledu si myslím, že medúza letěla, jak nejopatrněji mohla, ve snaze co nejlépe vyřešit chladnou (z lidského hlediska) rovnici: naléhavost na straně jedné, ohledy na straně druhé, osud všech proti osudu jednoho - nebo dvou. Marianne totiž rodila předčasně.
Byli jsme nad naší malou osadou u moře. Medúza rychle obkroužila vršky a duny, ale po Tonym nebylo nikde ani památky. Kluzák byl pryč.
Redfield zmizel ve spodní části trupu; viděl jsem jeho matnou siluetu ve vodním prostoru pod námi, jak v proudech bublin rozmlouvá s chapadlovitými bytostmi, které tvořily posádku našeho plavidla. Po chvilce se opět vynořil v naší sekci, dlouhé vlasy měl smáčené vodou. "Musíme se vrátit."
"Bez Tonyho ne," zahřměl Angus. "Nenechám ho tady umřít!"
"Když tu zůstaneme, zemřeme všichni."
Angus se vrhnul na Redfielda. Ten udělal nějaký bleskurychlý pohyb, který jsem nestačil ani postřehnout, a Angus vykřikl a klesl na kolena. Zahanbeně přiznávám, že jsem nebyl schopen žádné reakce. Redfield odstoupil od Anguse a Jo tedy rozhodla za nás: "Žádné násilí. Zachraň, koho můžeš, Redfielde. Ale hlavně, prosím tě, zachraň Marianne a její dítě."
Redfield znovu odešel, a než se zase vrátil, medúza už byla zpátky uvnitř světolodi, která začínala zrychlovat. To už pro dítě nebylo záchrany.
"Ach, proč…," vykřikla srdceryvně Jo, přemožená bolestí. Marianne ležela v bezvědomí pod jejími konejšivými dlaněmi v kaluži krve a otřesený Bill držel v náručí zkrvavené dítě, které bylo sotva větší než jeho dlaně.
"Je mi to líto," řekl bezvýrazně Redfield. Pokoušel jsem se na něm postřehnout alespoň nějaký náznak emocí, ale marně. Poklekl vedle Marianne, zkontroloval jí pulz a podíval se jí do očí. "Pro ni ještě pozdě není." Byl to klinický nález, postrádající jakékoli emoce.
"Vezou nás na Jupiter?" zeptal jsem se. "Chtějí nás dát do ledu spolu s vámi?"
"Nevím, kam letíme," odpověděl.
"Plaketa jasně říká," řekl jsem, "že světoloď bude čekat na Velkém Světě… na Probuzení."
"Nevím, kam letíme," zopakoval chladným tónem Redfield. "Ellen a já jsme patřili na Mars. Chtěli jsme tady zůstat."
"Co se to venku vlastně děje?" zachrčel Angus tak tiše, že jsem ho skoro neslyšel.
"Kopie světolodi," řekl Redfield. "Zachytili ji před pár minutami ve směru od Jupiteru. Stejně jako na Venuši. Ničí všechno, co tu Amaltheané vybudovali, snaží se odstranit implantované singularity." Redfieldův pohled se svezl kolem mě a ostatních a spočinul na Marianne. "Musíme do vody," řekl.
Bill vzhlédl od své ženy. "Co se stane s…," hlesl. Byla to vůbec jeho první slova od chvíle, kdy nás unesli z Marsu.
"Jakmile bude ve vodě, bude v pořádku. Je mi líto… ostatních."
"Copak nemáme právo svobodně se rozhodnout?" Můj vlastní hněv mě zaskočil.
Redfield se překvapeně zarazil. "Groves už se rozhodl. Slíbil, že zůstane, dokud se nevrátíme, a namísto toho vědomě odletěl pryč. Musel vidět, co se děje."
"Rozhodl se umřít jako svobodný člověk," řekl Angus.
"Omluvte moji troufalost, ale vy přece žít chcete, nebo snad ne?"
„Byl jsi náš přítel, Blaku," řekl chmurně Angus. "Vídali jsme tě příliš málo."
"Z Marsu bude do roka mrazivá, neobyvatelná pustina. Všechno, o co jsme usilovali, bude zničeno. Ale dělejte, jak myslíte." Redfieldův obličej se změnil v temnou, neproniknutelnou masku. "Za chvíli pro vás přijdou Amaltheané. Třeba je ještě čas vás vysadit. Řekněte jim své rozhodnutí." Otočil se, jeho dlouhé vlasy zavlály za ním. Viděl jsem, jak se mu při sestupu do vodních útrob medúzy rozšířily průduchy zaber.
Chvíli nato se vzedmula blána podlahy a do našeho vzduchového sektoru se vynořil lalok jednoho z Amaltheanů. Když promluvil, byl jeho hlas sborově zmnohonásobený, jako by přicházel z okolních stěn. Nyní musíte odpovědět. Máme vás uložit do vody?
Naše oči se obrátily k Jo, aby odpověděla za nás za všechny. Řekla pouze: "Ano."

"Co bylo potom?" Josefův hlas zní vylekaně. Oheň dohoříval a mlhou zahalená noční obloha za vysokými okny potemnělé, prázdné knihovny jako by světélkovala.
"Šli jsme pod vodu, co jiného," odpoví tiše Forster. "Zvolna jsme vstoupili do té tmavé a kapalné noci, a s sebou jsme vzali všechny své obavy a smutky. Usínali jsme bez naděje na jitro."

"A co Mars?" Velitel šeptá hlasem vyprahlým jak marťanský vítr.
"Ach ano, o Marsu se mi zdálo nejvíce. Moje sny sice musely vycházet jen z mojí obrazotvornosti, tak si to alespoň říkám, ale jejich nepříjemná pravdivost byla později potvrzena…
Zdálo se mi, že vidím, jak se planeta vzdouvá, jak se vzedmula obrovská plošina Tharsis, která na Marsu předtím nebyla, a jak kolem jejích rozsklebených okrajů vytryskly gejzíry ohně a kouře, jak planeta obrovskými sopkami krvácí a chrlí svou magmatickou krev v rozsahu tak nesmírném - ten proud lávy by zahltil celou severozápadní Afriku -, že z toho vznikla těžká gravitační anomálie, která přetrvala až do naší doby.
Někde hluboko pod povrchem planety bloudily sub-mikroskopické černé díry, které si nakonec prorazily cestu ze srdce planety, přitahovány nějakou další silou, která každou sekundou narůstala.
Zdálo se mi, jak se zářivá polární věž, kterou jsem měl před nedávném možnost studovat, najednou roztříštila a zmizela, částečně se vypařila a částečně se v podobě prachu a suti rozptýlila do stále ještě husté atmosféry. Většina trosek zmizela ve vesmíru, ostatní lesknoucí se úlomky dosedly do nadýchaného sněhu, všechny kromě jednoho, kterému říkáme Marťanská plaketa, a ztratily se v propasti času. Černé díry při útěku rozmetaly zařízení, které je ovládalo, což byla snad jediná síla v celém vesmíru, která mohla tyto nezničitelné objekty zničit. Nebe se vznítilo a proměnilo se v ohnivou střechu světa.
Viděl jsem i náhlý konec naší osady. Naše zahrady a sady byly jen letmým obláčkem popelavého kouře na křídlech hurikánu. Naše betonové přístřešky byly do bronzova spečené, skleněná okna dostala olejově modrou barvu a roztříštila se, beton se rozpadl na prach a odpadl od výztužných prutů, které se jen o malou chvilku později roztekly a utvořily v prachu louže tekutého železa.
Loď Michael Ventris spolu s naším malým rejnokem v jejích útrobách rozmetal výbuch palivových nádrží a její trosky se rozletěly po písku, aby je vzápětí pohltilo moře lávy, které se přihnalo z kopců a zahladilo poslední památky na to, že po marťanských pahorcích kdy kráčeli lidé.
Viděl jsem papírový letoun chudáka Tonyho, ženoucí se nad dmoucími se písky a stoupající na gejzírech přehřátého vzduchu, aby ho nakonec zapálil blesk a jeho cáry pohltila černá kovadlina bouřkových mračen.
Oceány vřely a já slyšel smrtelnou agónii nesčetných milionů živých bytostí. Lesy vybuchovaly a hořící ptáci padali z nebes.
Utíkali jsme z Marsu, pronásledováni naším duplikátem. Můj snící mozek spřádal plán útěku, zatímco světoloď prolétala houfy asteroidů a komet. Některé jsme zničili, jiné jsme postrčili na nové dráhy. Mars získal měsíce - rozbité, zčernalé, retrográdní měsíce.
Nebylo to poprvé, co jsem přemýšlel nad tím, jaké poruchy v kontinuu hmoty a polí způsobí ‚redukci vlnové funkce', které jsme se tak děsili. Naše světoloď i její dvojče mohly, jak vidno, současně obývat časoprostor a možná spolu dokonce mohly komunikovat, ovšem pokud se nezdržovaly v téže lokální oblasti. Kde ale byly hranice této lokální identity? Z jakého důvodu si naši dvojníci mysleli, že to budou právě oni, kteří střet přežijí?
Třeba žádnou takovou jistotu neměli. Třeba jim bylo jedno, jestli přežijí, nebo zahynou. Kdo mohl vědět, jaký zlý duch řídil jejich činy? Jejich cílem nebylo nic jiného než zkáza. A mimozemští obyvatelé naší světolodi, jakkoli vzdálení lidským názorům či měřítkům, přece jen vášnivě lpěli na životě. Cit, zdravý úsudek a naděje nařizovaly, že ti, kteří se zachrání, musíme být my.
My lidé jsme spali ve vodě. Rudě zlatý Mars se pomalu vzdaloval - zlaté rajské jablko, jež pro nás bylo navždy ztraceno."
Forster zmlkne. Jediný zvuk v místnosti je nyní ostré praskání ohně; na stropě se vlní a narůstají černé stíny.
Ari, nezvykle zamlklá, se otáže: "A má dcera? Co bylo s ní?"
Forster se usměje. "Naše nedávno obnovené kontakty se měly dále rozvinout za mnohem důvěrnějších a exotičtějších okolností, než jsem si do té doby dokázal představit."

19

Po chvilce "utopeneckého" snění jsem uslyšel, jak někdo blízko mě zašeptal: "Chtěl jste znát naše plány." Byla to Troyová, která mě vytáhla z vody na vzduch. Byl jsem v bublině medúzy.
"Co ostatní?"
"Ty necháme raději spát. Vás jsme probudili, abyste se stal svědkem jedné velmi důležité události. Ať to dopadne jakkoli, dobře nebo špatně, vaším úkolem bude vše zaznamenat."
Medúza vyletěla z otevřené přechodové komory. Uviděl jsem povědomou scenerii: hvězdná noční obloha byla protkaná neurčitými liniemi. Komety, napadlo mě.
"Život na Venuši byl zničen přirozeným skleníkovým efektem, způsobeným periodickým kometárním bombardováním," řekla mi Troyová. "Na Marsu zase naše snahy vyvolat skleníkový efekt pomocí kometárního ledu zmařili tradicionalisté, kteří se zuby nehty drží Mandátu a před kterými jsme už uprchli z Venuše. Zbývá tady jediná terestriální planeta. Thowinthina sekce, stoupenci adaptací, se jí prozatím ani nedotkla."
"Proč?"
"Protože má vlastní životní formy."
"Já myslím, že jste je přesvědčila."
Na to neodpověděla. Troyová je podle mého názoru nejlepší lhář. jakého jsem kdy poznal; lže tak, že vám říká čistou pravdu. Něco přede mnou skrývala, a to tak okatě, že si až myslím, že chtěla, abych to uhádl. Byla však příliš obratná; nikdy jsem si nebyl jistý, co chtěla, abych věděl.
"Organismy, které obývají pozemská moře, se nápadně podobají amaltheánským organismům, obzvláště těm primitivním formám, jako jsou medúzy, krunýřovky a podobně. Žádná z frakcí nevěděla jistě," pokračovala Troyová

přednáškovým tónem, "zda život náhodně zanesli na Zemi samotní Amaltheané během jejich prvotního průzkumu Sluneční soustavy, nebo jestli tito tvorové, kteří se tolik podobali amaltheánským živočichům, byli jen náhodným příkladem konvergentního vývoje. Ale ať je to tak nebo onak, naši adaptacionalističtí přátelé si myslí, že nadále by vývoj na Zemi měl probíhat bez vnějších zásahů. Žádná evoluce nemá předem daný výsledek. Při zpětném pohledu se evoluce jeví jako dějiny, zcela konkrétní dějiny s bezpočtem odboček, které se sice obecně řídí zákony fyziky a pravděpodobnosti, ale v detailech rozhoduje pouze náhoda.
A hybnou silou této náhody je náš zlověstný průvodce, singularita zvaná Nemesis, která každých dvacet šest milionů let vychrlí ke Slunci kometární déšť. Jedna nebo dvě komety téměř pokaždé zasáhnou i Zemi a zásadním způsobem změní zdejší životní podmínky, to znamená, že některé druhy zahynou a jiným se naopak umožní posunout se na další stupínek, ze kterého se potom jejich potomstvo snad posune ještě výše.
Přišli jsme na Zemi odrazit rozhodující útok. Viděli jsme, jak tradicionalisté, Amaltheané, kteří zbožně lpí na Mandátu a odmítají adaptaci jakékoli již existující ekologie, ba dokonce se jí přímo štítí, záměrně zničili naši práci na Marsu. Podle jejich vlastního přesvědčení by měli letět dál a hledat jinou hvězdu, neúspěchem na Venuši přišli totiž o jedinou možnost, jak v této soustavě naplnit Mandát, ale je možné, že vyhlídka na další odyseu, trvající miliardu let, je děsí ještě více. Lze s jistotou tvrdit, že naše přátele považují za kacíře - a proto tu zůstali, aby nás všechny vyhladili, kacířské Amaltheany spolu s kacířskými lidskými bytostmi.
Na vyhlazení lidstva postačí jen trochu pozměnit evoluci na Zemi. A nejjednodušší způsob, jak to učinit, je pozměnit rozložení kometárních zásahů, které má na svědomí naše Nemesis - jejich Vír."
"Kde jsme?" zeptal jsem sejí. "A v které době?"
"Na konci křídy," odpověděla. Doba nejslavnější kometární srážky v dějinách…
Medúza překročila hranici mezi nocí a dnem. Pod námi ubíhal povrch Země. Uspořádání moří a kontinentů bylo v té době poněkud odlišné, ale domyslel jsem si, že jsme někde uprostřed severoamerického kontinentu. Zvlněná planina budoucí Montany tehdy připomínala některé oblasti střední Číny nebo východního Oregonu naší doby.
Věděl jsem, že tuto oblast ještě před několika miliony let pokrývalo teplé, mělké moře, které ustoupilo na jih a na východ a uvolnilo místo líně tekoucím řekám, které teď tuto oblast odvodňovaly. Místo Skalistých hor byly zatím na západě jen nízké sopečné pahorky, zvětralé kopečky porostlé borovicemi a pouštními křovinami. Bažinaté nížiny byly domovem kapradinovitých porostů tisovců a sekvojí - tmavého, vějířovitého stromu s latinským názvem Metasequoia glyptostroboides, který byl ve dvacátém století považován za dávno vyhynulý, dokud se v jedné čínské klášterní zahradě nenašlo několik exemplářů. Podél klikatých štěrkovitých břehů rostl subtropický prales, zelená změť kvetoucích rostlin a stromů, obrovských platanů, to melu, palem, magnolií…
Tam, kde nehrozilo, že narušíme něco jiného než vzduch (jistá hranice míry narušení, která by mohla způsobit změnu celého vývojového žebříčku, musela existovat, a my jsme se k ní raději nechtěli ani přiblížit), jsme se k bažině přiblížili co nejblíže. Uviděli jsme žáby a želvy, prchající v mělčinách před obrovskými, strašlivými krokodýly. V křovinách cupitaly ještěrky a po větvích klouzali hroznýši.
A samozřejmě tam byli dinosauři! Býložraví Triceratopové, rohatí a s okružím, připomínající bitevní tanky, a Tyrranosaurus, ten hrůzu nahánějící masožravec, patnáctimetrové monstrum plné zubů a drápů, s mohutným ocasem, stojící na dvou nohách (a s mozkem bystřejším, než si většina lidí myslí).
A našli jsme i to, co jsme nejvíce chtěli najít: savce, zápasící o přežití. Někteří z nich by se vám možná zdáli povědomí, například naši předkové, drobná zvířátka, připomínající rejsky, nebo vačice, které se ani za miliony let příliš nezměnily, zatímco jiní savci by vás svým vzhledem asi dost zarazili.
Zejména prakopytníci, tuponosá zvířata o velikosti foxteriéra, s robustními nožkami s pěti kopýtky a s hranatými zuby na rozmělňování vegetace. S radostí v očích jsme sledovali jejich stádo, protože to byli předkové všech kopytníků - koní, krav, hrochů, slonů…
Kometa, pro některé zhoubná a pro jiné životodárná, se měla ukázat právě zde, na nebi tohoto životem oplývajícího ráje. Slabý proužek světla měl být téměř neviditelný až do okamžiku, kdy (tak zněl nejpravděpodobnější scénář, který však nikdo před námi nemohl potvrdit) rychlostí přibližně devadesáti tisíc kilometrů za hodinu dopadne kometa do moře, uvolní stovky milionů tun energie a vytvoří osm kilometrů vysokou přílivovou vlnu, která smete všechny dinosaury a všechny lesy… Výbuch udělá díru do atmosféry a zahltí nejvyšší atmosférické vrstvy kvadriliony tun kometárních i pozemských tekutin a plynů, z nichž se některé dostanou až na oběžnou dráhu, kde budou po měsíce zastiňovat Slunce.
Po návratu na světoloď jsme se však dozvěděli, že k našim představám nemáme důvod. Lodní systémy propočítaly vektory všech viditelných komet, nacházejících se v kometární lavině, která se blížila k vnějším planetám Sluneční soustavy. Všichni jsme mlčeli, i Troyová a Redfield, kteří byli se mnou. Pokoušel jsem se porozumět tomu, co z toho vyplývalo…
Pokud na konci křídy nedopadne na Zem žádná kometa, svět bude docela jiný. Co zabrání bystrým potomkům dinosaurů obsadit pozici, kterou nyní s takovou hrdostí zastáváme my, potomci opic?
Jak si měl člověk absenci "dinosaurovražedné" komety vysvětlit? Byl to snad důkaz zásahu ze strany amaltheánských tradicionalistů? Byli tu už před námi? Nebo snad takto vypadá skutečný, přirozený chod dějin Sluneční soustavy? Ale pokud je toto skutečný chod dějin, neovlivněný zásahy zvenčí, co potom?
Troyová vyčkala, až mi dojdou všechny důsledky, vyplývající z naší choulostivé situace, načež mému váhání učinila rázný konec. "Po poradě s Thowinthou jsme vybrali nejvhodnějšího kandidáta. Má odpovídající velikost, její průměr je devět kilometrů, a vysoce nestabilní orbitu. Je zřejmé, že ji nedávno něco narušilo, ať už to byl záměr nebo náhoda."
"Vy si myslíte, že je Nemo přesvědčil, aby ji vychýlili?" Byl jsem přesvědčen, že to měla být narážka, které jsem se měl chopit.

"Stačí, aby ji světoloď malinko popostrčila, a poletí přímo k Zemi."
To byl jediný okamžik našeho rozhovoru, kdy jsem se uchýlil k jízlivosti. "Zřejmě jste si dala dost práce, abyste se ujistila, že historie proběhne podle původního scénáře," řekl jsem.
Potom odešla a udělala to, co od samého začátku měla v úmyslu udělat.

Později mi řekla, co se stalo. "Jádro komety dopadlo na Karibskou desku, jak potvrzují i informace z naší doby. Taková míra přesnosti byla zcela mimo rámec našich možností. Nám docela stačilo, aby dopadla kamkoli do severního Atlantiku." Usmála se na mě úsměvem, který jsem se už naučil považovat za vychytralý. "Víte, Forstere, matematika makroskopické kvantové teorie je velmi zajímavá věc, ale realita je v podstatě jen jedna. A jelikož jsme v daném okamžiku její součástí, historie si na naši evoluci určitě najde čas, bez ohledu na to, co my nebo Amaltheané uděláme."
"To je pravda," přitakal jsem. "Alespoň doposud."
Troyová malounko naklonila hlavu. "Správně." Stále se nepatrně usmívala a mě napadlo, že v tu chvíli vypadá na svůj věk zrovna tak jako já. "Žádná kvantová teorie vám nepomůže předpovědět budoucnost. Ani teoreticky. Změní se dřív, než se do ní dostaneme."

4. ČÁST

AFRODITINO ZRCADLO

20

Když jsem se tentokrát probudil, letěla medúza těsně nad povrchem planety. Byl jsem znovu utopený? Kůži jsem měl bílou a svraštělou, ale bylo mi teplo, byl jsem v suchu a dýchal jsem překvapivě sladký vzduch; dokonce jsem v něm rozeznal vůni tymiánu a oregána. Bublinou krytu proudily dovnitř žhavé sluneční paprsky. Roztáhl jsem prsty na rukou i na nohou a protáhl jsem se. Nádhera!
Přitažlivost se zdála být v mezích pozemského normálu. Byl jsem sice trochu roztřesený, ale necítil jsem se ani unavený, ani slabý, jak tomu bylo při mých předchozích procitnutích z vodního spánku. Buď jsem spal jen chvíli, nebo mělo mou dobrou fyzickou kondici na svědomí něco, o čem jsem nevěděl. Přesto jsem nijak nespěchal, abych se posadil, a vleže jsem sledoval scenerii, odrážející se na vypouklém hladkém krytu nade mnou.
Na své schopnosti poměrně mírnou rychlostí klouzala medúza po zpěněných vrcholcích modrých vln směrem k hradbě mraků a ke sluncem ozářeným štítům nějakého ostrova či poloostrova. Viděl jsem, že se ve vodě něco pohybuje, a s radostí jsem si uvědomil, že to jsou hladká těla delfínů, kteří nás doprovázejí. Křižovali průzračnou vodu, vyskakovali nad hladinu a jejich mokrá těla se leskla na slunci.
Chvíli mi trvalo, než jsem si uvědomil, že vedle mě stojí muž a žena. Posadil jsem se. Nejprve mě upoutal jejich vzhled, zvláště jejich mimořádně dlouhé vlasy - její měly barvu matovaného zlata, jeho zase barvu zčernalého bronzu. Oba je měli spletené a svázané do nejrůznějších tvarů. Měli na sobě roucha z nějaké vláčné, sněhobílé látky, nonšalantně přehozená přes holé končetiny.
Troyová a Redfield stáli a napjatě sledovali, jak se medúza blíží k pobřeží. Připomínali ono starobylé sousoší, které bylo kdysi považováno za zpodobení Persefony a Apollona, dokonalé řecké dvojice.
Zjistil jsem, že mám na sobě tentýž oděv. Sáhl jsem si na hlavu a nahmátl jsem plstěný klobouk se širokou střechou, nápadně připomínající sombrero. Pod ním se ukrývaly moje vybledlé vlasy neurčité barvy (někteří lidé o nich říkali, že jsou nazrzlé), které během mého posledního pobytu v udržovací komoře narostly do značné délky a se kterými si někdo dal tu práci, aby je pečlivě spletl do elegantního účesu doby bronzové.
Troyová si všimla, že jsem vzhůru. "Ahoj, profesore."
"Kde jsou ostatní?" zeptal jsem se. Tato otázka pro mě začínala být typická.
"Ještě spí. Tentokrát potřebujeme vaše jazykové znalosti."
"Kde jsme?"
"Před námi jsou hory východní Kréty. A jestli jsme to dobře načasovali, měli bychom tady být asi tři sta let po úpadku Mykén."
Spočítal jsem staletí. "Takže raný středověk. To už tuhle oblast zabrali Dórové. Kde mám…"
Sáhl jsem po svém překladači a vzápětí jsem zjistil, že nemám kapsy. Zato jsem však měl koženou mošnu a můj drahocenný překladač a hlasový syntetizátor byl uvnitř. Přístroj samozřejmě nedokázal tlumočit neznámý jazyk, ale s vhodným programovým vybavením představoval nezbytnou pomůcku pro dorozumění. "Proč se, probůh, potřebujeme dorozumět s Dóry?" Musím zahanbeně přiznat, že v mé otázce zazněla jistá dávka domýšlivosti.
"Řekové nás v podstatě nezajímají, žádný jejich kmen. Prostě jsme se potřebovali dostat do období, kde bychom měli šanci rozumět aspoň nějakému jazyku. Tedy abyste mu rozuměl alespoň vy," řekla Troyová. "Potřebujeme najít Eteokréťany."
"Původní obyvatele Kréty!"
"Kteří mají ještě stále tvrze v těchto horách. A podle všeho hovoří ztraceným jazykem."
Teď byla řada na mně, abych zdvihl obočí. "A my jsme tu proto…"
"…abychom ho zaznamenali a rozluštili," usmála se. "Máte příležitost udělat to, co váš hrdina, Michael Ventris, udělat nemohl. On rozluštil lineár B; vy můžete rozluštit lineár A."
Chvilku trvalo, než ta ohromující představa pronikla do mého vědomí, moje první slova ovšem příliš skromná nebyla.
"Je pravda, že mám lepší kvalifikaci než druhý možný kandidát," řekl jsem a zároveň jsem se pomalu postavil.
Pochybovačně jsem se podíval na svůj chitón, sahající do poloviny mých stehen. "Nemyslím si, že by se Hawkins

nějak hlouběji zabýval minojským obdobím."
"K čemu ta skromnost, Forstere? Jste náš odborník na dobu bronzovou," řekl Redfield.
Zanechal jsem truchlení nad svými kostnatými koleny a pohlédl jsem na dvojici přede mnou - na dvě zlaté bytosti, kterým už čas stačil ubrat mladistvého zjevu. "Ačkoli jsem nesmírně rád, že tady jsem, přece jen bych rád věděl, k čemu je tento výlet dobrý. Jakou mají tyto filologické studie souvislost s námi?"
Troyová se nepřítomně usmála. "Souvislosti pochopíte velmi rychle."
Medúza vplula do široké modré zátoky lemované pruhem žlutohnědého písku, rozděleného několika erodovanými mysy. Letěli jsme na jih. Byli jsme dostatečně vysoko, abychom viděli úzkou šíji, spojující dvě části rozlehlého ostrova, táhnoucí se vpravo i vlevo od nás. Na západě se nad pahorky, vroubenými obdělanými terasovitými políčky, vzpínaly mohutné hory; východní obzor stínil kolmý útes.
Medúza nabrala výšku a stočila se doleva, směrem na východ, do přilehlé menší zátoky s širokou pláží, rozdělenou tenkým potůčkem na dvě poloviny. Přeletěli jsme nad stěžni asi půltuctů rybářských člunů a nad jednou krásnou padesátiveslicí, kterou právě vytahovali na břeh. Vyděšená posádka na nás zírala s nepokrytou bázní v očích.
Proletěli jsme nad pláží a pokračovali jsme nad trnitými křovisky a osamělými skupinkami stříbrných olivovníků dál do vnitrozemí. Náš stín vyplašil stádo koz, které se daly na útěk. Na úpatí jsme zpomalili a začali stoupat.
Před námi se tyčily strmé hory z šedého vápence se závratnými zářezy roklin, jejichž dolní svahy tvořily terasy s vinnou révou a pšenicí. Přímo před námi se tyčil skoro sedm set metrů vysoký horský kužel, nad kterým se daly rozeznat tenké proužky kouře a rovné střechy domů, vytesaných do skály. Podobalo se to vesnicím indiánů Hopi* na stolových horách amerického jihozápadu. Pod námi ležela na vysokém pahorku rozpadlá vesnice.
"To místo znám," řekl jsem. "To je Vronda." Hromová hora, což je novodobý řecký název opuštěné vesnice ležící v polovině úbočí hory. Kamenný kužel tyčící se nad ní je v naší době známý pod jménem Kastro, Hrad. "Proč nepřistaneme někde nahoře, kde jsou lidé?"
"Protože bychom nechtěli, aby na nás ze strachu zaútočili." Dotkla se mé ruky. "Přivezli jsme vás sem, aniž bychom se vás předem zeptali. Tahle počáteční fáze může být velmi ošemetná. Nemusíte hned chodit s námi."
Viděl jsem zaujatý výraz jejích očí, zasazených do zbrázděné, osmahlé tváře. Co jsem jí na to mohl říct? Byl jsem xenoarcheolog, to ano, ale v první řadě jsem byl archeolog a filolog. A to, co jsem teď prožíval, patřilo do říše naprosto fantastických představ - kvůli něčemu takovému jsem vlastně žil, třeba jen ve svých myšlenkách. Naši průzkumnou loď jsem pojmenoval Michael Ventris po muži, který rozluštil minojský lineár B a který dokázal, že se jedná skutečně o řecký text. Všechna moje práce, než mě náhoda přemístila do jiného prostoru a času, čerpala inspiraci právě z Ventrise. Co by ten dal za takovou příležitost!
"Jdu s vámi," řekl jsem.
Medúza nás složila na červenou zem, hustě posetou vápencovými kameny. Za okrajem opuštěné vesnice, vyznačeným hromadami šedých kamenů z rozbořených domů, se zvedaly kuželovité střechy nízkých, oválných hrobek. Na políčkách se skláněla stébla nachového asfodelu po prvním rozkvětu; tak jsem poznal, zeje konec jara.
Kráčeli jsme vzhůru po cestě vedoucí kolem vesnice. Mihotající se medúza nás zpovzdáli následovala, absurdně se vznášela v metrové výšce nad suchým bylím a rozzářenými slunečnicemi. Po několika metrech chůze jsem si škaredě narazil palec. Potlačil jsem nadávku, která se mi drala do hrdla, a od té chvíle jsem mírně pokulhával - což jsem se snažil před svými společníky zatajit.
Ušli jsme ještě asi půl kilometru, když jsme spatřili, jak proti nám z kopce běží nějací lidé - přinejmenším tucet svalnatých mladých mužů s lesklými černými vlasy. Všichni byli vysocí, měli široká ramena a útlé pasy, byli snědí jako hrozinky a odění do prostých bederních zástěrek. V rukou drželi podlouhlé štíty z kravské kůže a oháněli se oštěpy s železnými hroty. Za nimi utíkali ostatní, i ženy a děti, které z nás měly očividně strach a které nebylo dobře vidět.
Odvaha těch mladíků na mě silně zapůsobila - vždyť odhodlaně stáli tváří v tvář něčemu, co by mě, Angličana jednadvacátého století, vyděsilo až k smrti. Neboť jakkoli neškodná jim naše trojice mohla připadat, ve vzduchu za námi se vznášelo mihotavé zjevení, větší než biméra. Potom jsem si však uvědomil, že pro tyto lidi byly zázraky když už ne denním chlebem, tak tedy přinejmenším realitou.
Zakřičeli na nás něco nesrozumitelného. Odpověděl jsem v řečtině, v jazyce jejich nepřátel.
Co jiného mi zbývalo? Řečtina byla jediný jazyk, který jsme mohli mít společný, ačkoli klasická řečtina (a kdo si mohl být jistý její výslovností?) se v jejich době používala asi tak stejně často jako v naší době jazyk Nového zákona. (Abych byl upřímný, přes moje odborné znalosti to bylo už desítky let, co jsem nějaký jazyk studoval bez pomoci elektroniky.)
Řekl jsem: "Eimaste fili sas," což, jak jsem doufal, znamenalo: "Jsme vaši přátelé." Současně jsem zoufale zápolil s překladačem.
Moje slova však na ozbrojené mladé muže neudělala žádný znatelný dojem. Oštěpy i nadále mířily naším směrem. Bylo zřejmé, že mi nerozuměli a že jsou čím dál více nervózní. Náhle jsem za jejich zády postřehl nějaký pohyb. Jeden z nich obrátil hlavu, něco řekl ostatním a řada se spěšně rozestoupila. Vojáci okamžitě přendali své zbraně z pravé ruky do levé, pravou pěstí se udeřili do čela a postavili se do snaživého pozoru.
Z mezery v jejich řadě vystoupila žena. Mohla být asi třicet let stará a byla velmi krásná, ale měla na tváři silnou vrstvu líčidla: kolem zelených očí měla silné stíny a linky, měla plné rudé rty a nalíčené vystouplé lícní kosti. Na sobě měla červenožluté šaty z jemné vlny s krátkými rukávy a sukni s volánem, tedy oděv známý z pečetí a fresek raného věku, překvapující tím, že jí ponechával prsa odhalená. Na lesklých černých kadeřích měla posazenou zlatou tiáru, která vypadala velmi starobyle.
"Poia eiste? Apo pou?" dožadovala se hlasem, z něhož zaznívala autorita. Měla opravdu velice zvláštní přízvuk, plný sykavek a tvrdých samohlásek, ale byla to obyčejná, jednoznačně srozumitelná řečtina: "Kdo jste? Odkud přicházíte?"

Její slova nicméně nepatřila mně. Patřila, stejně jako její úplná pozornost, Troyové.
"Apo 'ouranos kai 'thalassa," odpověděla Troyová hlasem pozoruhodně podobným hlasu oné ženy. "Z nebes a moře."
V tu chvíli mi asi poklesla čelist - nejen nad její gramatikou, ale také proto, že mi Troyová stroze šeptla: "Připravte se na svůj výstup. A ať vás nevyleká ten Blakův."
"Eiste i Afrodite? Eiste o Posidon?" V ženině hlase zaznívala pochybovačnost hraničící až s výsměchem.
"Nai, eimaste," odpověděla rezolutně Troyová právě ve chvíli, kdy Redfield rozhodil ruce a vyhodil nad hlavy přihlížejícího hloučku něco malého a stříbrného - jako kdyby rozhazoval mince.
Ranní nebe rozčísly nejprve zprava a potom zleva blesky, následované ohlušujícími výbuchy a ostrým pyrotechnickým hvizdem. Trhl jsem sebou, přestože mě Troyová varovala, a nebýt jejího pevného stisku na mojí paži, možná bych se dokonce byl vrhl k zemi. Což by nebyla pro boha - a tuto roli jsme na sebe vzali - právě ta nejvhodnější poloha.
Nikdo z Eteokréťanů si mého chování naštěstí nevšiml. Všichni kromě kněžky (kdo jiný to mohl být?) se obrátili, aby čelili nové hrozbě. Navzdory svému děsu udatně vykřikovali a mávali oštěpy proti obloze.
Zezadu se přes nás převalil stín a já se dovtípil, že medúza se přemístila nad naše hlavy. Kněžka zdvihla oči a hodnou chvíli si neznámý objekt prohlížela. Potom sklopila pohled zpátky k Troyové. "I Afrodite," polkla a zdvihla obě ruce nad hlavu. Obrátila svoji pozornost k Redfieldovi a nepatrně se pohnula jeho směrem. "O Posidon." Potom pohlédla na mě. "Kai…"
"O Ermes," představila mě Troyová. Podívala se na mě a zeptala se: "Jak se řekne posel?"
"Zkuste mandatoforos," zašeptal jsem zmateně. Troyová jako z pěny zrozená Afrodita snad působila dostatečně přesvědčivě, a stejně tak zemětřesný Poseidon Redfield, ovšem představit si sám sebe jako Herma, posla bohů v okřídlených opáncích…, to mi činilo problémy.
"O Ermes enai mandatoforos mas," řekla hlasitě Troyová.
Kněžka na mě úkosem pohlédla. "O Ermes," pozdravila mě, spustila ruce (poněkud uspěchaně, pomyslel jsem si) a obrátila se zpátky k Troyové. "Emai i Diktynna."
Troyová okamžitě zdvihla ruce. Spěšně jsem následoval jejího příkladu. Redfield mě dokonce předběhl. "I Diktynna," řekla Troyová a pomalu spustila ruce. Já s Redfieldem jsme jméno (nebo titul?) zopakovali a udělali jsme totéž.
Tato pocta Diktynnu očividně uklidnila, protože nás obdařila opatrným úsměvem. Potom se obrátila ke mně a zahrnula mě takovým přívalem řečtiny, že jsem ho skoro nestačil sledovat. Konzultoval jsem svůj překladač. Promluvil až po několika sekundách - a já jsem pochopil, že jsme dostali pozvání na oběd.
Další složitá slovní výměna ukázala, že oběd se má konat na vrcholu sedm set metrů vysokého kamenného kužele, který se tyčil před námi. Moje netrénované nohy byly už po té krátké túře z místa přistání celé roztřesené a při pouhé představě hodinového výstupu se roztřásly ještě více.
"Nabídněte jí, že ji svezeme v medúze," řekla Troyová. "A nějak to přikrášlete."
Udělal jsem, co bylo v mých silách, přičemž jsem hojně (a snad i srozumitelně) poukazoval na pohodlí našeho nebeského kočáru. Po delší rozpravě mezi Diktynnou a jejím ozbrojeným doprovodem krétská kněžka, žena zvědavá a zjevně inteligentní, naši nabídku přijala - důstojně, ale se stěží skrývaným vzrušením.
Medúza nás vzala na palubu a okamžitě se vznesla do vzduchu. V průsvitných buňkách pod pozorovací kabinou se pohybovaly stíny její nepozemské posádky. Co si o nich asi tak Diktynna myslela?
Před námi ležely borové stráně, přerušované svislými čarami hlubokých strží, kterými protékaly křišťálově průzračné potoky. Stoupali jsme směrem ke strmě se zvedajícím skalním stěnám. Z terasovitých vinohradů a zahrad, nad kterými jsme letěli, na nás vyjeveně zíralo několik žen a mladších dětí; muži a chlapci nás pozorovali z příkrých kozích pastvin nad nimi.
Vznesli jsme se kolmo vzhůru podél skalní stěny, sousedící s nejhlubší a nejtemnější roklinou, až k samotnému vrcholu. Na něm ležela vesnička, jejíž domky byly na tmavé skále tak nezřetelné, že nebýt několika stužek kouře, stoupajících nad stupňovitým hřebenem, ani bychom si jich nevšimli.
Hluboko pod námi jsem uviděl modrý záliv, kterému se v naší době říkalo Mirabello, posetý půvabnými siluetami lodí a plachetnic, a provázky cest, vedoucích podél pobřeží směrem na východ a přes úzkou šíji směrem na jih. Na několika vršcích svítila bílá městečka, ale ještě bělejší byly dávno opuštěné minojské letohrádky, rozpadající se mezi olivovými háji, vinicemi a zdivočelými lány.
Diktynna vzpřímeně stála v pozorovací kopuli, zatímco medúza stoupala do výšin křišťálového vzduchu nad ostrovem. S rozzářenýma očima zachovávala důstojné způsoby, které ostře kontrastovaly s fantastičností situace, v níž se octla. Co jí probíhalo hlavou? Mluvila řečtinou, jejíž forma se blížila více mykénské než dórské, a bezesporu byla obeznámena s mykénskými božstvy. Mykéňané uctívali Poseidona, a dokonce i Herma a Afroditu, která pro ně byla zosobněním Velké bohyně.
Kréta měla však také svou vlastní bohyni, Diktynnu, bohyni stromů, horských štítů a zvěře. Žena, která byla s námi, sice nebyla o nic nadpřirozenější než my, ale zato byla svatá. Její jméno tudíž bylo titulem, který jí dala, tím jsem si byl jist, velká minojská civilizace. Civilizace, kterou sprovodily ze světa zemětřesení, sopečné výbuchy… a nájezdy cizinců.

21

Noc a oheň.
V křiklavém světle primitivních hliněných lamp byly hrubé zdi domů ještě více k nerozeznání od ošlehané kamenné věže, na které vesnička stála. Hvězdy a vypouklý měsíc na sametovém nebi zářily stejně jasně jako hvězdy našeho ztraceného domova na Marsu. Někde nad střechami se ukrývala i medúza, náš nebeský vůz.
Diktynna se krátce po přistání někam vytratila, ale venkované se o nás dobře postarali. Slunce ještě stálo na západě nad horou Dikté, když dovedli z pastvin ovce a zabili na porážkovém místě na okraji útesu několik jehňat. Vyvržená

jehňata se pekla na rožni; střeva, vyčištěná a naplněná zeleninou, vesele bublala v hliněných džberech, položených na hromadách žhavého popele. Seděli jsme venku (žádná místnost by nemohla pojmout všechny ty, kteří nás museli vidět) na lavicích s hustě tkanými vlněnými houněmi, obarvenými na červeno a modro, s výšivkami květin a ptáků. Po chvilce (jak nám dopředu zvěstovala pronikavá vůně) vytáhli z pecí ve tvaru úlů kouřící horký chléb a z obrovských uskladňovacích nádob přinesli hrsti černých oliv, lesknoucích se olejem, špalky zralého bílého sýra, smáčeného syrovátkou, a džbány silného, mladého, kořeněného vína.
To všechno nám v hliněných miskách přinesly vyjevené děti. Postavily se těsně před nás a sledovaly nás při jídle. Jako bych slyšel jejich myšlenky: "Takhle že jedí bohové? Prsty, rty, zuby a jazykem? Úplně jako naši rodiče!" Staří mužové nám nutili některá obzvláště chutná sousta a my jsme je s převelikým pomlaskáváním a uznalým pokyvováním hlavy konzumovali. Staré ženy nám zase nutily šťavnaté plástve medu a hltaly nás očima stejně nenasytně jako jejich vnoučata.
Zpočátku jsem nerozuměl ničemu z toho, co bylo řečeno, snad jen tehdy, když někdo ze starších pojmenoval tak známé věci jako "chléb", "maso" nebo "víno". Komunikovali jsme však i bez překladače: dali nám na srozuměnou, že jsme pro ně to největší rozptýlení, jakého se po dlouhé době dočkali, a tudíž i skvělá záminka k hostině. Vkládal jsem do přístroje všechno, co jsem zachytil, a přitom jsem se našich hostitelů podrobně vyptával na slova podobného významu. Tak začal vznikat primitivní slovník jazyka, z něhož jsem kdysi, již hrozně dávno, zahlédl jen několik fragmentů a jeden krátký text.
Nakonec se k očividnému zklamání našich hostitelů naše žaludky definitivně naplnily. Potom přišla na řadu hudba. Jeden starý muž začal drnkat na lyru z paroží a želvoviny, jejíž struny byly zhotovené z vysušených střev, někdo další vzal do ruky chřestidla, podobající se egyptskému sistru, a dva mladíci začali zuřivě bušit do bubnů z hlazeného cedrového dřeva, potaženého strakatou kůží.
Když tato rytmická sekce nabrala obrátky, uslyšeli jsme kvílivý tón flétny, linoucí se nad sykotem a duněním chřesti del a bubnů. Na malé nádvoří, jehož jednu stranu tvořila skalní stěna, dopadl kužel světla. V nedalekém stavení se odhrnul závěs a v osvětleném obdélníku dveří se objevil mladík. Jeho prsty kmitaly po otvorech flétny, kterou držel u rtů. Viděli jsme ho poprvé. Mohlo mu být takových patnáct let, byl štíhlý, černovlasý a měl divoký pohled - nádherná bytost, oděná pouze do krátké lněné bederní zástěrky. U pasu mu visela zlatá dýka. Zdálo se, že vesničané jsou jím uchváceni a že ho sledují s úctou. Chvíli zůstal stát ve světle a těšil se jejich pozornosti, nepřestával však hrát. Potom vykročil, aby se přidal k ostatním hudebníkům. Hlavou mi probleskla neodbytná vzpomínka na Redfielda, jak se vynořuje z marťanské noci a hraje přitom na rákosovou flétnu, aby oslavil svatbu Billa s Marianne; Redfield a chlapec si byli velmi podobní, jeden byl stejně divoký a nebezpečný jako druhý.
Z téhož stavení (jak jsem pochopil, musel to být příbytek kněžky) vyšly čtyři mladé ženy. Měly volánové sukně a otevřené živůtky, stejně jako předtím Diktynna. Žádné jiné ženy, které jsme viděli, se takto neoblékaly. Zavěsily se do sebe a začaly tančit, zatímco hudebníci zrychlili rytmus.
Byla to rychlá a pronikavá hudba, ale přitom melodická a valící se ve spletitých liniích. Nic podobného jsem ještě neslyšel. Jako by navíc zněla dráždivými tóny půltuctů středovýchodních kultur naší doby - byla neklidná, hypnotická, provokativní a květnatá zároveň.
Hudba zpomalila. K ženám se najednou připojili čtyři mladí muži, na sobě měli ten nejskromnější starobylý úbor, jaký tento obřad vyžadoval - vypouklý kožený poklopec a v podstatě nic víc. Muži a ženy se chytili za ruce, utvořili kruh a několik minut společně předváděli pozoruhodný majestátní tanec. Namalované oči svítily, rudé rty se usmívaly, černé kadeře se vznášely.
V paměti mi cinklo. Jedna pasáž Iliady…, ale nedokázal jsem si ji připomenout. Koneckonců, tohle nebyl žádný královský obřad z doby honosných paláců, ale obyčejná vesnická slavnost.
Tempo hudby se znovu zrychlilo a krátce nato ženy odběhly pryč. Do kruhu zbylých mužů někdo vhodil kožený míč. Ti ho chytili a se smíchem a s výkřiky si s ním začali házet. Vyskakovali do výšky, otáčeli se ve vzduchu, skoro až zázračně zachytávali míč i v těch nejnemožnějších pozicích… V ošidném světle se to celé zdálo být něčím víc, než čím ve skutečnosti bylo - totiž oslnivým, dobře secvičeným představením.
Tentokrát nabyly mé vzpomínky konkrétnější podobu: nebyla to scéna z Iliady, ale přímo z Odyssey. Během Odysseova pobytu u Fajáků mu hostitelé pro pobavení předvedli míčovou hru jinochů, kteří "…tančili po žírné zemi, střídali rej a mladíci druzí, co na hřišti stáli, do taktu tleskali k tomu, čímž vznikal tam veliký lomoz." Jako zde.
Tanec pokračoval, ale tempo a melodie se měnily, a tu a tam také účinkující. Nakonec všichni původní tanečníci zmizeli a nahradili je dobrovolníci z řad vesničanů - muži s ženami a malé děti. Byli sice méně obratní, rozhodně však byli stejně zanícení. Nejsmělejší byli ti nejstarší, kteří si tak připomenuli staré časy.
Jídlo a pití nás, "návštěvníky z nebes a moře", pomalu uspávalo. Z letargie nás vyburcovalo až překvapivé ticho. Hudba zmlkla.
Zástěna primitivní svatyně se znovu odhrnula a za ní se objevila Diktynna, vůbec poprvé od začátku slavnosti. Její šaty byly stejného stylu jako ty předešlé, ale zářily novotou; odložila zlatou korunu a vlasy měla na zátylku stažené šátkem. Po jejím boku stál chlapec, který hrál prve na flétnu.
Malé procesí postoupilo do středu lampami osvětleného nádvoříčka; chlapec a hlavní taneční pár nesli v rukou barevné hliněné skříňky. Diktynna krátce pozdvihla ruce v obřadném gestu na znamení úcty. Nejprve se rozhlédla kolem sebe, potom pohlédla k nám a řekla (řečtinou, která tentokrát zněla mým uším naprosto čistě): "Přátelé, byli jsme poctěni návštěvou nebeských hostů. Uvítejme je proto dary, jak nám náleží."
Kradmo na mě pohlédla a výraz, který se jí přitom objevil v očích, se mi příliš nelíbil. "První dar je pro Herma, posla bohů, jehož chodidla - na nebeských stezkách tak neomylná a rychlá, jak jsem tolikrát slýchala od Achajců - doznala dnes na našich kamenitých stezkách bolestivé újmy."

Tanečnice postoupila vpřed a před lavici, na níž jsem seděl, položila jednu z hliněných truhel, otevřela ji a ustoupila. Zaváhal jsem, ale potom jsem sáhl dovnitř a vytáhl jsem z truhlice pár vysokých šněrovacích opánků, překrásně zhotovených z vláčné, nazlátlé hovězí kůže. Zdvihl jsem je do výše, aby je mohli ocenit i ostatní. Mé gesto se setkalo se souhlasným mručením; několikrát jsem zaslechl vyslovit něčí jméno a všiml jsem si, jak se někteří lidé dívají na shrbeného muže, který zřejmě opánky vyrobil.
Po chvilce uspěchané konzultace s mým překladačem jsem přednesl řeč, kterou jsem považoval pro tuto situaci za adekvátní: "Blahoslavení hostitelé, děkuji vám za tyto nádherné opánky a slibuji vám, že v čase nutnosti budou stále se mnou. Jsou zhotoveny tak poctivě a umně," uznale jsem kývl hlavou na domnělého řemeslníka, "že jsem přesvědčen o jejich dlouhověkosti, a vím, že zůstanou v bezvadném stavu, dokud je budu potřebovat - což, soudě podle mých předchozích zkušeností, může trvat stovky nebo tisíce, ba dokonce bezpočet let."
Diktynna přijala mé prohlášení se skeptickým povytažením obočí a zachytil jsem i udivené postranní pohledy mých spolubohů, ale vesničané odpověděli mručením, v němž se vedle úžasu ozývalo, jak jsem se domníval, i uznání. "Velmi výmluvně řečeno… Obrobijče," poznamenala Diktynna, připisujíc mi další z Hermových přídomků - ten nejnevhodnější. Potom obrátila své široce otevřené oči k Redfieldovi. "Ó strašlivý Poseidone, Zemětřase, vládce větru a vlnobití…" V mých uších zněl její klidný hlas jako čirý výsměch. "Při své návštěvě, jako v minulosti téměř pokaždé, jsi nám ukázal drobnou ukázku své nepochybné moci, za kterou jsme ti samozřejmě neskonale vděční. V době naší slávy bychom na tvou počest přirozeně porazili hekatomby dobytčat a nabídli ti koráby plné pokladů. Žel…," skromně si odkašlala, "časy i okolnosti se mění, a to, co ti můžeme nabídnout, ty nepotřebuješ…, ale kdo jiný než právě ty může takovýto dar ocenit?"
Mladík vykročil vpřed a položil před Redfielda další truhlici. Redfield z ní vytáhl vrhací rybářskou síť. Už na první pohled bylo zřejmé, že je to unikátní předmět; její osnova byla zhotovena z vlákna pevného a lesklého jako hedvábí a oka byla tak jemná, že jimi Blake neprostrčil ani malíček. Olůvka po jejím okraji tvořily malé vyřezávané bílé kamínky, ve kterých jsem poznal staré minojské pečetní kameny, použité k novému účelu.
Redfield pozdvihl dar nad hlavu, stejně jako prve já; ticho, které po jeho gestu zavládlo, bylo zpočátku poněkud hrozivé. Byla to nepochybně zcela unikátní věc - nesmírně drahocenná jak pro své stáří, tak díky starožitným pokladům, které ji zdobily; muselo jít o obětinu z vesnické svatyně.
Tak jako předtím identifikovaly významné pohledy a mručení člověka, který ji vyrobil. Vypadal jako scvrklý stařec, ale jak jsem mohl já, člověk z doby léčiv zpomalujících stárnutí poznat, zda je těmto vysušeným stařešinům devadesát nebo padesát let? Vzpomněl jsem si, že když odešly tanečnice, tento muž sice nepropadl všeobecnému trojčení, ale potácivě se pokoušel o několik tanečních kroků.
Diktynna poznala, že víme, kdo dar zhotovil, ale to také bezesporu byl její záměr. Chápal jsem to jako její odpověď na laciné triky, kterými Redfield prve napadl její autoritu. Cožpak boha dělají laciná kouzla? Jako by říkala: My všichni tady jsme lidé. Pokud nedokážete projevit úctu obyčejnému lidství, jakým právem se dožadujete naší úcty?
Redfield chvíli mlčel a prohlížel si síť. Ani trochu jsem mu nezáviděl. Neexistovala žádná slova, která by vyvážila přijetí této oběti, o kterou by takto vesnice přišla, ale současně ji ani nemohl odmítnout.
Potom Redfield vyskočil na nohy - k mému úžasu, neboť já sám jsem byl po dlouhém sezení doslova ochrnutý, a Redfield seděl s nohama zkříženýma pod sebou stejně dlouho jako já. Přihlížející vesničané překvapeně vydechli. Chvíli se nehýbal. Pohledy všech lidí, co jich na plateia bylo, směřovaly k němu. A potom začal tančit.
Téměř na celou minutu zavládlo naprosté ticho. Redfield tančil pomalu, veden nějakým vnitřním rytmem. Jeho tanec imitoval některé kroky domorodých tanečníků, ale větší část jeho kreací tvořil eklektický, moderní řecký tanec - několik kroků sem, vykopnutí nohou, efektní krok zpět, a tak dále, až postupně obtančil kruh kolem Diktynny a její suity. Po celou dobu měl ruce nad hlavou; namísto spolutanečníkovy ruky nebo šátku držel lesknoucí se rybářskou síť, která mu nejprve padala jen přes ramena, ale postupně mu zakryla obě paže.
Jako první se přidali bubeníci a potom ostatní hudebníci, všichni kromě chlapce. Zpočátku zlehka, potom jim však Redfieldovo zanícení dodalo odvahy, jejich odvaha zase pobídla jeho a on zanedlouho skákal a kroužil v mihotavém světle v takovém rytmu, že jím uchvátil celé své obecenstvo, včetně mě. Podmanivá hudba zanedlouho Redfielda vynesla do extatických výšin. Všiml jsem si, jak je Diktynnin hoch neklidný, jako kdyby odolával pokušení popadnout flétnu, nebo se snad dokonce k Redfieldovi připojit. Diktynna mu prudce stiskla zápěstí, aby ho zarazila.
Jak se Redfield točil, nechal síť sklouznout z ramen do rukou. Rozevřela se jako květina, jako koral, zářící v měkkém světle lamp, jako podmořský přelud. Jeho lesklé dlouhé vlasy se rozpletly a rozletěly se mu kolem hlavy. Jeho černé asijské oči byly napůl přivřené extází. Jeho chitón se uvolnil. Hluboký dech mu rozšířil plíce… a otevřel štěrbiny zaber pod jeho žebry.
Viděli to všichni. Rysy Diktynnina obličeje se na okamžik zbortily. Už si nebyla tak jistá, koho má před sebou, vzpamatovala se však rychle. Její svět byl plný nymf a elfů, kterým musela dennodenně přinášet smírné oběti; byla i nadále pevně přesvědčená, že nejsme žádní bohové, a proto byla hluboko ve svém nitru docela klidná.
Redfield ukončil svůj tanec skoro stejně náhle, jak ho začal. Chvíli tiše stál a nakonec se hluboce uklonil starému muži, který síť vyrobil. Pot z něj jen crčel a hruď se mu dmula, ale na své místo mezi mne a Troyovou se vrátil s ledabylou důstojností. Beze slova se posadil. Zástupy vesničanů šuměly náhlou bázní a obdivem.
Diktynna z Redfielda nespouštěla oči; její uznání bylo stejně němé jako jeho hold.
Potom se obrátila k Troyové, k ní však přistupovala znatelně uvážlivěji než ke mně a k Redfieldovi. "Afrodité, jež jsi zrozena z mořské pěny, hledáme ve svém nitru důvod, proč jsi nás se svými božskými přáteli poctila svou návštěvou…" Tentokrát zněla její slova upřímně. "Nedokážeme změřit hloubku tvých záměrů. Bohyni přirozeně přísluší ovládnout se - dokud jí rozmar či úmysl nepřikáže zvolit jinou cestu."
Diktynnin jinoch postoupil vpřed a položil před Troyovou poslední truhlici. Jeho oči, obkroužené černou linkou, se na

ni upřely s mužnou vyzývavostí. To, že byl vlastně ještě chlapec, ho paradoxně činilo nebezpečným.
Uvědomil jsem si (vlastně to byla jen taková hypotéza), že bůh-chlapec, tak často zobrazovaný s krétskou bohyní, býval ztotožňován s Diem, a někdy také s Dionýsem.
Výzva zračící se v pohledu jeho nalíčených očí byla skutečně nebezpečná a jednoznačná. Kdyby Troyová odvrátila zrak jako první, byla by v této válce pohledů poražena. Třeba tato "hra" neměla tentýž náboj jako v naší době, ale to, co jsme prozatím viděli, nasvědčovalo spíše opaku. Na druhou stranu, kdyby jeho pohled vydržela příliš dlouho, kdo ví, co by následovalo?
Troyová to vyřešila hravě. Zatímco se mu dívala do očí, její prsa se vzedmula. Chlapec znejistěl a sklopil zrak.
Redfieldovi se při tanci otevřely žábry, ale jelikož jimi nedýchal, přívodní otvory zůstaly zavřené. Troyová ovšem úmyslně na okamžik rozevřela oba otvory po stranách klíčních kostí. Ukázala mu živé maso. Když chlapec do silně prokrvených propastí pohlédl, s pobledlou tváří rychle ustoupil. Ještě se zmohl na krátkou úklonu a pak zaujal své místo po kněžčině boku. Nikdo jiný neviděl, co ho vylekalo.
Troyová sáhla do hliněné truhlice a vytáhla z ní zrcadlo se slonovinovou rukojetí, zdobenou rytinami květin, jehož plochu tvořil leštěný bronz. Chvíli se na sebe dívala - neostrý, měkký bronz musel v matném světle svící odrážet lichotivý obraz. Usmívala se.
Já jsem si mezitím prohlížel zadní stranu oválného zrcadla, pokrytou rytinami nahých bohů a bohyní. Byl to nepokrytě sexuální obraz, naprosto nezaobalený, řekl bych piccasovský. Troyová pozdvihla zrcadlo do výše, aby ho viděli také ostatní. Ze zvědavých pohledů a zdvořilého mručení bylo zřejmé, že stejně jako u předešlých darů jde o cenný předmět, který však nevyrobil nikdo z obyvatel vesnice. Výroba zrcadla vyžadovala nejenom příslušné technické prostředky, musel pro ni být i důvod - smysluplné využití se pro ně našlo jen v paláci nebo ve městě. Bylo několik století staré.
"V těchto nádherných hlubinách vidím ty, kteří přišli před námi," řekla Troyová. Přiložila zrcadlo nejprve ke své vlastní tváři a potom ke tváři Diktynny. "Bohyně, jsi jako my," řekla jí. "Ty, tvůj chráněnec i tvůj lid, všichni jste jako my."
Znenadání se Troyová zvedla, a než se Diktynna stačila vzpamatovat, uchopila kněžku za ruku. Druhou rukou pokynula nejprve hudebníkům a potom kývla mně a Redfieldovi, abychom se k ní připojili. Za několik okamžiků už tančili všichni, celá zapadlá vesnička přilepená na skalnatý štít, namířený ke hvězdám.
Na Zemi se proslýchalo, že Troyová kdysi tančila, ale já jsem nikdy takovým řečem nevěřil. Inspektorka Komise kosmické kontroly a baletka? Ale mýlil jsem se. Nenacházím slov, abych vylíčil to, co jsem té noci viděl, vím jen, že se Troyové podařilo zahalit nás všechny do pavučiny všeobecného pohybu, při němž rozdíl mezi bohy a lidmi téměř zcela vymizel. Nakonec nám předvedla něco, s čím nemělo Redfieldovo dřívější atletické vypětí nic společného a co patřilo na zcela odlišnou uměleckou úroveň.
Byla opravdu úžasná.

22

Přes nohu se mi plazil had.
Čas se na okamžik jako by zastavil. Místnost zaplňovalo nepřímé světlo úsvitu, odrážející se od šedivých kamenných zdí a od udusané hliněné podlahy načervenalé barvy. Troyová a Redfield přece usnuli vedle mě? Nikde jsem je však neviděl. Zaslechl jsem naříkavé hrdličí vrkání; na úzkém okně nad soškami bohyně seděl párek štíhlých, šedohnědých ptáků. Z nějakého hlubokého zákoutí mé paměti vyplavala domněnka, že příchod hrdliček značí přítomnost bohyně.
Svatyni tvořila jedna nízká místnost, rozdělená mohutným sloupem na dvě poloviny. Uprostřed stála nízká lavice a na ní ležely dvě malé, hliněné podobizny jí samotné - podoba však nebyla příliš věrná. Před nimi ležely na zemi obětní police s reliéfy vlnících se hadích těl.
Skutečný had, který se plazil po mé holé noze, mi připadal obrovský, ačkoliv teď se domnívám, že byl nanejvýš metr dlouhý - zato však byl velmi zaoblený a slizký, s růžově se třpytícími šupinami. Neprozřetelně jsem se uložil přímo mezi hadí díru v rohu zdi a misku s ptačím vejcem, den starou parmicí a s mlékem, položenou před oltářem. Had se plazil ke snídani a já jsem ho zjevně ani trochu nezajímal; lidé tady museli spávat často.
Mohli mi něco říct, postěžoval jsem si v duchu. Když se had odplazil, celý jsem se otřásl.
Vesničané by s námi nejraději byli strávili celou noc, ale když nás Diktynna odvedla do svatyně, postupně se vytratili do svých domovů. Celé hodiny jsme potom s bohyní a s mladým bohem rozmlouvali, dívali jsme se ve světle hliněných lamp jeden na druhého a vyprávěli jsme si příběhy, zatímco muž s lyrou, jediný další člověk v místnosti, pokračoval ve hraní. Ve zdánlivě bezedném džbánu bylo mladé a trpké víno, na rozdíl od řeckého obyčeje neředěné. Zaznamenal jsem všechno, co jsem slyšel, každou banální anekdotu, každou užaslou reakci. Netrvalo dlouho a můj překladač mluvil a rozuměl minojsky tak, jako kdyby se na Krétě "narodil".
Jeden z příběhů nás ohromil nejvíce. Vyprávěl ho samotný harfeník. který se jmenoval Cermon. Byl to příběh o Próteovi, starci z moře, ve kterém jsem poznal jinou událost, která měla jednoho dne najít své místo v Homérově Odysseji. Cermon umístil svůj příběh na východ od pobřeží Kréty, zatímco Homér na ostrov Faros. Faros ležel samozřejmě v nilské deltě, ale "…tolik as od souše vzdálen, co by ujel klenutý koráb za den, když ostrý vítr ho zezadu pohání." To činí z Kréty nadějnějšího kandidáta. Tak či onak, Meneláos a jeho posádka uvízli po vyplutí z ústí Nilu v bezvětří na ostrově bez pitné vody.
Byli na pokraji smrti hladem, když k Meneláovi sestoupila bohyně Eidothea a prozradila mu, že tišinám unikne jedině tak, že donutí Prótea vykonat jeho rozkaz, recitoval Cermon do tiché písně své lyry.
"Jak ho mám přinutit? Pro člověka je nesnadné přemoci boha," zanaříkal Meneláos.
Eidothea odvětila: "Každým dnem v době polední vychází z hlubin, halí hladinu moře lehkým vánkem, který skryje jeho příchod. Je-li všude bezpečno, vyjde na pláž a vkročí do nehluboké jeskyně. Tam ho následuje stádo lachtanů, dětí moře, a uloží se kolem něj ku spánku. On je všechny spočte a ujistí-li se, že všichni jsou, ulehne mezi ně jako ovčák

mezi své ovce. To je tvá chvíle…"
Podle Cermona (jakož i Homéra) pomohla Eidothea v příslušnou hodinu Meneláovi a třem mužům z jeho posádky obléci se do kůží lachtanů, které předtím sama usmrtila, a uložit se na břeh do písku. Nosní dírky jim namazala vonnou ambrózií, aby přehlušila hrozný zápach.
Próteus vystoupil z moře. V Cermonově verzi měl postavu člověka, ale jeho kůže byla bílá a svraštělá jako kůže chobotnice, a byla pokrytá řasami, které jako by mu vyrůstaly z hlavy a z těla. Pokládal přestrojeného Menelána a jeho druhy za příslušníky svého lachtaního stáda a vstoupil do jeskyně, aniž by jim věnoval větší pozornost. Meneláos a jeho muži vyčkali, až ulehne k odpočinku, načež ze sebe strhli své ohavné pláště a vrhli se na něj.
A zde se Homér a Cermon výrazně rozcházejí.
Podle Homéra byl Próteus zastižen v hlubokém spánku a následoval strašlivý zápas. Meneláos věděl, že Próteus dokáže měnit podobu a že učiní cokoli, aby mu unikl. Začal tím, že se proměnil v hřivnatého lva, potom v hada, potom v pantera a potom v obrovského kance. Dokonce se proměnil v tekoucí vodu (zkuste bojovat s něčím takovým!) a v mohutný strom. "My jsme však s přetrpělivou ho myslí drželi pevně."
Naproti tomu v Cermonově verzi "…zastihli boha v rozpravě s Diovými kněžími. Když je kněží spatřili, zmizeli v hloubi jeskyně. Achajci znejistěli, vyděšeni z toho, že znesvětili svatý obřad. Bůh se k Meneláovi otočil se slovy: "Kdo jsi, že se opovažuješ rušit tyto svaté chvíle?" Řekl to strašlivým šepotem, v němž se ozývalo syčení moře. Meneláos mu vyložil své přesvědčení, že Próteus usmrtil větry, a tak ho i s jeho posádkou zadržel. Obával se, že neuváženě rozhněval některého boha a prosil o odpuštění. Próteus žasl. "Kdo vám to řekl? Kdo vám poradil, abyste mě překvapili a zajali?" Pravda byla taková, že k nim necítil žádnou zášť, a stejně tak nevěděl o žádném bohovi, který by se na ně hněval.
"Co tedy s námi bude?" zaúpěl Meneláos.
"Nezoufej, tvé přání bude vyslyšeno," řekl Próteus. "Zanedlouho sešlu na moře meltemi. Ty se ale musíš vrátit do Egypta a zjistit, kterého boha jsi urazil. Potom musíš podstoupit očistu."
Meneláos se netajil svými díky, ale měl v úmyslu zůstat s Próteem, dokud bůh nesplní slovo a nesešle na moře severozápadní vítr. Próteus se rozlítil a přikázal jim, aby odešli, ale Meneláos a jeho muži tasili meče a odmítli odejít. Próteus jim nejprve spílal v mnoha neznámých jazycích, ale nakonec řekl, že když se o několik kroků stáhnou - jen tolik, aby byli z doslechu - dokončí obětiny pro Dia a hned potom s Meneláem a jeho muži vyjde ven.
Meneláos souhlasil, ale jakmile se Achajci stáhli, Próteus zmizel v hlubinách jeskyně, stejně jako před ním Diovi kněží. Meneláos se vrhl za ním, ale zakrátko se ztratil v bludišti kamenných chodeb. Sklíčený Meneláos se potom se svými muži vrátil na pobřeží.
Ke svému úžasu spatřili v příboji Prótea, vlekoucího za sebou pruhy zelených řas, kterak spěšně plave na otevřené moře. Achajci se vrhli srdnatě za ním. Když už mu byli na dosah, vzneslo se z moře obrovské stvoření. Bylo vypouklé a připomínalo obrovskou purpurovou medúzu, kterou prosvítalo světlo; z břicha jí visely tisíce chapadel.
Meneláos se dostal až k samotnému Próteovi, ale v okamžiku, kdy po něm sáhl, proměnil se bůh v obrovskou mořskou bytost, v kluzké šedé stvoření s mnoha chapadly, jako má chobotnice. Meneláovo sevření povolilo, hladina se zpěnila a nesmírné stvoření, které Próteus přivolal, se potopilo zpátky do hlubin a zmizelo.
V tu chvíli se Cermon odmlčel, měl jsem pocit, že studuje Redfieldův-Poseidonův výraz. Potom příběh rychle dokončil. Brzy po Próteově útěku se zdvihl severozápadní vítr. Meneláos pochyboval o tom, že bůh dostál slovu, protože právě nastalo období meltemi. S větrem v zádech se však přesto vrátil do nebeských vod Nilu a po usmíření nesmrtelných bohů doplul na příhodném větru, seslaném věčnými bohy, do rodné země.
Troyová, Redfield ani já jsme nevěděli, co říct, ale byli jsme značně znepokojeni tím, co vyplývalo z Cermonova příběhu. Krátce potom rozhovor uvázl a my jsme se ve svatyni, nejprostornější hostinské jizbě ve vsi, uložili ke spánku.
Měkké přítmí rozčísl jasný paprsek denního světla a plentou ve dveřích vstoupil dovnitř Redfield, následovaný Troyovou. "Pokud máte svůj božský měchýř plný, po cestičce vlevo dolů je šikovné místečko, kde si můžete ulevit. Škoda že jsme z našeho mračného Olympu nevzali trochu vonné ambrózie."
"A z obecenstva si nic nedělejte," dodala Troyová, když jsem vykročil ze dveří. "Ať mají trochu radost."
Velmi vtipné. Učinil jsem, co bylo v mých silách, abych si udržel trochu soukromí před houfem dětí, které mě doprovázely až na zmíněné místo. Ale bez ohledu na obecenstvo - bylo na tom něco divoce povznášejícího, když tak člověk za chladného blankytného rána močil ze skály, tyčící se sedm set metrů kolmo nad mořem…
Po návratu do svatyně jsem tajně pozoroval stádečko agrimi, skotačící na prudkých svazích za hradní věží, a kri-kri, krétské kozorožce, druh divokých koz, posvátná minojská zvířata, která byla v naší době kromě zoologických zahrad k vidění už jen málokde. Mohutné obloukovité rohy samců daly podle některých zdrojů vznik legendě o rohu hojnosti. Samice zase byly inspirací pro vznik kozy-nymfy, která odkojila malého Dia - tedy původní Amalthey.
Byli jsme rádi, že jsme ve svatyni sami a že si můžeme porovnat své postřehy z předešlého dne. Cermonova pověst o Meneláovi a Próteovi nám dostatečně jasně potvrdila, že tady Nemo skutečně byl - možná před sto lety, možná před dvěma sty lety a možná i dříve. Žádný jiný popis nemohl být jednoznačnější. A bylo jasné, že mu pomáhají amaltheánští tradicionalisté.
Jak přežil? A co bylo jeho záměrem? Kdo byli ti "Diovi kněží", se kterými komunikoval? Troyová si už odpovědi stačila domyslet, ale můj hlemýždí mozek, od přírody neochotný zaobírat se konspirativními teoriemi, tak pohotový nebyl.
"Nemo nás zase předešel, jako už tolikrát," řekla.
"Ještě stále nás může zničit," řekl Blake.
"Jak to myslíte?" zeptal jsem se znepokojeně.
"Naše světoloď, její primární verze, počátek všeho, co se musí později přihodit, spí v ledu poblíž Jupiteru. Je tam už patnáct milionů let, od posledního příchodu Nemesis. Je bezbranná, zranitelná."
Chvíli jsem uvažoval o tom, ve které světolodi jsme vlastně letěli my, ale musel jsem zareagovat na Blakovu přímou

narážku. "Chcete snad říct, že ji Nemo a tradicionalisté můžou jednoduše zničit?" Jímala mě hrůza.
"Třeba to už udělali."
"Zničili světoloď?"
"Třeba už mnohokrát," řekla Troyová.
"Ale ne v této realitě," dodal Blake. Řekl bych, že to znělo spokojeně.
"Ano i ne," opravila ho Troyová. "Potenciálních realit je mnoho, ale realita je jen jedna. Teď už je jasné, že si to uvědomil i Nemo - ví, že žádný pokus o zvrácení minulosti nemůže být úspěšný a že jediný způsob, jak nás zničit, je spojit se s námi a stát se, byť proti své vůli, naším spojencem."
"Co tím prokristapána chcete říct?" Nechápavě jsem kroutil hlavou.
V tu chvíli však vstoupila Diktynna se svými akolyty a přinesla nám na podnose chléb s jogurtem a fíky. V ranním světle ani nevypadala jako bohyně, spíš jako třicetiletá žena, která má za sebou těžký život. Ale toho rána jsme tak museli vypadat všichni. Rozuměli jsme si beze slov: Bohové by bez lidí, kteří by je při příslušných příležitostech zosobňovali, ztratili všechen svůj vliv na lidské záležitosti…

Když jsme v poledne opouštěli Heftii, krétskou vesničku, a když naše medúza stoupala rozvážně k obloze, její obyvatelé nám z vrcholu své skalnaté pevnůstky zběsile mávali.
Během týdnů, které následovaly, naše medúza křižovala divoké a úrodné kraje pozdní doby bronzové. Jak byly neposkvrněné, jak blaze liduprázdné! A jak vzácné byly naopak ostrůvky civilizace, roztroušené v těchto velebných pustinách! Postupně jsem přivykl způsobu myšlení Redfielda a Troyové, mých znovuobjevených přátel. Začal jsem chápat rozsah práce, kterou vykonali, jakož i nebezpečí, které nám stále hrozilo…
Nemo zavítal do Egypta před námi. Objevil se tam v doprovodu "zahalených božských poslů", aby vzdal poctu faraónovi, králi a velekněz v jedné osobě, a předal mu dary v podobě nožů zhotovených z "božského kovu" a opojného nápoje ve skleněných nádobách. Egyptským kněžím zase graficky znázornil, odkud on a jeho druhové pocházejí - z Jižního kříže.
Na území Izraelitů byl před námi také. Přílet i odlet jeho medúzy zaznamenal jeden věšteckými schopnostmi obdařený nabi, který ji popsal jako ohnivá kola na obloze.
Nemo nás předstihl i v Etiopii, v Arábii, v Babylonu, u Indu, v Číně…
Zatímco my jsme zaznamenávali jazyky a texty doby bronzové, Nemo měl plné ruce práce s výrobou Učení, s těmi starověkými zkomoleninami, které měly jednoho dne poskytnout důvod pro jeho existenci. A všech těch hrůz, na kterých byla tato existence vystavena.
Někdy v tu dobu jsem konečně pochopil amaltheánský program - tedy program našich Amaltheanů, těch, kteří zastávali adaptabilitu a kteří se rozhodli uplatňovat jakýsi pružný a zodpovědný správcovský dozor. A co bylo snad ještě důležitější, začal jsem chápat i soukromý program inspektorky Troyové: zachránit vesmír v takové podobě, jako ho chápeme my (nebo alespoň ona).
"Nemo nás tady chtěl zastihnout a zničit," řekla mi. "Ale netrefil se."
"Jak to, že se netrefil? Náhoda?"
"Světoloď není jako stroj času moc přesný přístroj - stačí malá chybička a napravujete ji celé měsíce nebo dokonce roky. Možná se o to dokonce pokusil víckrát, ale dříve nebo později si uvědomil, že naše světoloď tam na nás celou tu dobu čeká. Myslím u Jupiteru. A i když možná přesvědčil své amaltheánské přátele, aby ji zničili, brzy si musel uvědomit, že se tím vlastně nic nezměnilo. Kolik světolodi zničí, o tolik víc jich bude."
"Jak je to možné?"
Její odpověď mi připadla nesmírně zvláštní. "Protože jsme stále uvnitř časové smyčky," řekla. "Asi jsem to měla pochopit dříve. On to evidentně pochopil."
Moje otevřená ústa, moje němá otázka stačila na to, aby bez vyzvání pokračovala. "Vytvořil se vlnový balík potenciálních realit, který prozatím nejde zredukovat." Spěšně vysvětlovala dál, aby nezabředla do podrobností. "Nemo chápe stejně dobře jako my, možná lépe, že jeho jediná naděje, jako i naše jediná naděje, je uvést vesmír co nejvíce do původního stavu. Musíme ho nechat vyřídit si své záležitosti. Myslím, že to udělá dobře. A my musíme zase dokončit svůj úkol - náš vlastní Mandát."
Odešla a já zůstal sám s otevřenou pusou.
O několik týdnů později nadešla chvíle, kdy jsem amaltheánským inteligentním přístrojům diktoval obsah našich jazykových studií z bronzového věku a díval jsem se, jak ryjí do tabulek z diamantového skla podivné znaky a vedle nich jejich amaltheánské ekvivalenty. Jak tabulky postupně dostávaly výslednou podobu a já je začínal poznávat, přidal jsem, veden náhlým popudem, několik závěrečných znaků - elegantní hebrejské A, několik rychlých klínovitých tvarů jako na sumerských hliněných tabulkách - a před mýma očima se objevila konečná podoba Venušských tabulek.
Konečně jsem pochopil, co měla Troyová na mysli. Museli jsme vytvořit svět, jaký jsme znali my. Zaznamenali jsme jazyky doby bronzové a teď jsme je museli někam "založit". A já jsem věděl kam - koneckonců jsem to byl přece já, kdo Venušské tabulky objevil. Jenom jsem prozatím nevěděl, jak k tomu dojde…
Medúza nás potom vynesla až do hvězdných výšin, kde na nás čekala naše světoloď - nebo jedna z jejích dvojníků. O dva dny později jsme se vnořili do jedovatých mračen oxidu siřičitého nad povrchem Venuše.

23
V místech pod námi kdysi bývaly korálové útesy, husté a rozpínající se do rozvětvených, sukovitých struktur, a to i v mnohem větších hloubkách, než je tomu v pozemských mořích, protože venušské oceány měly v těch dobách povrchovou teplotu blízkou bodu varu, a korali, kteří milují teplou vodu, nikoli však vřelou, museli hlouběji.

Ty doby však už byly dávno pryč. Vzduch na úrovni terénu byl teď stejně těžký jako voda a byl tak horký, že by roztavil olovo. Atmosféra byla temná, načervenalá a hustá tak, že zaoblený horizont ležel jen několik stovek metrů před námi.
Za někdejšími koloniemi korálů (zčernalými horami, jejichž původní podobu jsme znali pouze my) jsme narazili na mírně se svažující mořský břeh. Stejně dobře to však mohla být měsíční krajina, protože proudy lávy a přílivové vlivy dosud zcela nesmazaly okraje kráterů, z nichž se mnohé dotýkaly jeden druhého a podávaly svědectví o neochabujícím bombardování kosmickými objekty všech velikostí. Cvičené a vnímavé oko však přesto dokázalo postřehnout některé detaily, svědčící o tom, že se zde podmořské organismy kdysi živily zbytky přinášenými líným proudem ústící řeky; obrysy vymletého koryta byly na skále stále ještě viditelné.
Byli jsme uvnitř bývalého podmořského kaňonu. Nad našimi hlavami se kdysi v souběžných řadách hrnuly vlny k pobřeží, proti proudu ústící řeky. Po obou stranách skály, která tvořila základnu vysokého kolmého útesu, se válely zvápenatělé schránky měkkýšů.
Znal jsem ty útesy, znal jsem je dobře. S mým přítelem Albertem Merckem, který se mě později pokusil zavraždit, jsme kdysi tyto hory projeli v obrněném venušském vozidle. Tady nás zastihlo zemětřesení a kamenná lavina, tady nás Troyová zachránila před smrtí. Myslím, že tehdy by se moje smrt byla Merckovi ještě vyplatila; jediné, čeho dosáhl při svém pozdějším pokusu o můj život, bylo, že při něm sám zahynul, a navíc zničil spoustu drahocenných záznamů.
Proti mému očekávání se mi však podařilo je rekonstruovat. A nyní je tedy přivážím v jejich původní podobě, tak jak byly vykovány v hlubinách světolodě.
Medúza, ve které jsem se vezl, byla poněkud odlišná od všech těch, na které jsem si už stačil zvyknout. Její vnitřní stěny zářily načervenalou barvou lososích jiker; celý prostor plavidla byl rozdělen na nespočet vaků či komor, pevných bublin různých velikostí, a v každé z nich byly nejasné obrysy života. Každý byl jiný. Jeden živočišný exemplář vedle druhého.
A nebyli to jen mořští tvorové, ačkoli těch tam byly stovky. Některé z nich jsem znal ze Země - medúzy, mořské okurky, škeble, ježky, houby, koraly, červy, šneky a tisíce druhů ryb, ale jiní na Zemi nepatřili nebo už vyhynuli. Byli tam i živočichové souše a vzduchu, obojživelníci a plazi, stejně jako ohromující sbírka hmyzu a členovců, a také několik kožnatých, okřídlených tvorečků, kteří se stejně jako mořské medúzy vznášeli v deštěm prosyceném větru. Byly tam mechy, kapraďorosty a řasy, některé byly dost velké, aby z nich na Zemi vznikly pravěké uhelné bažiny, jiné okem nepostřehnutelné…
Nepochyboval jsem o tom, že naše archa obsahovala rovněž kompletní sbírku mikroorganismů. Mezi jejími nesčetnými exempláři se našlo mnoho věcí, které žádný pozemšťan nikdy neviděl a nikdy neuvidí. S výjimkou mě… Viděl jsem je tehdy v jeskyni, na kterou narazil náš důlní robot, a my s Merckem jsme se ji vydali prozkoumat. Zajímaly nás v první řadě tabulky. Rostliny a živočichové, to byla spíše taková prémie.
Medúza začala pomalu stoupat. Obloha zčervenala a tmavé stěny kaňonu ubíhaly kolem nás tak blízko, že se jich medúza lehce dotýkala. Pokusil jsem se představit si, jak asi toto místo vypadalo před třemi miliony lety, kdy z nebe padaly přívaly deště a ze skal tekly nesčetné stužky vodopádů. Dole se valil říční proud, lesknoucí se stříbřitým odrazem modrobílých mraků, ženoucí se přes uhlově černé kameny a rozlévající se mezi obrovské naplavené hromady klád, stromovitých kapradin a velkých vláknitých přesliček, zpevněných nánosy černého bahna, vějířovitých listů a mechu odtrženého od zatopených stěn rokle, za tím vším pařící se tůně s naplavenou vegetací…
Za tisíce milionů let by si řeka prorazila cestu těmito porostlými čedičovými útesy, podemlela by kameny, rozmělnila by je na štěrk, ten zase na písek a písek by zanesla do moře. Prosekala by si cestu ložisky staršího organického materiálu, uhlím a koraly, pozůstatky doby, kdy moře sahalo výše.
Tady, někde blízko. Musíte nám ukázat kde…
Díval jsem se na rozpadlé řečiště vinoucí se mezi zužujícími se stěnami rudočerných skal, lesknoucích se hladkou kovovou patinou dávného deště, a zmítal jsem se v pasti, kterou mi mozek uchystal. Pokoušel jsem se rozpomenout, kde a v jaké době skutečně jsem.
"Tohle je to místo," řekl jsem. "Za tím ohybem, pod tím útesem."
Amaltheané se na nic víc neptali. Medúza se rychle přesunula k označenému místu a zastavila se. Pod námi nastal nějaký neviditelný pohyb - cítil jsem jeho vibrace, ale neviděl jsem nic z toho, co se dělo.
Hloubili dutinu, aby do ní vložili biologické vzorky a spolu s nimi i tabulky z diamantového kovu, popsané starověkými texty ve třiačtyricetiznakové amaltheánské abecedě. Dávali je tam, kde jsme je měli s Merckem za tři tisíce let najít. Venušské tabulky, které jsem rozluštil a za jejichž sepsání jsem byl také největší měrou zodpovědný…

Zakrátko jsem byl zpátky na palubě světolodi. Ale které světolodi? A který Forster? Která z konkurenčních realit bude vítězná? Řítili jsme se rojem komet vstříc černé díře. Jak už přítomnost komet napovídala, náš cíl ležel blízko přísluní. Během dvou světelných měsíců se světoloď vnořila do maličké zářivé koule zdeformovaného časoprostoru… a okamžitě se zase vynořila.

24
"Nechápu, kde teda světoloď během všech těch dobrodružství byla," ozve se velitel. "Jednou obíhá kolem Jupiteru, chvíli nato na vás čeká na Zemi…" Připojil se k ostatním, kteří seděli na koberci kolem zbytků studené večeře.
"To je zajímavá otázka, a existuje na ni hned několik odpovědí," odpoví Forster. "Jak je vidno, naše světoloď se v tu dobu už stačila rozdělit…"
"Rozdělit?" Ari se tváří pobaveně.
"Rozdvojit, roztrojit, prostě zmnohonásobit."

"Zmnohonásobit!" žasne Josef.
"Prakticky vzato, světoloď byla tam kde vždycky. Zatímco my jsme se hrabali v temném středověku na pobřeží Egejského moře, naše světoloď kroužila ve čtvrtém Lagrangeově bodě kolem Země. Ovšem původní světoloď kroužila v ledu kolem Jupiteru, a to dlouho předtím, než dostala jméno Amalthea, pod kterým jsme ji objevili."
"Jak je to možné?" stále nechápal Josef.
"Jak mě informovala vaše dcera, přichází Nemesis, Vír, každých dvacet šest milionů let; teď se nacházíme uprostřed této periody. Před třinácti miliony let jsme vletěli do rotující černé díry a ven jsme vyletěli krátce předtím, než jsme do ní vletěli. Potom jsme do ní vletěli znovu, a když jsme se vynořili, byly už světolodi dvě. Potom znovu a znovu… zbytek si zajisté domyslíte sami."
Josef začínal chápat. "A co lidé? Chcete snad říct…" Nedokázal myšlenku dokončit.
Forster to udělal za něj. "Když jsme světoloď poprvé zkoumali, nepotkali jsme sami sebe, nebojte se. Možná proto, že jsme nebyli ve stejné lodi, a možná jednoduše proto, že je na to příliš velká. Když jsem v ní byl naposledy, tak jsem nepotkal ani jednoho z tisíců Amaltheanů, kteří ji obývali. Ale jsem si jistý, že vaše dcera a Redfield věděli, co se chystá. Domnívám se, že to naplánovali spolu s Thowinthou - ale s kterou, to nevím. Thowintha věděla, že během svého dlouhého spánku zapomene skoro na všechno, jen ne na to, že se lidé vrátí a že mezi nimi bude vaše dcera."
Ari nakvašeně zavrtí hlavou. "Linda s vámi byla v době bronzové. Jedna Linda. Vaše vyprávění začíná být na mě příliš divoké."
"Chápu, že jste zmatená," odpoví rezervovaně Forster a pohrává si přitom se sklenici, ve které zbývá ještě trochu whisky. "Představte si, jak jsem musel být zmatený já, když jsem pochopil, že se reality, když už to musím tak nazvat, začaly nekontrolovatelně množit. Vytvořili jsme smyčku uvnitř smyčky. A nebyli jsme první."
"Povězte mi jedno," ozve se velitel. "Zničil Nemo loď na Amalthee nebo ne?"
"Jestli ji zničil, tak ji nahradila další. A jestli zničil i tu, také ji nahradila další. Uvnitř smyčky žádné řešení neexistuje."
Forster pohlédne na velitele. Vysoký muž se najednou obrátí, jako by ho to už nezajímalo, a začne se znovu starat o oheň. Když plameny obživnou, narovná své hubené tělo a řekne: "My víme, co způsobil muž, kterému říkáte Nemo."
Forster se usměje. "Ve vaší organizaci se určitě najdou lidé, kteří si ho spojí se smrtí Mojžíše, Buddhy, Alexandra Velikého, Ježíše, Lincolna, nebo třeba Gándhího."
"V tom případě prokázal lidstvu laskavost," sykne Ari. "Koho by ti lidé zajímali, kdyby se dožili vysokého věku?"
"Sympatie pro ďábla," podotkne Forster.
Velitel z Forstera nespouští své ledové oči. "Pro Svobodného ducha nic výjimečného. A pro Salamandra stejně tak. Řekněte nám…, proč jste tady, proč jste přežil právě vy? Řekněte nám, proč bychom měli věřit, že jste… skutečný."
Forster pokrčí rameny; necítí se nijak ohrožen. "Já osobně jsem měl jen velmi mlhavou představu o věcech, ve kterých jsem očividně hrál důležitou roli. Nebo role. Jen jsem se snažil co nejlépe rekonstruovat, co se mezitím ve skutečnosti na Zemi udalo - tedy pokud je za daných okolností skutečnost to správné slovo…"

5. ČÁST

ZÁŘÍCÍ

25

"A tak se dostáváme do současnosti. Nebe je plné světolodí. Jsou jich stovky. Tisíce. Nekonečně mnoho." Oslnivý rozbřesk za okny prázdné knihovny dával Forsterovi za pravdu. "Ze všech zdrojů, ze kterých jsem při své rekonstrukci čerpal, na mě nejvíce zapůsobilo vyprávění švýcarského inženýra Klause Mullera. Jenom, prosím vás, nikomu neříkejte, že jsem potápěč, řekl mi. Tohle označení nesnáším…"

Jsem hlubokomořský stavební inženýr a potápěčskou výstroj používám asi stejně často jako pilot padák. Většinu své práce vykonávám u videopanelu pomocí dálkově ovládaných robotů. A když už přece jen musím do vody, tak tedy v miniponorce s vnějšími manipulátory. Říkáme jí humr, kvůli jejím klepetům; standardní model dokáže sestoupit do hloubky sedmnácti set metrů, ale některé modely můžou pracovat i na dně Mariánského příkopu - což možná není nejhlubší místo ve Sluneční soustavě, když počítáte některé vodnaté měsíce, ale zaručeně je tam větší vodní tlak než kdekoli jinde ve známém vesmíru. Já osobně jsem tam nikdy nebyl, ale jestli máte zájem, rád vám prozradím, na kolik taková práce přijde. Hrubým odhadem to vychází nový dolar na stopu hloubky plus dalších tisíc dolarů na hodinu práce samotné. Lepší kšeft nikde nenajdete. Jsme jediná firma na světě, která si může dovolit motto: "Jakékoli práce v jakékoli hloubce."
Takže když mi Gončarov zhatil dovolenou, hned mi bylo jasné, že něco není v pořádku s hlubinnou složkou projektu Tirukunámalé - a to ještě předtím, než jsem se od něj dozvěděl, že stavbyvedoucí ohlásili totální kolaps.
Naše firma byla krytá, technicky vzato, protože klient už podepsal předávací protokol, a tím vlastně potvrdil, že jsme splnili dodací podmínky. Tak jednoduché to ovšem nebylo; případný soud bychom sice nejspíše vyhráli, i kdyby se prokázalo zanedbání z naší strany, ale firmě by to dvakrát neprospělo. Tím spíš, že vedoucím projektu v příkopu Trinco jsem byl já osobně.
Druhý den ráno po melodramatickém telefonním rozhovoru s Gončarovem, který se z jeho strany neobešel bez strašidelných dýchavičných zvuků a zlověstného opakování termínů, jsem už byl ve vrtulníku, který mě z Alp, s krátkou zastávkou v Bernu, dopravil do La Spezie, kde naše společnost přechovává méně skladný sortiment.
Když jsem vyřídil záležitosti ve Spezii, zabral jsem pro sebe služební apartmá. Měl jsem telefonický rozhovor s Gertrudou a chlapci, kteří nebyli z mého náhlého odjezdu příliš nadšení. Napadlo mě, proč jsem se raději nestal

bankéřem nebo hoteliérem, nebo se jako každý rozumný Švýcar nedal na hodinařinu. Byla to všechno vina Hannese Kellera a Picardů, říkal jsem si v duchu mrzutě: proč museli s hlubokomořskou tradicí začít ze všech zemí právě ve Švýcarsku? Když jsem zavěsil, uložil jsem se ke čtyřhodinovému spánku, protože jsem věděl, že ve dnech, které mě čekají, si příliš spánku neužiju.
Letěl jsem služebním tryskáčem a brzy ráno jsem byl nad Tirukunámalé. Pod sebou jsem uviděl rozlehlý přístav, jehož složitou povrchovou geografii jsem si nikdy nedokázal pořádně zapamatovat - do toho bludiště mysů, ostrůvků, propojených kanálů a přístavních zátok by se vešlo všechno námořnictvo světa. Na výběžku nad Indickým oceánem jsem uviděl poněkud goticky vyhlížející velkou bílou budovu energetického projektu - reklamní trik, ačkoli ti ze Severokontinentální by to nazvali „styk s veřejností".
Ne že bych našim klientům něco vyčítal; měli všechny důvody k hrdosti, vždyť se jednalo o nejambicióznější pokus o využití termální energie moře.
Nebyl první, ovšem ty předcházející skončily neúspěchem, počínaje kubánským pokusem Francouze Georgese Claude ve třicátých letech dvacátého století, po kterém následovaly další na Havaji a na mnoha dalších místech světa.
Všechny tyto projekty vycházely z jednoho zajímavého faktu - v několikakilometrové hloubce je totiž teplota tropického moře blízká bodu mrazu. Vezmou-li se v úvahu miliardy tun vody, představuje tento teplotní rozdíl obrovské množství energie. Pokus o její využití je tedy vděčný úkol pro energetiky všech zemí, kde jí je nedostatek.
Claude a jeho následovníci se tuto energii pokusili čerpat nízkotlakými parními motory. Obyvatelé severní polokoule, zvláště pak Rusové, kteří v tom byli nejdále, používali mnohem jednodušší a přímočařejší metodu. Už několik století se totiž vědělo, že v mnoha materiálech vzniká elektrický proud, pokud se jeden konec zahřívá a druhý naopak zchlazuje. Ruští vědci se od čtyřicátých let dvacátého století snažili tento termoelektrický jev uvést do praxe. Jejich první zařízení nebyla příliš výkonná, koncem století však učinili zásadní objev.
Technická stránka věci překračovala mé odborné znalosti, a ačkoli jsem instaloval energetické články na chladném konci systému, na vlastní oči jsem je nikdy neviděl, protože je zakrýval stínicí a antikorozní nátěr. Vím jen to, že tvořily rozsáhlou síť, která vypadala jako spousta spojených starodávných parních radiátorů.
Když jsem vystoupil z letadla, čekal mě hlouček lidí, které jsem většinou dobře znal. Zdálo se, že všichni, přátelé i nepřátelé, jsou rádi, že mě vidí. Zejména hlavní inženýr Lev Shapiro, který mě přivítal se zachmuřeným pohledem na tváři…
"Tak jaký máme problém?" zeptal jsem se ho, když nás automatická dodávka odvážela z letiště.
"Nevíme," odpověděl s nezvyklou otevřeností Lev. Mluvil jako absolvent Oxfordu, ale byl to jeden z těch ruských Židů, jejichž předkové vsadili všechno na jednu kartu a koncem dvacátého století se vystěhovali z rozpadající se sovětské říše. Vždycky jsem si myslel, že to byl jeden z důvodů jeho na dnešní dobu přehnaného nacionalismu - vlastně byl větší nacionalista než většina Rusů, které jsem znal. "To právě musíš zjistit," zamručel, "a dát to do pořádku."
„.Tak co se teda stalo?"
"Všechno fungovalo perfektně, i testy na plnou zátěž proběhly v pořádku," odpověděl. "Výkon byl okolo pěti procent odhadovaného výkonu, až do úterka, do jedné hodiny a třiceti čtyř minut ráno." Zkřivil obličej; měl tu hodinu zřejmě vyrytou hluboko do srdce. "Potom začalo prudce kolísat napětí, takže jsme snížili zatížení a jen jsme sledovali měřiče. Nejdřív mě napadlo, že nějaký idiot v kapitánské čepici nabral kabely, víš, jaké s tím byly potíže, abychom se něčemu takovému vyhnuli. Tak jsme zapnuli světlomety a podívali jsme se na moře. Žádná loď tam nebyla. Kdo by taky za jasné, klidné noci kotvil před přístavem?"
Na to se nedalo nic odpovědět, a tak jsem jen mlčky čekal, až bude pokračovat.
Bezmocně si povzdechl. "Nemohli jsme vůbec nic dělat, jenom sledovat přístroje a testovat dál. V kanceláři ti ukážu všechny grafy. Po čtyřech minutách se celý okruh přerušil. Samozřejmě přesně víme, kde k přerušení došlo - přímo na síti, v tom nejhlubším místě, na opačné straně systému," dodal ponuře a ukázal z okna.
Právě jsme projížděli kolem solární nádrže, což je vlastně ekvivalent bojleru klasického tepelného systému. Tenhle nápad si Rusové bezpochyby vypůjčili od Izraelců (kteří se, na to dám krk, narodili v Rusku - občas mě napadlo, jestli si Lev tuhle ironii uvědomoval). Prostě mělké jezero s černým dnem, naplněné koncentrovaným solným roztokem, fungující jako účinný lapač tepla, kde sluneční paprsky přivádějí tekutinu skoro až do bodu varu. Do něj je ponořená horká mříž termoelektrického systému, zabírající každičký centimetr do hloubky tří a půl metru. Odtud vedly mohutné kabely do mé sekce, která byla o sto stupňů chladnější a ležela o kilometr hlouběji v podmořském kaňonu, svažujícím se od ústí přístavu.
"Předpokládám, že jste si ověřili, jestli někde nebylo zemětřesení," řekl jsem nepřesvědčivě.
"Ovšem." Tón v jeho hlase mi řekl, že jsem ho právě nazval hlupákem. "Na seizmogramech nic nebylo."
"A co velryby?" Když jsme před více než rokem instalovali hlavní vodiče, vyprávěl jsem svým technikům o uhynulém vorvaňovi, kterého našli zapleteného do telegrafního kabelu asi kilometr od pobřeží Jižní Ameriky. "Ty můžou taky způsobit velké problémy."
Byl znám asi tucet podobných případů, ale ten náš mezi ně zjevně nepatřil. "To nás napadlo hned potom," zabručel Lev. "Nasadili jsme na to rybáře, námořnictvo i letectvo. Podél pobřeží není po velrybách ani stopy."
Dospěl jsem do bodu, kde končily všechny teorie. Ze zadních sedadel dodávky jsem zaslechl něco, co mě znepokojilo. Mám jako všichni Švýcaři talent na jazyky a během projektu jsem se stačil naučit trochu rusky. Člověk ale nemusí být žádný lingvista, aby rozeznal slovo sabotáž.
Řekl ho Dimitrij Karpuchin. Karpuchin sice měl na organizačním pavouku nějakou nepřesvědčivou funkci, ale v podstatě to byl klasický ruský elitář, který chtěl, aby se do zkratky jeho země vrátilo ztracené socialistické S. Navíc byl přesvědčen, že Sověti si v Severokontinentální alianci zaslouží hrát důležitější úlohu. Nikdo ho neměl rád, dokonce ani

Lev Shapiro, ale protože pracoval pro jedno z největších ruských konsorcií, museli ho snášet.
To však neznamenalo, že by nemusel mít pravdu. Existovala spousta lidí, kteří by neúspěch energetického projektu Tirukunámalé jen uvítali. Z politického hlediska byla v sázce prestiž Severního kontinentu, a do jisté míry také prestiž Ruska. Co však bylo nejdůležitější, byla ekonomická stránka věci. Pokud by se účinnost hydrotermálních elektráren prokázala, mohly by začít konkurovat arabské, perské a severoafrické naftě (nemluvě o uvolnění tlaku na ruské surovinové zdroje), stejně jako severoamerickému uhlí, africkému uranu…
Představa sabotáže mi ale nějak nelezla pod nos. Špionáž snad - bylo dost dobře možné, že někdo učinil poněkud neobratný pokus získat vzorek sítě, ale i to se mi zdálo nepravděpodobné. Mohl jsem na prstech spočítat ty, kteří by něco takového zvládli - a polovina z nich byla na mé výplatní listině!
Toho večera jsme převzali monitorovací aparaturu. V noci jsme na člun naložili kamery a monitory a skoro dva kilometry dlouhé kotevní lano. Když jsme vyplouvali z přístavu, zdálo se mi, že vidím stát na molu nějakou známou postavu, ale byli jsme už příliš daleko, než abych si byl jistý, a navíc jsem byl myšlenkami někde docela jinde. (Když už to tedy chcete vědět, nejsem žádný námořník; doma jsem jedině pod vodou.)
Pečlivě jsme zaměřili polohu podle majáku na Round Island a zaujali jsme pozici přímo nad sítí. Spustili jsme přes palubu samohybnou kameru, která připomíná zakrslý batyskaf. Plavali jsme v duchu s ní, přilepeni očima na obrazovky. Voda byla nesmírně čistá a prázdná, ale jak jsme se blížili ke dnu, narazili jsme na pár známek života. Odněkud připlul malý žralok a chvíli se na nás koukal. Potom kolem proplula medúza, za kterou plavala taková ta věc, co vypadá jako velký pavouk se stovkami chlupatých a propletených nohou (vím, že se jim nějak říká, slyšel jsem to slovo už mnohokrát, ale vždycky mi vypadne z paměti - asi mám hlavu jen na technické pojmy). Konečně se před námi ukázaly šikmé stěny kaňonu. Byli jsme u cíle. Dolů do hlubin vedl silný svazek kabelů, přesně jak jsem si to pamatoval ze závěrečné revize instalace před šesti měsíci.
Zapnul jsem trysky a nechal jsem kameru klesnout dolů podél kabelů. Byly pevně zakotvené skobami do skály a zdály se být v naprostém pořádku. Dokud jsme se nepřiblížili k samotné síti, všechno bylo, jak má být…
Už jste někdy viděli masku chladiče robotického auta, kterému selhalo řízení a narazilo do stožáru pouličního osvětlení? Jedna sekce energosítě totiž vypadala velmi podobně - jako kdyby se do ní pustil nějaký šílenec s perlíkem.
Lidé, kteří se mi dívali přes rameno, zalapali po dechu, ať už úžasem nebo rozhořčením. Znovu jsem zaslechl nezřetelné slovo sabotáž a snad poprvé jsem se jím začal v duchu vážně zabývat. Jako jediné další logické vysvětlení se totiž nabízely padající kameny, ale svahy kaňonu byly pečlivě zmapované a tam, kde to bylo nezbytné, byly dodatečně zpevněné - právě proto, aby k něčemu takovému nedošlo.
Ale ať už byla příčina poškození jakákoli, jedna sekce sítě se musela vyměnit, a to se nemohlo stát dříve, než z loděnic ve Spezii dorazí můj humr.
"Tak co?" zeptal se Lev, když jsem dokončil vizuální prohlídku a uložil žalostnou podívanou z videopanelu na čip. "Jak dlouho to potrvá?"
Odmítl jsem se zavázat k něčemu definitivnímu. Vůbec to první, co jsem se v podmořské branži naučil, bylo, že žádná práce nedopadne tak, jak očekáváte. O žádných pevných nákladech ani časových harmonogramech nemůže být řeči dříve, než splníte první polovinu smlouvy a než přesně víte, proti čemu stojíte.
Můj soukromý odhad zněl tři dny, takže jsem řekl: "Jestli všechno půjde dobře, nemělo by to zabrat více než týden."
Lev srdceryvně zasténal. "Rychleji to nestihneš?"
"Nerad bych pokoušel osud nějakými unáhlenými sliby. A vůbec, když to stihnu do týdne, ještě stále máš další dva týdny do konečného termínu připojení."
To mu muselo stačit. Nic mu nepomohlo, že do mě hučel celou zpáteční cestu do přístavu. Když jsme došli na konec přístavní hráze, jeho starosti se najednou obrátily jiným směrem.
"Nazdar, Joe," pozdravil jsem muže, který trpělivě čekal na molu. "Zdálo se mi, že jsem tě zahlédl. Co tě sem přivádí?"
"Právě jsem se tě chtěl zeptat na totéž, Klausi."
"Na to by ses měl asi spíš zeptat mého šéfa. Hlavní inženýr Lev Shapiro, Joe Watkins, odborný dopisovatel US Newstime," představil jsem je.
Lvova reakce nevyzněla nijak přívětivě. Hovory s novináři, kteří se tu objevovali asi tak jednou za týden, to byl obvykle jeho největší koníček. S blížícím se termínem zahájení výroby energie se hejna mediálních dravců začnou slétat ze všech stran - včetně Moskvy. Jenže v současné chvíli byl pro něj TASS právě tak nevítaný jako Newstime.
Karpuchin u toho samozřejmě nemohl chybět. Bylo zábavné sledovat, jak se chopil situace a zasypal Joa ujištěními o tom, že si jen ověřujeme naprostou připravenost zařízení zkonstruovaného ruskými odborníky… Od té chvíle se Joe ocitl v trvalé společnosti uhlazeného mladíka z informačního oddělení jménem Sergej Markov, který se stal jeho průvodcem, filozofem a pivním bratrem. Navzdory Joeovým snahám se z nich stala nerozlučná dvojice - abych byl přesnější, Joe prostě pochopil, že se Sergeje nezbaví.
Toho večera jsem na ně narazil při večeři v místní vládní ubytovně, kde jsem bydlel, když byl ze mě suchozemec - vlastně to byl takový nóbl hotel a klub v jednom. Předtím jsem strávil únavnou poradu v Shapirově kanceláři.
"Co se děje, Klausi?" přivítal mě Joe soucitným tónem. "Tuším, že je to něco, co bych měl vědět, ale nikdo nechce nic přiznat."
Přehraboval jsem se ve svém karí a snažil jsem se oddělit "bezpečná" sousta od těch, ze kterých by mi slezly vlasy.
"Přece nečekáš, že s tebou budu probírat záležitosti mého zákazníka," odpověděl jsem s divadelním pohledem upřeným na Sergeje, který se na mě zubil jako hňup, kterým nebyl.
"Když jsi dělal průzkum pro gibraltarský most, tak jsi nebyl tak málomluvný," připomenul mi Joe.
"To je pravda, taky jsi o nás napsal samou chválu. Jenže tentokrát je v tom obchodní tajemství. Dělám na poslední chvíli pár úprav pro zvýšení výkonnosti systému." Což byla samozřejmě pravda; opravdu jsem usiloval o zvýšení

výkonu systému, jehož stávající hodnota byla přesně na nule.
"Vřelé díky," odvětil sarkasticky Joe.
"To by stačilo, přece znáš projekt stejně dobře jako já," řekl jsem ve snaze odvést hovor jiným směrem. "Co tvoje šílené teorie? Mimozemšťané stále dělají chirurgické zákroky na dobytku na americkém západě? Létající talíře stále vykrajují kolečka do anglických lánů?"
Na schopného autora vědecké literatury měl Joe podivnou zálibu pro spřádání fantastických a nepravděpodobných teorií. Třeba to byla nějaká forma úniku; náhodou jsem o něm věděl, že píše science fiction, což musí držet v tajnosti před svými suchopárnými žurnalistickými zaměstnavateli. Měl tajnou zálibu pro všelijaké duchy, mimosmyslové vnímání a létající talíře, ale jeho specialitou byly ztracené kontinenty.
"Dělám na několika nových věcech," připustil. "Vlastně jsem na ně narazil, když jsem sbíral informace o vašem projektu."
"Pokračuj," řekl jsem, ale prozatím jsem se neodvažoval zdvihnout oči od karí.
"Onehdy jsem narazil na jednu velmi starou mapu… ptolemaiovskou, jestli tě to zajímá… Srí Lanky. Připomněla mi jinou starou mapu v mé sbírce, a tak jsem je porovnal. A ejhle, stejná hora uprostřed, stejné uspořádání řek tekoucích do moře… S tím rozdílem, že ta moje byla mapa Atlantidy."
"Ale ne," zasténal jsem a odvážil jsem se krátkého pohledu. "Když jsme spolu naposledy mluvili, tak jsi mě přece přesvědčoval, že Atlantida ležela ve Středozemí. Rhodos, Kréta, tam někde."
Joe mě obdařil přelíbezným úsměvem. "Taky se můžu mýlit, nebo snad ne? V každém případě, pro tuhle teorii mám mnohem překvapivější důkazy. Vezmi si jméno ostrova."
"Srí Lanky?"
"Srí Lanka," přitakal energicky. "Existuje už pěkně dlouho, dávno předtím, než ho Sinhálci vyměnili za Cejlon."
"Panebože, Joe, to přece nemůžeš myslet vážně!" Věděl jsem totiž, kam tím míří. "Lanka - Atlantis?" Musel jsem však popustit, že oba názvy skutečně znějí podobně.
"Přesně tak," řekl Joe. "Problém je v tom, že tyhle dva záchytné body, jakkoli překvapující a přesvědčivé, na teorii samozřejmě nestačí."
"Hm, to máš pravdu. Takže?"
"No…," zatvářil se mrzutě. "Bohužel je to všechno, co prozatím mám."
"To je smůla," pravil jsem s nefalšovanou lítostí v hlase. "Ale řekl jsi, že děláš na více věcech. Tak jaké jsou ty další?"
"To je pravda, teď se raději podrž," odpověděl sebejistě Joe a sáhl do oprýskaného kufříku, který nosil stále s sebou, vytáhl z něj složenou plochou obrazovku a hned ji začal rozkládat. "Tohle se stalo asi před dvěma sty lety, jen pár set kilometrů odsud. Mám to ze zdroje, který už nemůže být spolehlivější, jak si zajisté všimneš."
Vyvolal na obrazovku nějaký dokument a podal mi ho. Byla to stránka z London Times, datovaná 4. července 1874. Tohle bylo pro Joea typické - vytasit se s nějakým obstarožním tiskem. Bez valného nadšení jsem se pustil do čtení. Moje apatie netrvala dlouho.
Krátce - řekl bych vám to celé, ale jestli chcete znát detaily, můžete to mít za deset sekund na vlastní obrazovce - Joeův výstřižek popisoval, jak začátkem května 1874 vyplul z Cejlonu stopadesátitunový škuner Perla, který v Bengálském zálivu zastihlo bezvětří. Desátého května, těsně před západem slunce, se asi míli od škuneru objevila na hladině obří krakatice a kapitána nenapadlo nic lepšího než do ní začít střílet z pušky.
Krakatice namířila přímo ke škuneru, ovinula chapadla kolem stěžňů a převrátila loď na bok. Potopila se během několika sekund a spolu s ní se utopili i dva členové posádky. Ostatní se zachránili jen šťastnou náhodou, protože svědkem události byl také poblíž plující P. & O. parník Strathowen.
"Co na to říkáš?" zeptal se nedočkavě Joe, když jsem si článek přečetl podruhé.
Obávám se, že když jsem mu odpovídal, byl můj švýcarsko-německý přízvuk o poznání výraznější. "Já na mořské obludy nevěřím," řekl jsem a podal jsem mu obrazovku zpátky.
"V London Times si nikdy nelibovali v laciných senzacích, ani před dvěma sty lety," protáhl Joe. "Obří olihně existují, ačkoli ty největší známé druhy jsou jen slabá, houbovitá stvoření, která neváží více než tunu." Potom skromně dodal: "Přestože skutečně mají patnáctimetrová chapadla."
"A co má být? Zvíře takových rozměrů, neříkám, že ne úctyhodných, nemůže nikdy převrhnout stopadesátitunový škuner."
"To je pravda. Ale existuje spousta důkazů o tom, že takzvaná obří olihně je ve skutečnosti jen… ehm, velká olihně. Někde v moři mohou být desetinožci, kteří si to jméno skutečně zaslouží. Hned rok po té události s Perlou byl u pobřeží Brazílie spatřen vorvaň, jak se zmítá v objetí gigantických chapadel, která ho nakonec stáhla do moře…"
"Jestli to náhodou nebyl stejný vorvaň, co se zamotal do telegrafního kabelu," zamumlal jsem neslyšně pod vousy.
"Cože?" ozval se roztržitě Joe.
"To máš zase odkud?" zeptal jsem se jakoby nic.
"To najdeš… ehm, tuhle příhodu najdeš v Illustrated London News z dvacátého listopadu 1875."
"Další neomylný zdroj," řekl jsem, možná až příliš jízlivě.
"Potom je tu samozřejmě ta kapitola v Bílé velrybě."
"Jaká kapitola?"
"Přece ta s příhodným názvem, Oliheň. Melville byl znám jako důkladný pozorovatel, ale v téhle kapitole se skutečně nechal unést. Popisuje v ní klidný den, kdy z moře vystoupila obrovská bílá masa, vypadající jako čerstvý nános lavinového sněhu. A stalo se to tady, v Indickém oceánu, asi patnáct set kilometrů jižně od místa, kde došlo k té události s Perlou. Všimni si, že v obou případech byly stejné povětrnostní podmínky."
"Všímám, všímám." Koutkem oka jsem se podíval na Sergeje, abych viděl, jak to Karpuchinův špión přijímá. Ubohý

hoch však svedl příliš urputný boj s vodkou - kdo by taky udržel krok s novinářem ze staré školy, jako byl Joe? - a vypadalo to, že se vsedě odebral ke spánku.
"To, co posádka Pequodu uviděla plavat po vodě," pokračoval zapáleně Joe, jako kdyby tam byl taky, s videorekordérem v ruce, "byla obrovská masitá hora, široká a dlouhá několik furlongů, zářivě smetanové barvy s bezpočtem dlouhých chapadel, která se paprskovitě rozbíhala z jejího středu, kroutila se a škubala jako hnízdo plné anakond."
"Moment," procitl najednou Sergej s výrazem náměsíčníka ve tváři. Joe a já jsme k němu nejistě otočili hlavy. "Co je to furlong?" Vyslovoval pečlivěji, než bylo nutné.
Vyměnili jsme si s Joem pohledy. "Osmina anglické míle," vysvětlil mu Joe.
"Ach tak," zafuněl Sergej. "V tom případě…" Nedořekl a okamžik nato se mu zavřela víčka a brada mu klesla na prsa.
Joe se na mě rozpačitě podíval. "Jsem si jistý, že to Melville nemyslel doslova. Stvoření, které by mělo přes dvě stě metrů na délku i na šířku? Ale nezapomínej, že to byl muž, který viděl vorvaně den co den a který chtěl touto délkovou jednotkou vyjádřit něco, na co mu nestačila slova. A tak skočil od sáhů rovnou k furlongům. To je alespoň moje teorie."
Odsunul jsem talíř s nestravitelným zbytkem mého kari a se smíšenými pocity jsem pohlédl Joeovi do očí. "Já jsem zaměstnaný člověk, Joe…, a musím spát." Kývl jsem hlavou směrem k Sergejovi, jehož blažené odfrkování začínalo nabývat na hlasitosti. "Jestli si chceš trochu užít nočního života, tak bys měl jít. Může to být tvoje poslední příležitost."
Vstal jsem a odporoučel jsem se. Joe zůstal sedět a zkoumavě si mě prohlížel. "Jestli si myslíš, že jsi mě vyděsil," dodal jsem opatrně, "tak jsi na hrozném omylu. Ale jedno ti můžu slíbit. Jestli opravdu na nějakou obří oliheň narazím, odfiknu jí jedno chapadlo a nechám si ho jako suvenýr."

26
Klaus Muller vyprávěl dál.
Toho rána jsem se nestihl podívat na zprávy, ale později jsem se od své posádky dověděl, že se v nich nemluvilo o ničem jiném než o přibližující se mimozemské lodi, kterou mí kluci tak zuřivě hledali v teleskopu. Zdálo se, že letí přesně tak, jak předpovídali - přesně v den jarní rovnodennosti měla protnout oběžnou dráhu Země.
Já měl ale na starosti důležitější věci než konec světa.
Ani ne čtyřiadvacet hodin po Watkinsově výkladu na téma olihně jsem seděl v našem firemním humrovi a pomalu jsem klesal chladnou černou vodou k poškozené síti. Neexistoval způsob, jak operaci udržet v tajnosti: když jsme šli pod vodu, z nedaleké barkasy nás sledoval Joe (a toho zase sledoval Sergej, který se bůhví jak komickým monologem zoufale, leč marně snažit odvést jeho pozornost). Můj chabý pokus navnadit Joa na místní doupata neřesti (o jejichž existenci jsem neměl jediný důkaz) se očividně nepodařil. Byl to jejich problém, myslím Rusů, ne můj. Pokusil jsem se Shapira přesvědčit, aby Joa do našeho problému zasvětil, ale Karpuchin to okamžitě zamítl. Člověk si dokázal představit, co se mu honí hlavou - jak je možné, že se tady právě v takové chvíli objeví severoamerický reportér? Že se Tirukunámalé každou chvíli stejně stane středem zájmu sdělovacích prostředků, to ho vůbec nenapadlo.
Na podmořských pracích není nic vzrušujícího, tedy pokud se vykonávají správně. Vzrušení znamená nedostatek prozíravosti a taje zase znamením nekompetence. Jak řekl jeden z prvních antarktických badatelů, jehož expedice na rozdíl od jiných neskončila tragicky: "Tragédie nebyla naším řemeslem." V mém řemesle mají nekompetentní jedinci krátký život. Stejně jako ti, kteří vyhledávají vzrušení. Ke své práci jsem přistupoval s pocity instalatéra, který jde opravit tekoucí kohoutek.
Sekce sítě byly konstruované pro snadnou údržbu, jelikož jsme věděli, že dříve či později musí dojít k jejich výměně. Závity zničené sekce byly naštěstí nepoškozené a bezpečnostní matice šly elektrickým klíčem snadno povolit. Přepnul jsem ovládání na klepeta a bez nejmenších potíží jsem zničenou sekci vyjmul.
Podmořské práce by se nikdy neměly uspěchat; když se snažíte stihnout najednou příliš mnoho, snadno se dopustíte chyby. (A když jde všechno hladce a vy za den uděláte práci, o které jste tvrdili, že zabere týden, klient má pak pocit, že promrhal své peníze.) A tak přestože jsem věděl, že bych mohl síť ještě téhož odpoledne vyměnit, vystoupal jsem za poškozenou jednotkou k hladině a pro ten den zavřel krám.
Termočlánek spěšně odtáhli na pitvu a já strávil zbytek večera skrýváním se před Joem Watkinsem, jehož zvědavost neznala mezí. Trinco je malé městečko, ale já jsem se ukryl do místního kina, kde jsem strávil několik hodin sledováním nekonečné ságy, v níž tři po sobě jdoucí generace Tamilů protrpěly tytéž rodinné krize, zakládající se na ztrátě identity, opilství, rozchodech, smrti a šílenství, a to všechno v plné Senzovizi - syté barvy, přespříliš realistické pachy a prostorový zvuk o hlasitosti menšího zemětřesení.
Tak se mi podařilo vyhnout se nejen Joeovi, ale i zprávám o tom, co se dělo na obloze nad námi.

Příštího rána jsem byl, navzdory mírné bolesti hlavy, hned po rozbřesku na kotvišti. (Stejně jako Joe, stejně jako Sergej, kteří se rozhodli strávit klidný den na rybách…) Vesele jsem jim zamával a vsoukal jsem se do humra; jeřáb mě složil do vody.
Náhradní sekce šla do vody na opačné straně lodi, kde ji Joe nemohl vidět. V hloubce několika metrů jsem ji sundal z kladky a odnesl jsem ji na dno hlubiny pod Trincem. V polovině odpoledne jsem bez sebemenších problémů montáž ukončil. Než jsem vystoupal na hladinu, utáhl jsem pojistné matice, bodově jsem svařil vodiče a technici na břehu provedli zkoušku celkové propustnosti.
Byl to rychlý a snadný úspěch: než jsem se dostal zpátky na palubu, systém už zase fungoval a všechno bylo zpátky v normálu. Dokonce i Karpuchin se usmíval - kromě těch chvilek, kdy si v duchu kladl otázky, které nebyl prozatím nikdo

schopen zodpovědět.
Jelikož mě nenapadalo lepší vysvětlení, stále jsem se držel verze padajících kamenů a doufal jsem, že totéž udělají i Rusové, abychom ukončili tu stupidní špionážní hru na schovávanou. Doufal jsem však marně, což mi došlo, když jsem uviděl protažené obličeje Shapira a Karpuchina.
"Klausi," pravil Lev, "potřebujeme, abys šel ještě jednou dolů."
"Jsou to vaše peníze," odpověděl jsem. "Co mám udělat?"
"Prozkoumali jsme poškozenou sekci. Chybí část termočlánku. Dimitrij si myslí, že ji… někdo… ulomil a odnesl pryč."
"To by ten někdo byl pěkný břídil," odpověděl jsem. "Mohu vás ujistit, že to nebyl nikdo z mých lidí."
Karpuchin se nikdy nesmál, takže mě nepřekvapilo, že to neudělal ani teď. Lev se ale nezasmál také, a já jsem si po zralé úvaze uvědomil, že mi vlastně také není dvakrát do smíchu. To už jsem si začínal myslet, že paranoidní představy pana Karpuchina nemusí být daleko od pravdy.
Když jsem šel toho dne naposledy pod vodu, slunce právě zapadalo za hory na ostrově. Byl to jeden z těch marnotratně krásných tropických západů slunce. Tam dole samozřejmě žádné střídání dne a noci nehraje roli, pod hranicí pěti set metrů panuje věčná tma. Asi sedm set metrů jsem padal s vypnutými světly, protože se rád dívám, jak se světélkující mořská stvoření mihotají v temnotě, někdy mi dokonce vybuchují jako světlice přímo za průzorem. Neměl jsem do čeho narazit, a navíc jsem měl zapnutý panoramatický sonar, který mi poskytoval mnohem lepší přehled než oči.
Když jsem se blížil k hranici osmi set metrů, vycítil jsem, že něco není v pořádku. Na vertikálním sonaru se ukázalo dno, blížilo se však příliš pomalu, což znamenalo, že rychlost klesání byla mnohem nižší, než měla být. Mohl jsem ji sice snadno zvýšit zatopením další vzduchové komory, ale to se mi nechtělo. Všechno nepochopitelné vyžaduje nějaké vysvětlení; už třikrát jsem si zachránil život tím, že jsem vyčkal, dokud na nějaké nepřijdu.
Odpověď mi dal teploměr. Teplota okolní vody byla o pět stupňů vyšší, než měla být, a já musím přiznat, ač nerad, že mi trvalo několik sekund, než jsem pochopil proč. Jedinou omluvou mi bylo to, že jsem nikdy nebyl dole, když byla síť v provozu.
O několik stovek metrů hlouběji běžela na plný výkon opravená síť a produkovala přitom megawatty tepelné energie ve snaze vyrovnat teplotní rozdíl mezi mrazivou hlubinou a solární nádrží na povrchu. Snaha to byla samozřejmě marná, ale díky ní vznikal elektrický proud, jehož vedlejším produktem byl proud teplé vody, který mě teď tlačil nahoru.
Když jsem se konečně dostal k síti, bylo dosti náročné udržet humra ve stoupavém proudu ve správné poloze. Navíc se kabina začala zahřívat a mně začalo být nepříjemné horko. Potit se na dně moře, to byl pro mě dosud nevídaný zážitek. Stejně jako fantastický obraz, způsobený stoupající vodou, která rozechvívala světlo reflektorů dopadající na skalní stěnu přede mnou.
Musíte si to umět představit: oslnivé světlo reflektorů, které se v tisícimetrové hlubině šine dolů po stěně kaňonu, která byla v tom místě přibližně stejně strmá jako střecha domu. Chybějící článek, pokud byl stále někde poblíž, se nemohl odkutálet daleko. Buď ho najdu během deseti minut, nebo nikdy.
Po hodině hledání jsem našel několik prasklých žárovek (je udivující, kolik se jich vyhází do moře - mořské dno je jimi doslova poseto), prázdnou láhev od piva (stejný komentář) a jednu zánovní botu. To byla poslední věc, kterou jsem našel…, než jsem zjistil, že nejsem sám.
Sonar jsem měl stále zapnutý. Vždycky když jsem dole, dokonce i když stojím a zabývám se něčím jiným, nejméně jednou za minutu mrknu na obrazovku, abych zkontroloval celkovou situaci. Ta teď byla taková, že se ke mně ze severu blížil nějaký větší objekt - musel být velký přinejmenším jako můj humr. Vypnul jsem světla i motory, které jsem měl puštěné na malý výkon, abych v rozvířené vodě udržel stabilizovanou polohu, a nechal jsem humra vznášet se volně v proudu.
Odolal jsem nutkání zavolat Shapirovi a nahlásit mu, že mám společnost. Místo toho jsem se rozhodl, že počkám, až budu mít více informací. Na světě existovaly jen tři organizace, který vlastnily ponorky schopné provozu v takovýchto hloubkách, a já nejenže jsem je všechny dobře znal, ale dokonce jsem udržoval osobní vztahy s většinou jejich posádek. Nikdy bych nebyl tak ukvapený, abych se nechal zatáhnout do nějakých zbytečných politických tahanic. Nechtěl jsem, aby o mně hned věděli. Každý, kdo pracuje v takové hloubce, musí používat světlomety, a tak bych je měl uvidět dlouho předtím než oni mě. Z toho důvodu, ačkoli jsem si připadal tak trochu jako slepec, jsem vypnul sonar a spolehl jsem se na své oči. Možná to byla jen má představivost, ale zdálo se mi, že k trupu mého plavidla jako by slabě doléhal nějaký melodický zvuk; ještě jednou jsem si ověřil, že sonar je vypnutý.
Pseudomelodie nabývala na hlasitosti. Čekal jsem ve vyhřáté, ztichlé kabině a napínal jsem zrak do tmy. Byl jsem sice napjatý a ve střehu, ale žádné větší obavy jsem nepociťoval.
Nejprve jsem spatřil v dálce slabou záři, která postupně sílila, ale stále se nechtěla poskládat do nějakého smysluplného obrazce. Rozptýlené světlo se skládalo z nesčetných světelných bodů. Vypadalo to, jako kdyby z nebe spadlo do moře souhvězdí, které teď plavalo proti mně. Tak nějak mohla vypadat naše galaxie odněkud z blízkosti Mléčné dráhy.
Tato představa mi v mozku okamžitě vyvolala obraz diamantového kosmického plavidla, které se blížilo k naší planetě, ale to byla jen náhodná asociace, která neměla žádné reálné opodstatnění.
Není pravda, že lidé mají strach z nepoznaného; opravdovou hrůzu nám může nahnat jen to, co známe, co jsme už jednou zažili. Nedokázal jsem si sice představit, co se to ke mně vlastně blíží, ale zato jsem si byl jistý, že přes deseticentimetrový, poctivý švýcarský pancíř se ke mně žádný mořský tvor nedostane.
Už to bylo skoro u mě, když se to najednou rozdělilo na dvě poloviny. Mé oči viděly po celou tu dobu dostatečně ostře, ale mé mysli nějakou dobu trvalo, než pochopila, na co se dívá - a já jsem si uvědomil, jaká krása a hrůza se to ke mně z hlubiny blíží.

Hrůza byla první. Pochopil jsem totiž, že přibližující se stvoření jsou olihně. Hlavou mi blesklo všechno, co mi vyprávěl Joe. Potom jsem si ale s úlevou uvědomil, že jsou jen asi sedm metrů dlouhé - o něco málo delší než můj humr, a že váží jen zlomek jeho hmotnosti! Nemohly mi nijak ublížit. Navíc je jejich nevýslovná krása zbavila veškeré hrůzostrašnosti.
Možná to bude znít divně, ale je to pravda: viděl jsem už většinu tvorů, které lze v podmořském světě spatřit, ale žádný z nich nesnesl srovnání se světélkující nádherou, která se teď vznášela před mýma očima. Barevná světla, která jim blikala a přebíhala po těle, vypadala jako démanty, které každou chviličku mění barvu. Některá místa žáhla oslnivě modrým světlem jako mihotavé světlo rtuťové výbojky a sekundu nato se rozzářila jakoby rudou září neonů. Jejich protiběžná chapadla vypadala jako šňůry plné svítících korálků nebo jako lampy podél dálnice, jak je můžete v noci vidět z letadla. Na pozadí této barevné nádhery se ztrácely jejich obrovské žluté oči, navzdory štěrbinovitým zřítelnicím tak lidské a inteligentní, olemované diadémem zářících perel.
Je mi líto, ale to je asi tak všechno, co dokážu slovy vyjádřit. Tyto živé kaleidoskopy by dokázaly výstižně popsat snad jen videogramy s vysokou rozlišovací schopností. Ani nevím, jak dlouho jsem se na ně díval, tak uchvácen jsem byl jejich krásou, že jsem skoro zapomněl na práci. Ach, ještě se musím zmínit o té hudbě! Složité harmonické kmity, které pronikaly do mého humra, se v ničem nepodobaly rybímu šveholení ani truchlivému sténání a troubení velryb…
Na první pohled bylo zřejmé, že jejich útlá chapadla nemohla v žádném případě síti ublížit. Ovšem už samotná přítomnost těchto bytostí zde byla, mírně řečeno, velmi podivná. Karpuchin by řekl krajně podězrélaja, nebo jak se to rusky řekne.
Už jsem chtěl zavolat povrch, když jsem si uvědomil něco ohromujícího. Měl jsem to celou tu dobu před očima, ale došlo mi to až teď… Olihně spolu rozmlouvaly.
Ty zářící, pomíjivé obrazce se neobjevovaly a neztrácely náhodně. Najednou jsem si byl jist, že měly svůj význam, stejně jako svítící reklamy na New Broadway nebo Old Picadilly. Každých několik sekund se ukázal obrazec, který skoro dával smysl, ale vždycky zmizel dříve, než jsem ho stačil pochopit.
Samozřejmě jsem věděl, že i ty nejobyčejnější chobotnice dokážou bleskovou změnou zbarvení vyjadřovat emocionální změny. Tohle však bylo něco docela jiného, tohle byla skutečná komunikace. Měl jsem před sebou dvě živé světelné reklamy, které si navzájem "blikaly" informace.
Moje pochybnosti se rozplynuly. Nejsem žádný vědec, ale v té chvíli jsem měl stejné pocity, jaké asi v okamžiku svého převratného objevu pociťoval takový Leibniz, nebo Einstein, nebo Aggasiz. V tu chvíli jsem totiž uviděl obrázek humra. Byl to sice jen okamžik, ale nemohl jsem se mýlit. Tohle je to, co mě učiní slavným…
Obrazce, o kterých jsem si myslel, že je vidím (které jsem věděl, že vidím), a které se pohybovaly po jejich rozčeřené kůži, se najednou překvapivě změnily. Znovu se ukázal obrázek humra, tentokrát menší, a vedle něj dva ještě menší, zvláštní objekty - každý se skládal ze dvou jasných bodů, obklopených deseti paprskovitými liniemi.
Jak už jsem řekl dříve, my Švýcaři jsme dobří na jazyky. Vyžadovalo to jen trochu inteligence navíc, abych si vydedukoval, že se jedná o formalizovaný obraz - jak vidí olihně samy sebe… a že jsem vlastně zahlédl hrubý náčrt situace, ve které jsme se všichni nacházeli.
Napadla mě neodbytná myšlenka: proč se viděly tak absurdně malé? Jejich světelné představení odvrátilo moji pozornost od jistých anatomických rozdílů, které z nich činily, mírně řečeno, velmi netypické zástupce své čeledi…
Neměl jsem čas nad tím bádat. Na živé obrazovce se objevil třetí symbol olihně, a to tak obrovský, že zbývající dva vypadaly vedle něj jako trpaslíci. Zpráva několik sekund svítila do věčné noci, načež zvíře, na jehož těle byla napsána, neuvěřitelnou rychlostí vystřelilo do tmy. Sonarový obraz zvlnil proud, který vytryskl z jeho nálevky. Zůstal jsem o samotě se zbylou olihní.
Dávalo to až příliš jednoznačný smysl.
"Panebože," zamumlal jsem, "myslí si, že mě samotné nezvládnou! Ta druhá šla pro Velkého bratra." O schopnostech Velkého bratra jsem měl hmatatelnější důkazy, než byly legrační teorie Joea Watkinse a jeho výstřižky. Takže vás asi nepřekvapí, že jsem se v tu chvíli rozhodl vyklidit prostor.
Ale ještě než jsem to udělal, napadlo mě, že bych taky mohl něco "říct."
Byl jsem už potmě tak dlouho, že jsem zapomněl, jak silné jsou světlomety humra. Až mě z nich zabolely oči, a pro ubohou oliheň přede mnou to musela být muka. Ochromená nesnesitelným světlem, které zcela zlikvidovalo její světelnou dekoraci, ztratila všechnu svou krásu a proměnila se ve vybledlou hromadu šedého rosolu se dvěma velkými černými miskami očí. Chvíli se ochromeně vznášela ve vodě a potom vystřelila za svým druhem.
Proletěl jsem temnými vodami jako zbloudilý dětský balónek oblohou a hnal jsem se k povrchu světa, který už pro mě nikdy nebude stejný.

27

Paměti Klause Mullera pokračují.
Na televizních sítích zavládlo zděšení - to jsem pochopil hned, jak jsem vystrčil hlavu z průlezu humra.
Že se mimozemská loď blíží k Zemi, o tom se vědělo už několik dní, na tom nebylo nic nového. Srážka se Zemí se nekonala, tak kdo by se o to dál zajímal? Teď ale šlo o to, že v Pásu asteroidů se znenadání objevila další mimozemská loď, úplně stejná jako ta první, a nabírala rychlost po dráze konvergentní s dráhou první lodi, jinak řečeno, jedna loď letěla v kolizním kurzu vůči druhé!
Lidé v řídicím středisku Trinco se o tyto události pramálo zajímali - to byla starost astronomů. Lev Shapiro a jeho lidé byli energetici a soustředili svou pozornost výhradně k moři.
"Našel jsem toho vašeho sabotéra," řekl jsem Karpuchinovi krátce poté, co mě vytáhli z humra. "Jestli se o něm chcete dozvědět něco bližšího, doporučuji vám, abyste zavolali Joea Watkinse."
To bylo zcela jistě něco docela jiného, než co si Karpuchin přál slyšet. Tak jsem ho nechal chvíli trápit a bavil jsem se

neuvěřitelně širokou škálou výrazů, které se mu střídaly ve tváři. Teprve potom jsem mu podal zprávu - mírně upravenou.
Naznačil jsem, aniž bych to skutečně vyslovil, že dvě velké olihně, které jsem viděl, byly dost silné na to, aby způsobily poškození sítě. O rozhovoru, který jsem vys… ehm, kterého jsem byl svědkem, jsem se nezmínil. Vzbudilo by to zbytečnou nedůvěru, a kromě toho jsem si o tom chtěl popřemýšlet a pokusit se, pokud to půjde, pochopit souvislosti.
Dnes ráno jsme přistoupili k protiopatřením. Mám v příkopu pod Třincem instalovat silné osvětlení; Lev doufá, že by to mohlo udržet olihně v patřičné vzdálenosti. Jak dlouho ovšem může taková lest fungovat, pokud tam dole v hlubinách je opravdu dosud neznámá inteligence?
Když jsem si včera večer přichystal humra pro dnešní sestup, doneslo se ke mně, že byl spatřen další klon mimozemské lodi, blížící se z Pásu asteroidů. Myslel jsem si, že jde o překroucenou informaci z ranního zpravodajství, ale dnes ráno jsem mezi lidmi zaslechl další zvěsti. Mimozemské lodě blížící se od Venuše, mimozemské lodě od Neptunu a Uranu! Nemohl jsem si ale dovolit se tím zabývat, snažil jsem se soustředit na svou práci.

Včera večer jsem zavolal Joeovi, aby za mnou přišel do hotelového baru. Původně jsem ho chtěl zavázat ke slibu mlčení, ale brzy jsem pochopil, že musím vyřešit docela jiný problém: beznadějně jsem se pokoušel zastavit jeho řečnění na téma Obří kosmické lodě, Srážka mimozemšťanů atd. Zoufale jsem ho potřeboval dostat zpátky na Stopu obří olihně. Stálo mě to zhruba půl litru skotské…
Joe mi skutečně velmi pomohl, ačkoli sám o mém objevu neví nic víc než to, co jsem řekl Rusům. Poučil mě o tom, jak úžasně vyvinutý mají olihně nervový systém a vysvětlil mi, jak mohou některé druhy (ty malé) pomocí pozoruhodné sítě "chromoforů", sestávající ze tří barev a pokrývající jejich tělo, mrknutím oka měnit svůj vzhled. Tato schopnost se u nich pravděpodobně vyvinula jako maskovací systém, ale může se přirozeně dále vyvinout v systém komunikační, což je, s ohledem na vynalézavost přírody, možná dokonce nevyhnutelné.
Jedna věc však Joeovi nešla na rozum.
"Co ale dělaly u sítě?" zavrtěl už poněkolikáté nechápavě hlavou. "Vždyť to jsou studenokrevní bezobratlovci. Člověk by si myslel, že se budou teplu vyhýbat stejně jako světlu."
Joeovi to sice nešlo na rozum, ale mně ano. Domnívám se, že právě to je klíčem k celé záhadě.
Ty olihně, tím jsem si už teď jistý, jsou u Trinca ze stejného důvodu, proč jsou lidé v Pásu asteroidů nebo na Merkuru, ze stejného důvodu, proč se Forster a jeho expedice vydala na Amaltheu. Z čistě vědeckého zájmu. Energetická síť vylákala olihně z jejich ledového domova v hlubinách moře. Chtěly zjistit, odkud se na stěně kaňonu najednou vzal pramen teplé vody - podivný a nevysvětlitelný fenomén, který by mohl ohrozit jejich další vývoj. Proto poslaly svého velkého bratránka (nebo snad sluhu či otroka?), aby jim přinesl vzorek.
Nevěřím však, že by takto získanému vzorku dokázaly porozumět. Kdyby se před sto lety dostal kousek termoelektrické sítě do rukou nějakému pozemskému vědci, taky by nevěděl, co si má o něm myslet. Ale olihně se snaží, a to je hlavní.
Zatímco tohle diktuji, pomalu klesám dolů. Mé myšlenky se vracejí ke včerejší procházce pod starobylými hradbami pevnosti Fort Frederick za svitu měsíce, vycházejícího nad Indickým oceánem. Chtě nechtě musím myslet na to, čím vším prošla naše rasa, která po tolika letech snění a nejistoty teprve před sto lety doletěla na Měsíc…, aby se vzápětí vydala dál, k planetám, měsícům a planetkám celé Sluneční soustavy. Aby vzápětí došlo k oněm podivným událostem, spojeným s probuzením mimozemských bytostí na oběžné dráze kolem Jupiteru - a to všechno v tak krátkém čase, doslova během okamžiku, tedy z kosmologického hlediska.
Takže možná, že mě Joe nakonec zlomí a já mu dovolím, aby tenhle joyceovsky neuspořádaný proud myšlenek použil v té knize, do které mě už tak dlouho tlačí - samozřejmě za předpokladu, že všechno dopadne dobře. A jestli to dobře nedopadne…
Ahoj, Joe, teď mluvím k tobě. Uprav to, jak uznáš za vhodné, a připrav to, prosím tě, k vydání. Omlouvám se, že jsem ti neřekl všechno. Lvovi taky. Určitě pochopíš proč.
Ať se stane cokoli, tohle si pamatuj: jsou to nádherné bytosti. Nádherné. Zkus jim porozumět, jestli to půjde.

Muller v den svého posledního sestupu řekl ještě jednu doplňující, neúplnou větu, jak se píše v této zprávě, odeslané téhož dne Lvem Shapiro:
naléhavé sdělení (identifikační číslo a časový kód…)
KOMU: Ministerstvo energetiky a zdrojů, Severo-kontinentální aliance, Haag
OD KOHO: L. Shapiro, hlavní inženýr, termoelektrický energetický projekt Tirukunámalé
Výše uvádím úplný přepis čipu nalezeného v katapultovacím pouzdře Mullerovy ponorky. Zápis končí dnešním datem. Pátrání po ponorce bylo přerušeno, když před deseti minutami z dosud nevysvětlených příčin praskl videokabel dálkové řízené pátrací sondy.
Následuje vysvětlující poznámka. Pan Joe Watkins nám velmi pomohl při objasnění několika otázek. Mullerova poslední srozumitelná věta byla adresovaná panu Watkinsovi a zní následovně: "Joe! S tím Melvillem jsi měl pravdu! Ta věc je naprosto gigan…"

28
"Těžko lze Mullerovi vyčítat jeho zmatené představy," říká Forster. "Koneckonců se všemi silami snažil soustředit se na svou práci a záměrně nevěnoval pozornost tomu, co se odehrává na obloze. Naše ohromení bylo určitě stejně velké jako jeho…"

Angus McNeil se probudil jako první a rychle se zbavil úponků udržovací aparatury medúzy. Samozřejmě neměl tušení,

kde je. Od zániku Marsu spal.
Z biologického hlediska spal jen o několik let déle než já, ale v reálném čase to bylo více než miliarda let. Poblíž nebyl nikdo, kdo by mu návrat k vědomí ulehčil, a když uprostřed nepříliš rozlehlého prostoru určeného pro lidské pasažéry uviděl Mullerova lesklého titanového humra, určitě se neubránil údivu. Přesto se s pohledem na velký stroj snadno vypořádal. Domnívám se, že o Anguse se už tolikrát otřela křídla smrti, že už ho překvapilo jen máloco.
Nakoukl do humrova kulatého průzoru a zjistil, že se dívá do Mullerova obličeje, zdřevěnělého hrůzou. Muller dozajista nechápal, s jakým tvorem má co do činění; stovky let strávených pod vodou nikomu z nás na kráse určitě nepřidaly. Podle toho, co mi Angus řekl, strávil několik následujících minut tím, že se snažil švýcarského inženýra přesvědčit, aby vylezl ven.
Tou dobou jsme už byli vzhůru i my ostatní. Vylezli jsme z udržovací komory do centrální buňky, bílí, mokří a scvrklí jako sušené švestky. Já osobně jsem tentokrát v sobě nenacházel žádnou energii, žádné nadšení. Postrádal jsem Troyovou a Redfielda, kteří by nám přechodnou fázi usnadnili. Ostatní vypadali stejně unaveně jako já. Nejžalostnější pohled byl na Marianne; její bolest, technicky vzato miliardu let stará, byla v její paměti stále čerstvá.
Uviděli jsme Mullera. Byl to světlovlasý, nakrátko ostříhaný, dobře živený švýcarský inženýr v brýlích s kovovými obroučkami. Seděl na okraji otevřeného průlezu své nevzhledné, zavalité ponorky a zděšeně nás pozoroval.
"Jaké je datum?" zachrčel jsem na něj. Vyblekotal ze sebe letopočet, ale to mi nestačilo. "Ne, ne, který je měsíc? Který den?" Řekl mi to.
Bylo to datum, které jsem potřeboval slyšet. Den jarní rovnodennosti. Den, kdy jsme proťali oběžnou dráhu Země.
"Vzhůru k hladině!" vykřikl jsem - což Mullera vyděsilo natolik, že částečně znovu zalezl do své ponorky. Obrátil jsem se k ostatním: "Jestli se cítíte tak mizerně jako já, tak se určitě chcete nadechnout pozemského vzduchu a spatřit pozemské nebe. Třeba to bude poslední okamžik naší reality." Nemohli sice vědět, co tím myslím, ale neprotestovali…
Vrátil jsem se do vody, abych neviditelné amaltheánské posádce, která medúzu řídila, jejich klokotavým a pisklavým jazykem sdělil, co mám na srdci.
Vynořili jsme se přesně při západu slunce, vznesli jsme se z mořské hladiny a zůstali jsme viset ve vzduchu nedaleko od pobřeží. Medúza vzbudila obrovské pozdvižení, ale teprve ráno se místní branné složky zmohly na to, aby k nám vyslaly helikoptéru a podívaly se na nás zblízka. V noci měly totiž plné ruce práce s nepokoji, s hrozící panikou a s politickou a náboženskou hysterií, vyvolanou početnými zrcátky na nebi…
Z průzračné kabiny medúzy jsme na obloze spatřili prapodivný obraz. Nad obzorem trčel malý zbytek planoucího slunce, na zem se pomalu snášela noc, ale obloha byla plná zářících kuliček s plamennými jazýčky, které svým jasem zastiňovaly hvězdy. Všechny mířily k zapadajícímu Slunci.
"Ó, bohyně!" vydralo se mi z hrdla. Tento návyk z doby bronzové vyvolal zaražené pohledy ostatních. "Kde se jich tolik vzalo?"
"Čeho? Co to vůbec je?" chtěla vědět Walshová.
"Světolodě," odpověděl jsem, a najednou si plnou vahou uvědomil děsivé důsledky toho, co Thowintha udělala. Pamatuji se, jak někdo rezolutně prohlásil: "Princip neurčitosti by měl platit jen v mikrosvětě!" A jak někdo jiný namítl: "Proletěli jsme černou dírou, a ne jenom jednou. Z toho důvodu jsme mikroskopickou neurčitost vyšroubovali do makroskopického měřítka. Na evidentní a viditelnou neurčitost."
Potom se mě někdo zeptal (myslím, že to byla Jo): "Vy jste to věděl, Forstere?"
"Já jen vím, že má dojít k tomu, co Troyová s Redfieldem nazvali redukcí vektorových stavů," řekl jsem. "Mluvili o světolodích - v množném čísle. Ne o tisících, ale o milionech světolodí. Myslím, že tam nahoře musí být všechna eventuální vyústění časové smyčky."
"Všechna? A co Nemo? Má stále ještě šanci?" Kdo jiný se mohl takhle zeptat než Bill Hawkins, který má zvláštní smysl na pokládání těch nejnepříjemnějších otázek.
"Na tom nesejde, stejně půjdou všechny k čertu," řekl Angus. "Navzájem se anihilují."
"Skvělé. A co bude s námi?"
Na to neuměl odpovědět nikdo.
To, co toho večera následovalo, byla jedna z těch amatérsko-profesionálních, matematicko-fyzikálně-filozofických diskusí, která mi už zpola vypadla z paměti. Z odstupu se mi vybaví většinou jen mé sladkobolné dojetí a moje láska k lidem, s nimiž jsem dílem náhody sdílel společný osud.
Nejživěji si vzpomínám na temné moře pod námi a zářící oblohu nad námi. Vzpomínám na Klause Mullera, usazeného na střeše svého podmořského plavidla, na jeho postupně se rozplývající zdrženlivost a jeho zaujetí naší surrealistickou debatou.
Thowintha riskovala a prohrála, tvrdil jsem. Unesla nás a vzala nás zpátky na Venuši, protože chtěla zachránit adaptační frakci, dříve než ji její protivníci zničí - svědkem této události musela být už v její původní podobě. Její paměť jí říkala, že my, Zástupci, jsme při této záchranné akci sehráli nějakou roli, ale při nejlepší vůli si už přesně nepamatovala jakou. Domnívala se, tvrdil jsem, že tradicionalisté jednoduše půjdou svým směrem a nechají nás přizpůsobit si Sluneční soustavu podle našich představ.
Ale to se nestalo. Nejprve se nás pokusil zničit Nemo a potom tradicionalisté, a možná ne jednou. Nakonec si ale uvědomili, že uvnitř časové smyčky to je nemožné. Pochopili, že se s námi musí střetnout na jejím počátku. A současně si uvědomili, nebo alespoň Nemo, že musí napnout své úsilí k tomu, aby tento výchozí bod reprodukovali v naprosto nezměněné podobě.
Bill mě zasypával lavinou strohých otázek. Řekl, že chápe moc dobře, proč se Nemovi a jeho Amaltheanům nepodařilo nás zničit - protože nás Thowintha namnožila, takříkajíc naxeroxovala. Proč ale bylo nezbytné reprodukovat původní podmínky tak přesně, když šlo jen o to jednou provždy nás zničit?

Jo mi přispěchala na pomoc. "Představ si tohle. Na zrcadlo, zpoloviny postříbřené, promítneš foton. Polovina informací projde zrcadlem a druhá polovina se odrazí. Později dojde k rekombinaci těchto informací. Kterým směrem se foton vlastně ubíral?"
"Oběma, jak jinak," odpověděl Bili. "Ovšem mohli bychom podél obou drah umístit detektory a zjistit, kterou se skutečně ubíral."
"S tím by se dalo polemizovat, ale budiž," řekla Jo. "A teď si představ, že podél těch drah někdo umístil další zpoloviny postříbřená zrcadla, takže informace o fotonu se dále znásobí, jinými slovy, znásobí se počet potenciálních drah."
"A právě proto nás Nemo nemůže zlikvidovat," řekl spokojeně Bill.
"Jenže on ten foton musí zničit," nedala se Jo. "V kterém bodě zasáhne?"
"Po rekombinaci," vyhrkl Bili.
"To už by bylo pozdě," vložil jsem se do toho. "Na jedné z těch drah, na jedné z mnoha potenciálních drah, má totiž eminentní zájem - je to jeho život, jeho jediná naděje na přežití. Potřebuje těm ostatním zabránit ve vzniku."
"A co takhle předtím, než se dotkne zrcadla?" nadhodil Angus.
Bill mu věnoval opovržlivý pohled. "Foton možná ano, ale v našem případě by to bylo stále uvnitř časové smyčky. Když se o to Nemo pokusí, všechny ty další eventuální dráhy předtím, než se dotkneme zrcadla, budou existovat dál…" Zmlkl a my ostatní jsme z jeho výrazu poznali, že mu začíná svítat. "Výchozí bod," řekl zamyšleně. "Okamžik, kdy se foton dotkne zrcadla…"
Troyová, Redfield a Thowintha věděli stejně dobře jako Nemo, kdy musí dojít k rozhodujícímu střetu. Jeho výsledek byl záležitostí statistiky, žádné záruky neexistovaly. Domnívali se však, že máme šanci přežít. Což nastolovalo jeden praktický problém. Kam se ukrýt?
Nejhlubší místo na Zemi je hlubina Challenger v Mariánském příkopu; její dno leží v hloubce 10 915 metrů pod hladinou moře, pouhých jedenáct kilometrů pod vodou. Průměr světolodi činil třicet kilometrů.
Jedna její verze, ať už ta původní, nebo některá z jejích pozdějších nástupkyň, byla na oběžné dráze kolem Jupiteru. Naše světoloď se ukryla v Pásmu asteroidů, pokrytá silnou vrstvou regolitu. I na zdejší poměry měla značnou velikost; patřila mezi první asteroidy, objevené primitivními dalekohledy. V naší době tento asteroid přečkal dvě prospektorské expedice - v obou případech byl označen jako komerčně bezcenný.
Tam se Thowintha se svými nespočetnými druhy uložila opět ke spánku. My jsme se uložili k podobnému spánku zde, v Indickém oceánu, na nejméně frekventovaném místě na Zemi. Vybrali jsme si takové místo a čas, aby nás Nemo nemohl tak snadno vyrušit. Měli jsme před sebou 2000 let čekání, abychom se dozvěděli, jak to všechno dopadne…
Naše amaltheánská posádka se probudila první.
Jak už jsem zdůraznil, Amaltheané žijí a dýchají komunikací, dokonce se dá říct, že ty jejich skvělé mozky jsou bez společnosti druhých poněkud zmatené. Zatímco my lidé jsme ještě klidně spali spánkem naprostého nevědomí, dva členové posádky se vydali na průzkum. Po chvíli je přilákala síť energetického projektu Tirukunámalé, produkující teplo. Hlášení, které nadiktoval Klaus Muller, dává tušit, co se stalo potom…
Když o několik dní později naši chapadlovití přátelé narazili na Mullerovu ponorku, zakusili pocit blízký lidské panice. My na palubě medúzy jsme stále tvrdě spali. Co když nás jiní lidé najdou a zaútočí na nás? Amaltheané se obávali, že by se mohli zpronevěřit svému úkolu - ochránit nás až do okamžiku redukce vektorových stavů.
Aby v tom Mullerovi zabránili, přivolali medúzu a při jeho dalším sestupu se ho zmocnili. Z jeho posledních slov do komunikátoru víme, že ohyzdné stvoření (v jeho očích), které na něj zaútočilo, považoval za obří oliheň. Ubohý Muller stačil už jen vystřelit nouzové komunikační pouzdro.
Naše pokusy vydedukovat si náš status quo nakonec ustaly. Hvězdná obloha nad námi byla plná zářivých světel. Všechny se stejně jako komety sbíhaly ke Slunci, které konečně zapadlo za palmami olemovaný okraj západního obzoru.
"Kdy poznáme, že jsme mrtví?" zašeptala ve tmě Marianne. Bylo to vůbec poprvé, co promluvila.
Otočil jsem se ke Klausovi Mullerovi, který na nás celou tu dobu hleděl z poklopu svého humra, jako kdybychom byli ti nejpodivnější představitelé podmořského života, se kterými se kdy setkal. Hluboce jsem s ním soucítil. Psychologie není můj obor, ale v tu chvíli jsem věděl, jaké úsilí ho stálo zachovat si zdravý rozum.
"Kolik je hodin?" zeptal jsem se ho. On jediný to mohl vědět. Podíval se na chronometr a řekl mi, kolik je hodin, přesně na sekundu. "Nejsme mrtví," řekl jsem Marianne. "Vypadá to, že to dopadlo v náš prospěch."
"Budeme žít?" zeptala se.
"Chcete říct, že tohle je pravá realita?" zeptal se Angus.
"To se nikdy nedozvíme. Než všechny ty varianty jedné reality dorazí k Nemesis, my všichni budeme dávno po smrti."
Všichni několik sekund mlčeli a přemýšleli nad mými slovy. Myslím, že Angus a Jo byli jediní, kteří mě pochopili, protože když se Hawkins chtěl znovu začít hádat (ne z přesvědčení, prostě jen proto, aby byl v opozici), Angus ho rezolutně přerušil: "Navrhuji, abychom se hodili do gala a něčeho se napili."

V žádném století, ve kterém jsem žil třeba jen několik dní, se nestalo, abych odmítl nějaký lahodný produkt kvašení nebo destilace. Tentokrát jsem však nechal Anguse, Jo a Billa s Marianne jít samotné; nechtělo se mi pít, ani se dohadovat s celníky.
Klaus Muller byl zjevně v podobném rozpoložení. "Musím vám něco říct, profesore," řekl mi, když ostatní zmizeli na břehu.
"Říkejte mi Forster," řekl jsem.
"Forster?"
"Ano, Forster. Berte to jako křestní jméno."

"Jak si přejete." Muller opět zmlkl a mě napadlo, že mu má strohost vzala odvahu.
"Poslouchám," řekl jsem, jak nejlaskavěji to šlo.
"Jak si myslíte, že jsem se dostal na palubu této lodě?"
"Copak vás sem nepřivedli Amaltheané?" zeptal jsem se unaveným hlasem člověka, kterého už nemůže nic překvapit.
"Když se tahle věc, které říkáte medúza, vrhla na mého humra, myslel jsem si, že mě chce sežrat jedna z těch Joeových obřích olihní a nadiktoval jsem něco na způsob poslední vůle."
"To už jste nám řekl."
Podíval se na mě přes silná skla svých kulatých brýlí. Byl to pohled, který mi říkal, že nejsem tak chytrý, jak si myslím.
"Potom jsem uviděl tu ženu," řekl.
"Koho?"
"Ženu. A za chvíli se k ní připojil muž. A potom ti další."
Slovům jsem rozuměl, ale nedávala mi žádný smysl. "Kde se to stalo?"
"Asi v osmi stech metrech. Byla velmi hubená. Řekl bych, že to měl na svědomí tlak. Zpočátku jsem nechápal, jak může být živá…, abych byl upřímný, byl jsem přesvědčen, že blouznim. Když jsem ale uviděl, jak se jí po stranách hrudníku otevřely tmavé dlouhé štěrbiny a vedle klíčních kostí přívodní otvory, začal jsem pomalu chápat."
"A ten muž?" zeptal jsem se.
"Byl jako ona. Taky měl otvory pod krkem a štěrbiny na hrudníku."
"Žábry."
"Vy je znáte?"
"Vždyť jsme o nich celou noc mluvili." Obdařil jsem ho soucitným pohledem. Co si z mé tváře vyčetl on, nedokážu odhadnout. "Troyová s Redfieldem."
"Ach tak," řekl a zmlkl. Nejspíš ho napadlo, jestli neudělal chybu, že o tom začal mluvit. Kdo mu tohle uvěří?
"Co se stalo potom?" pobídl jsem ho.
"Dávali mi přes okno znamení. Spolu s olihněmi mě zavedli k medúze. Zůstali venku a dělali na mě obličeje a gestikulovali… myslím, že se mě snažili přesvědčit, že jsou lidé. Potom jsem byl najednou uvnitř. Víc už jsem je neviděl."
"Říkal jste něco o… ostatních?"
Jeho oči, zvětšené kulatými skly brýlí, si mě zkoumavě prohlížely. "Ti se drželi dost vzadu. Uviděl jsem je, až když jsem znovu zapnul světla. Drželi se vzadu ve tmě."
"Můžete mi o nich říct něco bližšího?"
"Jen to, že vypadali přesně jako ti dva."
"Přesně?"
"Ano. Dvojice mužů a žen, kteří vypadali jako jejich dvojčata. Zdálo se, že jim zima a tma ani trochu nevadí. Byl tam tlak, který by obyčejnou ponorku rozdrtil. Kdyby mi někdo něco takového řekl před týdnem, tak bych ho měl za blázna. Usmívali se na mě. Dělali na mě grimasy, pokoušeli se mě rozesmát. Skoro jako kdyby mě chtěli svými tanečními pohyby rozveselit. A ono mě to, i když jsem určitě nebyl při smyslech, skutečně uklidnilo."
"Proto to dělali," řekl jsem. "Aby vás zachránili. Nás všechny aby zachránili."
"Co je s nimi teď? Stále na to musím myslet. Z toho, co jste si povídali, snad už vím, odkud se vzali. Ale kde jsou teď?"
Všichni zmizeli, měl jsem na jazyku, možná vzápětí, možná až za chvíli. Představil jsem si, jak tančí ve světle reflektorů. Třeba se mohli navzájem vidět, ale věděli, že se nemohou dotknout, že nemohou existovat ve stejné realitě. A když nastal kolaps vlnové funkce, všichni (pravděpodobně všichni - kromě jednoho páru) přestali existovat. Taková malá apoteóza.
Takže, ačkoli jsem si myslel, že znám odpověď na Mullerovu otázku, nebyl jsem si jist, zda bych ji dokázal obhájit. Nechtěl jsem na sebe vzít zodpovědnost autora mýtu. Namísto toho jsem sáhl k polopravdě. "Staly se z nich mořské bytosti," řekl jsem. "Nemyslím, že je ještě někdy spatříme na pevnině." Nebo kdekoli jinde, dodal jsem v duchu.

29
"Ti ostatní…" Ari se na tváři objeví výraz zděšení. I Josef vypadá, jako by ochutnal něco hořkého.
"Nemám k tomu co dodat," odpoví rezolutně Forster. "Snad jen tohle: Troyová mi prozradila, že když odmítla zabít Nema, Thowintha jí řekla: ‚Popírání jednoty je těžké břemeno.'"
"Což znamená?"
"To ať si domyslí každý sám. Ale mějte přitom na paměti, že Thowintha a její světoloď byly jedno. Možná se i my musíme naučit přijmout jednotu s naším světem, který je také naší lodí. Troyová a Redfield, a svým způsobem i Nemo…" Forster vrhne na velitele mnohoznačný pohled, kterého si ostatní nevšimnou, "se to už možná naučili."
Na vysoká okna knihovny se tlačí neodbytný náznak šedivého úsvitu. Velitel prohrábne poslední žhavé uhlíky; dřevo je pryč, spotřebované během dlouhé noci. "Takže se nikdy nedozvíme, jak to přesně bylo? Všechny podrobnosti jsou ztraceny v apokalypse na hranici rudého posuvu?" Rozpadlé uhlíky na kamenném ohništi vydávají třepotavý, průsvitný plamen.
Do Forsterovy sklenky putuje zbytek staré skotské s kouřovou příchutí. Forster zamyšleně zakrouží obsahem sklenky a usrkne si. "Jestli jsem pochopil správně formalisty, Penrose a ty ostatní…"
"Penrose?"
"Matematik a kosmolog dvacátého století. Vyslovil domněnku, že v singularitách, v černých dírách, dochází ke ztrátě informace, zatímco na kvantové úrovni se informace utváří všude, jelikož jeden vstup má mnoho potenciálních výstupů."

Josef není nikdy tak horlivý, jako když se pokouší pochopit abstraktní pojmy. "Myslíte po kolapsu vlnové funkce? Na stejné makroúrovni?"
"Ano."
"Takže se všechno rozhodne, když se objekty, které setrvávají na naší obloze, stanou objekty krajní hranice rudého posuvu…"
"Promiňte, Josefe," přeruší ho Forster, "ale rozhodne se to mnohem dřív."
"Ale co se stalo s vámi?" zeptá se Josef. "S těmi z vás, kdo jste byli na palubě lodi, ze které se stala Amalthea? S těmi… druhými?"
Forster pokrčí rameny. "Žijeme svůj život. Někde na této nádherné Zemi. Nebo na Zemi jí podobné." Na tvář se mu pomalu vrátí mírný, posmutnělý úsměv. "Tehdy, když světoloď přistála… to bylo v oligocénu. To musel být opravdový ráj."
"Linda a Blake byli první Zástupci, ti, kteří Thowinthu, amaltheánskou Thowinthu, navštívili ve vzdálené minulosti, že?" chce vědět Ari.
"Myslím, že ano."
"Ale Thowintha musela vědět, že je má čekat," řekne Ari. "Žábry a to všechno…" Představa, že její dcera prodělala tak zásadní "mořskou" proměnu, jí by stále proti mysli.
"Takže… různé reality spolu mohou komunikovat?" otáže se překvapeně Josef. "Aniž by jedna druhou eliminovala?"
"Na kvantové úrovni se to zřejmě děje běžně. Mohu vás odkázat na různé prameny - až po Sidneyho Colemana, jestli máte zájem."
"Hovořil jste o konspiraci mezi Nemem a Troyovou." Velitelova postava se rýsuje na pozadí okna; rysy jeho tváře halí stín.
"Teď se budu možná opakovat… Nemovi se nepodařilo zabránit evoluci lidské rasy. Uvědomil si, že jeho jedinou nadějí je střetnout se s námi na místě a v čase, o kterém věděl, že se tam musíme objevit. My jsme si to uvědomili také. Dostali jsme se sem jako první a ukryli jsme se mezi asteroidy a do moře."
„Čím to, že zvítězili kladní hrdinové?"
Forster se usměje, ale vyhne se velitelovu pohledu. „S kvantovou mechanikou teprve začínám."
"Na tu zapomeňte; mně stačí pár jednoduchých vět," zamručí velitel. Jeho hlas zní jako rachocení kamenů.
"Umím si ho představit, jak žije tisíce let pod mořem a stává se zdrojem všelijakých legend. Ale realita je jen jedna, je jen jeden styčný bod, a to si Nemo nakonec uvědomí."
"Proč jste si tím tak jistý?" zeptá se Josef.
"Prakticky vzato, Nemova loď se mohla vynořit z černé díry krátce potom, co jsme se z ní naposled vynořili my. Mohla nás sledovat až k Jupiteru a mohla nás zničit jako zakukleného motýla. Představte si, že Nemo a tradicionalisté skutečně našli světoloď obíhající kolem Jupiteru, Amaltheu, a zničili ji. A to mnohokrát."
"A…"
"Zapomeňme na Bellovu nerovnost a předpokládejme, že Nemovy útoky byly přinejmenším v padesáti procentech případů úspěšné - což být musely. Logicky nám vyjde, že v polovině případů k tomu nedošlo. Proto tady teď my čtyři sedíme."
"Chcete říct, že polovina Nemových útoků byla neúspěšných?"
"Ano, v tom smyslu, že polovina potenciálních verzí jeho samého a polovina potenciálních verzí světolodi, na kterých se plavil, přestala v jednom okamžiku existovat, nedosáhla realitu. Ovšem pouze polovina."
"A tím pádem jste vy, a my s vámi, musel existovat," doplní Josef.
"Už to tak vypadá," odpoví Forster a neubrání se přitom spokojenému úsměvu. "Nemo pochopil, že jediná smysluplná intervence může nastat pouze na začátku časové smyčky. Tak, že všechny paralelně existující světolodě, všechny možné verze reality, cestou k Nemesis současně vletí do Slunce."
"Může to vyhrát?" zeptá se Josef.
Forster pokrčí rameny. "To se dozvíme, až vyjde slunce. Až se srazí všechny světolodě."
"Jak se našim hrdinům toto skvělé zakončení podařilo zaručit?" opáčí stroze velitel.
"My jsme nic nezaručili," odpoví Forster. "Jen jsme udělali to, co udělal Nemo - tedy všechno pro to, aby dějiny proběhly tak, jak je známe. Svobodný duch, Salamandr, všechno. Zakončení teprve přijde…"

Oheň dohořívá, světlo v knihovně pohaslo. Velké okno na konci místnosti se proměnilo v zarámovaný obraz vesmíru s desítkami světolodi, ženoucích se na sloupech ohně vpřed.
Uplyne několik minut. Ari stojí u okna a hledí na rozednívající se nebe, poseté oslnivými zrcátky, nebe plné cizokrajných andělů.
Jedna z těch lodí - nejméně jedna, ale pravděpodobně jich je víc - unáší její dceru a jejího druha ke hvězdám. Další její dcery žijí v moři. Ale až ty lodě zmizí, zmizí i lidé, kteří z nich vzešli.
"Tam letí," zašeptá tak tiše, že ji nikdo neslyší. Potom začne plakat.
Tam letí. Rychlostí světla.
Možná, pokud přežijí průlet černou dírou, se vynoří v Ráji. A možná, pokud využijí prostředky Amaltheanů, opatrovatelů, pěstitelů ráje, napraví to, co Ari způsobila… co udělala své vlastní dceři. A její dcera bude moci počít a porodí dítě, děti, které budou skutečnými dětmi nového věku.
Od toho všeho nás však dělí ještě jeden den, jeden den do budoucnosti. Okamžik, kdy se všechny světolodi setkají na ohnivém plášti Slunce. A z tohoto očistného ohně vyjde jen jediná z nich. Výchozí bod. Bod, kdy se foton dotkne zrcadla.

To všechno je však teprve před námi… v potenciální budoucnosti. Ari se svým mužem Josefem a se svými přáteli, Forster a velitel jsou mezi nimi, žijí na Zemi dál. Je to jiná Země, než mohla být, než to, co si žádala přísná pravidla pravděpodobnosti.
Je to Země, která se stane svědkem toho, jak se obrovská medúza vznese ke své mateřské lodi, kterou najde v záplavě jiných diamantových lodí protínajících v tu chvíli oběžnou dráhu Země.
Je to Země, na které to Bill s Marianne zkusí znovu. Budou mít spolu děti a vychovávat je budou, více či méně úspěšně, v Oxfordu, kde si Bill sežene práci, na kterou se vždycky hodil nejvíce - ve světě malicherných akademických rozepří a titulů, ve světě knihoven a katalogů. Ve světě, v němž se i Marianne bude cítit jako doma, jednou inteligentní a vtipná, jindy skromná, tak jak to bude vyžadovat situace.
Je to Země skýtající mnoho možností. Je to například svět, kde se Angus a Jo stanou slavnými, získají množství různých cen, podepíší spoustu vydavatelských smluv, stanou se z nich poradci, a to všechno jim částečně nahradí realitu ztraceného vesmíru, pro který už jsou příliš staří.
Také je to Země, na které se Klaus Muller, poté co dá do pořádku energetický projekt Tirukunámalé, vrátí ke své rodině do Švýcarska. S ubíhajícími lety ho práce tu a tam zavede pryč od domova, jeho synům se nevyhnou problémy dospívání, a jak bude spolu se svou ženou Gertrudou stárnout, jejich život bude plný lidských problémů. Nakonec ale přece zestárnou a jeho synové dospějí - ve světě, na jehož nebi se přestanou hromadit zplodiny (ba dokonce se začne pomalu vyjasňovat), jehož půdě se dostane větší péče těch, kteří ji budou obývat, a jehož moře se pročistí.
Lidstvo, doufejme, pochopí, jak blízko bylo konce.
Za to všechno může Ari děkovat své dceři. Její dcera - ta, která si říkala Sparta, všechny její verze, které se teď neohroženě řítí vstříc definitivnímu rozuzlení - se ukázala jako skutečná Císařovna Soudných Dnů.

DOSLOV ARTHURA C. CLARKA
Po šesti svazcích tedy nastal čas rozloučit se s houževnatou a duchapřítomnou slečnou Spartou, nemluvě o širokém spektru jejích přátel a nepřátel. Nesmírně na mě zapůsobil způsob, jakým se Paulovi Preussovi podařilo z půltuctů mých povídek vytvořit celý vesmír, a těší mě, že cyklu Zlatý věk Venuše se dostalo tak dobrého přijetí.
Po opětovném přečtení mých "doslovů" k předcházejícím dílům zjišťuji, že zbývá jen málo toho, co by bylo třeba pozměnit. Elektromagnetický katapult, který je klíčovým tématem Malströmu (sv. 2), prodělává v současné době nečekaný comeback, což mají částečně na svědomí Hvězdní Válečníci, kteří s těmito katapulty provedli některé (pouze pozemní) pokusy. Dalším překvapivým důvodem zájmu o tato zařízení je jejich využití k odpalování placených nákladů ze Země. Některé aplikace by se tímto způsobem dostaly na oběžnou dráhu mnohem laciněji než pomocí raket. Byla ustanovena přinejmenším jedna společnost pro výzkum případného využití těchto katapultovacích zařízení. Lidé jako pasažéři tyto kapacity ovšem využijí jen stěží; zrychlení se bude pravděpodobně pohybovat v rozsahu stovek gé.
Mé naděje, které jsem vyjádřil v doslovu ke Smrti na Phobosu (sv. 3) ohledně ruské kosmické sondy Fobos 2, se bohužel nenaplnily. Z důvodů, které jsou ještě stále nejasné, se misi nepodařilo dokončit - ačkoli sonda se, na rozdíl od svého neúspěšného předchůdce Fobosu 1, přece jen z Marsu vrátila s mnoha cennými informacemi. Tajemný vnitřní měsíc ovšem zůstává nadále neprozkoumaný; ještě stále může ukrývat černý monolit…
Jsem nadmíru šťasten, že tolik oddalovaná kosmická sonda Galileo, o níž je zmínka ve Střetnutí s medúzou (sv. 4), je po návštěvě Venuše a dvou obletech Země konečně na cestě k Jupiteru. Zdá se, že všechny systémy fungují normálně, a pokud pro nás uchystá byť jen zlomek překvapení, které nám v roce 1995 po svém vyslání uchystal Voyager, obávám se, že vás Poslední Odysea nemine. Možná se také dozvíme pravdu o Jupiterově podivném vnitřním měsíci Amalthee, dějišti tolika událostí pátého dílu.
Povídka "Zářící", kterou Paul elegantně zasadil do tohoto závěrečného dílu, vyšla poprvé v srpnovém čísle časopisu Playboy z roku 1964. Potom vyšla znovu v mé sbírce povídek Vítr od Slunce (1972). Při troše štěstí se může co nevidět stát naplněným proroctvím.
Koncepcí přeměny termální energie moře (OTEC, Ocean Thermal Energy Conversion) se lidé velmi vážně zabývají od doby, kdy se nad naší budoucností začala vznášet strašidelná vidina nedostatku paliv a skleníkového efektu. Postavilo se několik pokusných závodů (poblíž Havajských ostrovů, které se nabízely jako první), a dnes je téměř nepochybné, že tento systém je skutečně aplikovatelný.
Bude-li ekonomicky realizovatelný je však jiná otázka. Stále se mi líbí slogan, který jsem vymyslel koncem sedmdesátých let: "OTEC je odpověď OPEC." A pokud bude hladina moře v důsledku umělého globálního oteplování skutečně stoupat rychlostí, kterou předpovídají někteří vědci, budeme potřebovat veškeré "čisté" zdroje energie, které jsou k dispozici. Ohromná termální setrvačnost moře dělá z OTEC jedinou solární elektrárnu schopnou čtyřiadvacetihodinového provozu - takovou, která si ani nevšimne, že zapadne slunce.
Před více než deseti lety si doktor Cyril Ponnamperuma, význačný člen NASA a biochemik univerzity v Marylandu (konzultant projektů Apollo a Viking) a vládní poradce pro vědu prezidenta Srí Lanky* přečetl "Zářící" a prohlásil: "Tohle musíme realizovat!" Převážně v důsledku jeho nadšení bylo předloženo několik stavebních projektů na vybudování elektráren OTEC na téže lokalitě, kterou jsem o čtvrt století dříve specifikoval ve své povídce - v Tirukunámalé na severovýchodním pobřeží Srí Lanky. Občanská miniválka, která až donedávna tuto oblast sužovala, bohužel znemožnila jakýkoli další vývoj tímto směrem. Teprve od roku 1990 panuje na tomto území křehký mír, a nezbývá než doufat, že po zahájení opětovné výstavby tohoto regionu dojde co nejdříve na jeden z nejhodnotnějších, dosud nevyužitých zdrojů energie.
Obří oliheň, která této povídce dala jméno, je jedním z mých nejoblíbenějších živočichů, ačkoli o seznámení s ní stojím jen z bezpečné vzdálenosti. Během natáčení seriálu yorkshirské televize Záhadný svět Arthura C. Clarka, který se dočkal mnoha opakování, jsem měl to veliké štěstí, že jsme mohli natočit exemplář, který vyplavilo moře na pobřeží

Newfoundlandu. Šlo o nedospělou samici, která měřila necelých sedm metrů, ale pohled na ni byl vskutku děsivý. Armádní biolog, který nám ji ukázal, je přesvědčen, že dospělí jedinci mohou měřit až padesát metrů!
Několik let po napsání této povídky o hlubinných operacích jsem měl možnost potápět se u Tirukunámalé s mužem, který sestoupil do hlubin oceánů hlouběji než kdokoli jiný - tedy kromě jeho společníka Jacquese Piccarda. Když kapitán amerického námořnictva Don Walsh sestoupil v Trieste do hloubky 11 000 metrů, vytvořil tím rekord, který nebude nikdy překonán - alespoň pokud někdo nenajde na mořském dně hlubší díru, než je Mariánský příkop. Během našeho potápění (do maximální hloubky osmi metrů) jsme na žádné obří olihně nenarazili; zato jsem se poprvé setkal s tvorem, který představuje mnohem větší hrozbu - hvězdicí zvanou "trnová koruna", latinským jménem Acanthaster planci, která ničí korálové útesy.

Před úplným závěrem Zlatého věku Venuše bych rád odpověděl na otázku, která mi byla častokrát pokládána: "Bude vaše spolupráce dále pokračovat?" Záleží na tom, co máte na mysli…
Rád jsem spolupracoval s Paulem Preussem (ačkoli jsme se nikdy osobně nesetkali), ale dospěl jsem do věku, kdy se chci věnovat výhradně vlastním projektům. Jak kdysi řekl-neřekl Andrew Marvell: "V hlavě mi stále zní, že Čas je kočár tryskový, jenž poblíž uhání."
Ještě jsou přede mnou dva díly Rámovy trilogie (Zahrada Rámova a Ráma tajemství zbavený), které píšu spolu s Gentry Lee. Nedávno také vyšlo pokračování mého vůbec prvního románu Proti soumraku (Against the Fall of Night, asi 1935-48!) z dílny Gregoryho Benforda. Měl bych zdůraznit, že Za soumrakem (Beyond the Fall of Night) je výhradně Gregův román - a zároveň mě těší, že už stačil posbírat několik velmi lichotivých kritik.
Co dál? V současné době mám před sebou přesně třicet čtyři (34) filmové a televizní nabídky, a kdyby se z nich realizovalo jen deset procent, znamenalo by to na několik let se nadobro vzdát veškeré (ehm) seriózní spisovatelské práce. Můj energický agent Scott Meredith to dobře ví, ale to mu nebrání, aby se mě pokoušel zatáhnout do dalších společných projektů. A tak mi nezbývalo než mu říct: "Konec, už nic dalšího - jedině když půjde o něco průkopnického nebo když to bude mít vševyvažující společenskou hodnotu…"
Nedávno jsem narazil na zajímavou knihu (to není můj výmysl, opravdu, dokonce jsem přesvědčen, že je založena na seriózním historickém výzkumu):

ÚČET VÝLOH GEORGE WASHINGTONA
napsal
generál George Washington a Marvin Kitman.

To mě přivedlo na zajímavou myšlenku. Vcelku by se mi zamlouval titul

POSLEDNÍ LIDÉ NA MĚSÍCI
napsal
H. G. Wells a Arthur C. Clarke

Co na to říkáš, Scotte?